

ANALÝZA POTŘEB V ÚZEMÍ PRO POTŘEBY KAP

Analýza vývoje vzdělávacího systému a trhu práce
Plzeňského kraje

Realizační tým projektu „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
Plzeňského kraje“

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Obsah

1.	Obsah.....	0
2.	Úvod	4
3.	Socioekonomická charakteristika Plzeňského kraje pro potřeby KAP	5
3.1.	Demografická charakteristika Plzeňského kraje.....	5
3.1.1.	Vývoj a prognóza celkového počtu obyvatel.....	5
3.1.2.	Vývoj a prognóza obyvatel podle věku.....	5
3.1.3.	Vývoj a prognóza obyvatel kraje podle věkových skupin	6
3.1.4.	Vývoj počtu obyvatel okresů Plzeňského kraje podle hlavních věkových skupin	7
3.1.5.	Vývoj a prognóza žáků na školách Plzeňského kraje	9
3.1.6.	Dopady demografického vývoje na vzdělávací systém a trh práce v Plzeňském kraji ..	10
3.2.	Vzdělanost v Plzeňském kraji	11
3.2.1.	Postavení Plzeňského kraje z hlediska vzdělanosti	11
3.2.2.	Nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání obyvatel Plzeňského kraje podle věku a pohlaví 15	
3.2.3.	Vzdělanost obyvatel Plzeňského kraje podle věku, oborů a pohlaví	17
3.3.	Vzdělávací systém Plzeňského kraje (s důrazem na střední a vyšší odborné vzdělávání)	21
3.3.1.	Předškolní vzdělávání	21
3.3.2.	Základní vzdělávání.....	23
3.3.3.	Střední vzdělávání	24
3.3.4.	Vyšší odborné vzdělávání	35
3.3.5.	Zájmové vzdělávání	38
3.4.	Trh práce v Plzeňském kraji.....	40
3.4.1.	Postavení Plzeňského kraje z hlediska trhu práce.....	40
3.4.2.	Pracovní síly v Plzeňském kraji	40
3.4.3.	Nezaměstnanost v Plzeňském kraji	55
3.4.4.	Hlavní zaměstnavatelé v Plzeňském kraji.....	63
4.	Rozvojové priority v oblasti vzdělávání	69
5.	Povinná a nepovinná témata KAP a jejich rozdělení do jednotlivých platforem	75
5.1.	Platforma Polytechnické vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice.....	75
5.1.1.	Úvod do řešené problematiky	76
5.1.2.	Strategické dokumenty k problematice	76
5.1.3.	Aktivity v oblasti Polytechnické vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice v Plzeňském kraji	79
5.1.4.	Potřeby škol v oblasti podpory polytechnického vzdělávání	84
5.1.5.	Závěr	89

5.2.	Platforma Odborné vzdělávání.....	90
5.2.1.	Úvod do řešené problematiky	90
5.2.2.	Strategické dokumenty k problematice	91
5.2.3.	Aktivity v oblasti odborného vzdělávání v Plzeňském kraji.....	96
5.2.4.	Potřeby škol v oblasti odborného vzdělávání.....	98
5.2.5.	Závěr	103
5.3.	Platforma Podpora podnikavosti.....	104
5.3.1.	Úvod do řešené problematiky	104
5.3.2.	Strategické dokumenty	104
5.3.3.	Aktivity v oblasti podpory podnikavosti v Plzeňském kraji	106
5.3.4.	Potřeby škol v oblasti podpory podnikavosti	111
5.3.5.	Závěr	115
5.4.	Platforma Kariérové poradenství, rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých.....	116
5.4.1.	Rozvoj kariérového poradenství - úvod do řešené problematiky	116
5.4.2.	Strategické dokumenty v oblasti rozvoj kariérového poradenství.....	117
5.4.3.	Aktivity v oblasti kariérového poradenství v Plzeňském kraji	119
5.4.4.	Potřeby škol v oblasti kariérového poradenství	122
5.4.5.	Rozvoj kariérového poradenství - závěr	125
5.4.6.	Rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých - úvod do řešené problematiky	126
5.4.7.	Strategické dokumenty v oblasti rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých.....	127
5.4.8.	Aktivity v oblasti škol jako center profesního rozvoje a dalšího vzdělávání dospělých v Plzeňském kraji	130
5.4.9.	Potřeby škol v oblasti celoživotního učení	135
5.4.10.	Závěr v oblasti rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých.....	138
5.5.	Platforma Společné vzdělávání (inkluze).....	139
5.5.1.	Úvod do řešené problematiky	139
5.5.2.	Strategické dokumenty	139
5.5.3.	Aktivity v oblasti společného vzdělávání v Plzeňském kraji	144
5.5.4.	Potřeby škol v oblasti podpory společného vzdělávání	149
5.5.5.	Závěr	153
5.6.	Platforma Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT apod.).....	155
5.6.1.	Úvod do řešené problematiky	155
5.6.2.	Strategické dokumenty v oblasti rozvoj výuky cizích jazyků	156

5.6.3.	Aktivity v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků v Plzeňském kraji.....	158
5.6.4.	Potřeby škol v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků.....	162
5.6.5.	Závěr v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků.....	163
5.6.6.	Úvod do řešené problematiky ICT kompetence	164
5.6.7.	Strategické dokumenty v oblasti ICT kompetence	164
5.6.8.	Aktivity v oblasti ICT kompetencí v Plzeňském kraji.....	166
5.6.9.	Potřeby škol v oblasti ICT kompetencí	166
5.6.10.	Závěr v oblasti ICT kompetencí	168
5.6.11.	Úvod do řešené problematiky - čtenářská gramotnost.....	168
5.6.12.	Strategické dokumenty	168
5.6.13.	Aktivity v oblasti čtenářské gramotnosti v Plzeňském kraji	169
5.6.14.	Potřeby škol v oblasti čtenářské gramotnosti	170
5.6.15.	Závěr v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti	171
5.6.16.	Úvod do řešené problematiky - matematická gramotnost	172
5.6.17.	Strategické dokumenty	172
5.6.18.	Aktivity v oblasti matematické gramotnosti v Plzeňském kraji.....	173
5.6.19.	Potřeby škol v oblasti matematické gramotnosti.....	174
5.6.20.	Závěr v oblasti matematické gramotnosti.....	175
5.6.21.	Úvod do řešené problematiky - finanční gramotnost	175
5.6.22.	Strategické dokumenty v oblasti finanční gramotnosti.....	175
5.6.23.	Aktivity v oblasti finanční gramotnosti v Plzeňském kraji	177
5.6.24.	Závěr v oblasti finanční gramotnosti	178
5.7.	Další problémy mimo intervence	178
6.	Finální souhrn výsledků analýzy potřeb v území.....	179
7.	Seznam zkratk.....	188
8.	Seznam grafů.....	191
9.	Seznam tabulek	194
10.	Seznam příloh.....	195
11.	Použité zdroje.....	196

2. Úvod

Analýza potřeb v území pro potřeby KAP byla zpracována realizačním týmem v rámci projektu „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje“, registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000156. Jedná se o povinnou **součást krajského akčního plánu (KAP)** a byla zpracována v úvodní fázi realizace projektu. Jejím **cílem je zmapovat vývoj a stav trhu práce a vzdělávacího systému na území Plzeňského kraje a definovat problémové oblasti**. Součástí analýzy je také zpracování všech povinných témat stanovených metodikou „Postupy KAP“. Jedná se o hlavní **analytický podklad**, na jehož základě budou v rámci jednotlivých platforem a Pracovní skupiny Vzdělávání stanoveny jednotlivé priority krajského akčního plánu.

Odbor školství, mládeže a sportu Plzeňského kraje nechal již v minulých letech zpracovat řadu studií a analýz týkajících se vzdělávacího systému a trhu práce. Mezi nejdůležitější lze zařadit zejména Vývoj a prognóza středního školství v Plzeňském kraji (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, 2014) či Současná struktura a vývoj pracovních sil v Plzeňském kraji (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, 2015). V roce 2015 byl také zpracován Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020), pro jehož zpracování byla také vytvořena řada analytických podkladů. Analytická část Analýzy potřeb v území pro potřeby KAP tedy vychází zejména z těchto výše uvedených dokumentů. Nad rámec těchto dokumentů došlo také k aktualizaci dat za roky 2014 a 2015 a také k rozšíření některých oblastí, které nebyly předmětem podrobnějšího zkoumání.

Při zpracování jednotlivých povinných intervencí bylo přihlédnuto k řadě dalších strategických dokumentů na krajské i celorepublikové úrovni. Z těch krajských je potřeba zmínit zejména Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+, Krajskou přílohu k RIS3 strategii ČR – Plzeňský kraj či Strategii integrovaných územních investic plzeňské metropolitní oblasti. Důsledně se postupovalo tak, aby **byly zohledněny a respektovány cíle vzdělávací politiky ČR**.

„KAP má na území krajů přispět ke zlepšení řízení škol, k rozvoji hodnocení kvality vzdělávání a plánování strategických kroků vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy kraje i jednotlivých škol. KAP má mimo jiné umožnit plánovat, koordinovat a sledovat tematické intervence v OP VVV, OP PPR (oblast investic) a IROP ve shodě s dlouhodobými potřebami a prioritami kraje a škol v území s respektem k záměrům vzdělávání ČR.“¹

Dokument je členěn do šesti kapitol – první část se věnuje socioekonomické charakteristice Plzeňského kraje, další kapitoly analyzují strategické dokumenty a další zdroje informací a zkušeností v jednotlivých tematických oblastech a snaží se formulovat závěry.

¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Příloha č.2 Výzvy č. 02_15_002 pro Krajské akční plány rozvoje vzdělávání v prioritní ose 3 OP VVV Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016-2020, [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uplo-ads/OP_VVV/Vyzva_KAP/Prilohac_2_Postupy_KAP.pdf

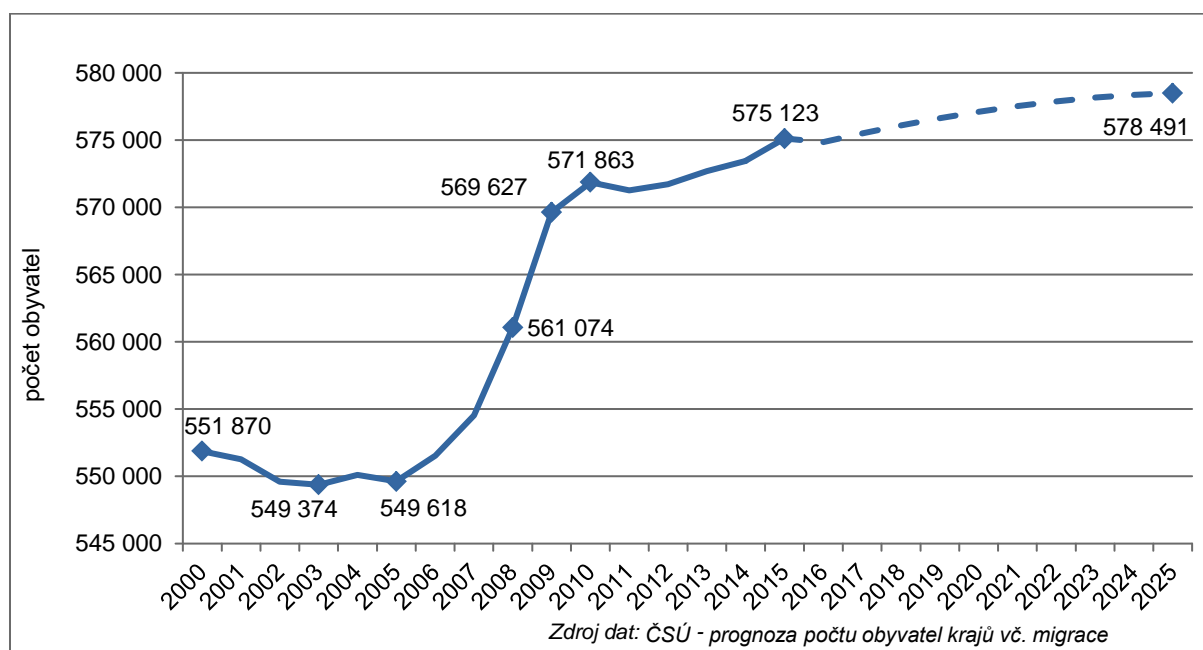
3. Socioekonomická charakteristika Plzeňského kraje pro potřeby KAP

3.1. Demografická charakteristika Plzeňského kraje

3.1.1. Vývoj a prognóza celkového počtu obyvatel

Plzeňský kraj je třetím největším krajem v rámci ČR, avšak počtem obyvatel se řadí mezi kraje s nižší hustotou osídlení, konkrétně 76,1 obyvatele na 1 km². Na konci roku 2014 žilo v Plzeňském kraji 575 123 obyvatel, z toho 50,5 % tvořily ženy. V posledních 10 letech patřil Plzeňský kraj mezi populačně nejrychleji rostoucí kraje ČR, a to především vlivem migrace. Mezi roky 2005 a 2015 se počet obyvatel zvýšil z 549 618 na 575 123, tedy o 25 505 obyvatel (tj. o 4,4 %). Podle aktuální projekce počtu obyvatel pro Plzeňský kraj Český statistický úřad (ČSÚ, leden 2015), která ve srovnání s předešlými prognózami uvažuje i migrační pohyb, lze v dalších letech očekávat pomalý růst počtu obyvatel přibližně o 500 ročně. Celkově se v období 2015-2025 uvažuje s nárůstem počtu obyvatel o 5 tisíc (graf 1). Vývoj jednotlivých věkových skupin však bude rozdílný.

Graf 1: Vývoj a prognóza počtu obyvatel Plzeňského kraje

3.1.2. Vývoj a prognóza obyvatel podle věku

Problematika věkové struktury obyvatel Plzeňského kraje byla podrobně zpracována ve studii Současná struktura a vývoj pracovních sil v Plzeňském kraji (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, 2015). Výsledky této studie byly tedy převzaty a rozšířeny také o rok 2015. Sledování věkové struktury obyvatelstva je pro vzdělávací systém i trh práce velmi důležité, neboť je z ní dobře patrný trend vývoje počtu obyvatel v jednotlivých věkových kategoriích a to umožňuje připravit se na případný nedostatek pracovních sil s dostatečným předstihem.

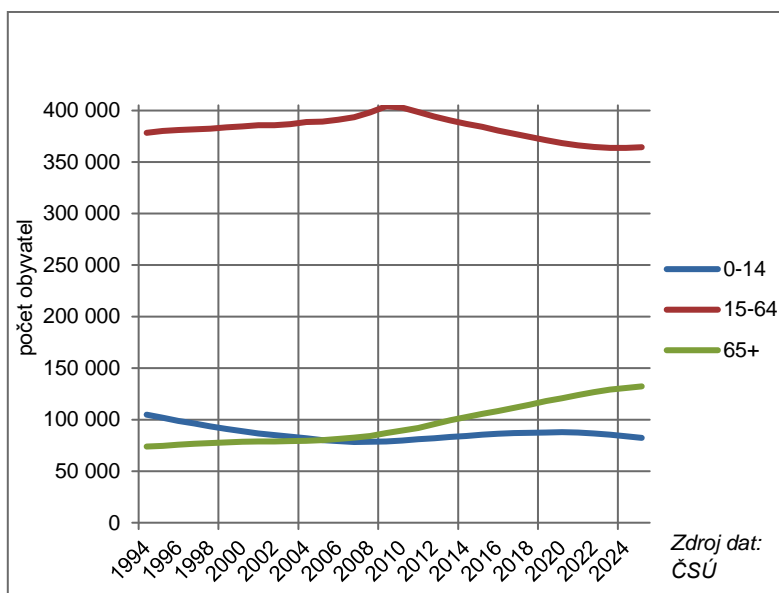
3.1.3. Vývoj a prognóza obyvatel kraje podle věkových skupin

Až do roku 2009 rostl v Plzeňském kraji počet obyvatel v produktivním věku (15-64). V posledních letech však dochází k poměrně rychlému poklesu počtu i podílu této věkové skupiny a podle prognózy ČSÚ bude k tomuto poklesu docházet i v dalších letech (viz graf 2). Tato změna ve vývoji věkové struktury obyvatel bude pro regionální trh práce velmi významná.

Do roku 2009 se hlavní změny ve věkové struktuře odehrávaly v poměru předproduktivní a poproduktivní složky populace. Podíl obyvatel v produktivním věku byl považován v zásadě za stabilní kolem 70 %. V roce 2009 bylo v Plzeňském kraji 404 tis. obyvatel ve věku 15-64 let (70,9 % obyvatel), ale o 6 let později to bylo již pouze 384 tis., tedy o téměř 20 tis. méně (relativně pokles o 4,9 %).

Podle prognózy ČSÚ se bude počet obyvatel Plzeňského kraje v produktivním věku snižovat každý rok v průměru o 3 tisíce. Minimum by mělo nastat v letech 2023 a 2024, kdy by v produktivním věku mělo být 363,7 tisíc obyvatel. V roce 2024 by v porovnání s rokem 2015 pokles produktivní složky obyvatel Plzeňského kraje dosáhl hodnoty 20,5 tisíc obyvatel (relativně 5,4 %) a proti maximu v roce 2009 by to bylo dokonce o 40 tisíc méně (relativně o 10 %).

Graf 2: Počet obyvatel Plzeňského kraje podle hlavních věkových skupin

Co se týče vývoje počtu obyvatel v ostatních hlavních věkových skupinách, tak zde je situace odlišná od vývoje obyvatel v produktivním věku. U předproduktivní složky populace Plzeňského kraje docházelo od 90. let k poklesu počtu obyvatel. Počet obyvatel dosáhl minima v roce 2007 (78,3 tisíc). Nejnižší podíl na populaci kraje měla tato skupina v roce 2009 (13,8 %). Od roku 2009 dochází v této věkové skupině ke zvyšování počtu i podílu obyvatel. Podle prognózy ČSÚ by tento trend měl pokračovat až do roku

2020, poté by však opět mělo dojít k poklesu obyvatel v předproduktivním věku.

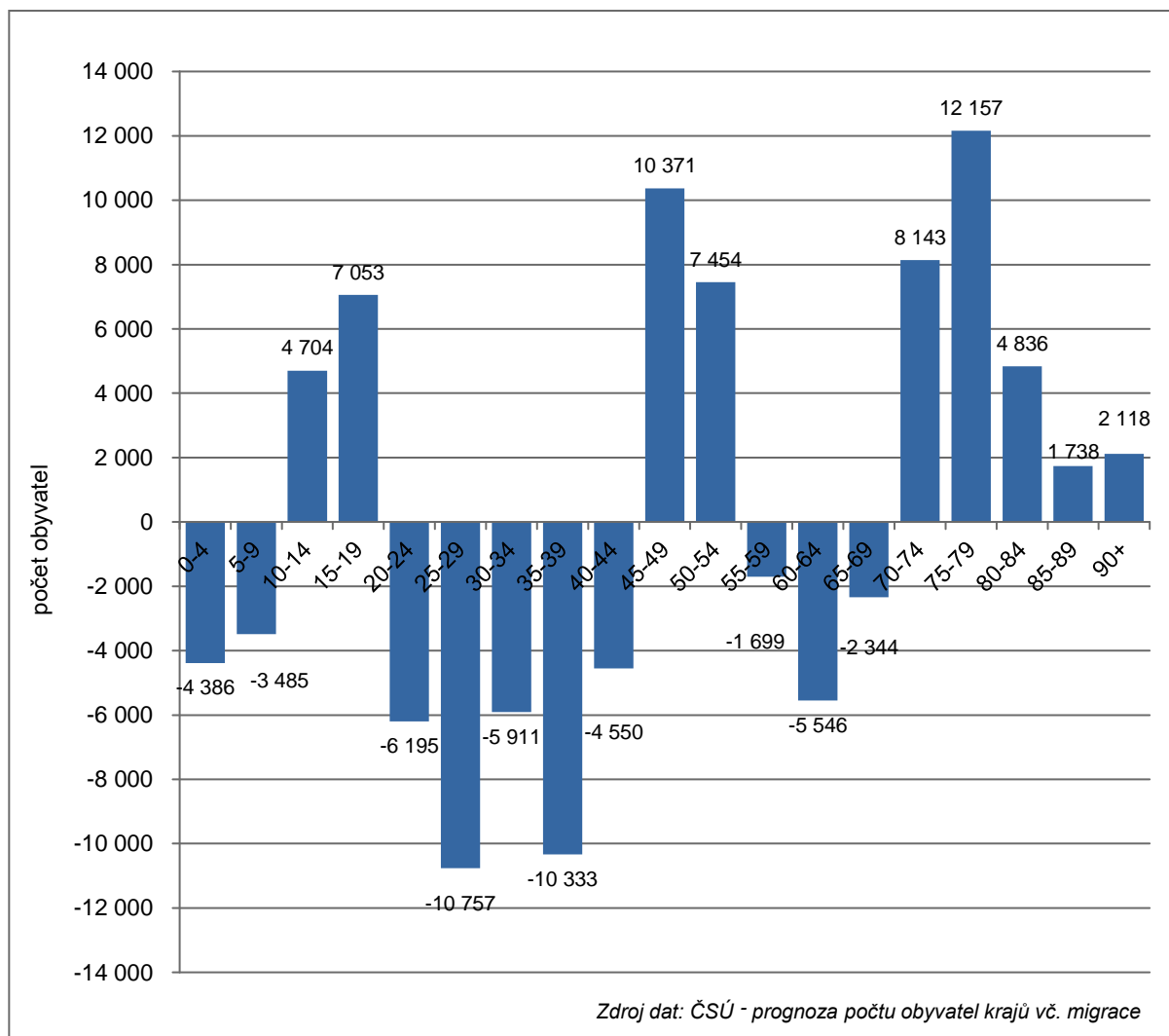
Zcela jiná je situace u vývoje počtu obyvatel Plzeňského kraje v poproduktivním věku, kde se počet obyvatel od 90. let neustále zvyšuje. Z počátku se jednalo o mírný růst, jeho tempo se však po roce 2008 výrazně zvýšilo. Podle prognózy ČSÚ by se měl tento trend udržet až do konce sledovaného období, tj. do roku 2025. V roce 2006 byl navíc poprvé za sledované období vyšší počet obyvatel v poproduktivním věku než ve věku předproduktivním. Rozdíl mezi těmito složkami obyvatelstva se bude navíc v dalších letech postupně zvyšovat.

Z uvedeného vyplývá, že změny ve struktuře obyvatel v následujících přibližně 10 letech do roku 2025 budou dost významné a stojí za podrobnější analýzu. K této analýze byla využita prognóza ČSÚ, vč. migrace, která je však zpracována pouze na úrovni krajů. Změny počtu obyvatel Plzeňského kraje podle 5letých věkových skupin mezi roky 2014 a 2025 podle této prognózy shrnuje graf 3.

Z grafu vyplývá, že počet obyvatel klesne ve třech větších věkových skupinách 0-9 let, 20-44 let a 55-69 let. Růst se týká dvou menších věkových skupin v předproduktivním a produktivním věku a obyvatel ve věku 70 a více let.

Z pohledu trhu práce je zásadní pokles počtů ve věkových skupinách od 20 do 39 let. V celkovém součtu tento pokles mezi roky 2015 a 2025 přesáhne 37,7 tis. obyvatel.

Graf 3: Změna počtu obyvatel Plzeňského kraje podle věkových skupin mezi roky 2015 a 2025 (dle prognózy ČSÚ vč. migrace)

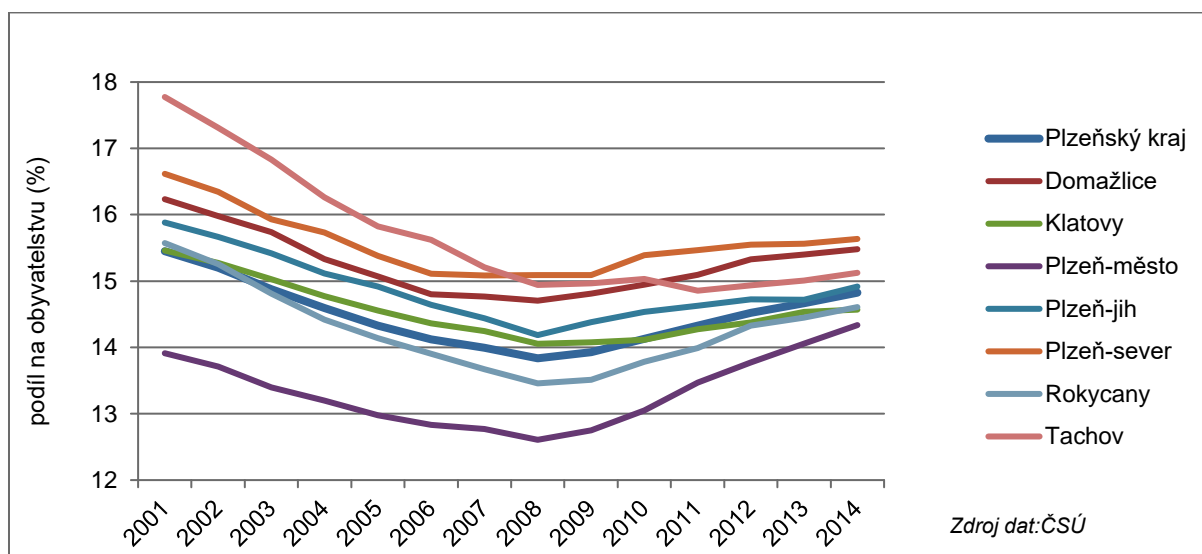
K poklesu o 7,2 tisíc obyvatel dojde také u věkových skupin od 55 do 64 let.

Naopak u věkových skupin od 45 do 54 let dojde ke zvýšení počtu obyvatel o 17,8 tisíc. V celkovém součtu tak dojde v období 2015-2025 v Plzeňském kraji k poklesu o téměř 27,2 tisíc obyvatel ve věku 20-64 let. Tento klesající trend signalizuje problémy s náhradou pracovních sil na regionálním trhu práce.

3.1.4. Vývoj počtu obyvatel okresů Plzeňského kraje podle hlavních věkových skupin

Prognóza počtu obyvatel od ČSÚ není na úrovni okresů k dispozici. Porovnání jednotlivých okresů bylo uskutečněno podle hlavních věkových skupin obyvatel k 31. 12. v období 2000-2014.

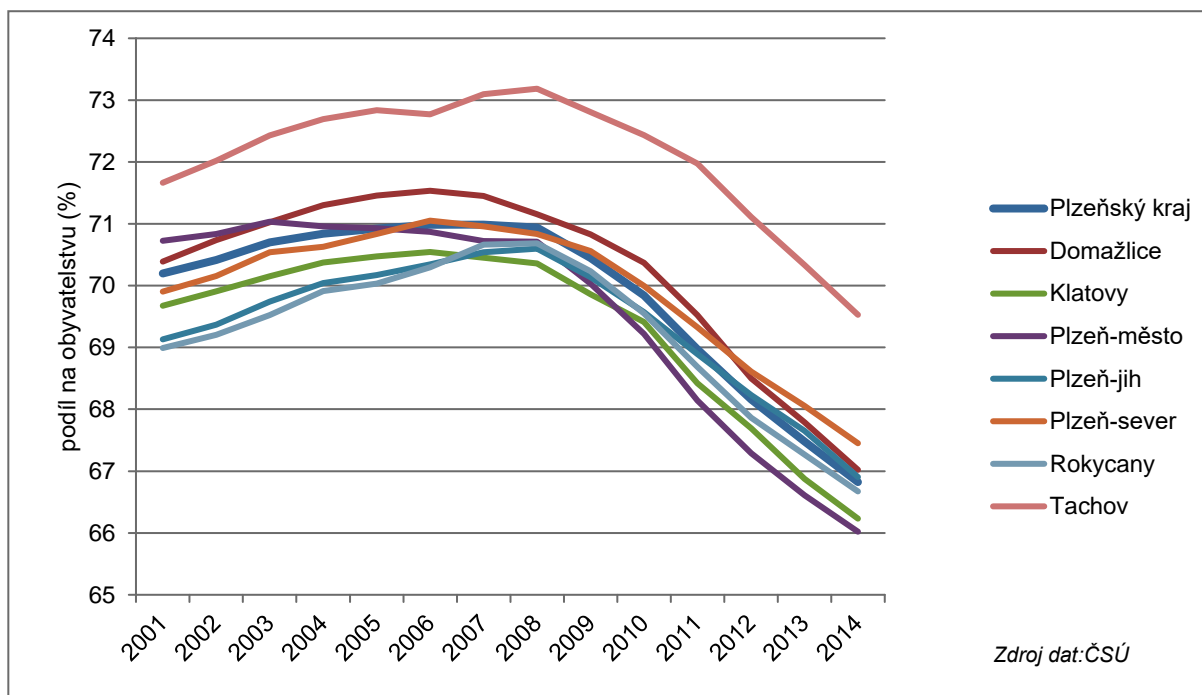
Graf 4: Vývoj podílu osob v předproduktivním věku

Vývoj podílu osob v předproduktivním věku v jednotlivých okresech Plzeňského kraje sleduje graf 4. Ve sledovaném období lze vidět několik zajímavých trendů. Podíl osob v předproduktivním věku od roku 2008 mírně roste a zároveň se snižují rozdíly mezi jednotlivými okresy. Okres Tachov měl na počátku sledovaného období nejvyšší podíl těchto osob. V současnosti je však na prvním místě okres Plzeň-sever a okres Tachov se řadí až na třetí místo. Nejnižší podíl osob v předproduktivním věku je v okrese Plzeň-město.

Pro potřeby trhu práce je nejdůležitější sledování vývoje podílu osob v produktivním věku, tj. ve věku 15-64 let (graf 5). U všech okresů Plzeňského kraje došlo nejpozději v roce 2008 k poklesu osob v této věkové skupině. Po celé sledované období zaznamenává okres Tachov vyšší podíl osob v produktivním věku oproti ostatním okresům. Pozice ostatních okresů se v průběhu sledovaného období měnily. Za

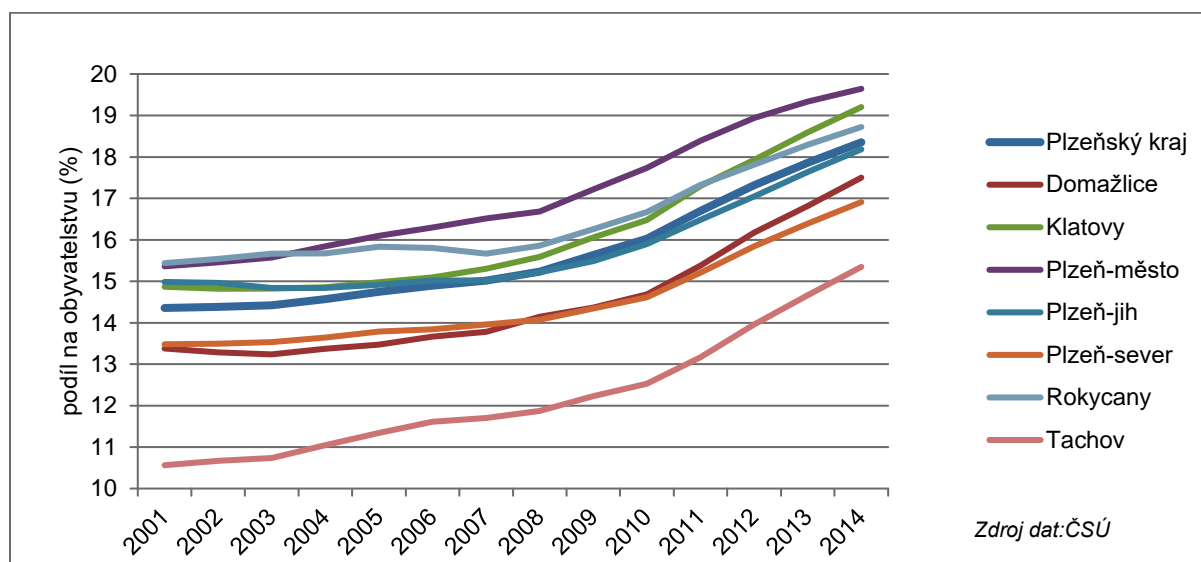
Graf 5: Vývoj podílu osob v produktivním věku

povšimnutí stojí posun okresu Plzeň-město z druhé pozice v roce 2001 na pozici poslední. Srovnání grafů 4-6 potvrzuje, že růst předproduktivní složky a poproduktivní složky populace ve všech okresech Plzeňského kraje se v posledních letech děje na úkor složky produktivní.

Pro úplnost ještě přikládáme vývoj podílu osob v okresech Plzeňského kraje v postproduktivním věku (graf 6). Ve všech okresech dochází ke zvyšování podílu těchto osob, v posledních letech bylo zaznamenáno zrychlení tohoto růstu. Nejvyšší podíl obyvatel v postproduktivním věku má okres Plzeň-město, nejnižší naopak okres Tachov.

Graf 6: Vývoj podílu osob v postproduktivním věku

3.1.5. Vývoj a prognóza žáků na školách Plzeňského kraje

V Plzeňském kraji docházelo od roku 2008 k nárůstu počtu narozených dětí. V posledních letech se však tento růst zpomalil a dle prognózy ČSÚ bude v dalším období následovat pozvolný pokles počtu narozených dětí (graf 7).

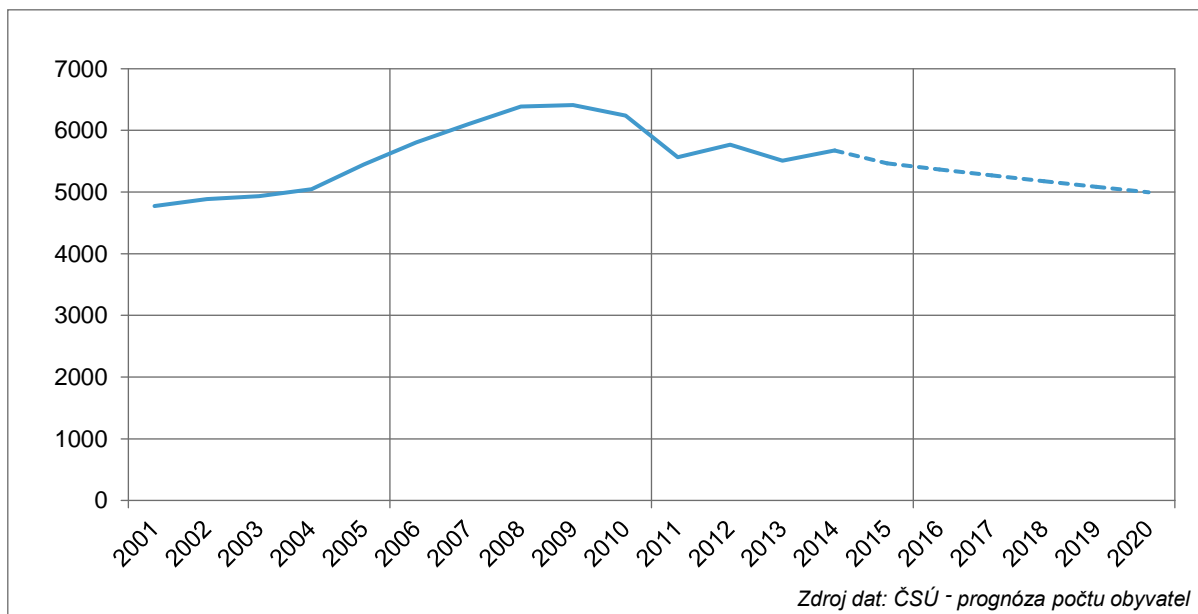
Na základě vývoje věkových skupin a jejich podílů na daném stupni vzdělání byla provedena projekce dětí a žáků na školách Plzeňského kraje podle stupňů (graf 8). Nárůst počtu narozených se logicky nejdříve projevil na nárůstu počtu dětí v mateřských školách. V mateřských školách je však již znát stagnace počtu narozených dětí, v roce 2015 počet dětí v mateřských školách kulminoval a v dalších letech se očekává pozvolný pokles.

Silné ročníky se v současnosti začínají projevovat v nárůstu počtu žáků na základních školách. Na 1. stupni základních škol je nejvyšší počet žáků očekáván v roce 2018, na 2. stupni základních škol až po roce 2020.

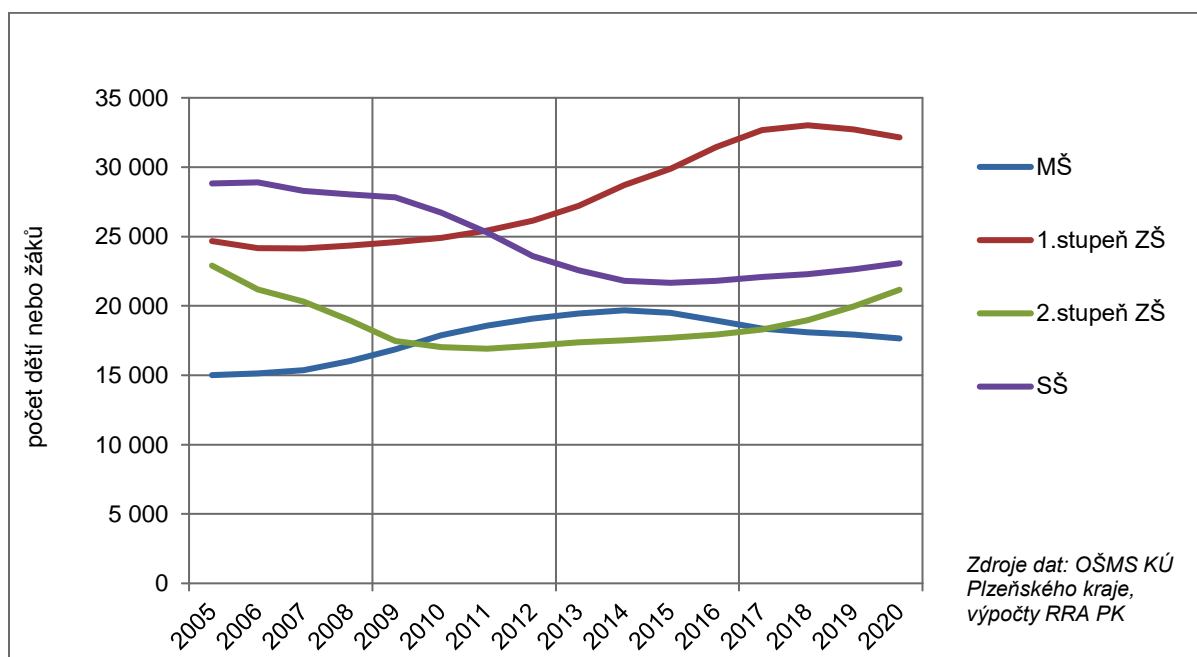
Nejpozději se vyšší porodnost v posledních letech projeví na počtu žáků na středních školách v Plzeňském kraji. Maxima počtu žáků na středních školách bylo dosaženo v roce 2006, od té doby se počet žáků významně snížil o 25 % (podrobněji v kapitole 3.3.3 Střední vzdělávání). Podle projekce zpracované pro účely Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) mělo být minima žáků dosaženo v roce 2015. Od roku 2016 by již mělo docházet k velmi

pozvolnému nárůstu počtu žáků na středních školách. Minima žáků v roce 2015 bylo skutečně dosaženo, avšak došlo k mnohem výraznějšímu poklesu, než se kterým počítala projekce. Tato problematika je podrobněji popsána v kapitole 3.3.3.6 Prostupnost středoškolského vzdělávání v Plzeňském kraji.

Graf 7: Vývoj počtu narozených v Plzeňském kraji

Graf 8: Vývoj a prognóza počtu dětí a žáků

3.1.6. Dopady demografického vývoje na vzdělávací systém a trh práce v Plzeňském kraji

V posledních letech docházelo k nárůstu podílu osob v předproduktivním věku (viz graf 2). Tento trend bude mít pozitivní dopad na vývoj počtu žáků na školách Plzeňského kraje. Nicméně se jedná o

trend přechodný a po roce 2020 lze očekávat opět pokles obyvatel v této věkové skupině. Daleko **zásadnější vliv na vývoj regionálního trhu práce i na vývoj ekonomiky** však bude mít **pokles počtu produktivní složky obyvatel o jednu desetinu během 15 let**. Vývoj regionální ekonomiky tedy nemusí být limitován převážně vnějšími vlivy (ekonomická krize v minulých letech), ale na významu zřejmě budou nabývat endogenní faktory, zejména množství a kvalita lidských zdrojů (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, 2015).

3.2. Vzdelanost v Plzeňském kraji

3.2.1. Postavení Plzeňského kraje z hlediska vzdělanosti

Komplexní informace o vzdělanosti obyvatel poskytují především výsledky Sčítání lidu domů a bytů (SLDB). Na základě výsledků posledního cenzu, který se uskutečnil v roce 2011, lze Plzeňský kraj zařadit v rámci ČR mezi průměrné kraje z hlediska úrovně vzdělanosti obyvatel. Následující tabulka srovnává vzdělanostní strukturu krajů ČR a její změny mezi roky 2001 a 2011. Kromě podílu početnějších skupin obyvatel podle nejvyššího stupně dosaženého vzdělání na obyvatelstvu ve věku 15 a více let tabulka obsahuje také informace o pořadí krajů podle daného ukazatele.

Plzeňský kraj prochází stejným procesem jako všechny kraje ČR, tj. postupným zvyšováním vzdělanosti populace. Zvyšuje se podíl obyvatel starších 15 let s úplným středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním. Přesto obyvatelé s výučním listem měli ještě v roce 2011 největší podíl v Plzeňském kraji i v průměru ČR. V Plzeňském kraji je struktura vzdělanostních skupin podobná struktuře v ČR. Výrazněji se liší pouze u dvou skupin. Kraj má vyšší podíl osob se středoškolským vzděláním bez maturity (34,7 %, 33,0 %), ale nižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním (10,4 %, 12,5 %). Hodnoty obou těchto ukazatelů však výrazně ovlivňuje Praha.

Závažnější je však vývoj postavení kraje podle vzdělanosti v posledním desetiletí. Podle podílu vysokoškoláků klesl Plzeňský kraj (podle definitivních výsledků SLDB 2011) mezi roky 2001 a 2011 ze 4. na 8. místo a o čtyři místa se propadl i podle tzv. indexu vzdělanosti (= podíl obyvatel s maturitou, vč. nástaveb a VOŠ + 3x podíl obyvatel s VŠ). Navíc některé prognózy vývoje vzdělanosti v ČR podle krajů předvídají další ztráty Plzeňského kraje z hlediska podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel s možnými významnými dopady do ekonomiky (Mazouch, 2011). Tento vývoj je reálnou hrozbou přesto, že v Plzeňském kraji existuje komplexní nabídka vzdělávání z hlediska stupně dosaženého vzdělávání, vč. univerzity s širokou oborovou nabídkou, a dostupnost vzdělání je tedy v kraji na velmi solidní úrovni (viz Program rozvoje Plzeňského kraje, 2013).

V Plzeňském kraji jsou velké vnitrokrajské rozdíly z hlediska vzdělanosti obyvatel, jak dokládá následující tabulka. Tabulka obsahuje stejné údaje o okresech Plzeňského kraje jako tabulka předchozí. Také pořadí okresů je uvažováno v rámci 77 okresů ČR.

Okres Plzeň-město se v roce 2011 dostal na 1. místo v ČR podle podílu obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou, avšak pohoršil si z hlediska podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel na 5. místo. Přesto se tento okres stále řadí mezi nejvzdělanější v ČR.

Naopak 4 okresy Plzeňského kraje patří až na samý konec podle indexu vzdělanosti. Okres Tachov si v roce 2011 pohoršil až na předposlední (76.) místo. Jen o málo lépe na tom byly okresy Plzeň-jih (68. místo), Domažlice (66. místo) a Plzeň-sever (61. místo). Naopak z hlediska podílu obyvatel se středním vzděláním, vč. vyučených se okresy Plzeň-sever, Plzeň-jih a Domažlice seřadily v roce 2011 na 4. – 6. místo v rámci ČR.

Tabulka 1: Vzdelanostní struktura obyvatel krajů ČR dle SLDB

kraje	SLDB 2011										SLDB 2001									
	střední, vč. vyučení		úplné střední s maturitou		vysoko-školské		alespoň s maturitou		index vzdělanosti *)		střední, vč. vyučení		úplné střední s maturitou		vysoko-školské		alespoň s maturitou		index vzdělanosti *)	
	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.
Hl. m. Praha	20,3	14	29,9	1	23,6	1	58,9	1	106,1	1	28,8	14	30,5	1	18,8	1	54,5	1	92,2	1
Středočeský	33,6	12	28,2	2	11,5	3	5,1	6	66,8	3	40,4	3	24,4	8	7,0	11	34,8	9	48,8	10
Jihočeský	34,9	8	27,5	3	10,8	7	4,0	11	64,1	6	38,7	11	25,1	3	7,8	5	36,2	4	51,7	4
Pizeňský	34,7	10	27,2	5	10,4	8	5,4	5	62,1	8	39,4	6	25,0	4	7,8	4	35,8	5	51,4	5
Karlovarský	34,3	11	24,2	14	7,0	14	7,7	2	48,7	14	38,4	12	22,7	13	5,6	13	31,3	13	42,5	13
Ustecký	34,9	9	24,7	13	7,6	13	6,8	3	50,9	13	39,3	7	22,3	14	5,4	14	30,5	14	41,3	14
Liberecký	35,9	3	26,0	11	9,6	11	5,4	4	58,8	12	40,0	4	23,8	11	7,0	9	34,0	12	48,1	11
Královéhradecký	35,5	5	27,4	4	10,1	9	4,6	7	62,1	9	39,7	5	25,2	2	7,5	8	36,2	3	51,2	6
Pardubický	36,6	2	26,9	8	9,9	10	4,1	10	60,8	10	40,8	1	24,5	7	7,0	10	35,1	7	49,1	9
Vysočina	37,5	1	27,1	6	9,5	12	3,0	14	59,6	11	40,6	2	24,2	9	6,7	12	34,1	11	47,5	12
Jihomoravský	32,3	13	26,9	9	14,7	2	4,2	8	74,9	2	37,0	13	24,6	6	10,3	2	38,4	2	59,1	2
Olomoucký	35,4	6	26,9	7	11,4	4	3,5	12	64,9	4	39,1	8	24,7	5	8,1	3	35,8	6	52,0	3
Zlínský	35,8	4	26,6	10	11,2	5	3,1	13	64,1	5	39,0	9	24,1	10	7,7	7	35,0	8	50,3	7
Moravskoslezský	35,1	7	25,9	12	11,2	6	4,1	9	63,2	7	38,7	10	23,4	12	7,8	6	34,2	10	49,7	8
CR	33,0		27,1		12,5		5,3		68,6		38,0		24,9		8,9		37,2		55,0	

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2001, 2011

*) index vzdělanosti = podíl s maturitou (vč. nástaveb a VOŠ) + 3x podíl VŠ

Tabulka 2: Vzdělanostní struktura obyvatel okresů Plzeňského kraje dle SLDB

okresy	SLDB 2011										SLDB 2001									
	střední, vč. vyučení		úplné střední s maturitou		vysoko-školské		alespoň s maturitou		index vzdělanosti *)		střední, vč. vyučení		úplné střední s maturitou		vysoko-školské		alespoň s maturitou		index vzdělanosti *)	
	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.
Domažlice	38,4	6	25,9	49	6,9	71	36,3	63	50,2	66	42,3	6	23,5	47	5,4	69	31,3	61	42,0	63
Klatovy	36,8	31	26,8	34	9,0	41	39,4	44	57,3	45	40,3	43	24,7	27	6,6	34	34,1	38	47,4	36
Plzeň-město	28,7	74	30,4	1	15,6	5	50,7	5	81,8	5	34,2	75	29,5	2	12,6	3	46,4	3	71,5	3
Plzeň-jih	38,5	5	24,3	67	7,5	69	35,0	67	49,9	68	43,6	2	22,4	63	5,4	68	30,2	66	41,0	67
Plzeň-sever	38,7	4	25,3	55	8,4	57	36,6	62	53,3	61	43,8	1	21,7	70	5,2	72	29,0	74	39,4	72
Rokycany	37,5	18	27,1	30	8,5	51	39,3	46	56,4	48	42,1	9	24,9	19	6,4	42	34,2	35	47,0	40
Tachov	36,4	38	23,7	73	5,8	76	32,2	76	43,7	76	39,5	54	21,6	71	5,0	73	29,1	73	39,2	74

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2001, 2011

*) index vzdělanosti = podíl s maturitou (vč. nástaveb a VOŠ) + 3x podíl VŠ

3.2.2. Nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání obyvatel Plzeňského kraje podle věku a pohlaví

Rozdíly ve vzdělanosti obyvatel Plzeňského kraje ve věku 15 a více let podle věkových skupin jsou poměrně velké, jak dokládá graf 9. Pokud předpokládáme, že ve vyšším věku se již příliš často nejvyšší dosažený stupeň vzdělání nemění, vypovídá tento graf také o změnách vzdělanostní struktury absolventů přibližně od 60. let minulého století. Dnešní sedmdesátníci, tj. osoby narozené kolem roku 1940, končili své vzdělávání okolo roku 1960.

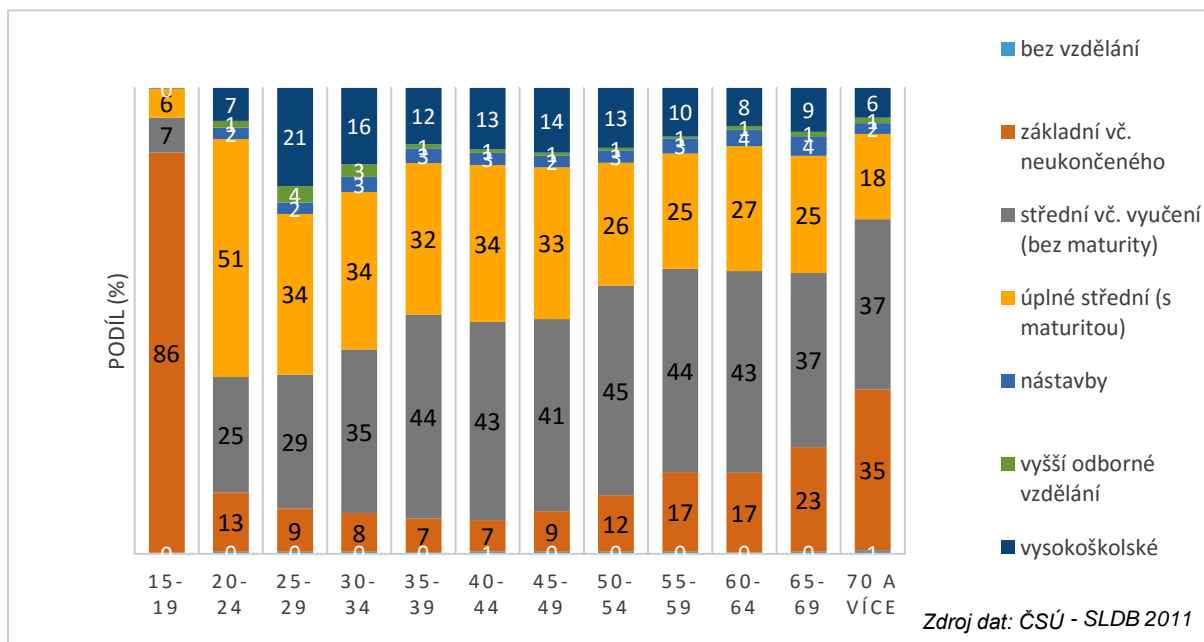
Graf bohužel potvrzuje **rostoucí podíl obyvatel se základním vzděláním**, i když ve věkové skupině 15-19 let ještě může dojít k úbytku tohoto podílu v důsledku pozdějšího ukončení středního vzdělání, např. v důsledku opakovaných nástupů. Ve věkových skupinách od 20 let je však růst podílu obyvatel jen se základním vzděláním v posledních 20 letech neoddiskutovatelný a je nutné mu věnovat zvýšenou pozornost. Strategie Evropa 2020 ukládá členským státům snížit míru nedokončení studia pod 10 %. Plzeňský kraj se však ubírá opačným směrem.

Z grafu 9 je dále patrný posun poměrně výrazné hranice mezi vzděláním bez maturity a s maturitou. Tato hranice se ve sledovaném období měnila několikrát skokově. V roce 2011 u věkových skupin 55-69 let (narození 1942-1956) přesahovala 60 %, u věkových skupin 35-49 (narození 1962-1976) se pohybovala kolem 50 % a u věkových skupin 20-29 let (narození 1982-1991) je výrazně pod 40% hranicí.

Podíl obyvatel s úplným středním vzděláním je naopak posledních několik desetiletí poměrně **stabilní** (kolem 33 %). Úbytky nižšího než maturitního vzdělání se tedy děly především ve prospěch vysokoškolského vzdělání, jak dokládá prudký nárůst podílů osob s VŠ vzděláním, při porovnání věkové skupiny 35-39 let (12,1 %) a 25-29 let (21,1 %).

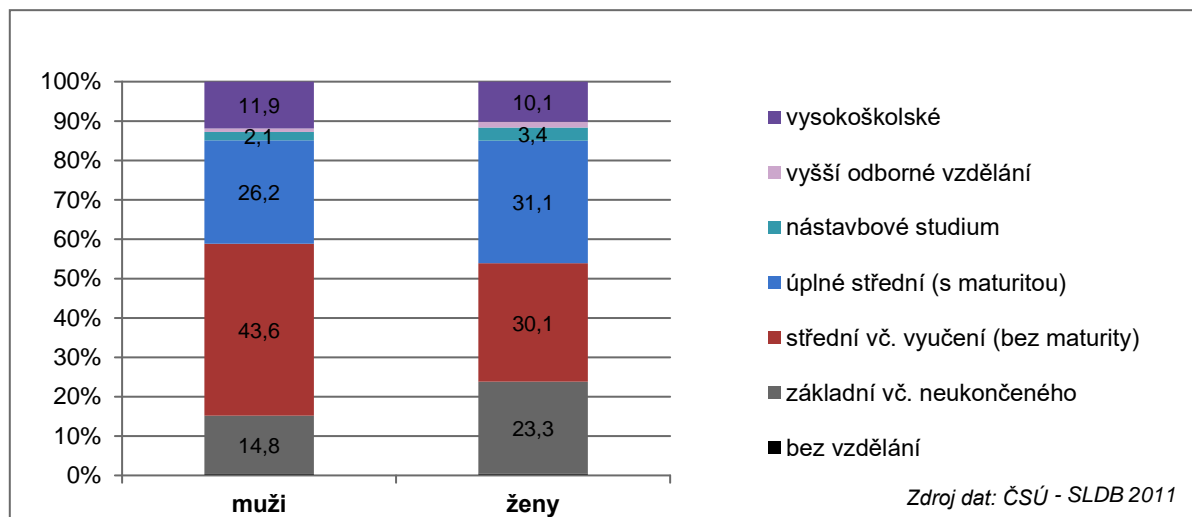
Navzdory aktuálním snahám o redukci nabídky vysokoškolského vzdělávání lze očekávat další zvyšování podílu osob s VŠ vzděláním, neboť ještě stále jsme pod průměrem západoevropských států i pod požadavkem Strategie Evropa 2020 dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 40% podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva.

Graf 9: Vzdělanostní struktura obyvatel Plzeňského kraje

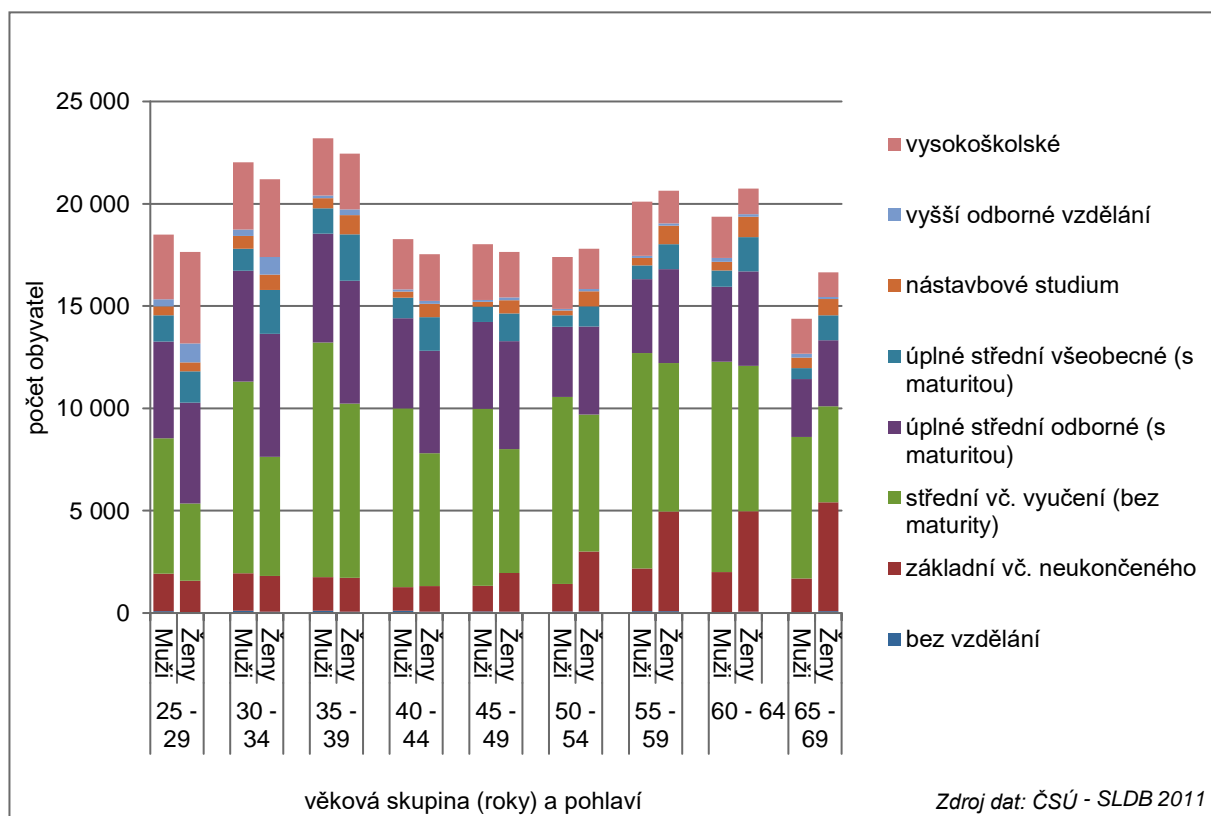
Rozdíly ve vzdělanosti obyvatel Plzeňského kraje jsou **také z hlediska pohlaví**, jak dokládá graf 10. Z něj je zřejmé, že **mezi muži dominují vyučení** (43,6 %). V tomto stupni také muži nejvýrazněji převyšují podíl u žen (o 13,5 procentních bodů).

Graf 10: Struktura obyvatel Plzeňského kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího vzdělání

Mezi ženami ve věku 15 a více let v Plzeňském kraji mírně převažují ty s úplným středním vzděláním s maturitou (31,1 %) nad vyučenými (30,1 %). Třetí nejvyšší podíl mezi ženami má základní vzdělání (23,3 %). Z hlediska podílu vysokoškoláků nejsou mezi pohlavími v kraji velké rozdíly. Mírně vyšší podíl je u mužů (11,9 %, ženy 10,1 %).

Graf 11: Počet obyvatel Plzeňského kraje ve věku 15 a více let podle věkových skupin, pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Pokud zkombinujeme pohled na vzdělanostní strukturu obyvatel Plzeňského kraje nejen podle pohlaví, ale také podle věkových skupin, ukáže se, že rozdíly ve vzdělanosti podle pohlaví souvisí s věkem (viz graf 11).

Ve starších věkových skupinách je zřetelná převaha žen s nejnižším stupněm vzdělání, ale od věkové skupiny 40-44 let se poměr začíná obracet. Výše naznačený problém rostoucího podílu obyvatel s nižším než středním vzděláním se tedy ve větší míře týká mužů. Ve věkové skupině 25-29 let byl v roce 2011 podíl mužů nejméně se základním vzděláním 9,5 % a u žen 8,3 %.

Podobně počet mužů a žen s nižším vzděláním než s maturitou byl v roce 2011 v Plzeňském kraji vyrovnaný jen u věkové skupiny 60-64 let. S klesajícím věkem se zvětšoval rozdíl mezi muži a ženami, a to ve prospěch mužů.

Naopak počet vysokoškoláků je u starších věkových skupin výrazně nižší u žen, ale věkové skupiny mladší 35 let mají vyšší počet vysokoškolsky vzdělaných žen než mužů, a to výrazně. Z uvedeného vyplývá, že v uplynulých desetiletích došlo k výraznějšímu zvýšení dosaženého vzdělání zejména u žen.

3.2.3. Vzdělanost obyvatel Plzeňského kraje podle věku, oborů a pohlaví

Pro uplatnění na trhu práce není podstatný jen stupeň dosaženého vzdělání, ale také oborové zaměření. Jedním z častých problémů zmiňovaných v posledních letech zaměstnavateli nejen v Plzeňském kraji je nedostatek technicky vzdělaných odborníků. Tato kapitola se tedy zabývá strukturou obyvatel Plzeňského kraje se středním vzděláním podle stupně vzdělání, oborového zaměření a věkových skupin, a opět také v rozdělení na muže a ženy.

Graf 12 ukazuje rozdělení obyvatel Plzeňského kraje podle věkových skupin, stupně vzdělání a skupin oborů. U početnějších skupin jsou v grafu uvedeny informace o počtech obyvatel v jednotlivých skupinách. Graf obsahuje všechny skupiny oborů středního vzdělání, jak byly na základě SLDB 2011 publikovány, tj. bez nástaveb, za které byly k dispozici pouze souhrnné údaje.

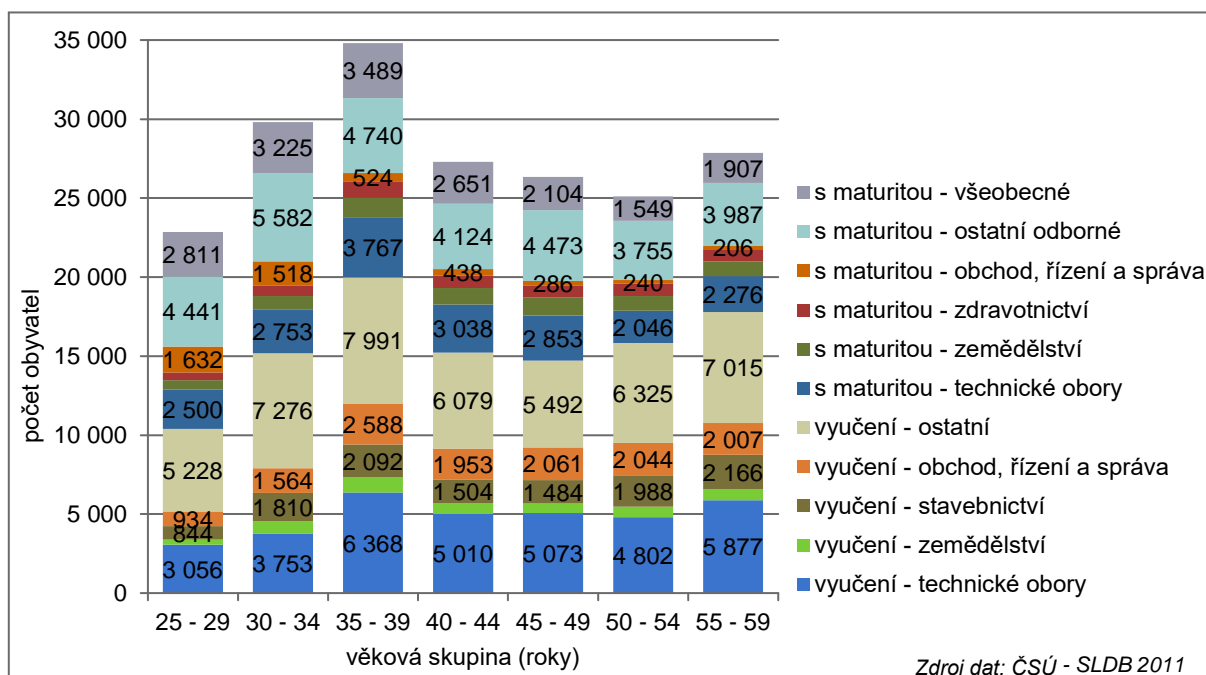
Z hlediska absolutních počtů stojí za pozornost pokles středního stupně vzdělání mezi věkovými skupinami 35-39 let a 25-29 let. V rozpětí deseti let, které tyto dvě skupiny mladšího ekonomicky aktivního obyvatelstva reprezentují, se v Plzeňském kraji snížil počet obyvatel se středním vzděláním bez maturity z 20 tis. na 10,4 tis., tj. o 9,6 tis. (relativně o 48 %). Tento vývoj je výsledkem nejen populačního vývoje, neboť věková skupina 35-39 let byla v roce 2011 v kraji absolutně nejpočetnější, ale také důsledkem růstu zájmu o vyšší stupně vzdělání.

Pro trh práce a zaměstnavatele je významný rozdíl počtů v nematuritních technických oborech nejen mezi věkovými skupinami 25-29 let (3,1 tis.) a 35-39 let (6,4 tis.), ale také mezi nejmladší a nejstarší sledovanou věkovou skupinou. Tento rozdíl totiž ukazuje, jak obtížná může být náhrada technicky vzdělaných vyučených odcházejících do důchodu.

Blízko důchodovému věku je v kraji početně silná věková skupina vyučených v technických oborech (téměř 6 tis.), zatímco na trh práce vstoupila skupina přibližně 3 tis. osob s odpovídajícím vzděláním. Přitom také další starší věkové skupiny jsou poměrně početné (5 tis.) a trend vývoje podle nejmladších třech věkových skupin není optimistický. Trend vývoje dalších tří oborově specifikovaných skupin středního vzdělání bez maturity je však ještě méně příznivý než u technických oborů.

V případě středního vzdělání s maturitou nebyl vývoj natolik negativní. V roce 2011 bylo v tomto stupni vzdělání v Plzeňském kraji ve věkové skupině 35-39 let 14,8 tis. a ve skupině 25-29 let 12,5 tis. obyvatel. V nejstarších věkových skupinách se počty pohybují kolem 10 tisíc.

Graf 12: Počet obyvatel Plzeňského kraje se středním vzděláním podle věkových skupin, stupně vzdělání a skupin oborů

V tomto stupni vzdělání došlo v posledních desetiletích k většímu poklesu u skupin oborů zemědělských a zdravotnických. Naopak výrazně vzrostly počty u skupiny oborů „obchod, řízení a správa“ (Pracovní síly v Plzeňském kraji, 2015).

Rozdíly mezi muži a ženami se středním vzděláním v Plzeňském kraji podle věkových skupin a skupin oborů vzdělávání dokládá graf 13. Z grafu vyplývá, že zatímco **u mužů zůstává podíl technického vzdělání stále nejvýznamnější**, a to u obou stupňů středoškolského vzdělání (vyučení i s maturitou), **u žen nikdy nebyla tato skupina studijních oborů významná**. U žen převažuje skupina ostatní, tj. blíže neurčené obory kromě vyjmenovaných.

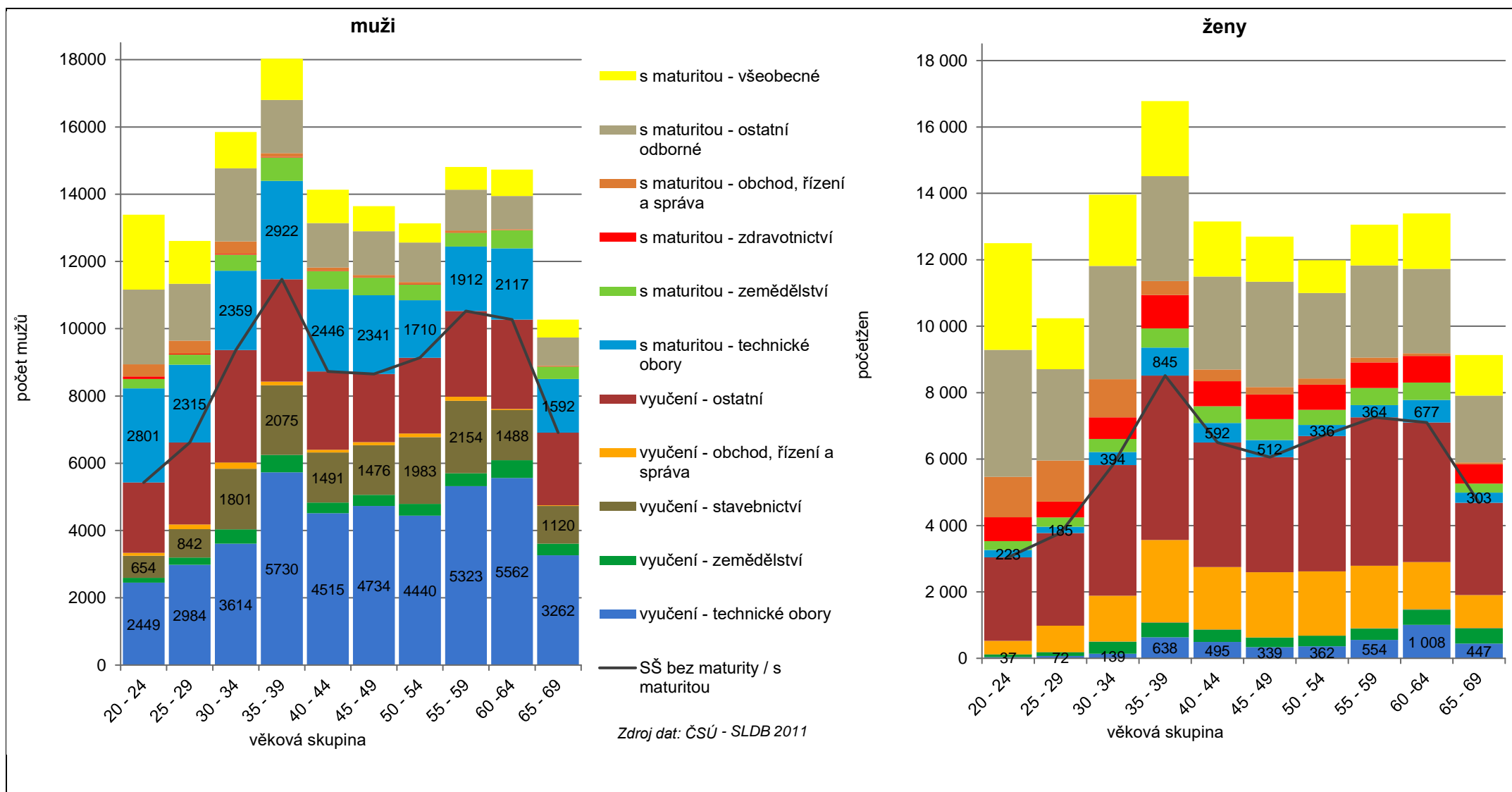
Z vyjmenovaných skupin oborů je u žen nejvýznamnější skupina obchod, řízení a správa, a to opět u obou stupňů SŠ vzdělání. Ve věkových skupinách nad 35 let má však u maturantů vyšší podíl zdravotnictví. **U mužů nelze přehlédnout poměrně vysoký podíl stavebnictví u vyučených od 30 let.**

Tím se dostáváme ke změnám, ke kterým ve struktuře absolventů SŠ docházelo zejména v uplynulých 15-20 letech. Pro trh práce především v době ekonomického růstu je podstatné snížení počtu i podílu absolventů technických oborů se SŠ vzděláním u obou pohlaví. To **u žen prakticky znamená zanedbatelné počty absolventek s výučním listem v nejmladším věku** (pokles ze 638 ve věku 35-39 na 37 ve věku 20-24 let) a snížení téměř na čtvrtinu u maturantek v technických oborech.

U mužů se podíl technického vzdělání s výučním listem výrazně snížil, a to z více než 30 % u věkové skupiny 35-39 let pod 20 % u věkové skupiny 20-24 let. Zároveň však u mužů došlo k růstu podílu technicky vzdělaných s maturitou z 15 % u věkové skupiny 30-35 let na více než 20 % ve věkové skupině 20-24 let.

Zdánlivě optimistický vývoj celkových počtů se středním vzděláním (zvýšení ve skupině 20-24 let) bude téměř jistě narušen dokončením VŠ, a to nejen absolventy gymnázií.

Graf 13: Počet obyvatel v Plzeňském kraji se SŠ vzděláním podle pohlaví, věkových skupin a skupin oborů

3.3. Vzdělávací systém Plzeňského kraje (s důrazem na střední a vyšší odborné vzdělávání)

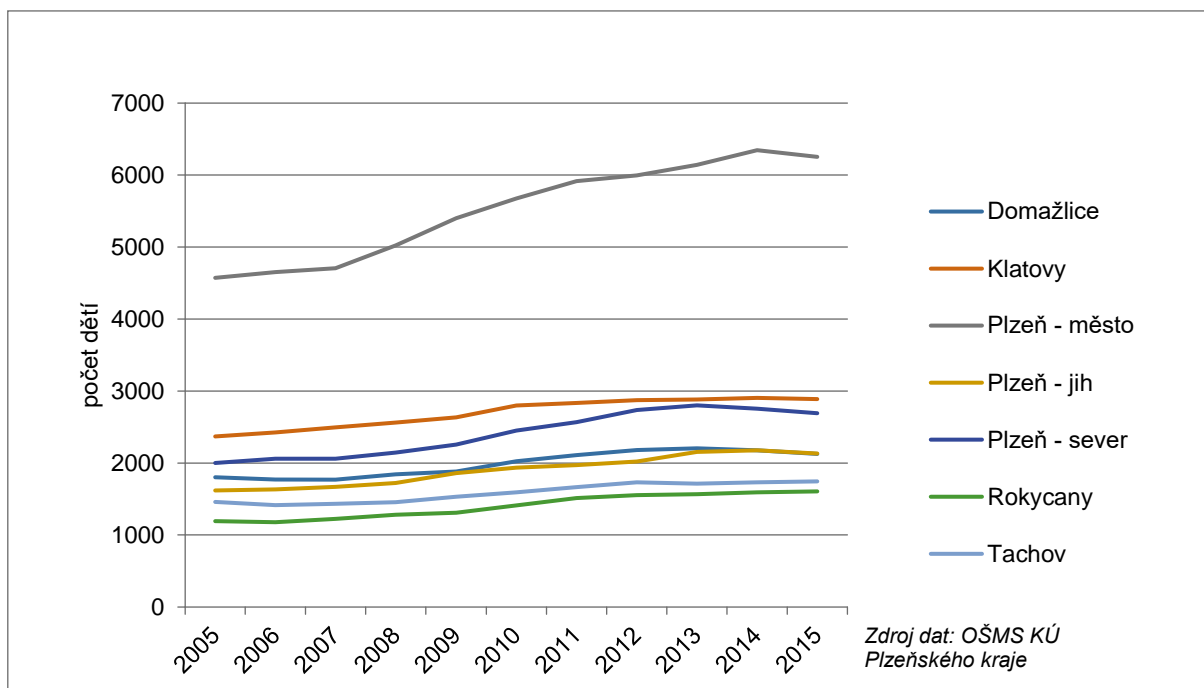
3.3.1. Předškolní vzdělávání

Mateřské školy jsou rovnoměrně rozmístěné na území celého Plzeňského kraje. Většinou se jedná o mateřské školy zřizované obcemi. Dále jsou v kraji mateřské školy soukromé, zřizované krajem či církví. Síť mateřských škol podle zřizovatele a počtu dětí v mateřské škole v dané obci dokládá mapa (M1) v příloze analýzy.

Mezi školními roky 2005/2006 až 2014/2015 došlo k výraznému nárůstu počtu dětí v mateřských školách v Plzeňském kraji z 15 tis. na 19,7 tis., tj. o 31 %. V grafu 14 můžeme vidět, že v příhraničních okresech byl růst počtu dětí pomalejší (kolem 20 %). V ostatních okresech překračoval 30 %. Nejvyšší nárůst (39 %) byl ve sledovaném období zaznamenán u okresu Plzeň-město.

V aktuálním školním roce 2015/2016 počet dětí v mateřských školách mírně klesl (o necelá 2 %). Situace se však liší napříč okresy. Nejvyšší pokles (2,5 %) byl zaznamenán u okresu Plzeň-sever. V okresech Plzeň-město, Plzeň-jih a Domažlice se jednalo o mírný pokles. Naopak v okresech Rokycany, Tachov a Klatovy navštěvoval mateřské školy stejný počet žáků jako v předchozím školním roce.

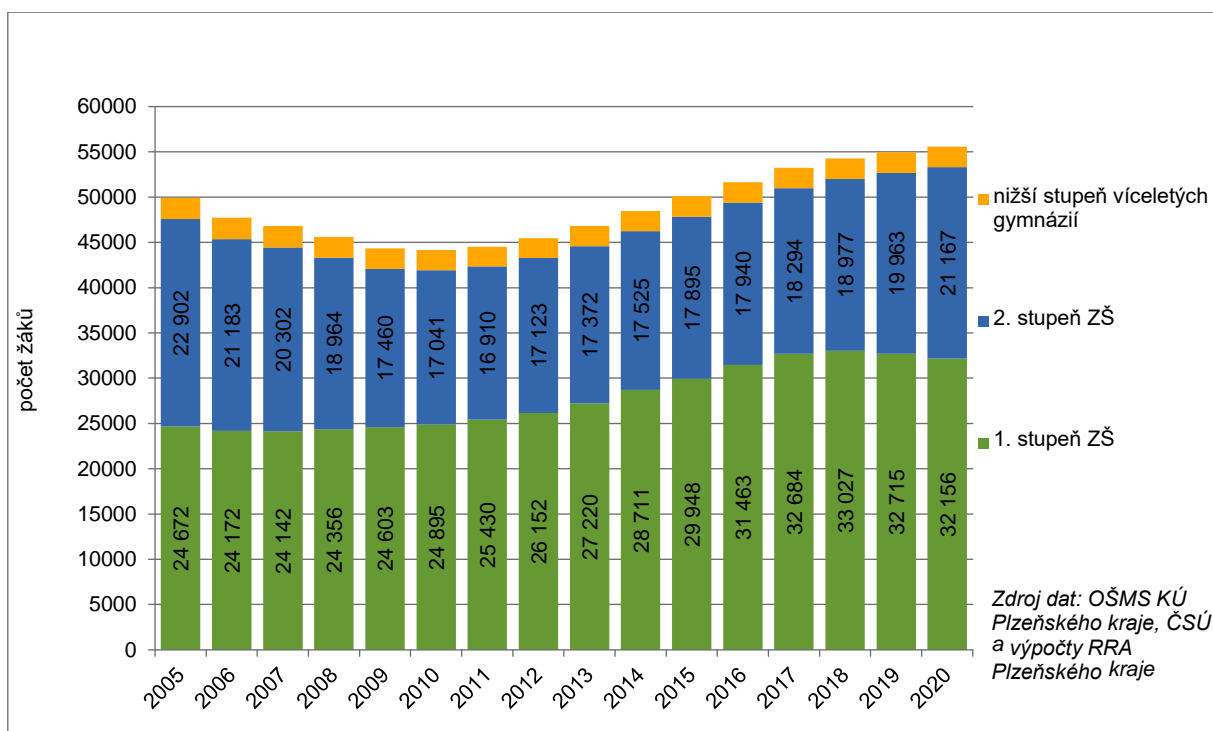
Graf 14: Vývoj počtu dětí v MŠ v okresech Plzeňského kraje v letech 2004 - 2015

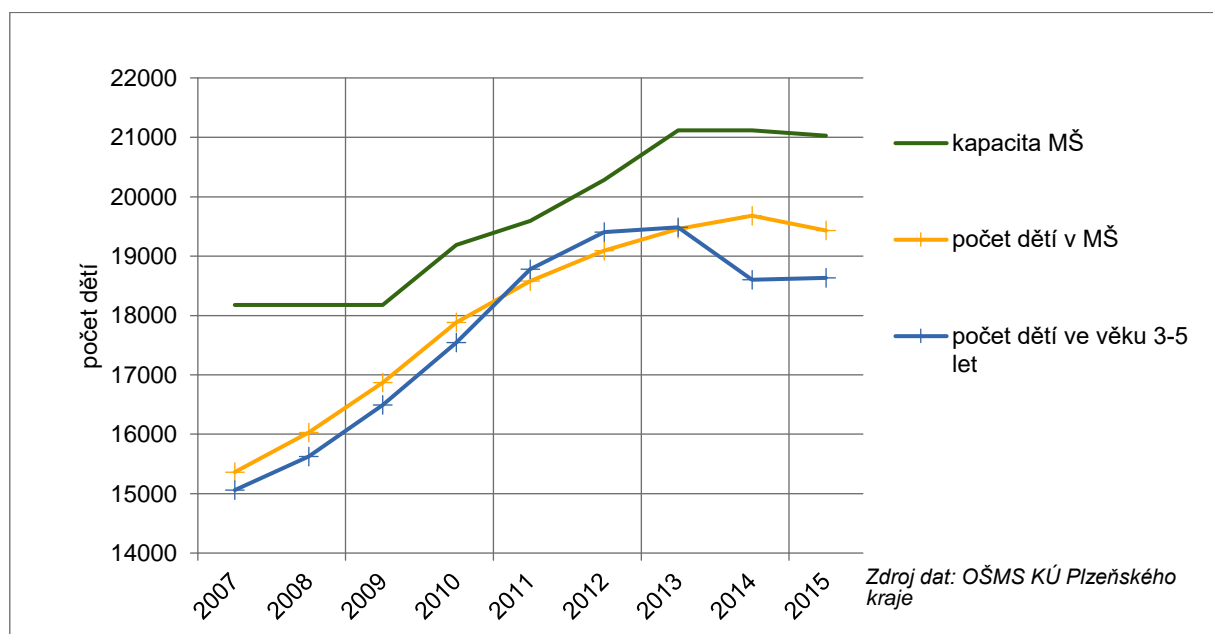
S prohlubujícím se nedostatkem kapacit mateřských škol zvýšily některé obce v uplynulých letech kapacitu svých mateřských škol. V grafu 15 jsou kapacity a počty dětí v mateřských školách porovnávány s počty dětí ve věku 3-5 let. Můžeme zde vidět, že **v posledních letech rostly v kraji kapacity MŠ v souladu s počtem dětí v MŠ**. Rozdíl obou křivek vysvětluje mapa (M2) v příloze analýzy. V exponovaných částech kraje (Plzeň a okolí, větší města) byl volných míst nedostatek, zatímco v některých částech kraje (menší města a obce vzdálenější od Plzně) kapacity mateřských škol přebývaly.

V grafu 15 je dále patrné, že počet dětí v referenčním věku 3-5 let byl vyšší než počet dětí v MŠ zejména v letech 2011-2013. V těchto letech byl zřejmě největší nedostatek volných míst v mateřských školách.

Graf 15: Vývoj a prognóza počtů žáků plnících povinnou školní docházku v Plzeňském kraji

Graf 16: Kapacity MŠ v Plzeňském kraji

V souvislosti s novelou školského zákona je potřeba do budoucna počítat:

- se zavedením povinného předškolního ročníku od roku 2016,

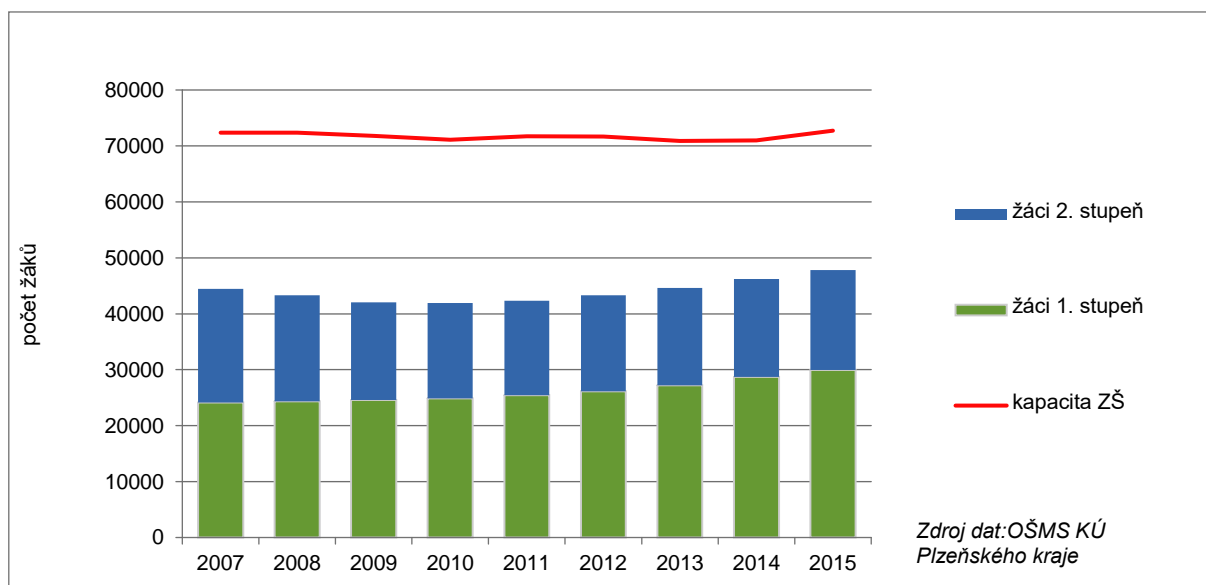
- s garancí míst v mateřských školách pro mladší ročníky (4leté děti od roku 2017, 3leté děti od roku 2018),
- se silícími tendencemi umístit do mateřských škol děti mladší, tj. 2leté.

3.3.2. Základní vzdělávání

Síť základních škol v Plzeňském kraji je znázorněna na mapě (M3) v příloze analýzy. Základní školy jsou poměrně rovnoměrně rozmístěné, zejména v okrajových venkovských oblastech kraje je jejich hustota nižší. Neúplně základní školy ve venkovských oblastech mají výraznou roli při stabilizaci obyvatelstva. Síť základních škol v Plzeňském se v posledních letech stabilizovala, k čemuž pomohl především růst počtu žáků na prvním stupni od roku 2008 a na druhém stupni od roku 2012.

Graf 16 znázorňuje vývoj a prognózu počtu žáků plnících povinnou školní docházku v Plzeňském kraji. **V současnosti dochází k růstu počtu žáků na základních školách.** Nejnižší počet žáků základních škol v Plzeňském kraji byl ve sledovaném období zaznamenán v roce 2010 (necelých 42 tis.), v roce 2015 bylo na základních školách již 47,8 tis. žáků. Podle prognózy by v roce 2018 mělo navštěvovat základní školy 52 tis. žáků (maximum na prvním stupni) a 53,3 tis. žáků v roce 2020, tj. nárůst o 27 % během 10 let. **Maximum žáků na druhém stupni lze očekávat v roce 2022 a maximum všech žáků na základních školách v Plzeňském kraji v roce 2021 (53,6 tis.).**

Graf 17: Porovnání kapacit a počtu žáků ZŠ v Plzeňském kraji

I přestože v posledních letech roste počet dětí na základních školách, neměl by být na většině škol problém s jejich kapacitou. Tuto skutečnost dokazuje i graf 17, který tuto problematiku sleduje na celokrajové úrovni. Většina základních škol disponuje dostatečnou kapacitou. Pouze v okolí Plzně (Zruč-Senec, Chrást, Město Touškov) či v blízkosti jiných větších měst (Blížejev) jsou problémy s volnou kapacitou základních škol.

S ohledem na věkovou strukturu pedagogů v Plzeňském kraji, klesající počty absolventů FPE ZČU (včetně problémů s akreditací některých oborů) a jasné kvalifikační požadavky na pedagogy mohou při očekávaném růstu žáků základních škol nastat problémy s nedostatkem kvalifikovaných pedagogů minimálně u některých aprobací. Tento nedostatek by se projevil zejména na 2. stupni základních škol.

3.3.3. Střední vzdělávání

Síť středních škol tvoří v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016 celkem 54 škol, z toho je 43 škol zřizovaných Plzeňským krajem, 9 škol soukromých a 2 školy zřizované církví. Do sítě středních škol je zařazena i Konzervatoř, Plzeň, která sice poskytuje vyšší odborné vzdělání, ale v 6letém studiu žákům po ukončení základní školy. Z důvodu výrazného demografického poklesu žáků, došlo v minulých letech k optimalizaci sítě středních škol zřizovaných krajem.

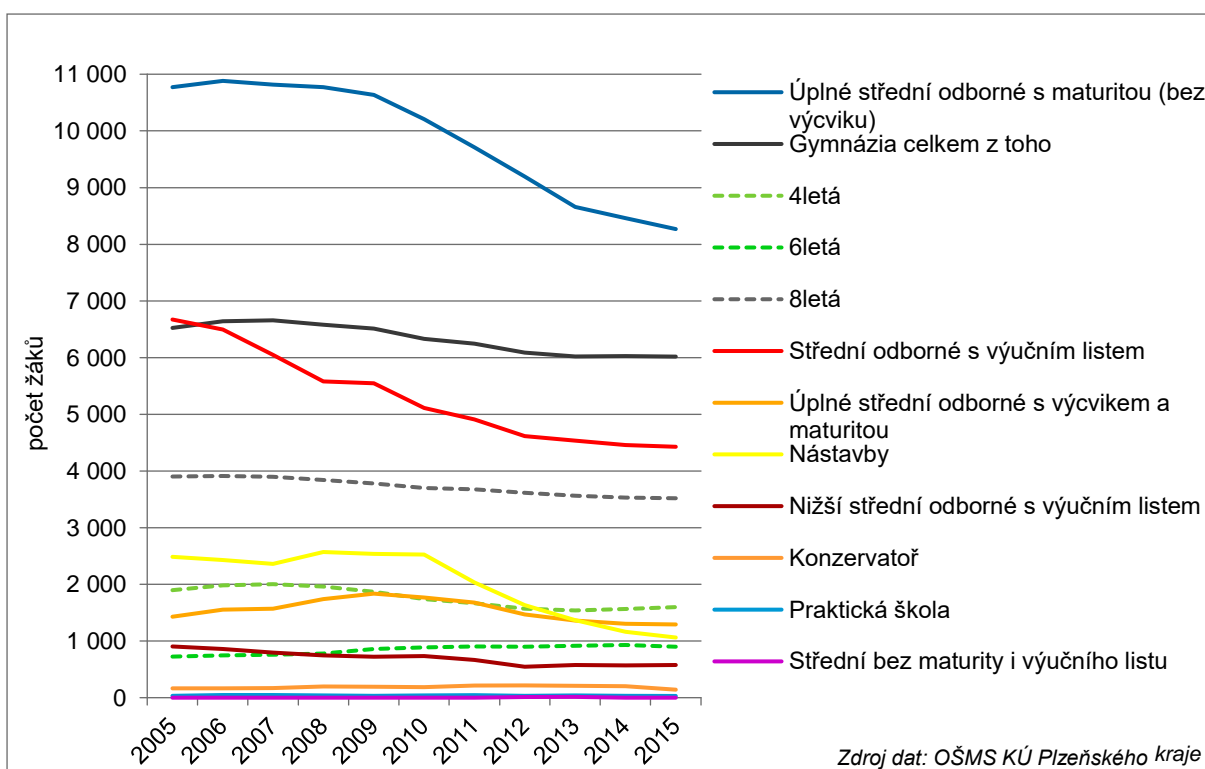
3.3.3.1. Vývoj počtu žáků středních škol v Plzeňském kraji

Počet žáků na středních školách Plzeňského kraje se od počátku sledovaného období snižoval. Nejvyšší počet žáků středních škol byl zaznamenán v roce 2006, kdy střední školy navštěvovalo 29,1 tis. žáků (včetně nástavbového studia). Následný pokles byl podmíněn demograficky a zejména mezi roky 2009-2013 se jednalo o velmi rychlý pokles (meziročně pokaždé přesáhl tisíc žáků). Zatím minimální hodnota byla zaznamenána v roce 2015, kdy střední školy navštěvovalo 21,8 tis. žáků. Od roku 2006 došlo tedy k poklesu o 25 %. V následujících letech by však již mělo docházet k pozvolnému nárůstu počtu žáků na středních školách.

V grafu 18 je popsán vývoj počtu žáků středních škol v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání. Zaměřili se na početnější stupně (nad 500 žáků), lze z vývoje počtu žáků mezi roky 2006 a 2015 vyvodit následující závěry: největší pokles o více než polovinu zaznamenaly nástavby. Přibližně o třetinu kleslo nižší střední odborné s výučním listem (o 34 %) a střední odborné s výučním listem (o 32 %). Úplné střední odborné s maturitou bez výcviku kleslo o 24 %, úplné střední odborné s výcvikem a maturitou o 17 % a gymnázia celkem o 10 %.

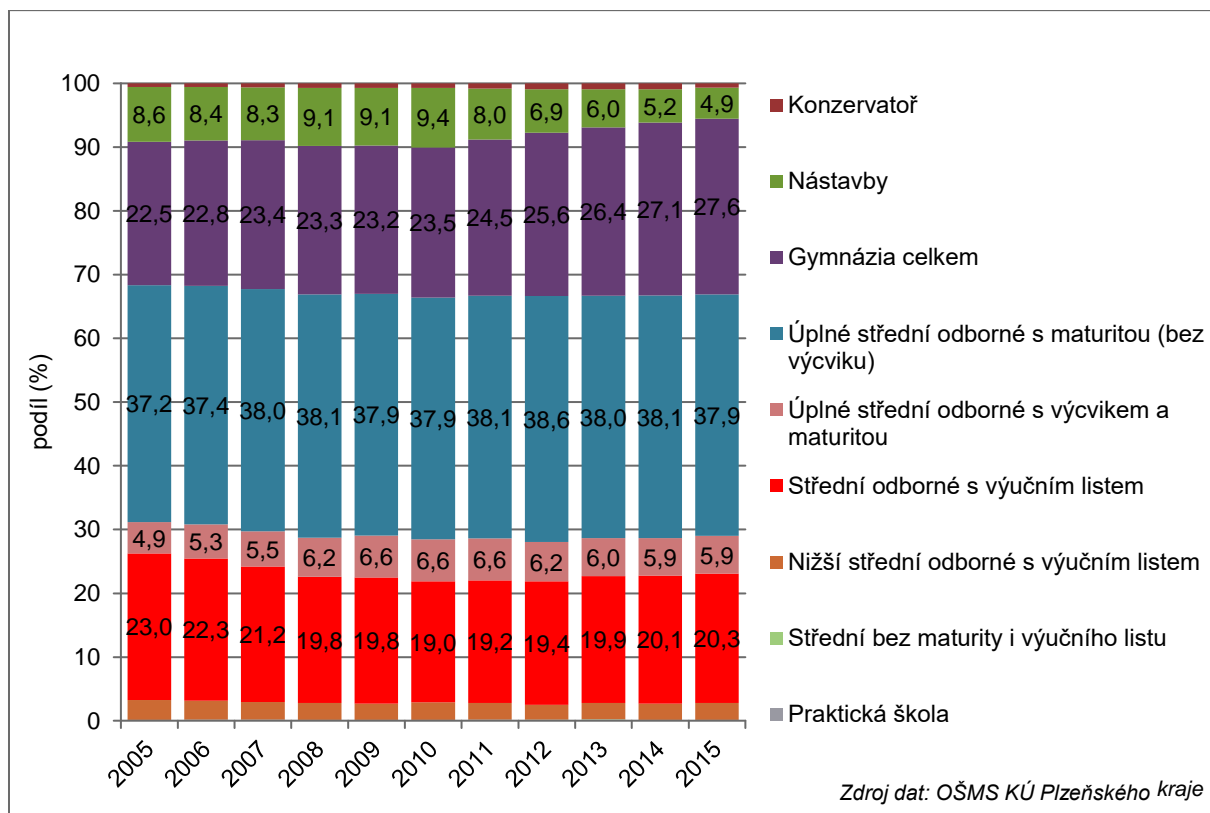
Změny počtu žáků středních škol Plzeňského kraje se promítly i do změn podílů (graf 19). Tyto změny nebyly zpravidla tak výrazné z důvodu poklesu celkového počtu. Významně poklesl podíl nástaveb (8,4 % v roce 2006, 4,9 % v roce 2015). Od roku 2010 mírně roste podíl u středního odborného vzdělání s výučním listem, naopak podíl úplného středního odborného vzdělání s výcvikem a maturitou od roku

Graf 18: Vývoj počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání

2011 mírně klesal. Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez výcviku) má stabilní a nejvyšší podíl kolem 38 %. Podíl gymnázií má trvale mírně rostoucí trend.

Graf 19: Vývoj podílu žáků SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání

3.3.3.2. Vývoj počtu žáků středních škol podle oborů

Tabulka (T1) v příloze shrnuje vývoj počtu žáků středních škol v Plzeňském kraji mezi roky 2006 a 2015 podle stupňů vzdělání a oborů. **Z nižšího středního odborného vzdělání** se na středních školách příznivě vyvíjely pouze obory Pečovatelské služby a Potravinářská výroba. Obor Stravovací a ubytovací služby poklesl o 25 %. Dva obory (Prodavačské práce, Zahradnická výroba) byly nově zavedeny a podařilo se také znovu obnovit obor Keramická výroba. Naopak obory Šití oděvů, Šití prádla, Truhlářská a čalounická výroba, Stavební práce, Zemědělské práce, Lesní výroba a Práce ve stravování se udržet nepodařilo. Ostatní, převážně technické, obory se propadly výrazně, tj. o 30 % a více. Nejvíce se propadl obor Provozní služby (o 85 %).

U středního odborného vzdělání s výučním listem byly ve sledovaném období nově zavedeny 4 obory (Kamnář, Ošetřovatel, Kominík, Operátor skladování). Také se podařilo v roce 2014 znovu obnovit obor Zahradník a v roce 2015 obor Krejčí, který býval v minulosti velmi početný. Naopak 6 oborů zaniklo. Jedním z nich byl i dříve velmi početný obor Provoz služeb (v roce 2006 jej navštěvovalo 277 žáků). Z oborů, které zaznamenaly růst, byla více než polovina technických (5 z 9), a to i ty početné (Obráběč kovů, Opravář zemědělských strojů, Strojní mechanik, Elektrikář). Pokles o 20 % nastal u početného oboru Mechanik opravář motorových vozidel, výrazný pokles o 47 % byl zaznamenán u oboru Řezník-uzenář, ale i u tradičně největšího oboru Kuchař-číšník (o 43 %). Z dříve početných oborů došlo k největšímu poklesu u oboru Prodavač (z 390 žáků na 54), Autoelektrikář (ze 117 žáků na 16) a u výše zmíněného oboru Krejčí (ze 105 na 4).

U úplného středního odborného vzdělání s odborným výcvikem a maturitou vznikly nově 2 obory (Gastronomie, Uměleckořemeslné zpracování kamene a keramiky), obor Telekomunikační mechanik

naopak zanikl. Příznivě se vyvíjelo 6 technických (včetně uměleckořemeslných) oborů včetně početného oboru Mechanik seřizovač. Největší pokles byl zaznamenán u oboru Mechanik elektrotechnik (z 507 žáků na 187), i když v posledních letech obor mírně rostl. Dále klesaly obory Obchodník (z 292 žáků na 137) a Kosmetické služby (z 269 žáků na 148).

U úplného středního odborného vzdělání s maturitou vzniklo ve sledovaném období 8 nových oborů, avšak jednalo se o obory méně početné. Z toho však 2 obory neměly v posledních letech žádné žáky (Technická zařízení budov od roku 2014, Konzervárenství a restaurátorství od roku 2015). Nárůst byl zaznamenán u 10 oborů, z nichž jsou některé již početné (nad 200 žáků). Jedná se zejména o obory Informační technologie, Grafický design. Pokles do 20 % byl zaznamenán u 4 oborů, z nichž byl nejpočetnější obor Veřejnosprávní činnost (259 žáků v roce 2015). Pokles mezi 20 a 40 % byl zaznamenán u 9 oborů zaměřených na služby a ekonomiku a u 1 technického, dříve velmi početného oboru Strojírenství (zde však od roku 2012 dochází k nárůstu počtu žáků). Pokles mezi 40 a 60 % postihl 3 dříve velmi početné technické obory (Stavebnictví, Elektrotechnika, Dopravní prostředky) a dále obory Agropodnikání a Zdravotnický asistent.

Počet otevřených oborů se u **nástaveb** trvale snižuje. V roce 2006 bylo otevřeno 16 oborů a v roce 2015 pouze 7. U nejpočetnějšího oboru Podnikání klesl počet žáků mezi roky 2010 a 2015 o více než polovinu (z 1717 na 795).

Velká část populačního ročníku dnes pokračuje ve studiu na vysoké škole. To významně proměňuje nároky na střední vzdělávání a souvisí s tím také výrazný pokles žáků v oborech středního vzdělávání bez maturitní zkoušky.

3.3.3.3. Vývoj počtu žáků podle škol

Tabulka (T2) v příloze analýzy shrnuje vývoj počtu žáků středních škol v Plzeňském kraji mezi roky 2006 a 2015 podle jednotlivých středních škol. Úbytek žáků v tomto sledovaném období zaznamenalo 40 z celkových 54 středních škol. **Nejvyšší úbytky zaznamenaly 2 soukromé střední školy** – Akademie Hotelnictví a cestovního ruchu, s.r.o. (pokles o téměř 70 %) a Základní škola, Střední odborná škola a Gymnázium BEAN, s.r.o. (pokles o 55 %). **Úbytek mezi 50 a 40 % zaznamenalo 5 středních škol**, z toho 1 plzeňská (Střední průmyslová škola stavební, Plzeň, Chodské nám. 2) a 4 mimoplzeňské (Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Sušice, U Kapličky 761, Střední škola zemědělská a potravinářská, Klatovy, Národních mučedníků 141, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Horšovský Týn, Littrowa 122 a Gymnázium, Tachov, Pionýrská 1370).

V roce 2006 mělo 5 nejpočetnějších škol v kraji přes 1000 žáků. U všech těchto škol se počet žáků také snížil. Největší pokles (přibližně o 33 %) zaznamenaly Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109, Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola elektrotechnická, Plzeň, Koterovská 85 a Střední odborné učiliště elektrotechnické, Plzeň, Vejprnická 56. Pokles o 30 % byl u Střední průmyslové školy dopravní, Plzeň, Karlovarská 99 a nejmenší úbytek žáků zaznamenala Hotelová škola, Plzeň, U Borského parku 3 (pokles jen 16 %).

Naopak růst žáků o více než 10 % ve sledovaném období zaznamenaly Střední škola, Horažďovice, Blatenská 313 (nárůst o 20 %) a Odborná škola výroby a služeb, Plzeň, Vejprnická 56 (nárůst o 18 %).

Co se týče **počtu žáků gymnázií, tak ten ve sledovaném období stagnoval nebo mírně klesal** (do 14 %). Výjimkou bylo Gymnázium a Střední odborná škola, Rokycany, Mládežníků 1115 (pokles o 38 %) a již výše zmíněné Gymnázium, Tachov, Pionýrská 1370 (pokles o 38 %).

Ve školním roce 2015/2016 měla více než polovina středních škol stejný počet žáků nebo se tento počet mírně zvyšoval (oproti předchozímu školnímu roku). U ostatních středních škol byl zaznamenán pokles do 16 %.

3.3.3.4. Struktura žáků středních škol podle pohlaví

Znalost o struktuře žáků podle pohlaví je podstatná pro úvahy o vztahu vzdělávání a trhu práce. Tzv. genderová preference podle stupně středního vzdělání a oborů středních škol je znázorněna v tabulce 3 a v tabulce (T3) v příloze.

V tabulce 3 můžeme sledovat podíl dívek na středních školách Plzeňského kraje podle stupně vzdělání na začátku školního roku 2015/16. Na středních školách Plzeňského kraje studuje 49 % dívek (dáno demograficky). **Nejvyrovnanější poměr je u nižšího středního vzdělání s výučním listem (51,7 % dívek).** **Nejmenší podíl mají dívky ve středním odborném vzdělání s výučním listem (33,7 %) a v úplném středním odborném vzdělání s výcvikem a maturitou 31,3 %.** Toto je dáno oborovou nabídkou.

Tabulka 3: Podíl dívek na žácích SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	2015		
	Celkem	z toho dívky	
		absol.	rel.
Praktická škola	31	14	45,2
Nižší střední odborné s výučním listem	576	298	51,7
Střední odborné s výučním listem	4 427	1 491	33,7
Úplné střední odborné s výcvikem a maturitou	1 294	405	31,3
Úplné střední odborné s maturitou (bez výcviku)	8 268	4 549	55,0
Gymnázia celkem	6 019	3 365	55,9
Nástavby	1 063	484	45,5
Konzervatoř	206	122	59,2
Celkem	21 884	10 728	49,0

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Dívky naopak převyšují v úplném středním odborném vzdělání s maturitou (bez výcviku) a na gymnáziích (o 10, resp. 12 %). Rozdíly v podílu dívek na žácích středních škol Plzeňského kraje na počátku roku 2015/16 podle oborů a stupňů vzdělání ukazuje tabulka (T3) v příloze. Nejvýraznější diference mezi „dívčími“ a „chlapeckými“ obory je zřejmě u středního odborného vzdělání s výučním listem. Podíl dívek nad 60 % má 9 z 36 oborů, z toho je 6 oborů s podílem dívek nad 90 % (Krejčí, Aranžér, Kadeřník, Cukrář, Výrobce a dekorátér keramiky, Ošetřovatel). Naopak naprostá převaha technicky zaměřených oborů a obor Řezník-uzenář (celkem 24 oborů) má podíl dívek pod 13 %, tj. 2/3 oborů. Pouze 3 obory jsou genderově vyrovnané (Pekař, Operátor skladování, Zahradník). U středního odborného vzdělání s výučním listem je zřejmá minimální nabídka atraktivních oborů pro dívky, tím lze vysvětlit vyšší zájem dívek o maturitní obory.

Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez výcviku) je diferencováno opačně. Podíl více než 60 % dívek má 25 z 39 oborů. Výrazně chlapeckých je zde 6 oborů (Informační technologie, Telekomunikace, Strojírenství, Elektrotechnika, Dopravní prostředky, Výtvarné zpracování keramiky a porcelánu). Další výrazněji chlapecké obory jsou Technické lyceum, Stavebnictví, Mechanizace a služby.

U nižšího odborného vzdělání je poměr mezi „chlapeckými“ a „dívčími“ obory poměrně vyrovnaný. Vyskytuje se zde i několik oborů, kde je poměr chlapců a dívek vyvážený.

Výrazná diference však panuje u úplného středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem. Z 11 oborů jsou 4 s vysokým zastoupením dívek a 7 s vysokým zastoupením chlapců.

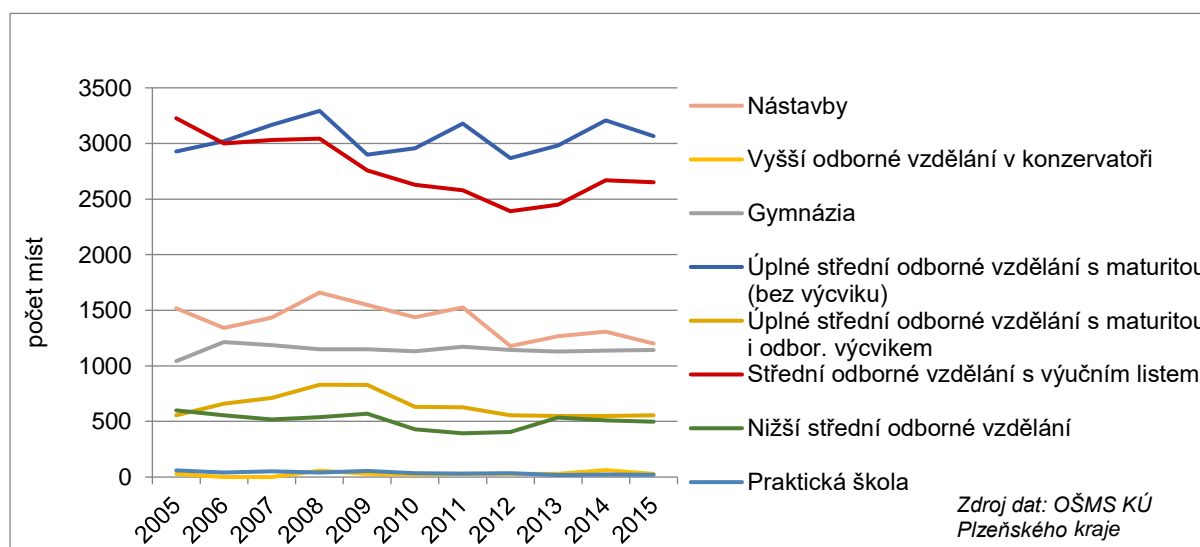
3.3.3.5. Vývoj zájmu žáků o střední školy v Plzeňském kraji

Výsledky přijímacího řízení jsou jedním ze základních faktorů, které určují vývoj počtu žáků na středních školách. **Nejvíce míst nabízely střední školy v roce 2008 (10,6 tis.), od té doby nabídka míst vyjma několika výkyvů spíše klesala.** Minimum míst bylo zaznamenáno v roce 2012 (8,6 tis.), v roce 2015 nabízely školy 9,2 tis. míst. Do těchto údajů jsou započteny i nástavby.

U úplného středního odborného vzdělání s maturitou nabídka kolísá kolem 3 tis. míst. U středního odborného vzdělání s výučním listem nabídka až do roku 2012 klesala (2,3 tis.), v posledních letech je však zřejmá snaha ji opět rozšířit (2,6 tis. v roce 2015). Od roku 2009 mírně klesala nabídka volných míst u úplného středního odborného vzdělání s maturitou (556 v roce 2015). U nižšího středního odborného vzdělávání byl po roce 2009 zaznamenán pokles volných míst, v posledních 3 letech se však situace stabilizovala a pohybuje se kolem 500 míst. Stabilní nabídka volných míst byla ve sledovaném období u gymnázií (kolem 1,1 tis). Celkem se v posledních 4 letech pohybuje počet podaných přihlášek na střední školy Plzeňského kraje včetně nástavby kolem 10 tis. míst.

V grafu 20 je znázorněna nabídka míst v 1. ročnících středních škol.

Graf 20: Nabídka míst v 1. ročnících SŠ v Plzeňském kraji

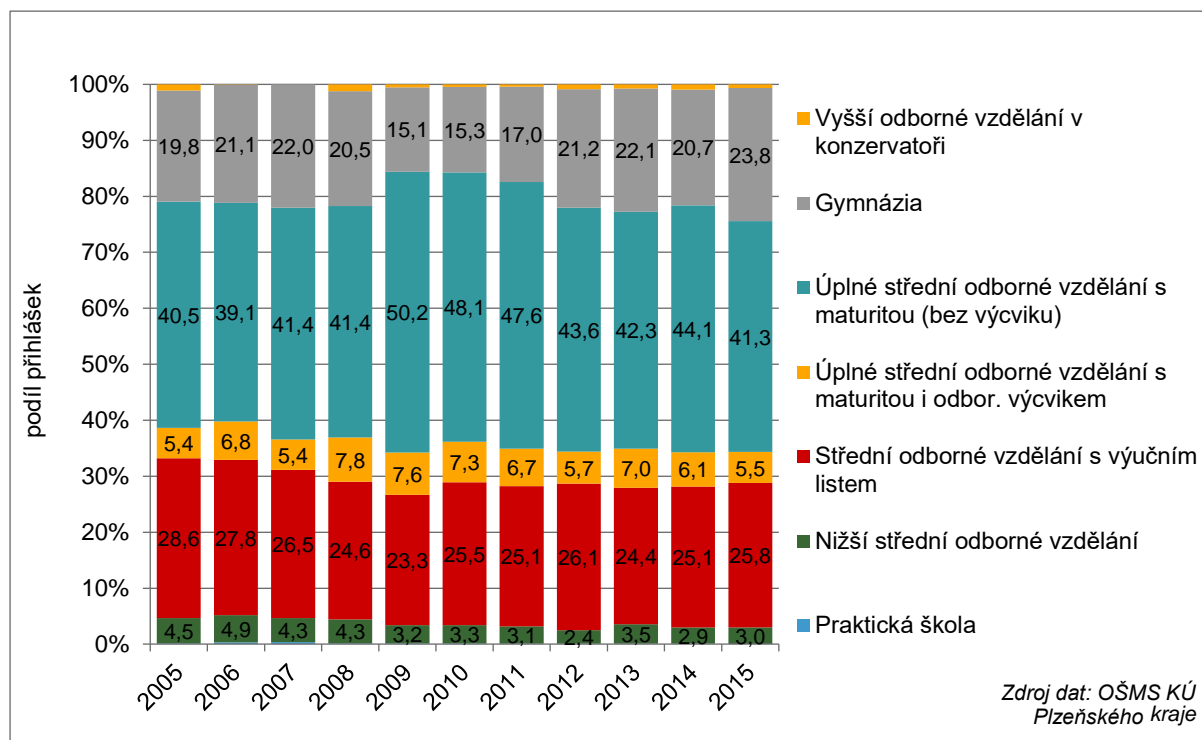
Vývoj podaných přihlášek podle stupňů středního vzdělání (bez nástavby, pouze žáci ze základních škol) je v grafu 21 prezentován jako podíl z důvodu změn počtu možných přihlášek v uplynulém období.

Podíl přihlášek nižšího středního vzdělání ve sledovaném období klesal a stabilizoval se na

3 %. Podíl středního odborného vzdělání s výučním listem měl do roku 2009 klesající tendenci, v posledních letech se stabilizoval kolem 25 %. Jedná se o druhý nejvyšší podíl. Podíl úplného středního odborného vzdělávání s odborným výcvikem a maturitou do roku 2008 mírně rostl (5,4 % v roce 2005, 7,8 % v roce 2008). Od tohoto roku byl však zaznamenán opět pokles na téměř původní hodnotu (5,5 % v roce 2015). Zavedení možnosti 3 přihlášek v roce 2009 výrazně zvýšilo podíl úplného středního odborného vzdělání s maturitou (bez výcviku). V roce 2009 dosáhl podíl hodnoty 50,2 %, postupně se však vrátil k 40 %. Tato přechodná změna proběhla především na úkor podílu gymnázií. Ty se v posledních 4 letech vrátily nad 20 % a v roce 2015 zaznamenaly podíl 23,8 %.

Graf 22 prezentuje počet nastupujících žáků základních škol do 1. ročníků středních škol. Jedná se o konečný výsledek procesu přijímacího řízení bez ohledu na počet přihlášek. V grafu jsou prezentovány absolutní hodnoty podle stupňů.

Graf 21: Přihlášky na SŠ v Plzeňském kraji

Nejvyšší počet nastupujících na střední školy v Plzeňském kraji celkem i bez nástaveb byl v roce 2006 (8,5 tis., resp. 7,3 tis.). Celkem bylo minima dosaženo v roce 2015 (5,9 tis., tj. pokles celkem o 30 %), bez nástaveb 5,30 tis. v roce 2012 a 5,35 tis. v roce 2015 (po přechodném zvýšení v roce 2014 na 5,60 tis.).

V roce 2015 došlo k výraznému poklesu nastupujících žáků do 1. ročníků (pokles o téměř 300 žáků vč. nástaveb, bez nástaveb 250 žáků). Počet žáků 9. ročníků byl v roce 2015 o 52 nižší oproti předchozímu roku (4011 žáků v roce 2014, 3959 žáků v roce 2015). Z toho vyplývá, že žáci do 1. ročníků nenastupují ve stejné míře jako v předchozím roce (více v kapitole 3.3.3.6. Prostupnost středoškolského vzdělání v Plzeňském kraji).

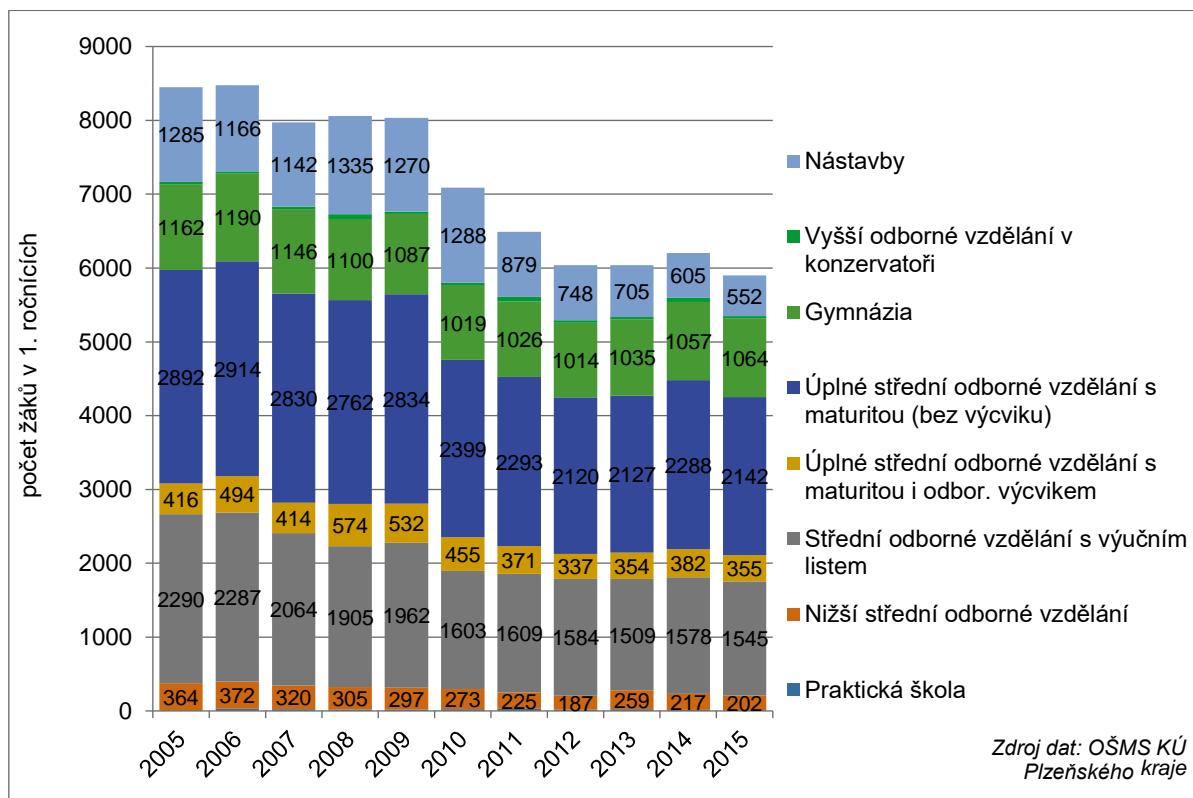
Ve sledovaném období došlo k poklesu nastupujících u všech početnějších stupňů vzdělání, avšak v různé míře. Nejmenší pokles byl zaznamenán u gymnázií (o 11 %). U úplného středního odborného vzdělání s maturitou (bez výcviku) došlo k poklesu nastupujících o 26 %, u středního odborného vzdělání s výučním listem o 32 % a u úplného středního odborného vzdělání s maturitou i odborným výcvikem o 38 %. Největší pokles žáků byl zaznamenán u nižšího středního odborného vzdělávání (o 46 %) a u nástaveb (o 59 %).

Přehled přijímacího řízení na středních školách v Plzeňském kraji mezi roky 2006 a 2015 podle stupňů vzdělání a oborů shrnuje tabulka (T4) v příloze.

Největší zájem žáků v rámci nižšího středního odborného vzdělání je zejména o „službové“ obory Potravinářská výroba, Stravovací a ubytovací služby a Pečovatelské služby. Malý zájem je o technické obory.

U středního odborného vzdělání s výučním listem je u velkých oborů (nad 100 nabízených míst) v posledních letech největší zájem o obory Obráběč kovů, Kadeřník a Cukrář. Solidní zájem je i ostatní početnější obory s výjimkou oboru Zedník. U méně početných oborů je převis poptávky po studiu oboru Aranžér, Pekař, Elektrikář – silnoproud a Elektromechanik pro zařízení a přístroje.

Graf 22: Počet žáků nastupujících do 1. ročníků SŠ

V rámci středního odborného vzdělání s odborným výcvikem a maturitou je nejpočetnějším oborem **Mechanik seřizovač**. O tento obor je **stabilně vysoký zájem**. Nadprůměrný zájem je také o obor Kosmetické služby. Ve sledovaném období byl zaznamenán **výrazný pokles zájmu** o obor **Autotronik** a malý zájem je také o umělecké obory.

U úplného středního odborného vzdělání s maturitou je nejvyšší zájem o ekonomické obory a také o **obor Informační technologie** (u něj trvale vysoké využití nabídky kolem 90 %). Z velkých technických oborů se zvýšilo využití nabídky u oboru Strojírenství, naopak jen poloviční je využití nabídky u oboru Stavebnictví či u oboru Elektrotechnika.

U gymnázií panuje trvale vysoký zájem žáků o studium (zejména o osmiletá).

Velký propad zájmu žáků o studium byl zaznamenán **u nástaveb**.

3.3.3.6. Prostupnost středoškolského vzdělávání v Plzeňském kraji

3.3.3.6.1. Přejít ze základních škol na střední školy

Tabulka 4 do značné míry vysvětluje neočekávaný pokles počtu nastupujících do 1. ročníků o **302** mezi roky 2014 a 2015 (viz graf 22 v předchozí kapitole). Tento pokles již není podmíněn demograficky (viz tabulka 4), neboť počet 15letých byl minimální v roce 2012 a do roku 2015 stoupl o 129 osob, mezi

roky 2014 a 2015 vzrostl o 88 osob. Počet nastupujících na nástavby klesl o **53** (viz graf 22). Počet nastupujících žáků na střední školy po 9. ročníku se snížil o **249** (ze 4 954 na 4 705 v tabulce 4). Tento pokles byl způsoben snížením počtu žáků v 9. ročnících základních škol o 52 žáků a poklesem počtu opakovaných nástupů o 197 žáků.

Tabulka 4: Prostupnost ZŠ na SŠ

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ø	
Počet nastupujících na SŠ (bez nástaveb)	7 311	6 831	6 727	6 763	5 800	5 610	5 301	5 335	5 597	5 348	6 210	
nastupující na víceletá gymnázia celkem	659	653	628	651	633	644	642	635	643	643	643	
podíl víceletých gymn. na nástupech (%)	9,0	9,6	9,3	9,6	10,9	11,5	12,1	11,9	11,5	12,0	10,4	
počet nastupujících na SŠ po 9. ročníku ZŠ	6 652	6 178	6 099	6 112	5 167	4 966	4 659	4 700	4 954	4 705	5 567	
"opakované nástupy" minimálně	absolutně	785	880	844	883	794	877	777	871	943	746	839
	relativně (%)	11,8	14,2	13,8	14,4	15,4	17,7	16,7	18,5	19,0	15,9	15,1
Počet žáků 9. ročníků ZŠ	5 867	5 298	5 255	5 229	4 373	4 089	3 882	3 829	4 011	3 959	4 728	
chybí z 15letých v 9. ročnících ZŠ	absolutně	1 004	1 228	1 116	924	1 119	869	862	922	774	914	1 005
	relativně (%)	14,6	18,8	17,5	15,0	20,4	17,5	18,2	19,4	16,2	18,7	17,5
Počet pol. 15letých a pol. 16letých (k 31.12.)	6 871	6 526	6 371	6 153	5 492	4 958	4 744	4 751	4 785	4 873	5 733	
převis nastupujících na SŠ nad 15letými	absolutně	-219	-348	-272	-41	-325	8	-85	-51	170	-168	-166
	relativně (%)	-3,2	-5,3	-4,3	-0,7	-5,9	0,2	-1,8	-1,1	3,5	-3,4	-2,9

Zdroje dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje, ČSÚ

Zajímavé je především zjištění, že zatímco počet opakovaných nástupů od roku 2012 výrazně rostl a v roce 2014 dosáhl maxima za sledované období (943 žáků), v roce 2015 byl počet opakovaných nástupů za celé sledované období nejmenší (746 žáků). Příčinou může být současný nedostatek pracovních sil, který nabízí neúspěšným žákům zaměstnání i bez středního vzdělání (ve větší míře se to může týkat především sociálně slabších rodin). Dlouhodobým rizikem je růst počtu osob bez ukončeného vzdělání (se zpravidla výrazně vyšší mírou nezaměstnanosti).

3.3.3.6.2. Průběh středoškolského studia

Velmi závažným tématem v Plzeňském kraji je také **míra dokončení studia** na středních školách podle stupně dosaženého vzdělání (viz tabulky T6 v příloze), neboť **v posledních letech se tento ukazatel v kraji výrazně snížil**, v případě maturitních oborů zejména v souvislosti se zavedením státní maturity.

Obory s výučním listem mají celkové **ztráty během studia** v posledních 6 letech **poměrně stabilní kolem 25 %**. Nejvyšší ztráty jsou v 1. ročníku (zpravidla nad 15 %).

U navazujícího nástavbového studia zavedení státní maturity výrazně snížilo míru dokončení studia. **Ztráty** (snížení počtu žáků) během studia stouply nad 60 % a **v roce 2015 dokonce přesáhly 80 %!** Zároveň se snížil podíl absolventů oborů s výučním listem, kteří pokračují v nástavbovém studiu z více než 80 % v letech 2009 a 2010 pod 50 % v letech 2014-2015.

Také **u úplného středního odborného vzdělání** s maturitou se zavedení státní maturity promítlo do **zvýšení podílů žáků, kteří nedokončili studium**. V posledních 5 letech převyšuje tento podíl 25 % a **v letech 2011, 2012 a 2015 dokonce dosahoval 32 %**.

Značný dopad mělo zavedení státní maturity do oborů úplného středního vzdělání s maturitou i s odborným výcvikem. Podíl žáků, kteří nedokončili studium, se postupně zvýšil z cca 20 % na více než 50 % v posledních 3 letech.

Přehled prostupnosti vybraných stupňů vzdělání na středních školách v Plzeňském kraji mezi roky 2010 a 2015 shrnuje tabulka (T6) v příloze.

U úplného středního odborného vzdělání s výučním listem vykazovaly vysokou míru nedokončení studia obory Ošetřovatel, Lesní mechanizátor a Výrobce a dekorátér keramiky (dokončila je třetina žáků). Jedná se však o méně početné obory. Z těch početnějších oborů měly vysokou míru nedokončení studia obory Zedník (dokončí 57 % žáků), Kuchař-číšník (dokončí 60 % žáků) a Strojní mechanik (dokončí 60 % žáků). Naopak početný obor Obráběč kovů dokončí prakticky všichni žáci.

U úplného středního odborného vzdělání s odborným výcvikem a maturitou mají obory poměrně vysokou míru nedokončení studia (zřejmě i vlivem zavedení státních maturit). Obory Gastronomie (početnější obor) a Uměleckořemeslné zpracování kamene a keramiky dokončí prakticky čtvrtina žáků. Nejpočetnější obor Mechanik seřizovač nedokončí více než polovina žáků.

U úplného středního odborného vzdělání s maturitou nedokončí více než polovina žáků 4 „umělecké obory“. Jedná se však o málo početné obory. Z početnějších oborů vykazují vysokou míru nedokončení studia obory Bezpečnostně právní činnost (dokončí 55 % žáků), Sociální činnost (dokončí 55 % žáků), Mechanizace a služby (dokončí 56 % žáků), Agropodnikání (dokončí 60 % žáků), Strojírenství (dokončí 61 % žáků).

3.3.3.7. Vývoj počtu absolventů v Plzeňském kraji a jejich uplatnění

Vývoj počtu absolventů středních škol v Plzeňském kraji podle stupňů vzdělání znázorňuje graf 23. **Nejvíce absolventů** vycházelo ze středních škol **v roce 2007** (celkem 6,7 tis., bez nástaveb 5,9 tis.), **nejméně zatím v roce 2015** (4,3 tis., resp. 3,9 tis.), tj. **pokles o 38 %** celkem a o 34 % bez nástaveb. Na tomto alarmujícím poklesu počtu absolventů se kromě poklesu počtu žáků (o 25 % mezi roky 2006 a 2015), resp. přijímaných (o 27% ve stejném období) se podílela zejména nízká míra dokončení studia (viz předchozí kapitola).

V roce 2015 dosáhly všechny stupně vzdělání minima počtu absolventů za sledované období 2006-2015. **Nižší střední odborné vzdělání s výučním listem** zaznamenalo **pokles** absolventů téměř **o 63 %** (259 absolventů v roce 2006, 97 v roce 2015). **Počet absolventů středního odborného vzdělání s výučním listem klesl o 40 %** (1 952 absolventů v roce 2007, 1 149 v roce 2015). **Úplné střední odborné vzdělání s výcvikem a maturitou** zaznamenalo **pokles o třetinu** (396 absolventů v roce 2010, 178 v roce 2015). Téměř **o třetinu** (2 434 absolventů v roce 2007, 1 567 v roce 2015) **klesl počet absolventů** také **u úplného středního odborného vzdělání s maturitou (bez výcviku)**. Naopak jen **mírný pokles** absolventů o 6,5 % **zaznamenala gymnázia**. Největší propad počtu absolventů zaznamenaly **nástavby** (ze 794 absolventů v roce 2008 na 136 v roce 2015), tj. **pokles o více než 80 %** (propad v důsledku zavedení státních maturit).

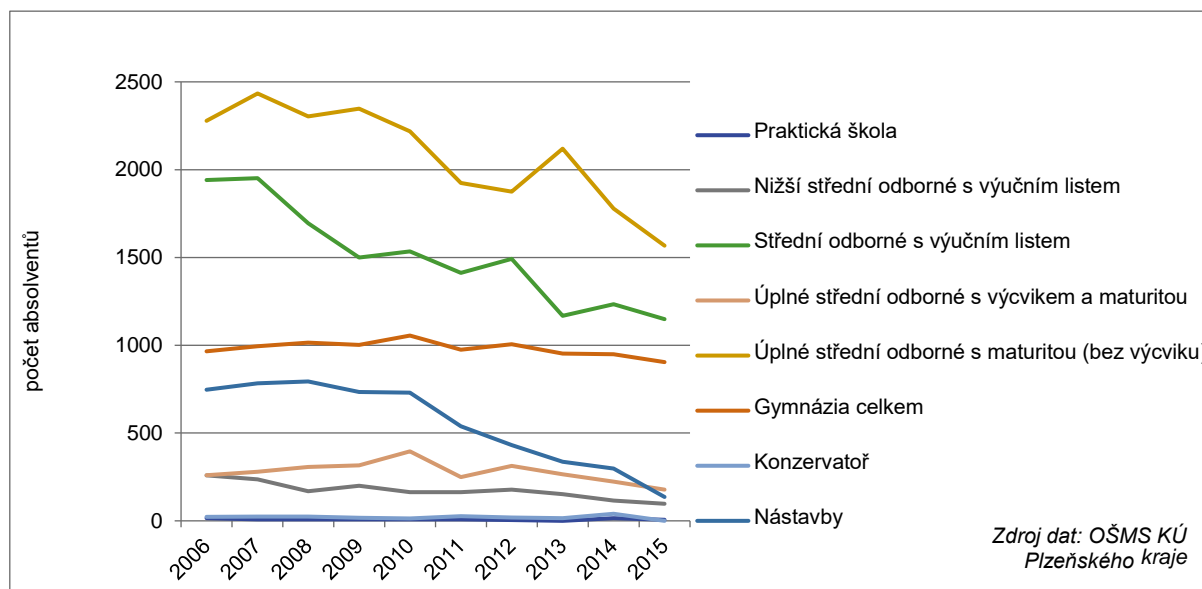
Vývoj počtu absolventů podle stupně dosaženého vzdělání a oborů ukazuje tabulka (T7) v příloze. U nižšího středního odborného vzdělání na středních školách v Plzeňském kraji má stabilně nejvíce absolventů obor Stravovací a ubytovací služby (i přes téměř třetinový pokles). U dalších početnějších oborů byl počet absolventů oboru Pečovatelské služby v roce 2015 vyšší než na počátku sledovaného období, ačkoli v posledních 4 letech mírně klesal. Obor Malířské a natěračské práce měl po celé sledované období stabilní počet absolventů.

V rámci úplného středního odborného vzdělání s odborným výcvikem a maturitou nastal obrovský propad nejpočetnějšího oboru Mechanik elektrotechnik (o 87 %, ze 109 v roce 2006 na 14 v roce 2015). U

ostatních oborů byla situace stabilní nebo propad nebyl tak významný (jen obor Obchodník zaznamenal propad v posledním roce).

Z dalších početných oborů zaznamenal pokles Obor Elektrotechnika (z 239 v roce 2006 na 86 v roce

Graf 23: Vývoj počtu absolventů SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání

2015, tj. pokles o 84 %). U oboru Stavebnictví klesl počet absolventů prakticky na polovinu (ze 144 v roce 2006 na 79 v roce 2015), u oboru Strojírenství dokonce o 68 % (ze 100 v roce 2006 na 32 v roce 2005) a podobný pokles absolventů zaznamenal i zemědělský obor Agropodnikání (o téměř 70 % ze 105 v roce 2006 na 33 v roce 2015). Největší nárůst počtu absolventů zaznamenal obor Informační technologie (ze 67 v roce 2006 na 213 v roce 2013, v roce 2015 pokles na 168). Ostatní obory měly vždy počet absolventů menší než 100.

U gymnázií byl zaznamenán mírný pokles o 15 % u 4letých a o 4,5 % u 8letých. 6letá gymnázia zaznamenala nárůst počtu absolventů o 12 %.

U nástaveb byli v roce 2015 noví absolventi pouze u 5 oborů. Nejpočetnější obor Podnikání zaznamenal pokles počtu absolventů mezi lety 2006 a 2015 na třetinu. Maximum počtu absolventů dosáhl obor v roce 2010 (435), minima v roce 2015 (103).

Tabulka (T8) v příloze ukazuje vývoj počtu absolventů v letech 2006-2015 podle jednotlivých středních škol. Téměř všechny střední školy v Plzeňském kraji zaznamenaly pokles počtu absolventů. Nárůst počtu absolventů zaznamenalo 5 středních škol, z toho významnější nárůst byl pouze u Gymnázia, Plzeň, Mikulášské nám. 23. Ostatní střední školy, které zaznamenaly nárůst počtu absolventů se řadí mezi menší střední školy.

Pokles počtu absolventů pod 50 % byl zaznamenán u **16 středních škol**, z toho 6 škol lze zařadit mezi školy s velkým počtem absolventů:

- Střední odborné škola a Střední odborné učiliště, Sušice, U Kapličky 761 – pokles absolventů o 50 % (ze 175 v roce 2006 na 87 v roce 2015)
- Vyšší odborná škola a střední průmyslová škola elektrotechnická, Plzeň, Koterovská 85 – pokles o 52 % (z 279 v roce 2006 na 134 v roce 2015)

- Střední průmyslová škola stavební, Plzeň, Chodské nám. 2 – pokles o 53 % (ze 183 v roce 2006 na 86 v roce 2015)
- Střední škola zemědělská a potravinářská, Klatovy, Národník mučedníků 141 – pokles o 56 % (z 213 v roce 2006 na 90 v roce 2015)
- Střední škola, Rokycany, Jeřabinová 96/III – pokles o 59 % (z 217 v roce 2006 na 90 v roce 2015)
- Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640 – pokles o 59 % (z 309 v roce 2006 na 127 v roce 2015)

Vysoký pokles počtu absolventů zaznamenala také většina soukromých středních škol (s výjimkou Soukromé střední uměleckoprůmyslové školy - Zámeček, s.r.o.).

3.3.3.8. Nezaměstnanost absolventů

Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů středních škol v Plzeňském kraji podle stupňů znázorňuje graf 24. Je však potřeba upozornit, že údaje za rok 2012 nejsou odpovídající skutečnosti (problémy Úřadu práce s informačním systémem).

Nejvyšší míry nezaměstnanosti dosahují absolventi nižšího středního odborného vzdělání. V posledních 2 letech kolem 15 %, v roce 2010 téměř 25 %.

U praktické školy se míra nezaměstnanosti v posledních 4 letech výrazně snížila. Od roku 2013 nebyli žádní nezaměstnaní absolventi.

U zbývajících stupňů kromě gymnázií se míra nezaměstnanosti pohybuje nejčastěji mezi 5 a 10 %, což je méně, než byly průměry ČR (viz Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 - 2020).

Nezaměstnanost absolventů středních škol v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání, skupin oborů a jejich míry nezaměstnanosti shrnuje tabulka (T9) v přílohách.

Nejhůře uplatnitelná skupina absolventů na trhu práce jsou absolventi nižšího středního odborného vzdělání. Ve sledovaném období na tom byli nejhůře absolventi skupiny oborů Textilní a kožedělná výroba a Zemědělství a ochrana přírody. Naopak nejlépe skupiny technických oborů Strojírenství a hutnictví a Elektrotechnika a ICT.

U oborů s výučním listem byli nejvíce neúspěšní absolventi skupiny oborů Doprava a interdisciplinární obory a Obchod a služby, nejlépe pak po celé období absolventi skupiny oborů Elektrotechnika a ICT.

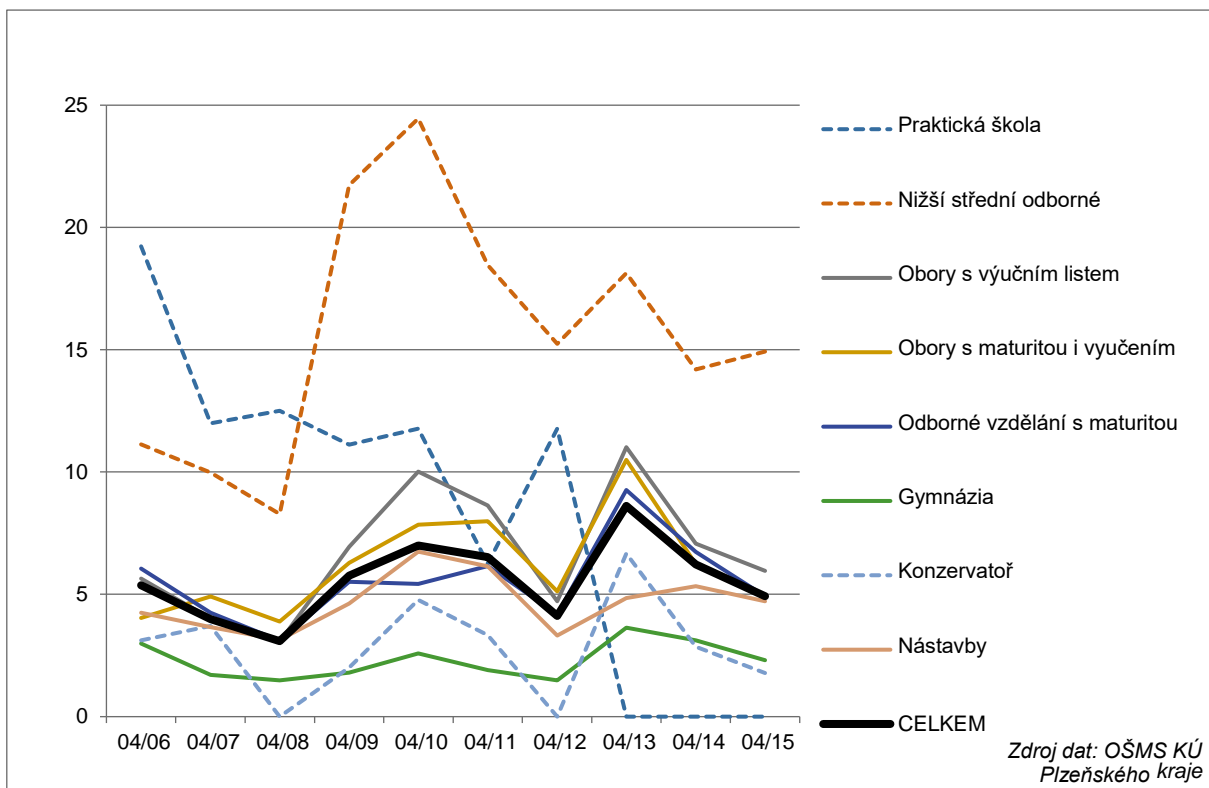
U oborů s maturitou a vyučením (vyšším stupněm praktické přípravy) byli nejvíce neúspěšní absolventi skupiny oborů Obchod a služby a Potravinářství, gastronomie, turismus, naopak nejlépe na tom byli absolventi skupiny technických oborů Strojírenství a hutnictví a Elektrotechnika a ICT.

V rámci odborného vzdělání s maturitou vykazují dlouhodobě vysokou míru nezaměstnanosti absolventi skupiny oborů Textilní a kožedělná výroba, ačkoli v posledním roce byla Textilní a kožedělná výroba bez nezaměstnaných v důsledku velmi nízkého počtu absolventů v posledních několika letech. Dále vykazují vyšší nezaměstnanost skupiny oborů Potravinářství, gastronomie, turismus. Dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost měly obory zdravotnické.

U gymnázií se míra nezaměstnanosti absolventů pohybuje dlouhodobě do 4 %.

V rámci nástaveb měla nejpočetnější skupina oborů Ekonomika a podnikání v posledních letech míru nezaměstnanosti do 5 %. Další z početnější skupiny oborů Potravinářství, gastronomie, turismus měla nezaměstnanost relativně nejvyšší (až přes 10 %).

Graf 24: Neúspěšnost absolventů podle stupně dosaženého vzdělání

3.3.4. Vyšší odborné vzdělávání

3.3.4.1. Vývoj počtu žáků vyšších odborných škol v Plzeňském kraji

V Plzeňském kraji se nachází 5 vyšších odborných škol (VOŠ). Vývoj počtu žáků na jednotlivých vyšších odborných školách je znázorněn v grafu 25.

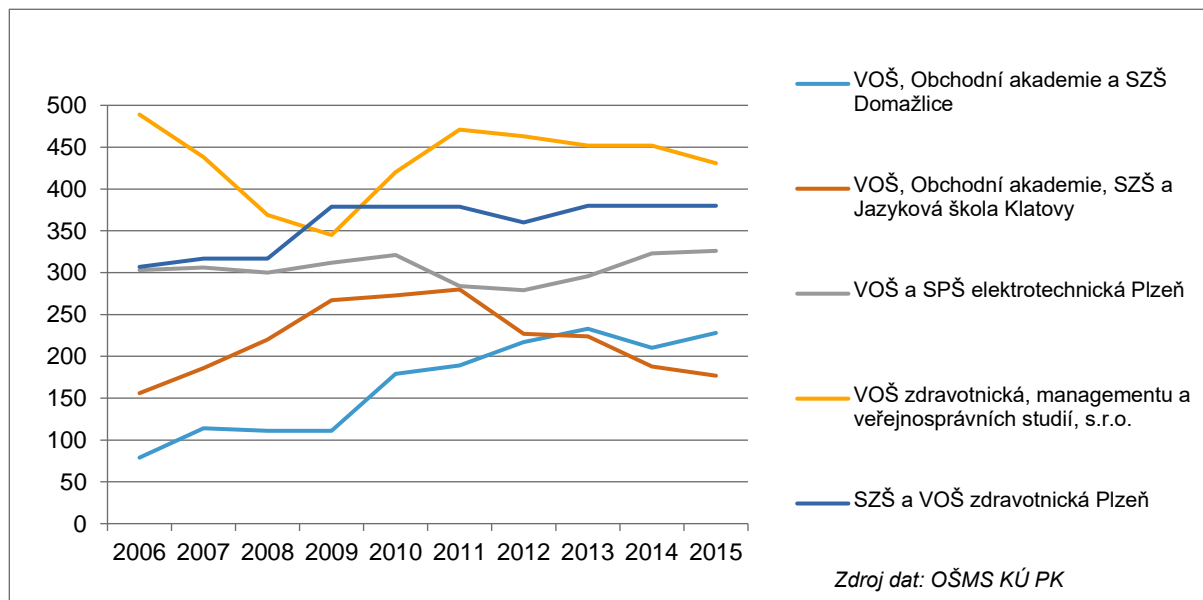
Nejvíce žáků má soukromá Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. Kromě let 2008 a 2009 měla jako jediná vyšší odborná škola v Plzeňském kraji přes 400 žáků. Od roku 2011, kdy bylo dosaženo maxima 471 žáků, je zaznamenán pokles počtu žáků.

Střední zdravotnická škola a **Vyšší odborná škola zdravotnická, Plzeň, Karlovarská 99 je druhou nejpočetnější vyšší odbornou školou v Plzeňském kraji** (v roce 2009 měla dokonce nejvíce žáků). Dlouhodobě má přes 300 žáků, v posledních 3 letech 380 žáků (kapacita školy je v podstatě naplněna).

Poměrně **stabilní vývoj počtu žáků** ve sledovaném období zaznamenala **Vyšší odborná škola** a Střední průmyslová škola **elektrotechnická, Plzeň, Koterovská 85.**

Naopak u Vyšší odborné školy, Obchodní akademie, Střední zdravotnické školy a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, Klatovy, Plánická 196 došlo po růstu žáků do roku 2011 k výraznému poklesu žáků. Ze všech vyšších odborných škol v Plzeňském kraji šlo o největší propad a to o 37 %.

Graf 25: Vývoj počtu žáků VOŠ

Počet žáků Vyšší odborné školy, Obchodní akademie a Střední zdravotnické školy, Domažlice, Erbenova 184 postupně roste a od roku 2013 má více žáků než vyšší odborná škola v Klatovech.

3.3.4.2. Vývoj počtu žáků vyšších odborných škol podle oborů

V tabulce (T10) v příloze je shrnut vývoj počtu žáků vyšších odborných škol v Plzeňském kraji podle oborů a jednotlivých vyšších odborných škol.

Nejpočetnějším oborem byl **obor Sociální práce**, který je vyučován na 3 vyšších odborných školách. V roce 2015 navštěvovalo tento obor 338 žáků (maximum 428 žáků bylo v roce 2013). Největší nárůst počtu žáků mezi roky 2006–2015 byl zaznamenán na Vyšší odborné škole, Obchodní akademii a Střední zdravotnické škole, Domažlice, Erbenova 184 (i přes mírný pokles počtu žáků v posledních letech).

Mezi další početné obory patří 4 „ekonomické“ obory. Na Vyšší odborné škole, Obchodní akademii, Střední zdravotnické škole a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, Klatovy, Plánická 196 jsou tyto obory 2 (Účetnictví a daně, Bankovníctví) s přibližně 180 žáky v roce 2015. Dále sem lze zařadit obor Marketing (109 žáků v roce 2015) na Vyšší odborné škole a Střední průmyslové škole elektrotechnické, Plzeň, Koterovská 85 a také obor Management sportovních aktivit (47 žáků v roce 2015) na Vyšší odborné škole zdravotnické, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. **V posledních 4 – 5 letech však tyto obory zaznamenaly velký pokles.** Obor Účetnictví a daně o 32 % (ze 155 v roce 2011 na 105 v roce 2015), obor Bankovníctví o 45 % (ze 130 v roce 2010 na 72 v roce 2015), obor Marketing o 15 % (ze 126 v roce 2010 na 109 v roce 2015) a obor Management sportovních aktivit o 29 % (z 66 v roce 2013 na 47 v roce 2015).

Početným oborem byl také **obor Bezpečnost obyvatelstva** na Vyšší odborné škole zdravotnické, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o., který v posledních 5 letech měl počet žáků vždy přes 100.

Vysoký pokles zaznamenaly **zdravotnické obory**, a to především v důsledku otevření některých oborů na Fakultě zdravotnických studií ZČU. Část těchto oborů zanikla. Obor Diplomovaná všeobecná sestra klesl o více než polovinu (z 232 žáků v roce 2007 na 89 v roce 2014, v následujícím roce se počet zvýšil na 126). Tento obor byl rovněž otevřen v Domažlicích.

Ostatní obory nezaznamenaly tak výrazný pokles. Navíc nebyly tak početné, počty žáků těchto oborů byly **prakticky stabilní**.

3.3.4.3. Struktura žáků vyšších odborných škol podle pohlaví

V tabulce 5 je znázorněn podíl dívek na žácích vyšších odborných škol v Plzeňském kraji podle oborů v roce 2015.

Nabídka oborů těchto škol je genderově vyrovnaná, mírně převažují obory s vyšším podílem dívek. Největší podíl dívek mají především zdravotnické obory, ICT obory studují naopak více chlapci. Přibližně stejný poměr dívek a chlapců mají především ekonomické obory.

Tabulka 5: Podíl dívek na žácích VOŠ v Plzeňském kraji podle oborů

Název oboru	Kód oboru	Stupeň vzdělání	2015		
			Celkem	Z toho dívky	
				absol.	rel.
Dipl.dentální hygienistka	53-41-N/31	N	29	28	96,6
Diplom.všeobecná sestra	53-41-N/11	N	126	120	95,2
Sociální práce	75-32-N/01	N	338	312	92,3
Diplomovaný farmaceutický asistent	53-43-N/11	N	37	34	91,9
Diplomovaný zdravotní laborant	53-43-N/21	N	22	20	90,9
Účetnictví a daně	63-41-N/22	N	105	95	90,5
Diplomovaný nutriční terapeut	53-41-N/41	N	72	61	84,7
Cestovní ruch	65-43-N/01	N	28	23	82,1
Diplomovaný zubní technik	53-44-N/11	N	66	54	81,8
Marketing	63-41-N/03	N	109	86	78,9
Bankovníctví	63-43-N/03	N	72	56	77,8
Diplomovaný oční optik	39-43-N/02	N	81	55	67,9
Bezpečnost obyvatelstva	68-42-N/06	N	123	66	53,7
Provoz a ekonom.dopravy	37-41-N/03	N	86	44	51,2
Dipl.zdrav.záchranář	53-41-N/21	N	53	27	50,9
Stavebnictví	36-41-N/04	N	35	17	48,6
Management sportovních aktivit	64-31-N/07	N	47	17	36,2
Správce počítač.sítí	26-47-N/19	N	40	11	27,5
Elektrot.v intelig.stavb.	26-41-N/06	N	42	7	16,7
Informační a komunikační technologie	26-47-N/05	N	14	2	14,3
Systém.administrátor IT	26-47-N/16	N	17	1	5,9
Celkem			1542	1136	73,7

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

3.3.4.4. Vývoj počtu absolventů vyšších odborných škol

V tabulce T9 v příloze je popsán vývoj počtu absolventů vyšších odborných škol Plzeňského kraje podle jednotlivých vyšších odborných škol a oborů. **Počet absolventů vyšších odborných škol** v Plzeňském kraji mezi roky 2006 a 2015 **vzrostl o 20 %**. Minimální počet absolventů (239) byl zaznamenán v roce 2007, maximální (396) v roce 2012. V roce 2015 vyšlo z vyšších odborných škol 343 absolventů.

Nejpočetnější obor Sociální práce měl 24 absolventů v roce 2006 a 97 absolventů v roce 2015. **U dalších početných ekonomických oborů** počet absolventů od roku 2006 rostl, avšak **v posledních letech** byl zaznamenán **pokles**. Nejvíce, prakticky na polovinu, klesly počty absolventů u oborů na Vyšší odborné škole, Obchodní akademii, Střední zdravotnické škole a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, Klatovy, Plánická 196. Dále klesly počty absolventů zdravotnických oborů, např. obor Všeobecná sestra za posledních 5 let klesl o 73 %.

Ostatní obory neměly pokles tak výrazný.

3.3.4.4.1. Nezaměstnanost absolventů vyšších odborných škol

Nezaměstnanost absolventů vyšších odborných škol ukazuje tabulka (T11) v příloze. **Většina absolventů vyšších odborných škol neměla problém uplatnit se na trhu práce**. Vyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána u oborů Bankovníctví, u oborů Vyšší odborné školy zdravotnické, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. (zejména obor Management sportovních aktivit) a překvapivě také u oboru Informační a telekomunikační technologie. Jedná se navíc o obor s nízkým počtem absolventů, navíc absolventi podobného oboru na střední škole nemají významnější problém s uplatnitelností na trhu práce.

Zdravotnické obory měly po celé sledované období nejnižší míru nezaměstnanosti. Také početný obor Sociální práce neměl výrazný problém s uplatněním absolventů na trhu práce.

3.3.5. Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání ať už ve střediscích volného času (SVČ) a základních uměleckých školách (ZUŠ), v zájmových kroužcích na školách i v rámci dalších aktivit **je klíčové pro rozvoj schopností a zájmu dětí**, což může ovlivnit jejich vzdělávací a profesní dráhu. Podpora těchto aktivit je proto velmi významná pro rozvoj lidských zdrojů, a tedy i pro ekonomický rozvoj Plzeňského kraje. Rezervy v podpoře talentů v Plzeňském kraji jsou zejména v systematickém vyhledávání a práci s talenty, a také v zájmové činnosti na středních školách.²

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+ stanovuje v rámci **Specifického cíle 1.5: Podpořit zájem a schopnosti žáků** následující opatření:

- Systematické vyhledávání talentů a práce s nimi
- Podpora zájmového vzdělávání pro žáky ZŠ
- Rozvoj zájmového vzdělávání na SŠ

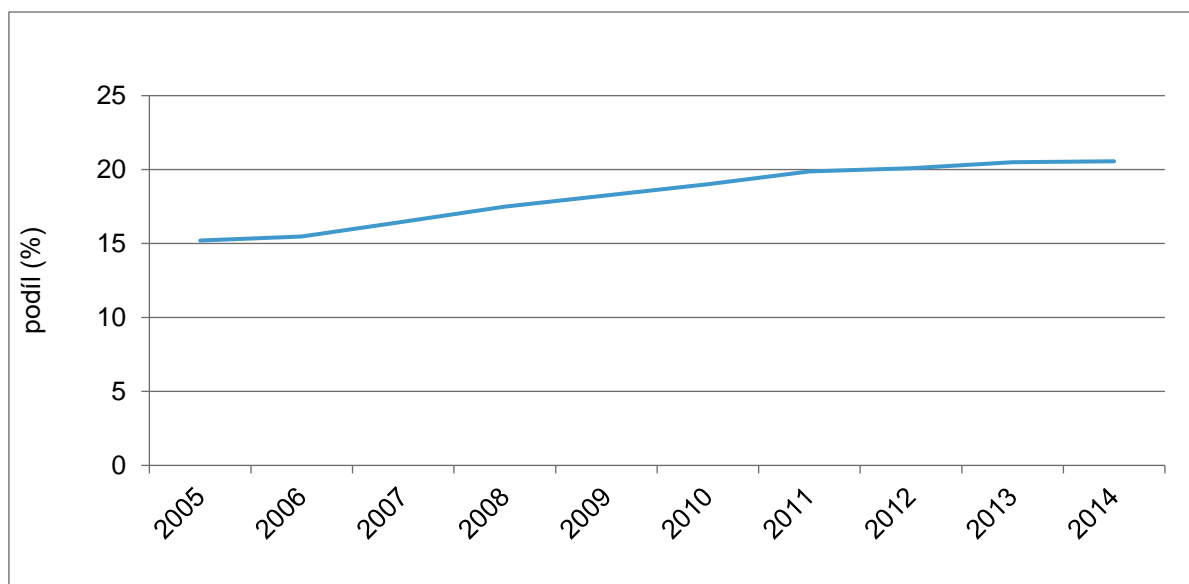
² Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+ [online]. Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. Plzeň, 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen>

Přehled opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) je součástí přílohy (P1).

3.3.5.1. Základní umělecké vzdělávání

Počet žáků v základních uměleckých školách v Plzeňském kraji od školního roku 2005/06 pravidelně stoupá. V roce 2005 navštěvovalo základní umělecké školy v Plzeňském kraji necelých 13 tis. žáků, v roce 2014 již jejich počet přesáhl 15 tis (graf 26).

Graf 26: Podíl žáků ZUŠ na věkové skupině 5-18 let v Plzeňském kraji

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Celkem základní umělecké školy sídlí ve 28 obcích. Plzeňský kraj jich zřizuje 9, obce 23 a v Plzni sídlí také 2 soukromé základní umělecké školy. Oborová struktura základních uměleckých škol je široká, dominuje zde však hudební obor. V Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) je jako hlavním úkolem následujícího období stanoveno dokončit plynulý náběh vzdělávání podle ŠVP v základních uměleckých školách.³

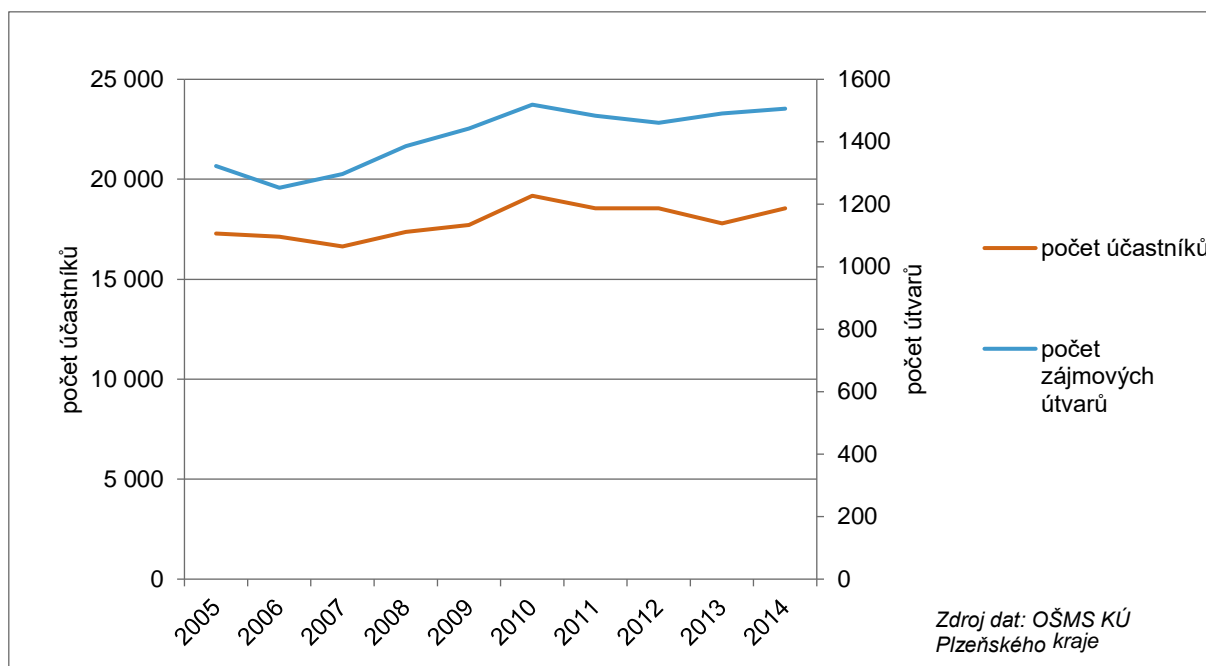
3.3.5.1. Zájmové vzdělávání v SVČ

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) si v oblasti zájmového vzdělávání klade za cíl vytvořit podmínky pro systémovou podporu kvalitní práce s mládeží, vytvořit vhodné podmínky pro osobnostní rozvoj mladých lidí a jejich uplatnění ve společnosti a podpořit činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání, která se podílejí na rozvoji nadání dětí a žáků.

Graf 27 zobrazuje vývoj počtu zájmových útvarů středisek volného času a jejich účastníků. Počet útvarů i počet účastníků od roku 2006, respektive 2007 rostl. Maxima bylo dosaženo v roce 2010. V posledních letech však počet obou ukazatelů stagnuje. Střediska volného času sídlí v 18 obcích Plzeňského kraje. V 6 místech je zřizuje Plzeňský kraj, ve 14 místech je zřizovatelem obec. V Plzni je i církevní a soukromé středisko volného času.

³ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016-2020. KÚ P. [online]. [cit. 19. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-plzenskeho-kraje-2016-2020>

Graf 27: Počet zájmových útvarů SVČ a jejich účastníků

3.4. Trh práce v Plzeňském kraji

3.4.1. Postavení Plzeňského kraje z hlediska trhu práce

Sčítání lidu, domů a bytů poskytuje nejkomplexnější informace o struktuře obyvatel podle bydliště, také z hlediska trhu práce. Podle posledního censu v roce 2011 se Plzeňský kraj ve srovnání s dalšími kraji ČR vyznačoval relativně vysokým podílem zaměstnaných v priméru (3,9 %, 3. nejvyšší podíl) a také **vyšším podílem zaměstnaných v průmyslu** (29,2 %, 6. nejvyšší podíl). Vyšší podíl průmyslu měly jen některé východočeské a moravské kraje. Naopak podle podílu zaměstnaných v terciéru patří Plzeňskému kraji až 10. místo (46,1 %). Z terciéru měl **kraj výrazně lepší postavení pouze v odvětví doprava a skladování** (9,5 %, 3. místo), které také velmi úzce souvisí s průmyslovou výrobou (viz tabulka T12).

Jedním z hlavních problémů trhu práce v Plzeňském kraji v následujících letech je očekávaný pokles počtu obyvatel ve věku 15-64 let, jak vyplývá z prognózy ČSÚ. Podle této prognózy klesne v kraji počet obyvatel v produktivním věku ze 404 tis. v roce 2009 na 364 tis. v roce 2023, tj. o 10 %.

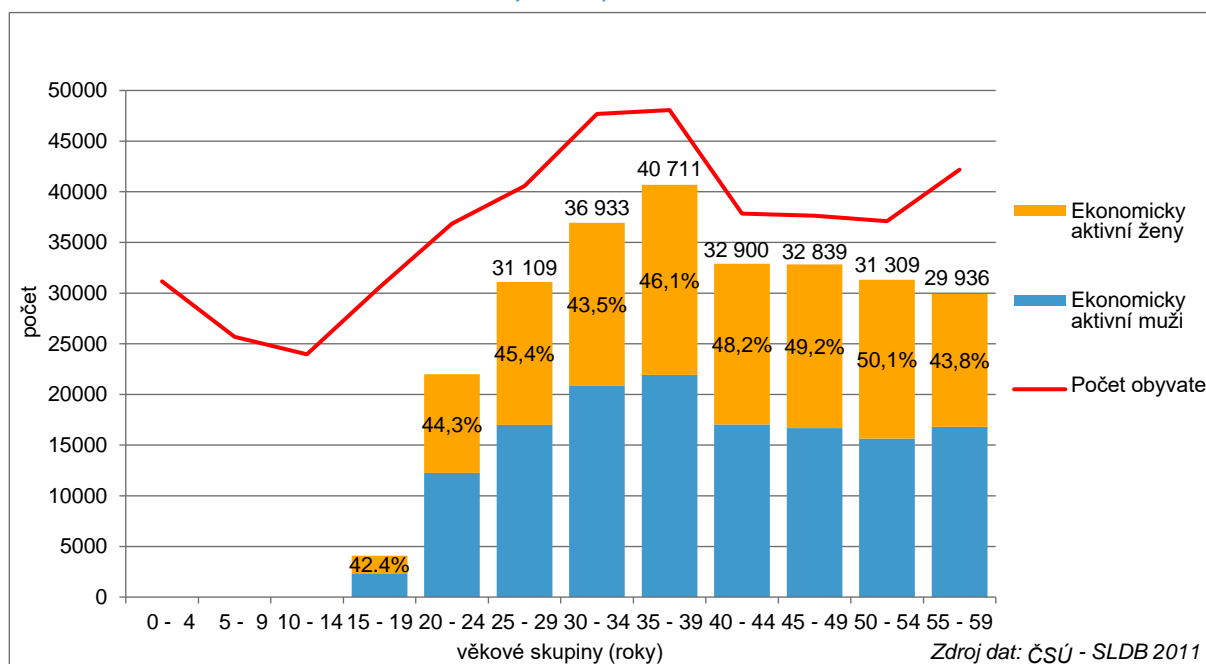
Z hlediska nezaměstnanosti **patří Plzeňský kraj dlouhodobě mezi kraje s nejnižší nezaměstnaností**. V souvislosti s ekonomickým růstem ČR v posledním období (od roku 2014) se začal projevovat citelný nedostatek nejen kvalifikovaných profesí, ale pracovních sil vůbec (více viz podkapitola 3.4.2.).

3.4.2. Pracovní síly v Plzeňském kraji

Strukturu ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle věkových skupin a pohlaví zjištěnou na základě SLDB 2011 dokumentuje graf 28.

Z grafu jednoznačně vyplývá, že v roce 2011 nejpočetnější skupinou ekonomicky aktivních v Plzeňském kraji byla věková skupina 35-39 let. V mladších věkových skupinách je patrný výrazný pokles, který bude v dalších letech pokračovat. Ve věkové skupině 25-29 let bylo jen 76 % ekonomicky aktivních proti věkové skupině 35-39 let, což odpovídalo věkové struktuře populace kraje. V roce 2011 bylo ve věkové skupině 35-39 let dvakrát více než ve věkové skupině 10-14 let.

Graf 28: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle věkových skupin a pohlaví a počet obyvatel podle věkových skupin v roce 2011

Z hlediska podílu žen na ekonomicky aktivních v Plzeňském kraji ve vybraných věkových skupinách (opět viz graf 28) je zřejmé, že v roce 2011 měly ženy nejnižší podíl ve věku 30-34 let, tedy zejména v souvislosti s mateřstvím. Ve vyšších věcích se podíl žen zvyšoval až nad polovinu (50,1) % ve věku 50-54 let.

Užitečným pohledem na ekonomicky aktivní z hlediska regionálního trhu práce v Plzeňském kraji jsou údaje o počtech podle odvětví i hlavních tříd zaměstnání. Tabulka 6 kombinuje obě tato hlediska. Kromě celkových počtů podle odvětví a podle hlavních tříd zaměstnání lze tedy zjistit v rámci každého odvětví i „vnitřní“ složení podle hlavních tříd zaměstnání, a také v rámci jednotlivých hlavních tříd zaměstnání strukturu podle odvětví. Odvětví jsou řazena podle sektorů a dále sestupně podle celkového počtu ekonomicky aktivních.

Podle SLDB byl v roce 2011 v Plzeňském kraji **nejpočetnějším odvětvím Zpracovatelský průmysl** (72,3 tis.). Také **Stavebnictví** jako další odvětví sekundárního sektoru (17,9 tis.) mělo velký podíl na zaměstnanosti. Početnější bylo jen terciární odvětví zkráceně nazvané **Obchod a opravy motorových vozidel** (25,9 tis.). Také další odvětví terciéru byla relativně početná – Zdravotní a sociální péče (16,8 tis.), Doprava a skladování (15,9 tis.), Veřejná správa (15,6 tis. Kč), Vzdělávání (14,5 tis.) apod.

Z hlavních tříd zaměstnání byly v roce 2011 **nejpočetnější Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci** (46,6 tis.), Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři (42,4 tis.), Obsluha strojů a zařízení, montéři (40,2 tis.), Provozní pracovníci ve službách a prodeji a Vědečtí a odborní duševní pracovníci (obě 36,2 tis.).

V některých odvětvích dominuje některá z hlavních tříd zaměstnání – Ubytování, stravování a pohostinství x Provozní pracovníci ve službách a obchodě (5 805 ze 7 945), Stavebnictví x Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři (9 759 ze 17 918), Vzdělávání x Vědečtí a odborní duševní pracovníci (9 797 ze 14 507), Zdravotní a sociální péče x Vědečtí a odborní duševní pracovníci (8 501 ze 16 674).

I v dalších odvětvích má výrazně vyšší zastoupení jedna hlavní třída zaměstnání – Zemědělství, lesnictví a rybářství, Obchod a opravy motorových vozidel, Doprava a skladování, Veřejná správa a obrana nebo Informační a komunikační činnosti.

Nejpočetnější odvětví Zpracovatelský průmysl má však strukturu ekonomicky aktivních podle hlavních tříd zaměstnanosti poměrně pestrou a vyrovnanou. Nejvíce jich je ve třídách Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři (22,8 tis.), Obsluha strojů a zařízení, montéři (21,7 tis.), Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci (12,6 tis. – vše viz Pracovní síly v Plzeňském kraji, 2014).

V dalších dvou podkapitolách je podrobněji analyzována struktura ekonomicky aktivních v Plzeňském kraji z hlediska odvětví i tříd zaměstnání na základě výsledků SLDB 2011, ale také změny, ke kterým došlo v období 2010-2014, a to na základě Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). SLDB poskytují sice nejkomplexnější pohled na regionální trh práce, ale četnost sledování jednou za 10 let je nedosta-
tečná sledování jeho vývoje trhu práce.

VŠPS poskytuje informace o struktuře zaměstnaných ročně nebo čtvrtletně. Nevýhodou tohoto zdroje dat o trhu práce na úrovni kraje je menší spolehlivost výsledků při podrobnějším sledování např. podle odvětví nebo hlavních tříd zaměstnanosti. Z toho důvodu byl tento zdroj dat využit jen v podobě trendů mezi roky 2010 a 2015 zpracovaných na základě regresní analýzy. Za výchozí byl zvolen rok 2010, neboť SLDB 2011 probíhalo v březnu.

Tabulka 6: Struktura ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle odvětví a hlavních tříd zaměstnání v roce 2011

Odvětví ekonomické činnosti	Ekonomicky aktivní celkem	z toho										
		Vedoucí a řídicí pracovníci	Vědečtí a odborní duševní pracovníci	Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci	Nižší administrativní pracovníci	Provozní pracovníci ve službách a prodeji	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři	Obsluha strojů a zařízení, montéři	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	Příslušníci armády	Nezjištěno
CELKEM	274 953	14 080	36 163	46 546	14 401	36 178	4 832	42 415	40 193	10 364	841	28 940
Zemědělství, lesnictví a rybářství	10 327	456	342	1 708	181	293	3 877	866	1 788	328	3	485
Těžba a dobývání	832	49	18	146	45	15	1	186	331	24	0	17
Zpracovatelský průmysl	72 310	3 678	3 128	12 557	2 700	1 662	87	22 799	21 652	1 956	5	2 086
Stavebnictví	17 918	1 303	837	2 397	408	142	9	9 759	1 873	322	0	868
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla	2 955	222	305	971	205	52	1	767	322	45	0	65
Vodohospodářská činnost a odpady	2 200	174	100	459	110	45	2	287	588	363	0	72
Obchod a opravy motorových vozidel	25 928	2 015	617	4 672	1 192	12 317	55	2 142	1 470	222	0	1 226
Zdravotní a sociální péče	16 674	477	8 501	3 614	413	2 065	172	158	488	460	5	321
Doprava a skladování	15 865	668	337	1 327	3 833	575	14	711	7 667	342	11	380
Veřejná správa a obrana	15 550	994	1 667	6 337	1 052	3 577	17	226	245	365	746	324
Vzdělávání	14 507	1 010	9 797	846	259	1 474	1	66	51	800	0	203
Jiné činnosti	11 435	495	642	1 736	1 238	3 606	195	492	528	1 844	6	653
Profesní, vědecké a technické činnosti	8 447	402	3 749	3 035	457	104	11	192	100	66	1	330
Ubytování, stravování a pohostinství	7 945	588	32	267	331	5 805	5	71	69	377	1	399
Peněžnictví a pojišťovnictví	4 948	407	1 646	2 121	480	91	1	12	17	10	0	163
Informační a komunikační činnosti	4 799	440	2 335	1 201	365	105	0	174	40	24	1	114
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3 661	258	972	682	503	741	34	163	38	142	2	126
Činnosti v oblasti nemovitostí	1 381	144	42	800	85	135	1	40	25	26	1	82
<i>nezjištěno</i>	37 271	300	1 096	1 670	544	3 374	349	3 304	2 901	2 648	59	21 026

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2011

3.4.2.1. Odvětvová struktura pracovních sil v Plzeňském kraji

Vývoj sektorů a odvětví podle počtu pracovních sil

Změny počtu ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle sektorů a odvětví mezi roky 2001 a 2011 především dokumentuje vývoj ekonomické základny. Tabulka 7 ukazuje změny ve struktuře pracovních sil podle sektorů.

Tabulka 7: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle sektorů ekonomické činnosti v letech 2001 a 2011

	rok 2001		rok 2011	
	abs.	v %*	abs.	v %*
Ekonomicky aktivní celkem	285 674	100,0	278 674	100,0
primér	17 987	6,8	10 327	4,3
sekundér	113 872	42,8	96 215	40,5
terciér	134 400	50,5	131 140	55,2
Nezjištěno	19 415		40 992	

Pozn.: * procentuální podíl počítán bez skupiny nezjištěno
Zdroj: ČSÚ - SLDB 2001, 2011

Z tabulky je zřejmé, že **mezi roky 2001 a 2011 se počet ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje snížil o 2,5 %** (z 285,7 tis. na 278,7 tis.), tj. o 8 tisíc osob. Na tomto poklesu se zřejmě podílel pokles obyvatel v produktivním věku, prodlužující se doba přípravy na zaměstnání a pravděpodobně také větší počet odcházejících do předčasného důchodu v důsledku ekonomické krize.

Tabulka také dokládá změny v podílu sektorů na zaměstnanosti v Plzeňském kraji. Relativně nejvyšší pokles zasáhl primární sektor, kde se počet ekonomicky aktivních snížil z 18,0 tis. na 10,3 tis. K největšímu poklesu zaměstnaných z hlediska absolutních počtů došlo v Plzeňském kraji v sekundéru (z téměř 114 tis. na 96 tis.). Je však třeba připomenout, že tyto změny v absolutních počtech jsou ovlivněny zvýšením počtu ekonomicky aktivních obyvatel, u nichž se nepodařilo na základě SLDB určit sektor, a to na více než dvojnásobek. Přesto lze předpokládat, že k poklesu počtů ekonomicky aktivních v případě priméru i sekundéru skutečně došlo.

To potvrzuje i objektivnější vyhodnocení změn v zaměstnanosti podle sektorů na základě podílu bez ekonomicky aktivních s nezjištěným sektorem (opět viz tabulka 7). **Mezi roky 2001 a 2011** v podílu na zaměstnanosti ztratil primér 2,5 a sekundér 2,3 procentního bodu. Je tedy zřejmé, že **pro zaměstnanost rostl pouze význam terciéru**, a to poměrně výrazně z 50,5 % na 55,2 %.

Sčítání 2011 využívalo důsledně mezinárodní klasifikace, které umožňují plnou mezinárodní srovnatelnost výstupů, tj. pro odvětví ekonomické činnosti byla použita klasifikace ekonomických činností CZ-NACE, pro zaměstnání CZ-ISCO. Sčítání 2001 sice z těchto zpracovatelských číselníků odvětví ekonomické činnosti a zaměstnání také vycházelo, ale nerespektovalo je plně.

Rozdíly jsou patrné z tabulky 8, která srovnává počty ekonomicky aktivních podle odvětví ekonomické činnosti v Plzeňském kraji mezi roky 2001 a 2011. V roce 2011 byly samostatně sledovány 4 nová odvětví.

Pohled na zaměstnanost podle odvětví ekonomické činnosti umožňuje podrobněji analyzovat především terciér. Z tabulky 8 je zřejmé, že **výrazněji se zvýšil podíl ekonomicky aktivních v odvětví Zdravotní a sociální péče** a zřejmě také v odvětví Vzdělávání.

Stagnaci či mírný nárůst podílu zaznamenala odvětví Obchod a opravy motorových vozidel a Peněžnictví a pojišťovnictví. Pokles podílu na zaměstnanosti v rámci terciéru nastal zejména v odvětvích Ubytování, stravování a pohostinství, Veřejná správa a obrana a Doprava a skladování. Ostatní odvětví nelze srovnávat z důvodu odlišností v klasifikaci mezi jednotlivými sčítáními 2001 a 2011 (vše Pracovní síly v Plzeňském kraji, 2014).

Tabulka 8: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle odvětví ekonomické činnosti v letech 2001 a 2011

Struktura v odvětví ekonomické činnosti	rok 2001		rok 2011	
	abs.	v %*	abs.	v %*
Zemědělství, lesnictví, rybníkářství	17 768	6,8	10 327	4,3
Těžba a dobývání	712	0,3	832	0,3
Zpracovatelský průmysl	83 293	31,3	72 310	30,0
Stavebnictví	24 295	9,1	17 918	7,4
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	5 572	2,1	5 155	2,1
Obchod a opravy motorových vozidel	28 012	10,5	25 928	10,7
Doprava a skladování	18 541	7,0	15 865	6,6
Veřejná správa a obrana	19 446	7,3	15 550	6,4
Zdravotní a sociální péče	15 908	6,0	16 674	6,9
Vzdělávání	14 083	5,3	14 507	6,0
Ubytování, stravování a pohostinství	9 741	3,7	7 945	3,3
Peněžnictví a pojišťovnictví	5 198	2,0	4 948	2,0
Profesní, vědecké a technické činnosti		-	8 447	3,5
Informační a komunikační činnosti		-	4 799	2,0
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti		-	3 661	1,5
Činnosti v oblasti nemovitostí		-	1 381	0,6
Ostatní	23 690	8,9	11 435	4,8
Nezjištěno	19 415		40 992	
Ekonomicky aktivní osoby úhrnem	285 674		278 674	

Pozn.: * procentuální podíl počítán bez skupiny nezjištěno
Zdroj: ČSÚ - SLDB 2001, 2011

Vývoj počtu zaměstnaných v odvětvích v Plzeňském kraji podle VŠPS od posledního SLDB 2011 tj. **v letech 2010-2015** byl zpracován v podobě trendů. S vyšší mírou spolehlivosti lze učinit jen některé závěry:

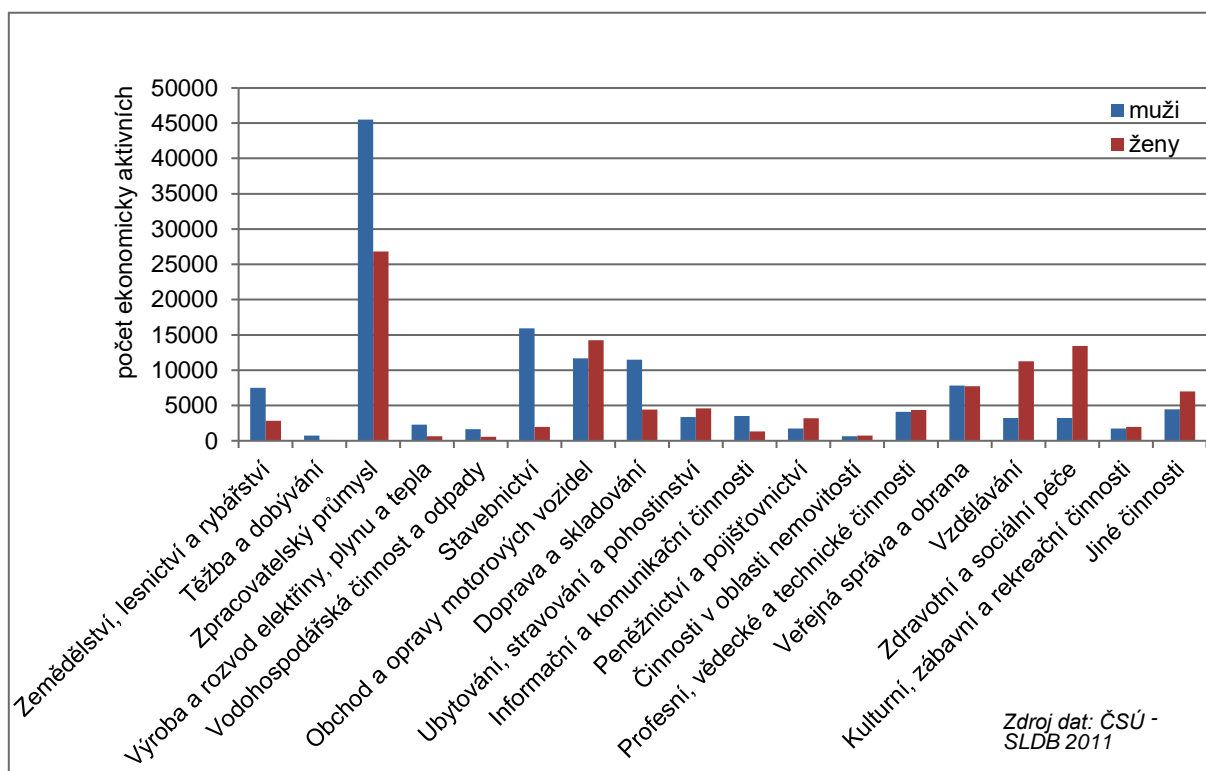
- **Počet zaměstnaných v Plzeňském kraji se zvýšil** z 273 tis. na více než 285 tis., tj. nejméně o 12 tis. (relativně o více než 4 %).
- K výraznějšímu **nárůstu počtu zaměstnaných** (přibližně o 20 %) došlo **v odvětvích**:
 - Zpracovatelský průmysl (z cca 80 tis. na více než 96 tis.),
 - Doprava a skladování (přibližně z 16 na 19 tis. – posun ze 7. na 5. místo),
 - Profesní, vědecké a technické činnosti (přibližně z 8 na 10 tis. – posun z 10. na 9. místo).
- K menšímu růstu počtu zaměstnaných v kraji došlo v odvětví Obchod a opravy motorových vozidel (z 31 na 33 tis.).
- **Pokles počtu zaměstnaných** o více než 20 % postihl v Plzeňském kraji **odvětví**:
 - Peněžnictví a pojišťovnictví (přibližně z 6 na 4,5 tis.),

- Kulturní, zábavní a rekreační činnosti (přibližně ze 4,7 na 3,3 tis.).
- Pokles počtu zaměstnaných v kraji o více než 10 % nastal v odvětví:
 - Stavebnictví (25 na méně než 22 tis.),
 - Zemědělství, lesnictví a rybářství (z 13 na 11 tis.)

Odvětvová struktura pracovních sil podle pohlaví

Z hlediska podrobnějších informací byla dále vyhodnocena struktura ekonomicky aktivních v Plzeňském kraji podle odvětví a pohlaví v roce 2011 (viz graf 29).

Graf 29: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle odvětví ekonomické činnosti a pohlaví v roce 2011

Z grafu vyplývá výrazná **převaha mužů ve všech odvětvích priméru a sekundéru**, nejvíce ve stavebnictví. Z terciárních odvětví je tomu podobně v odvětvích Doprava a skladování a Informační a komunikační činnosti. **Ženy** naopak jasně **převažují ve většině odvětví veřejných služeb**, typicky Vzdělávání a Zdravotní a sociální péče. Navrch mají i v odvětvích Obchod a opravy motorových vozidel, Ubytování, stravování a pohostinství nebo Peněžnictví a pojišťovnictví (Pracovní síly v Plzeňském kraji, 2014).

Odvětvová struktura pracovních sil podle věku

Poznání struktury odvětví Plzeňského kraje z hlediska věkových skupin ekonomicky aktivních obyvatel umožňuje vyhodnotit trend dlouhodobějších změn v zájmu o jednotlivá odvětví nebo jejich potenciál z hlediska zaměstnanosti.

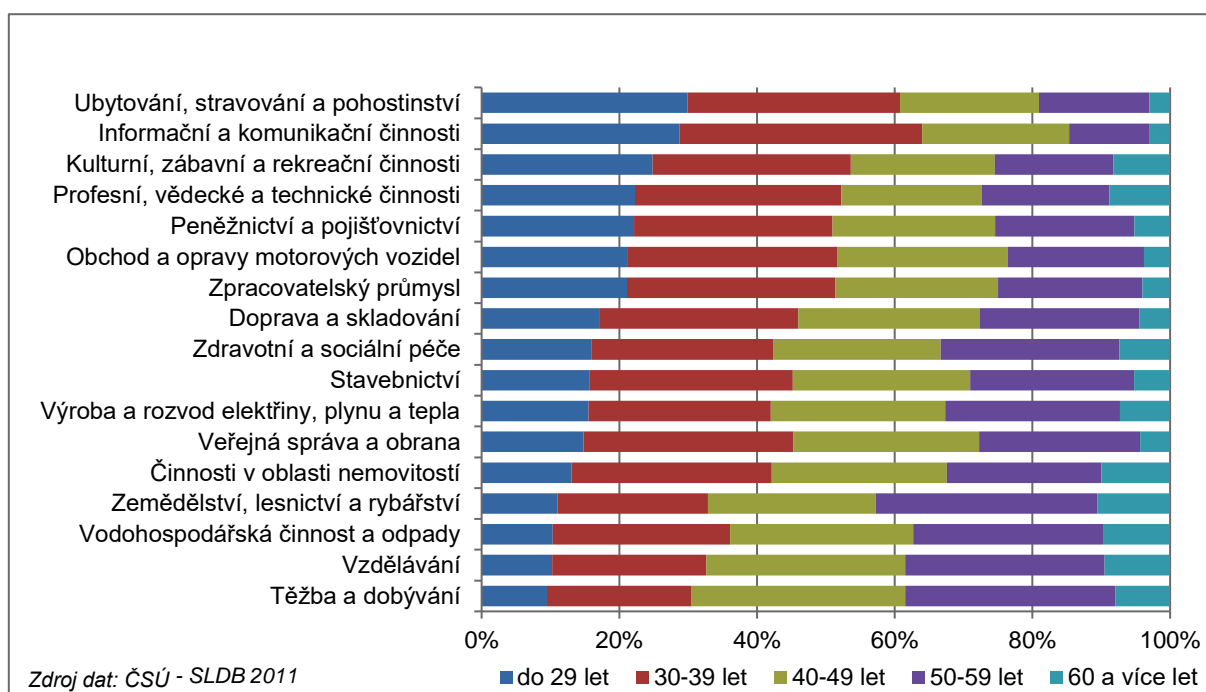
Ekonomicky aktivní bydlící v Plzeňském kraji podle jednotlivých odvětví ekonomické činnosti se od sebe výrazně lišili svojí věkovou strukturou, jak dokládá graf 30. Z početnějších odvětví **nejstarší pracovní síla působila v roce 2011 v Zemědělství, lesnictví a rybolovu**. Velmi podobnými proporcemi z hlediska

věku se vyznačovalo také další odvětví primárního sektoru, tj. **Těžba a dobývání**. Vysoký byl věk ekonomicky aktivních osob i v odvětví **Vzdělání**.

Výrazně **nejmladší** byla skupina ekonomicky aktivních v progresivním odvětví **Informačních a komunikačních činností**. Přibližně 30 % ekonomicky aktivních v tomto odvětví bylo do 29 let. Velmi mladou pracovní sílu mělo také odvětví Ubytování stravování a pohostinství, která se vzhledem k charakteru vykonávané práce vyznačovala nejvyšším zastoupením nejmladších pracovníků do 29 let (vysoké procento učňovských profesí, možnost sezónního zaměstnávání studentů, velmi nízká nabídka vysokoškolských pozic). Mezi „mladá“ odvětví patřila ještě Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

V souvislosti s růstem podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním v posledním období se mezi odvětví s mladší věkovou strukturou již v roce 2011 zařadily Profesní, vědecké a technické činnosti. Velmi podobnou věkovou strukturu měly i Peněžnictví a pojišťovnictví, Obchod a opravy motorových vozidel, ale také Zpracovatelský průmysl. U dalších odvětví je již patrný nižší podíl ekonomicky aktivních v mladších věkových skupinách (Pracovní síly v Plzeňském kraji, 2014).

Graf 30: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle věku a odvětví v roce 2011

3.4.2.2. Struktura pracovních sil v Plzeňském kraji podle hlavních tříd zaměstnání

Vývoj počtu pracovních sil podle hlavních tříd zaměstnání

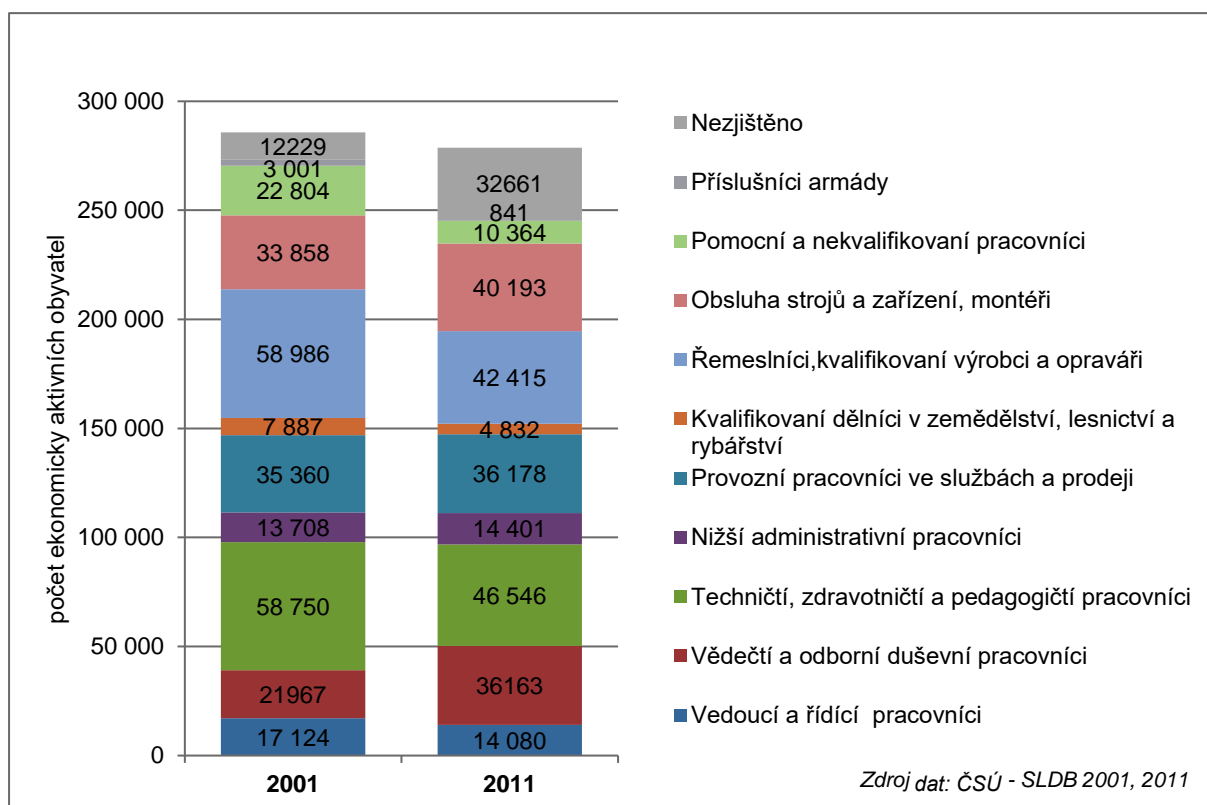
Ještě významnější pro poznání potřeb trhu práce z hlediska vzdělanosti pracovních sil než změny podle odvětví jsou změny podle tříd zaměstnání. Vývoj počtu ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnání mezi roky 2001 a 2011 dokládá graf 31.

Vývoj počtů ekonomicky aktivních v třídách zaměstnání je nutné posuzovat s ohledem na snížení počtu obyvatel se zjištěnou třídou zaměstnání. Tento pokles je způsoben snížením počtu ekonomicky aktivních i růstem počtu ekonomicky aktivních s nezjištěnou třídou zaměstnání (z 12,2 tis. v roce 2001 na 32,7 tis. v roce 2011).

Přesto je z grafu 31 zřejmé, že **mezi roky 2001 a 2011 došlo v kraji k výraznému posílení Vědeckých a odborných duševních pracovníků** na úkor Technických, zdravotnických a pedagogických pracovníků, což zřejmě souvisí se zvyšováním podílu obyvatel s dokončeným vysokoškolským vzděláním.

Další výraznou změnou je **pokles počtu Řemeslníků, kvalifikovaných výrobců a opravářů** (z 59 na 42 tis.) doprovázený nárůstem počtu ekonomicky aktivních ve třídě Obsluha strojů a zařízení (z 34 na 40 tis.). To by naznačovalo růst podílu méně kvalifikované práce v montovných na úkor kvalifikované řemeslnické výroby. Toto zjištění však stojí za podrobnější analýzu, neboť se zároveň výrazně snížil podíl pomocných a nekvalifikovaných pracovníků.

Graf 31: Počet ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnanosti v letech 2001 a 2011

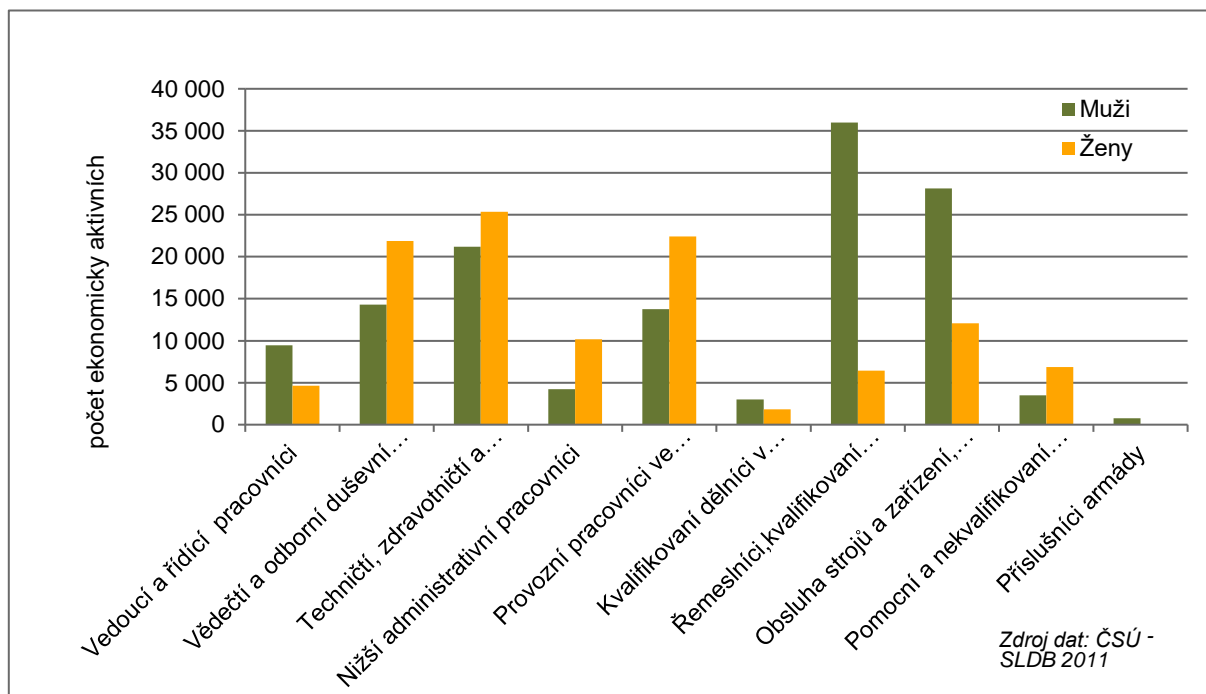
Také vývoj počtu zaměstnaných v hlavních třídách zaměstnání v Plzeňském kraji od posledního SLDB 2011 lze podobně jako u odvětví sledovat na základě VŠPS. Tento vývoj byl opět zpracován v jen podobě trendů. Pro **období 2010-2015** lze s vyšší mírou spolehlivosti formulovat následující závěry:

- **Nejrychleji rostoucí** hlavní třídou zaměstnání v Plzeňském kraji byla **Obsluha strojů a zařízení** (tj. vč. řidičů) a montéři (zvýšení počtu zaměstnaných ze 42 na 52 tis. – posun z 3. na 1. místo!).
- více než pětinu se zvýšil počet zaměstnaných rovněž v hlavních třídách:
 - Vědečtí a odborní duševní pracovníci (z 29 na 36 tis.)
 - Zákonodárci a řídící pracovníci (z 12 na 15 tis.)
 - Pomocní a nekvalifikovaní (z 12 na 15 tis.)
- **Největší pokles** zaměstnaných v kraji nastal v hlavní třídě **Nižší administrativní pracovníci** (z 25 na méně než 22 tis.).

Hlavní třídy zaměstnání podle pohlaví

Rozdíly ve struktuře hlavních tříd zaměstnání podle pohlaví ekonomicky aktivních v Plzeňském kraji dokumentuje graf 32.

Graf 32: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle hlavních tříd zaměstnání a pohlaví v roce 2011

Z grafu je zřejmé, že v roce 2011 v Plzeňském kraji v polovině z 10 hlavních tříd zaměstnání dominovali muži a v polovině ženy. Nepřekvapí, že nejvýraznější **dominance mužů** byla v hlavní třídě **Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři**. Výraznou převahu měli muži také v hlavní třídě **Obsluha a zařízení, montéři**.

Přibližně dvakrát více mužů než žen bylo v hlavní třídě Vedoucí a řídicí pracovníci. Jen o něco menší nepoměr ve prospěch mužů byl v méně početné třídě Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství. V nejmenší třídě v Plzeňském kraji Zaměstnanci v ozbrojených silách tvořili v roce 2011 muži 90 %.

Převaha žen ve zbývajících třídách nebyla tak výrazná. Více než dvojnásobná byla pouze v hlavní třídě **Nižší administrativní pracovníci**, jen o málo menší ve třídě **Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci**. Relativně výraznější převahu měly ženy v početných hlavních třídách Provozní pracovníci ve službách a prodeji a Vědečtí a odborní duševní pracovníci.

Hlavní třídy zaměstnání podle stupně vzdělání

Teze o potřebné kvalifikaci podle hlavních tříd může potvrdit nebo vyvrátit analýza ekonomicky aktivních v Plzeňském kraji podle těchto tříd a stupně dosaženého vzdělání, jak ji shrnuje graf 33. Pro lepší představu nejen o vzdělanostní struktuře, ale i absolutních počtech ekonomicky aktivních bydlících v Plzeňském kraji podle tříd zaměstnanosti jsou v grafu prezentovány absolutní počty. Zároveň je u početnějších stupňů vzdělání podle hlavních tříd zaměstnanosti uveden i podíl stupně na dané hlavní třídě v %. Stupně středního vzdělání jsou uvedeny v podrobnějším členění tak, jak je publikovala ČSÚ na základě SLDB 2011 (úplné střední všeobecné, úplné střední odborné, nástavbové studium).

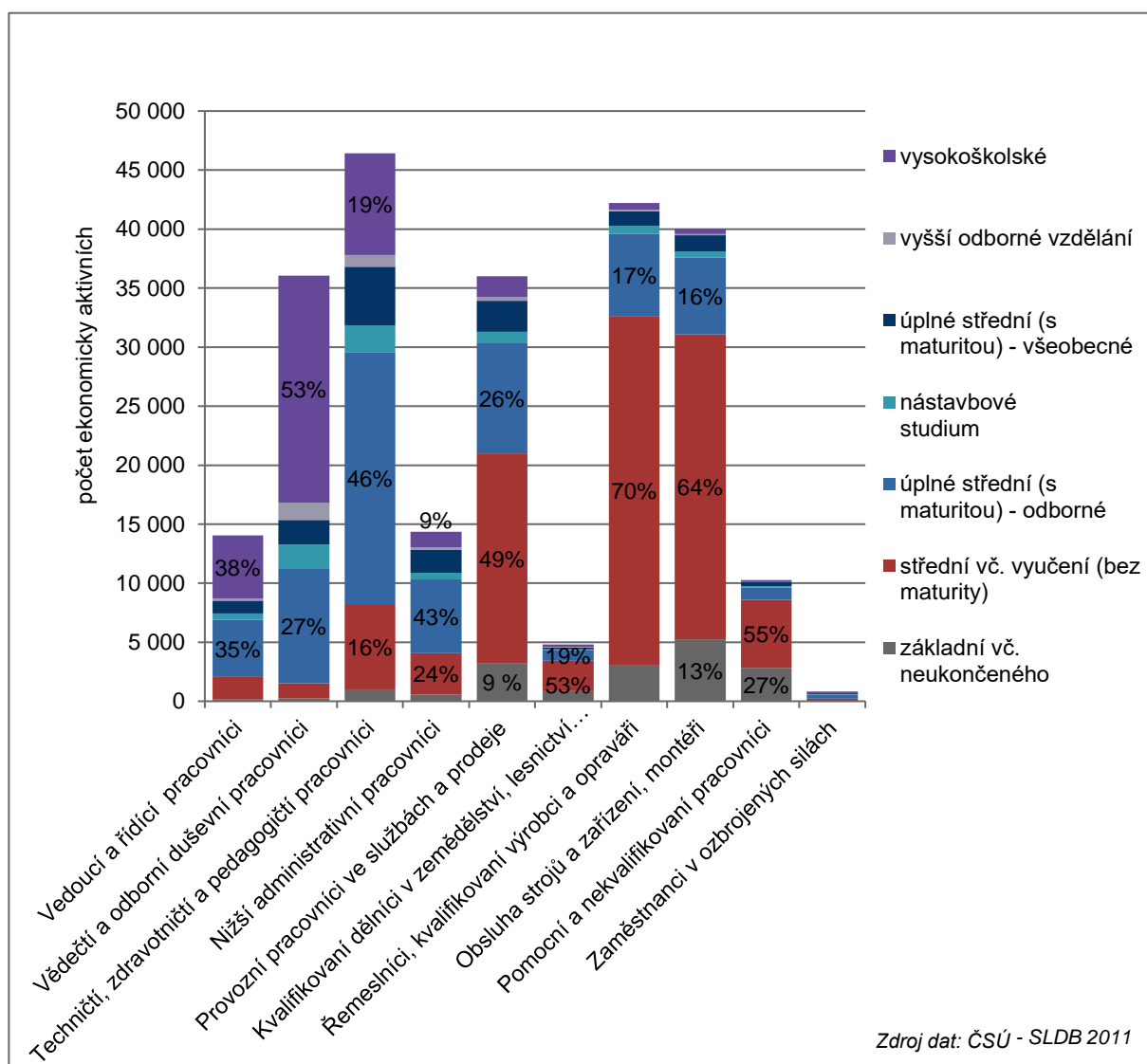
Na první pohled je z grafu patrný malý počet Zaměstnanců v ozbrojených silách v Plzeňském kraji, proto je již nebudeme sledovat v podrobnějším členění. Další malou skupinou jsou Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství (5 tis.). Mezi méně početné patří také Vedoucí a řídicí pracovníci a Nižší administrativní pracovníci (oba cca 14 tis.). Naopak nejpočetnější hlavní třídou zaměstnání v Plzeňském kraji jsou Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci (46,5 tis.).

Mezi Vedoucími a řídicími pracovníky mírně převažují vysokoškoláci nad ekonomicky aktivními s úplným středním odborným vzděláním. Mezi Vědeckými a odbornými duševními pracovníky je převaha vysokoškoláků výrazná, neboť jich je téměř dvakrát více než těch s úplným středním odborným vzděláním.

Mezi Technickými, zdravotnickými a pedagogickými pracovníky mají naopak největší podíl ekonomicky aktivní s úplným středním odborným vzděláním s maturitou (46 %). Stejně je to také u hlavní třídy Úředníci (43 %).

V dalších hlavních třídách zaměstnání dominují ekonomicky aktivní se středním vzděláním bez maturity (zejm. vyučení). Méně než 50% podíl mají již jen mezi Provozními pracovníky ve službách a prodeji, kde se ještě významně uplatňují osoby s úplným středním odborným vzděláním (26 %).

Graf 33: Počet a podíl ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnání a stupně dosaženého vzdělání v roce 2011

Mezi Kvalifikovanými pracovníky v zemědělství, lesnictví a rybářství a Pomocnými a nekvalifikovanými pracovníky je vyučených jen o málo více než polovina. V první z těchto tříd je ještě vyšší podíl ekonomicky aktivních s úplným středním odborným vzděláním (19 %), ve druhé se základním vzděláním (27 %).

Nejvyšší podíl vyučených je v hlavní třídě zkráceně nazvané **Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři** (70 %). Následuje **Obsluha strojů a zařízení, montéři** (64 %). V této třídě mají výraznější podíl ekonomicky aktivní jen se základním vzděláním (13 %).

Hlavní třídy zaměstnání podle věku a stupně vzdělání

Kombinace věkových skupin a stupně vzdělání podle hlavních tříd na základě výsledků SLDB 2011 představuje jeden z nejpodrobnějších pohledů na strukturu pracovních sil v Plzeňském kraji. Umožňuje poměrně detailně hodnotit strukturu pracovních sil pro jednotlivé skupiny povolání.

Data jsou prezentována souborem grafů 34 využívajících absolutní počty ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje. Je tedy možné utvořit si představu i o potřebách z hlediska počtů absolventů. Z vývoje celkových absolutních počtů podle věkových skupin lze usuzovat na atraktivitu a perspektivnost třídy zaměstnání. Ze struktury podle vzdělanosti a jejích změn podle věkových skupin je možné dovozovat vhodný způsob vzdělání pro danou skupinu profesí reprezentovanou třídou zaměstnání i změny, ke kterým docházelo v průběhu posledních desítek let. Tyto změny mohly být způsobeny vývojem vzdělávací soustavy, legislativou i změnami v požadavcích na výkon jednotlivých skupin povolání.

V první části grafů jsou čtyři hlavní třídy zaměstnání, kde je vyšší podíl ekonomicky aktivních s terciárním vzděláním. Proto je nejmladší skupinou 25-29 let.

V hlavní skupině Vedoucí a řídicí pracovníci je početnější až věková skupina 30-34 let, avšak převaha věkové skupiny 35-39 let je menší, než by odpovídalo celkovému počtu ekonomicky aktivních tohoto věku. Podíl vysokoškoláků v této třídě je velký.

V hlavní skupině **Vědečtí a odborní duševní pracovníci** jsou tři nejmladší věkové skupiny téměř shodné, což ukazuje na **velkou atraktivitu pro mladé**. Podíl vysokoškoláků v této třídě je největší ze všech tříd a v nejmladších věkových skupinách dominují.

V hlavní třídě **Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci jsou významnější**, než by odpovídalo celkovému počtu ekonomicky aktivních v tomto věku, **skupiny od 40 let**. Ve všech věkových skupinách má největší podíl úplné střední vzdělání s maturitou, ale v nejmladší skupině 25-29 let se jí blíží terciární vzdělání (VŠ+VOŠ).

U nižších administrativních pracovníků ve všech věkových skupinách dominuje úplné střední vzdělání s maturitou, ale v nejmladších dvou věkových skupinách **posiluje terciární vzdělání na úkor vyučených**. Celkové počty ve věkových skupinách poukazují převahu mladých a tedy poměrně velký zájem mladých o tuto skupinu povolání.

Ve druhé části grafů jsou hlavní třídy s největším podílem středního vzdělání. Proto je nejmladší uváděnou věkovou skupinou už skupina 20-24 let.

V hlavní třídě **Provozní pracovníci ve službách a prodeji** počty ve věkových skupinách odpovídají celkovým počtům ekonomicky aktivních v kraji podle věku. V mladších věkových skupinách je více obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou. Ve starších je tomu naopak. To odpovídá **rostoucímu zájmu o maturitní obory**. Jejich absolventi pak často nachází uplatnění v této skupině povolání.

Počty podle věku v hlavní třídě zaměstnání Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a rybářství ukazuje na propad zájmu o práci v primárním sektoru a potvrzuje nepříznivý vývoj tohoto sektoru z hlediska zaměstnanosti. V nejmladších věkových skupinách nemají převahu vyučení, ale naopak počty s maturitou jsou poměrně stabilní.

Velmi diskutovaná hlavní **třída Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři má velmi stabilní počty ve starších věkových skupinách** (od 40 let). Nejmladší věkové skupiny do 30 let však výrazně zaostávají. V této skupině povolání lze očekávat **velmi problematickou náhradu za pracovníky odcházející do důchodu**. Počty s maturitou jsou ve všech věkových skupinách téměř shodné.

V hlavní třídě **Obsluha strojů a zařízení, montéři**, která zahrnuje i řidiče, jsou počty ekonomicky aktivních v Plzeňském kraji i jejich **struktura** podle stupně vzdělání **velmi podobné hlavní třídě Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři**. Je zde však vyšší počet osob se základním vzděláním.

Výsledky SLDB 2011 obsahovaly stejná data i pro 43 tříd zaměstnanosti. Pro střednědobé hodnocení změn v možnostech zaměstnání absolventů škol v těchto skupinách povolání je možné využít např. index počtu ekonomicky aktivních ve věkové skupině 25-29 let na 100 ekonomicky aktivních ve věkové skupině 35-39 let. Index odlišný od průměrné hodnoty 76 signalizuje změny v uplatnění absolventů, ke kterým došlo v průběhu uplynulých 10-20 let, ať z důvodu omezené nabídky nebo klesajícího zájmu o daný typ povolání.

Třídy zaměstnanosti byly podle indexu rozděleny do pěti skupin. Výsledek hodnocení vývoje tříd zaměstnání z hlediska zaměstnanosti mladších ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje shrnuje tabulka 9. Třídy byly označeny římskou číslicí podle hlavních tříd zaměstnání v souladu s CZ-ISCO.

Z hodnocení byly vyjmuty třídy s počtem ekonomicky aktivních v kraji do 200 (Farmáři, rybáři, lovci a sběrači samozásobitelé, Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství, Pomocní pracovníci při přípravě jídla a Pracovníci pouličního prodeje a poskytování služeb) a všechny tři třídy hlavní třídy Zaměstnanci v ozbrojených silách. Ve všech hodnocených třídách pak bylo více než 1000 ekonomicky aktivních obyvatel.

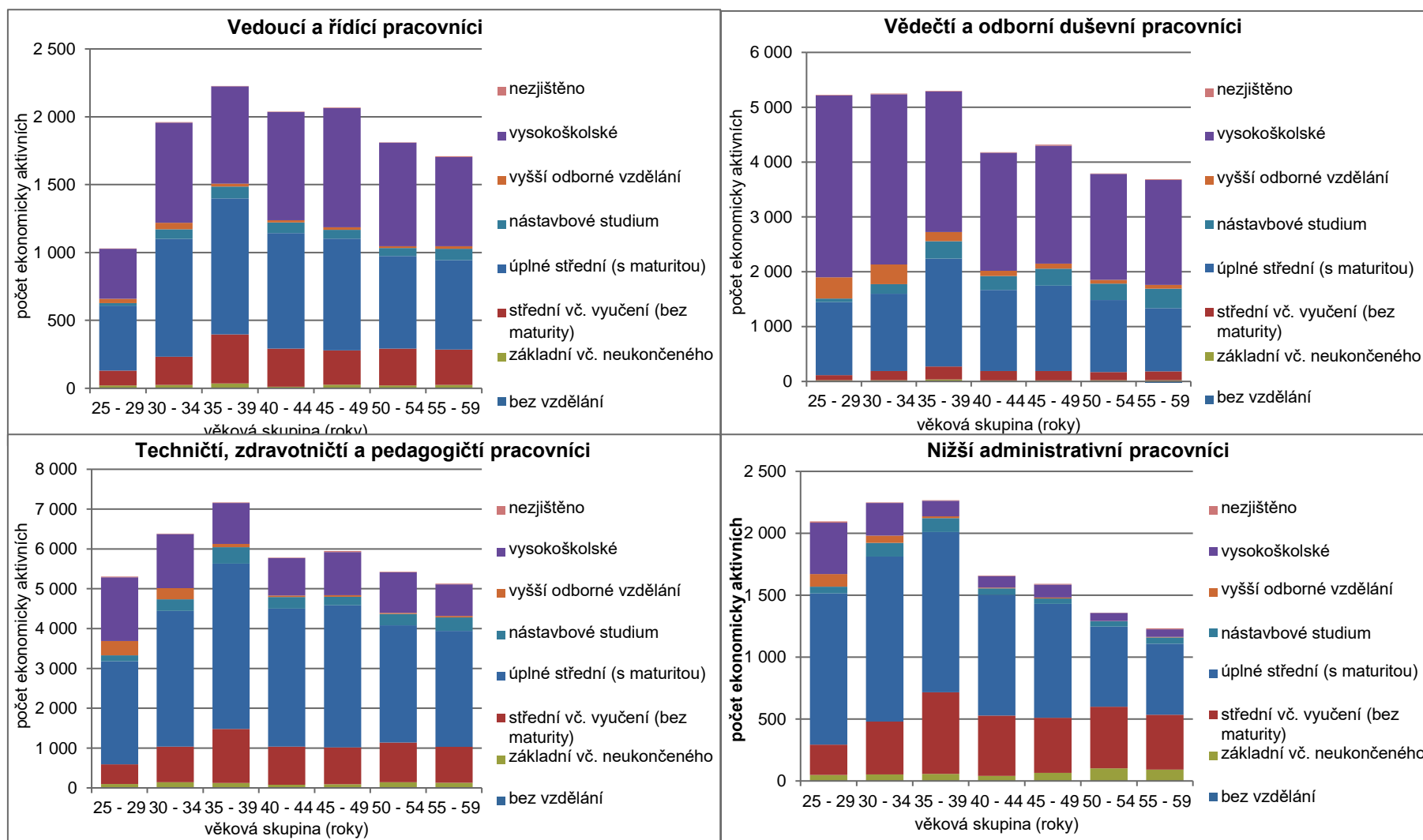
Ve skupině tříd zaměstnání s velkým poklesem počtu mladých bylo 5 tříd, ve skupině s mírným poklesem 7 tříd. Skupina tříd s relativně stabilním vývojem byla nejpočetnější (10 tříd zaměstnání). Tříd s mírným růstem bylo 6 a výrazný růst počtu mladých nastal ve 4 třídách zaměstnání.

Mezi třídy zaměstnání s největším poklesem počtu mladých náleží obě zbylé třídy z hlavní třídy Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství, ale také Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů) a Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu apod.

Naopak do skupiny tříd s výrazným růstem zaměstnanosti mladých patří především třídy z hlavní třídy Vědečtí a odborní duševní pracovníci a dále Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech, u kterých byl růst počtu vůbec nejvyšší.

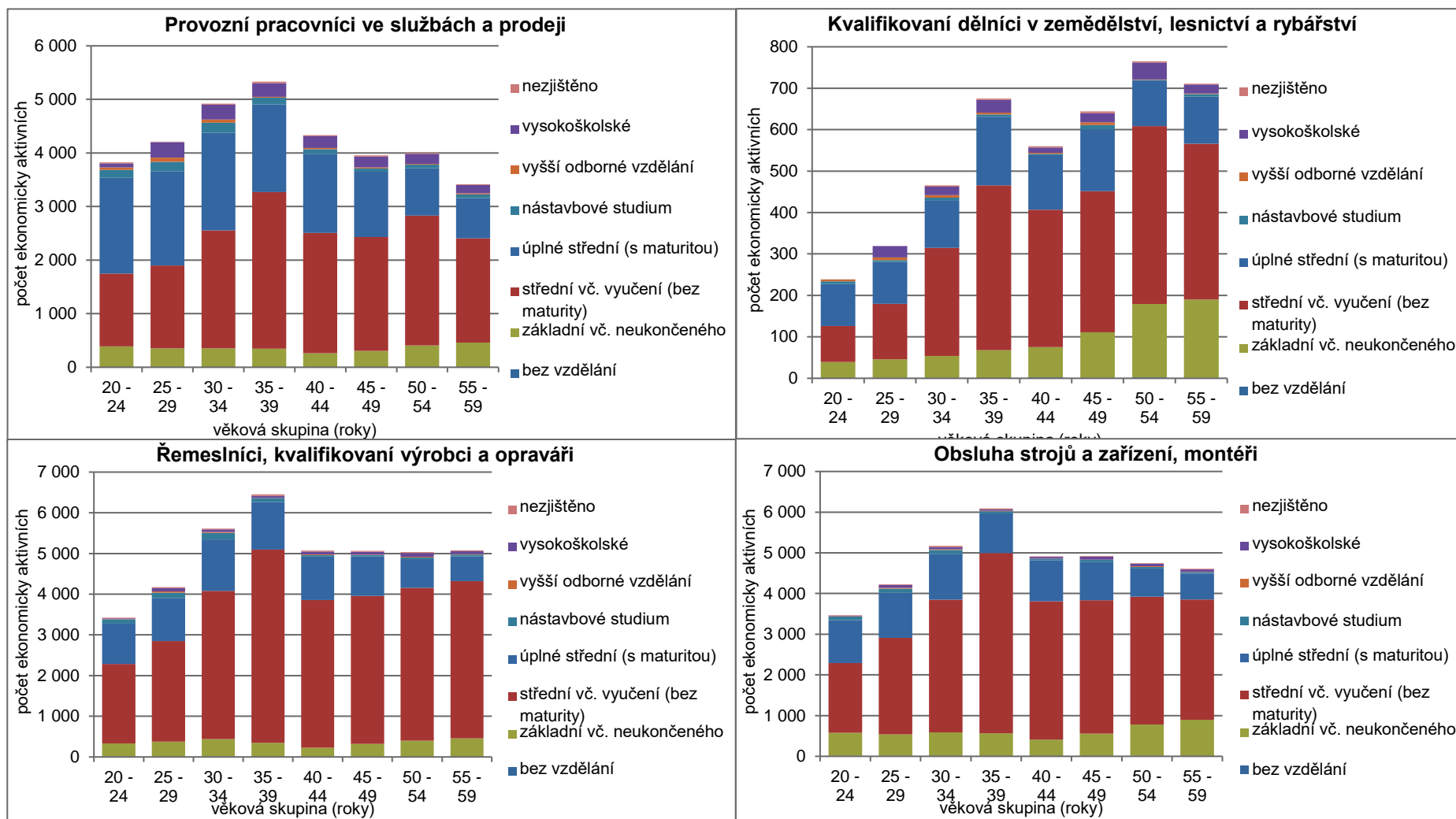
Z velmi diskutované hlavní třídy Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři je nejvíce tříd ve skupině mírně klesající (3 z 5). Třída Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky se zařadila mezi stabilní.

Graf 34: Ekonomicky aktivní obyvatelé Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnání, věkových skupin a stupně dosaženého vzdělání v roce 2011 I

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2011

Graf 35 : Ekonomicky aktivní obyvatelé Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnání, věkových skupin a stupně dosaženého vzdělání v roce 2011 II

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2011

*Tabulka 9 : Vývoj tříd zaměstnání z hlediska
zaměstnanosti mladších ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje*

Třídy zaměstnání	ekon.akt. celkem	podle věk. skupin		index (*)
		25 - 29	35 - 39	
IX. - Uklízeči a pomocníci	4 324	166	577	28,8
VI. - Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	3 307	207	452	45,8
VI. - Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	1 418	108	205	52,7
VII. - Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	11 377	1 020	1 847	55,2
III. - Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a v příbuzných oborech	2 505	203	363	55,9
VIII. - Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	17 237	1 618	2 698	60,0
V. - Pracovníci osobní péče v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a v příbuzných oblastech	2 064	183	299	61,2
VIII. - Obsluha stacionárních strojů a zařízení	12 495	1 204	1 889	63,7
VII. - Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	16 609	1 574	2 416	65,1
VII. - Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	5 774	591	902	65,5
VII. - Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	1 781	179	270	66,3
IX. - Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	1 020	75	111	67,6
III. - Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	25 208	2 841	4 019	70,7
V. - Pracovníci v oblasti prodeje	15 876	1 803	2 483	72,6
IV. - Ostatní úředníci	5 491	713	950	75,1
IX. - Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuz. oborech	4 724	487	645	75,5
II. - Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	10 124	976	1 280	76,3
III. - Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	13 861	1 585	2 053	77,2
VII. - Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	6 874	809	1 017	79,5
V. - Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	5 814	664	820	81,0
II. - Specialisté v oblasti zdravotnictví	8 417	999	1 229	81,3
IV. - Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři a pracovníci pro zadávání dat	1 406	198	236	83,9
V. - Pracovníci v oblasti osobních služeb	12 424	1 563	1 728	90,5
IV. - Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	5 342	750	820	91,5
III. - Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	3 012	396	428	92,5
III. - Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	1 960	283	305	92,8
VIII. - Montážní dělníci výrobků a zařízení	10 461	1 403	1 502	93,4
II. - Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	4 765	720	765	94,1
II. - Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	4 385	733	713	102,8
II. - Specialisté v oblasti vědy a techniky	5 495	1 067	794	134,4
II. - Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	2 977	731	517	141,4
IV. - Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	2 162	435	262	166,0
Souhrn	278 674	31 109	40 711	76,4

Poznámka:

*) index = počet ekonomicky aktivních ve věku 25-29 let na 100 ve věku 35-39 let

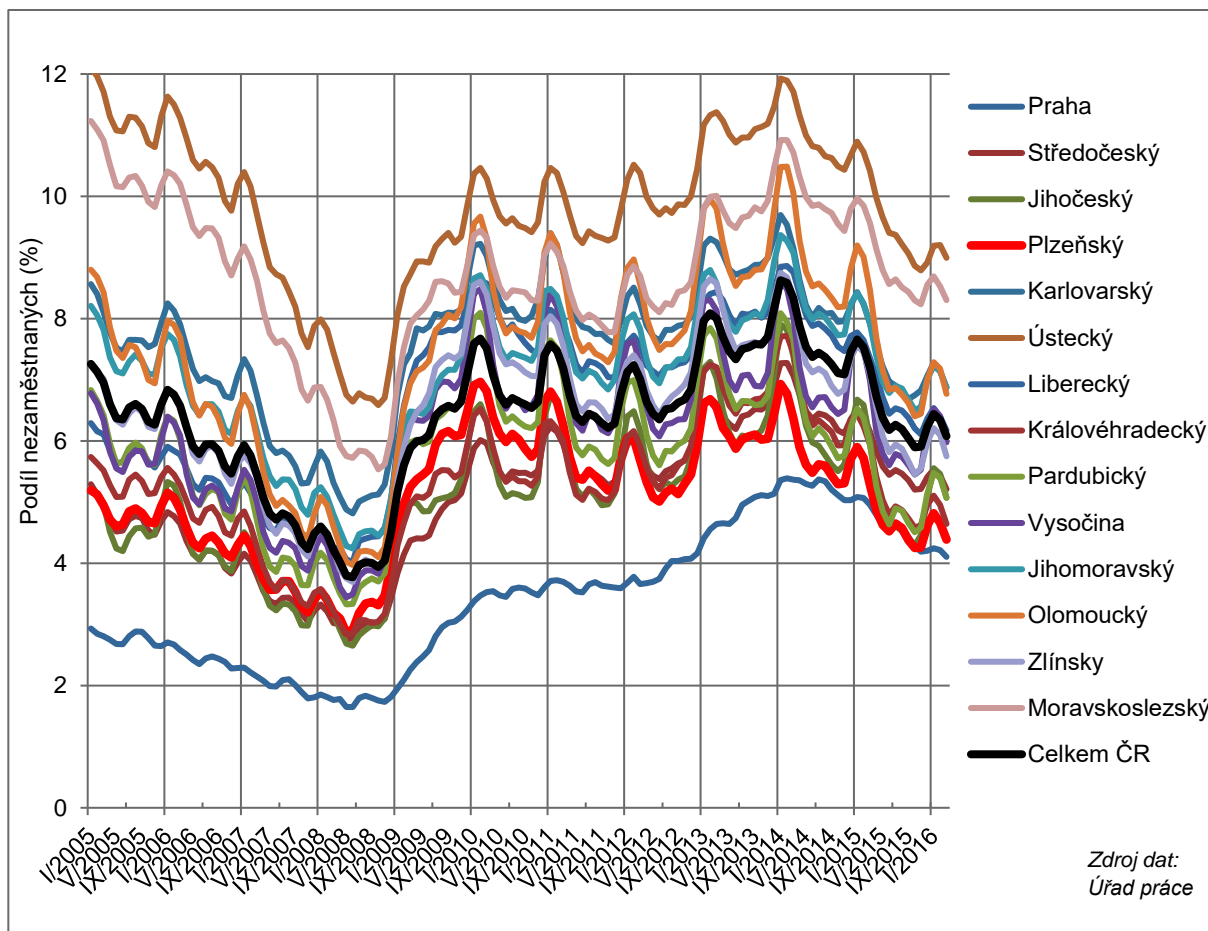
3.4.3. Nezaměstnanost v Plzeňském kraji

3.4.3.1. Vývoj nezaměstnanosti a volných pracovních míst

Nezaměstnaní a volná pracovní místa sice představují jen zlomek trhu práce, ale pro hodnocení regionálního trhu práce se jedná o tradiční a také velmi důležitou složku, která má dopady nejen sociální, ale také ekonomické.

Plzeňský kraj patří dlouhodobě mezi kraje ČR s nejmenší nezaměstnaností, jak dokládá graf 36.

Graf 36: Nezaměstnanost podle krajů ČR

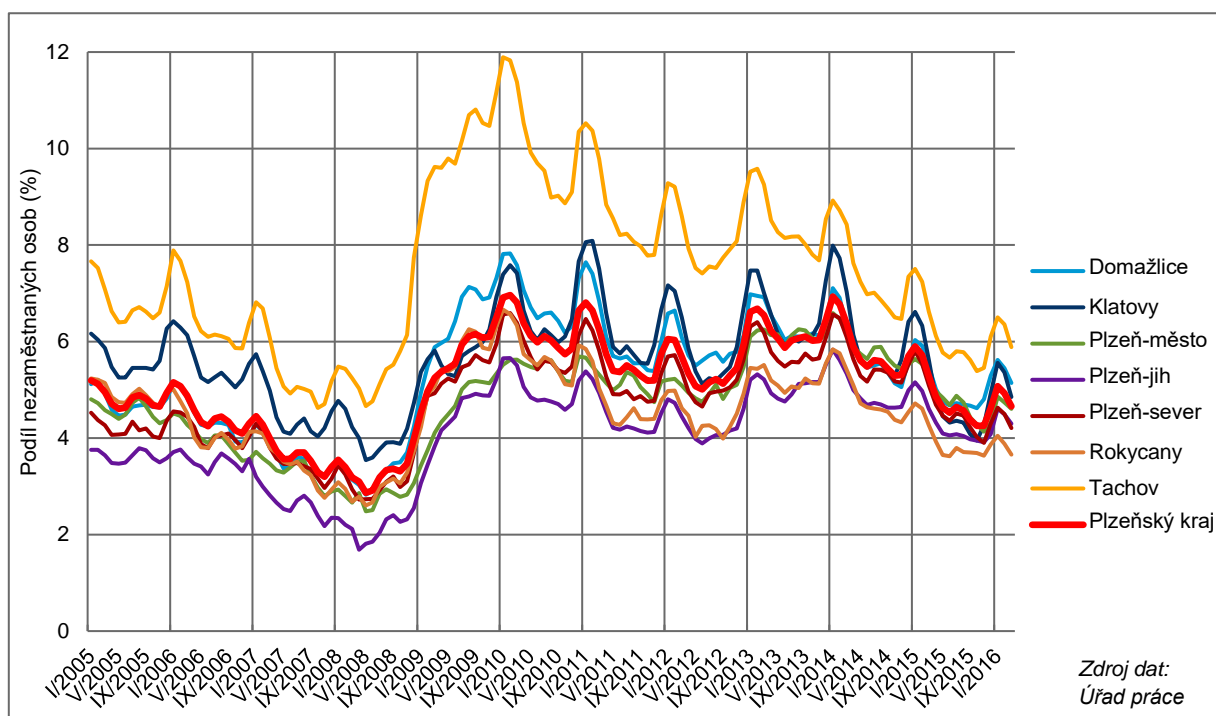

Z grafu jsou zřejmé jak změny, které postihly regionální trh práce v posledních 10 letech v důsledku globálního ekonomického vývoje, tak každoroční periodické změny. Nejnižšího podílu nezaměstnaných dosáhl Plzeňský kraj v polovině roku 2008 (2,9 %), a to v důsledku výrazného ekonomického růstu. Ten vystřídal vleklá ekonomická krize a v **únoru 2010 byla nezaměstnanost** za sledované období **nejvyšší** (7 %). Od roku 2014 je patrné oživení ekonomiky.

Plzeňský kraj po celé sledované období leden 2005 – březen 2016 nebyl na horším než 5. místě mezi kraji ČR. Od počátku roku 2012 se prakticky pořád udržuje na 2. místě za Prahou. Přitom po většinu roku 2015 se podíl nezaměstnaných v Plzeňském kraji pohyboval na úrovni Prahy, když ke konci roku 2015 byl podíl nezaměstnaných v kraji 4,3 %. V Praze jsou však sezónní výkyvy podstatně menší než v ostatních krajích. Každoročně se opakující výkyvy v nezaměstnanosti jsou způsobeny především sezónními změnami v nabídce pracovních příležitostí a nástupem nových absolventů po prázdninách.

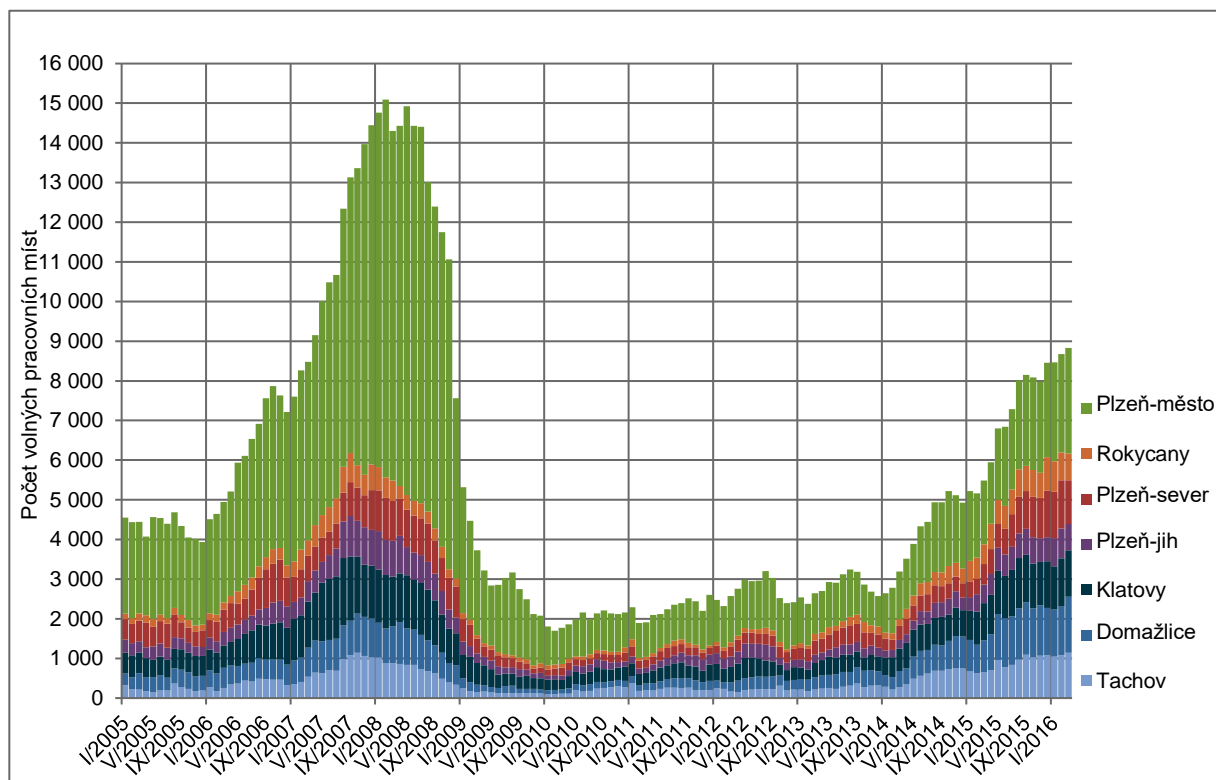
Za zmínku stojí také vnitrokrajské rozdíly v nezaměstnanosti, jak je dokumentuje graf 37. Z něj je patrné, že po celé sledované období byl **okresem kraje s největší nezaměstnaností Tachov**. Na toto území také nejvíce dolehly následky ekonomické krize, která začala v roce 2008. Postupně však počet nezaměstnaných v okrese Tachov klesal, a to zejména od roku 2014. V tomto období došlo k **přiblížení hodnot podílu nezaměstnanosti všech okresů Plzeňského kraje**.

Graf 37: Nezaměstnanost v okresech Plzeňského kraje

Stejně procesy tedy globální vývoj ekonomiky a sezónní změny se promítly také do nabídky volných pracovních míst (VPM), přičemž dominantní vliv měl globální vývoj (viz graf 38).

Graf 38: Volná pracovní místa podle okresů Plzeňského kraje

Ještě na konci roku 2005 bylo v Plzeňském kraji jen 4 tis. V důsledku ekonomického oživení od té doby velmi intenzivně rostla **nabídka pracovních míst. Největší byla v první polovině roku 2008**, kdy dosahovala až 15 tis. VPM. V důsledku následné ekonomické krize klesl počet VPM v kraji pod 2000 tis. už na začátku roku 2010. **VPM** tedy citlivěji a zřetelněji než podíl nezaměstnaných **indikují ekonomický vývoj**.

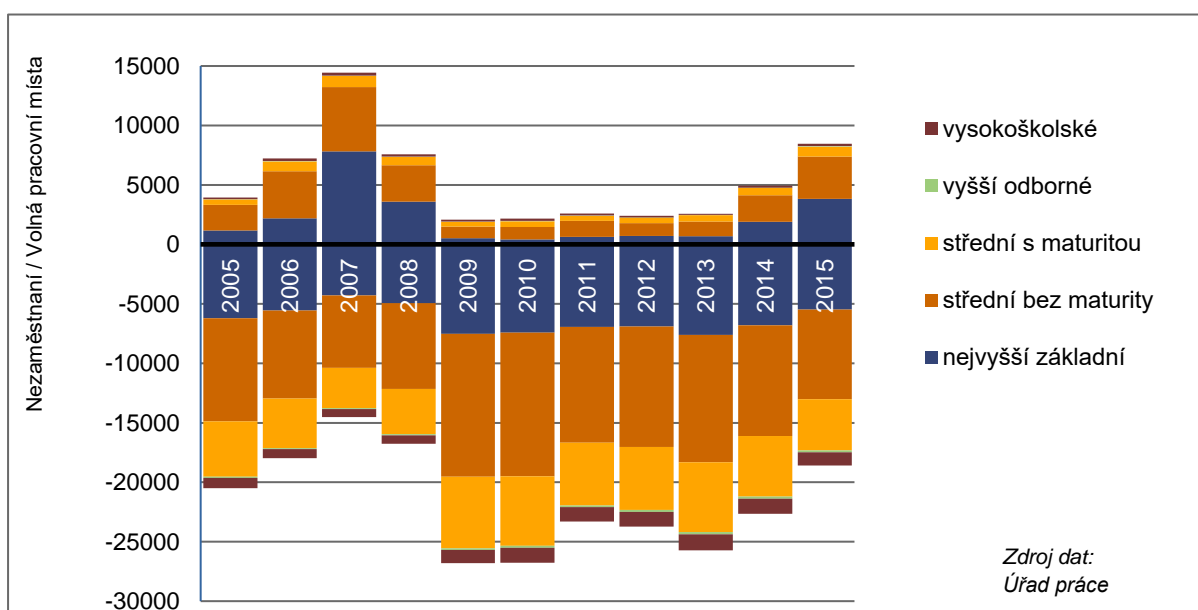
Graf 37 potvrzuje, že **od roku 2014 rychle roste nabídka VPM v Plzeňském kraji**. Ze srovnání období 2005-2007 a období 2013-2015 však vyplývá, že současné oživení ekonomiky se zatím projevuje na počtu VPM v menší míře než tomu bylo před rokem 2008. Přesto očekávat, že ekonomický růst bude pokračovat a nabídka VPM v Plzeňském kraji dále poroste.

Z grafu je dále patrné, že zatímco do roku 2009 měl na nabídku VPM v Plzeňském kraji dominantní vliv okres Plzeň-město, v následujícím období se postupně uplatňovaly v tomto směru i další okresy. **Nabídka VPM je tedy v současné době na území Plzeňského kraje mnohem více diverzifikována.**

3.4.3.2. Struktura nezaměstnaných a volných pracovních míst

Jaké mohou být důsledky současného ekonomického růstu na trhu práce v Plzeňském kraji, naznačuje graf 39.

Graf 39: Napětí na trhu práce v Plzeňském kraji

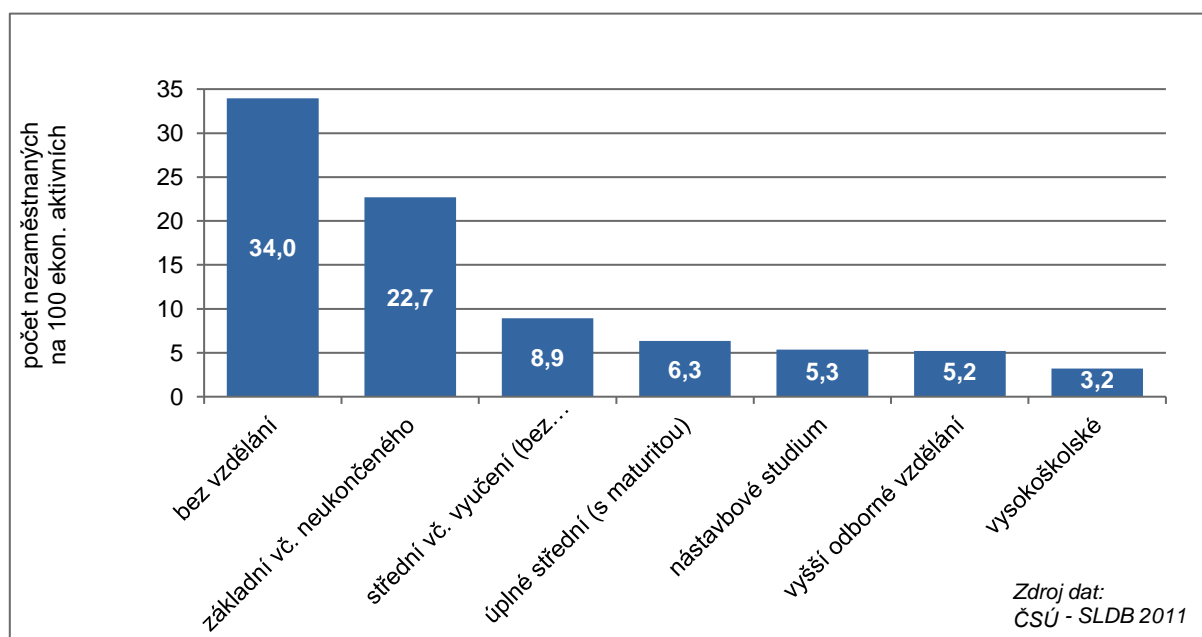
Již předchozích 10 let ukázalo, že **změny v ekonomickém vývoji** významně zasáhly regionální trh práce, neboť se **zásadním způsobem měnil vztah nabídky a poptávky po pracovních silách** celkem, ale především **z hlediska jejich struktury**. Zatímco po většinu sledovaného období 2005-2015 byla v Plzeňském kraji výrazná převaha nezaměstnaných nad VPM, v době vrcholícího ekonomického růstu se počty víceméně vyrovnaly. K 31. 12. 2007 byl počet nezaměstnaných stejný jako počet VPM.

Z hlediska vzdělanostní struktury nabídky a poptávky na trhu práce je podstatné zjištění, že **nižší stupně vzdělání jsou citlivější na ekonomický vývoj**. V roce 2007 bylo v kraji téměř dvakrát více VPM než nezaměstnaných (0,55 nezaměstnaných na 1 VPM), ale v letech 2009-2013 byl tento poměr za kraj v rozmezí 10 – 15. U obou stupňů středního vzdělání se sice ve stejném období tento poměr pohyboval v podobném rozpětí 8 – 15, ale roce 2007 byl 1,13 u vyučených a 3,6 u nezaměstnaných a VPM s maturitou.

V okrese Plzeň-město byla v roce 2007 situace na trhu práce ještě napjatější, neboť se zde projevoval **akutní nedostatek pracovních sil**, a to i přes přísun cizinců za prací. Počet nezaměstnaných na 1 VPM zde byl u základního vzdělání 0,2 a u středního bez maturity 0,5 (u středního s maturitou 2,3). Na konci roku 2015 byla nabídka VPM v okrese Plzeň-město relativně nižší (viz výše) a také napětí u základního vzdělání bylo menší (1,5). Ale nedostatek tohoto stupně vzdělání se již projevil v okresech Rokycany (0,8) a Plzeň-sever (0,9).

Za celý Plzeňský kraj mělo základní vzdělání nejmenší podíl ze všech stupňů již v roce 2014 (3,6 nezaměstnaných na 1 VPM) i v roce 2015 (1,4). Je tedy nutné předpokládat, že **napětí projevující se nedostatkem především méně kvalifikovaných pracovních sil se bude dále prohlubovat**, a to i v různých částech Plzeňského kraje.

Graf 40: Míra nezaměstnanosti v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání

Rozdíly v uplatnění na trhu práce podle nejvyššího stupně dosaženého vzdělání, které se projevuje zejména v období ekonomické stagnace, ukazuje graf 40, který uvádí výsledky SLDB 2011. Graf dokládá **význam středního vzdělání pro uplatnění na trhu práce**. Zatímco osoby bez vzdělání měly v roce 2011 více než 30% podíl nezaměstnaných na ekonomicky aktivních a u základního vzdělání to bylo více než 20 %, u středního a vyššího vzdělání to bylo méně než 10 % a s rostoucím vzděláním míra nezaměstnanosti klesala. Jedná se o průměrné hodnoty bez ohledu na věk a oborové zaměření.

3.4.3.3. Trh práce v Plzeňském kraji z hlediska profesí

Strukturální problémy zaměstnanosti v Plzeňském kraji na úrovni profesí je možné sledovat z více pohledů. V této kapitole se soustředíme na profese, které se nedaří obsadit, a dále na profese, jejichž nositele je možné označit za obtížněji uplatnitelné na trhu práce. Problémem je, že v ČR neexistují informace o počtech ekonomicky aktivních podle profesí v dostatečné podrobnosti a proto nelze pracovat s mírou nezaměstnanosti profesí. Musíme tedy využít pouze absolutní údaje o nezaměstnaných a o VPM, popř. jejich podíl.

Úřad práce ČR začal tyto údaje znovu publikovat od počátku roku 2014 na různých úrovních podrobnosti. Pro potřeby této analýzy byly uvažovány profese na čtvrté úrovni číselníku CZ-ISCO, neboť

tato úroveň vesměs dostatečně přesně vystihuje obsah činnosti. Na konci roku 2015 evidovaly úřady práce v Plzeňském kraji údaje o 383 těchto profesích.

Tabulka 10 uvádí profese, ve kterých byl na úřadech práce v Plzeňském kraji na konci roku 2015 evidován větší počet VPM (alespoň 50) a bylo je tedy možné považovat za **profese, které se nedaří obsadit**. Pro větší přehlednost byly kódy profese podle CZ-ISCO barevně odlišeny podle hlavních tříd zaměstnání. Profesí s největším počtem VPM byli Ostatní pomocní pracovníci ve výrobě. Za nimi následovaly převážně profese z hlavní třídy Obsluha strojů a zařízení, řidiči a Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři a z nich na prvních místech **řidiči nákladních automobilů a svářeči**. Následovali **montážní dělníci, obsluha strojů a seřizovači**.

Početněji zastoupené byly také profese z hlavní třídy Provozní pracovníci ve službách a prodeji (**pracovníci ostrahy, prodavači a kuchaři**, ale také **číšníci a servírky**). Z hlavní třídy Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci měla největší počet VPM profese Operátoři velinů jinde neuvedení (202). Ze skupiny Nižší administrativní pracovníci jsou v tomto přehledu zastoupeni jen Úředníci ve skladech. Hlavní třídy Vědecktí a odborní duševní pracovníci ani Zákonnodárci a řídicí pracovníci nejsou v tomto přehledu zastoupeny vůbec.

Tabulka 10: Profese s největším počtem volných pracovních míst (VPM) v Plzeňském kraji ve 4. čtvrtletí 2015 (řazeno podle počtu VPM)

Profese podle CZ-ISCO		VPM
9329	Ostatní pomocní pracovníci ve výrobě	854
8332	Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel	419
7212	Svářeči, řezači plamenem a páječi	409
8183	Obsluha strojů na balení, plnění a etiketování	323
8344	Obsluha vysokozdvíhových a jiných vozíků a skladníci	311
8212	Montážní dělníci elektrických, energetických a elektronických zařízení	267
7222	Nástrojaři a příbuzní pracovníci	257
5414	Pracovníci ostrahy a bezpečnostních agentur	243
5223	Prodavači v prodejnách	221
5120	Kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři	218
3139	Operátoři velinů jinde neuvedení	202
8xxx	Zadáno na méně míst	194
7223	Seřizovači a obsluha obráběcích strojů (kromě dřevoobráběcích)	185
8219	Montážní dělníci ostatních výrobků	185
7533	Švadleny, šičky, vyšivači a pracovníci v příbuzných oborech	175
8211	Montážní dělníci mechanických zařízení	137
7112	Zedníci, kamnáři, dlaždiči a montéři suchých staveb	136
5131	Číšníci a servírky	125
3115	Ošetřovatelé a pracovníci v ambulantních sociálních službách	112
5142	Kosmetici a pracovníci v příbuzných oborech	111
7231	Mechanici a opraváři motorových vozidel	97
9xxx	Zadáno na méně míst	90
7511	Zpracovatelé masa, ryb a příbuzní pracovníci	87
9112	Uklízeči a pomocníci v hotelích, administr., prům. a jiných objektech	80
9412	Pomocníci v kuchyni	76
8142	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu	75
4321	Úředníci ve skladech	70
9215	Pomocní pracovníci v lesnictví a myslivosti	67
3119	Technici v ostatních průmyslových oborech	60
7412	Uklízeči a pomocníci v hotelích, administr., prům. a jiných objektech	60

7xxx	Zadáno na méně míst	55
3322	Obchodní zástupci	54
5xxx	Zadáno na méně míst	53
7411	Stavební a provozní elektrikáři	53
9333	Pomocní manipulační pracovníci (kromě výroby)	52
8331	Řidiči autobusů, trolejbusů a tramvají	51
3221	Všeobecné sestry bez specializace	50
8172	Obsluha automatizovaných strojů a zařízení na prvotní zpracování dřeva	50

Zdroj dat: Úřad práce

Pro vyhodnocení profesí, jejichž nositele bylo možné označit za obtížněji uplatnitelné na trhu práce v Plzeňském kraji podle stavu na konci roku 2015 byly uvažovány pouze profese s 10 a více nezaměstnanými. Profese, kde bylo 10 a více nezaměstnaných a nebylo evidováno v kraji žádné VPM shrnuje tabulka 11.

Tabulka 11: Profese v Plzeňském kraji ve 4. čtvrtletí 2015 s 10 a více nezaměstnanými, ale bez volných pracovních míst

Profese podle CZ-ISCO		Nezaměstnaní
6210	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví a příbuzných oblastech	83
9214	Pomocní pracovníci v zahradnictví	34
4419	Úředníci jinde neuvedení	23
4132	Pracovníci pro zadávání dat	21
2166	Grafici a výtvarníci v multimédiích	20
5113	Průvodci, delegáti v cestovním ruchu	20
2353	Lektoři a učitelé jazyků na ostatních školách	19
2631	Specialisté v oblasti ekonomie	19
2651	Výtvarní umělci	19
3431	Fotografové	16
4411	Knihovníci	16
2423	Specialisté v oblasti personálního řízení	10
2523	Specialisté v oblasti počítačových sítí (kromě správců)	10
2642	Redaktoři, novináři a příbuzní pracovníci	10
9311	Pomocní pracovníci v oblasti těžby	10

Zdroj dat: Úřad práce

Největší počet nezaměstnaných bez nabídky VPM byl v profesi **Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví** a příbuzných oblastech a **Pomocní pracovníci v zahradnictví**. Následovaly dvě profese z hlavní třídy **Nižší administrativní pracovníci (Úředníci jeden neuvedení a Pracovníci pro zadávání dat)**. Z této hlavní třídy patří do této skupiny i **Knihovníci**.

Téměř polovinu z tohoto přehledu (7 z 15) tvoří profese z hlavní třídy **Vědeckí a odborní duševní pracovníci**. Jedná se o **výtvarné profese** (Grafici a výtvarníci v multimédiích a Výtvarní umělci), o **redaktory, novináře** a příbuzné pracovníky, překvapivě i **učitele cizích jazyků** a také o některé speciality. Problémy s uplatněním mají **specialisté z oblasti ekonomie, personálního řízení**, ale také **počítačových sítí** (kromě správců). Tyto poznatky naznačují, že v Plzeňském kraji dosud pravděpodobně nevznikají v dostatečné míře pracovní příležitosti v kreativním průmyslu.

Kromě profesí s větším počtem nezaměstnaných, ale bez nabídky VPM lze považovat za hůře uplatnitelné také profese, které mají větší nepoměr mezi počtem nezaměstnaných a VPM. Tabulka 12 obsahuje profese, kde byl na konci roku 2015 v Plzeňském kraji nejméně 10 nezaměstnaných a počet nezaměstnaných na 1 VPM přesahoval 5.

V tomto výběru se na předních místech vyskytovali a tedy obtížněji uplatnitelní byli **Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci ve službách**, dále několik profesí z hlavní třídy **Nižší administrativní pracovníci a Aranžéři**. Poměrně vysoko s 10-15násobnou převahou uchazečů proti VPM se nacházelo překvapivě několik profesí z hlavní třídy **Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci** (např. z oblasti zdravotnictví, ale také stavební technici nebo technici počítačových sítí a systémů).

Podobně nečekaný byl výskyt řady profesí z hlavní třídy **Řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a opraváři**. Jedná se však vesměs o „stavební“ profese, což souvisí se zatím neuspokojivou situací ve stavebnictví. Jsou to malíři a tapetáři, kameníci, řezači a brusiči kamene, pokrývači, tesaři a stavební truhláři.

V tomto přehledu se vyskytlo také několik profesí z hlavní třídy **Vědecktí a odborní duševní pracovníci**. Jednalo se o **překladatele a tlumočníky, finanční analytiky**, ale také o **systémové administrátory, správce počítačových sítí**.

Tabulka 12: Profese s největším počtem nezaměstnaných na 1 VPM v Plzeňském kraji ve 4. čtvrtletí 2015

Profese podle CZ-ISCO		Nezam./VPM ¹⁾	Nezaměstnaní	VPM
9629	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci ve službách jinde neuvedení	65,5	262	4
4110	Všeobecní administrativní pracovníci	43,1	1206	28
4120	Sekretáři (všeobecní)	35,0	35	1
4xxx	Zadáno na méně míst	34,3	548	16
4221	Pracovníci cestovního ruchu (kromě průvodců)	31,0	31	1
3432	Aranžéři a příbuzní pracovníci	28,0	28	1
4313	Mzdoví účetní	18,0	18	1
9xxx	Zadáno na méně míst	17,7	1592	90
6xxx	Zadáno na méně míst	17,0	85	5
2643	Překladatelé, tlumočníci a jazykovědci	17,0	34	2
1xxx	Zadáno na méně míst	16,0	16	1
8322	Řidiči osobních a malých dodávkových automobilů, taxikáři	15,8	504	32
3212	Odborní laboranti a laboratorní asistenti v oblasti zdravotnictví	15,0	15	1
9334	Doplňovači zboží	14,7	44	3
3214	Odborní pracovníci v oblasti zubní techniky, ortotiky a protetiky	12,0	12	1
3422	Sportovní trenéři, instruktoři a úředníci sportovních klubů	11,5	23	2
3112	Stavební technici	11,2	56	5
9613	Uklízeči veřejných prostranství, čističi kanalizací a příbuzní pracovníci	10,1	142	14
5322	Ošetřovatelé a pracovníci v ambulantních sociálních službách	8,2	90	11
5311	Pracovníci péče o děti v mimoškolních zařízeních a domácnostech	8,0	16	2
4311	Úředníci v oblasti účetnictví	7,8	125	16
9313	Dělníci v oblasti výstavby budov	7,6	121	16
7131	Malíři (včetně stavebních lakýrníků a natěračů), tapetáři	7,5	60	8
3513	Technici počítačových sítí a systémů	7,5	30	4
7531	Krejčí, kožešníci a kloboučníci	7,5	30	4
3341	Vedoucí v oblasti administrativních agend	7,3	22	3
9112	Uklízeči a pomocníci v hotelích, administr., prům. a jiných objektech	7,0	560	80
7113	Kameníci, řezači a brusiči kamene	6,8	34	5
2522	Systémoví administrátoři, správci počítačových sítí	6,5	26	4
5312	Asistenti pedagogů	6,3	38	6
5xxx	Zadáno na méně míst	6,1	321	53
2413	Finanční analytici a specialisté v peněžnictví a pojišťovnictví	6,0	12	2
4224	Recepční v hotelích a dalších ubytovacích zařízeních	5,8	64	11
7121	Pokrývači	5,6	39	7

5141	Kadeřníci	5,6	100	18
5223	Prodavači v prodejnách	5,5	1222	221
2619	Specialisté v oblasti práva a příbuzných oblastech jinde neuvedení	5,5	11	2
7314	Keramici a pracovníci v příbuzných oborech	5,5	11	2
7115	Tesaři a stavební truhláři	5,5	82	15
3142	Technici v oblasti zemědělství, rybářství a vodohospodářství	5,4	38	7
3343	Odborní pracovníci v administrativě a správě organizace	5,4	92	17
3256	Zdravotničtí asistenti (praktické sestry)	5,4	43	8

Zdroj dat: Úřad práce

*)počet nezaměstnaných na 1 VPM

Pouze dvě blíže specifikované profese v tomto výběru mělo velký počet VPM (nad 50) a patřilo tedy i do předchozího výběru (prodavači a uklízeči a pomocníci v hotelích, administr., prům. a jiných objektech). Jedná se tedy o početné profese, kde se nedaří obsadit poměrně velký počet VPM, i když nezaměstnanost je v těchto profesích také zřejmě relativně vysoká.

3.4.4. Hlavní zaměstnavatelé v Plzeňském kraji

Analýza trhu práce Plzeňského kraje z hlediska hlavních zaměstnavatelů byla zpracována na základě dat ČSÚ z RES k 31. 12. 2015. Uvažovány byly pouze subjekty, které ČSÚ hodnotilo jako aktivní. Takových subjektů bylo na konci roku 2015 v Plzeňském kraji 65 tis. Většina z tohoto počtu jsou fyzické osoby podnikající buď podle živnostenského zákona (39 tis.), nebo dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství (7 tis.).

Výběr největších zaměstnavatelů komplikuje skutečnost, že velká část subjektů neuvádí počet zaměstnanců (10 tis.) nebo uvádí, že nemá zaměstnance (42 tis.). Větší subjekty vesměs údaj o počtu zaměstnanců uvádí, proto lze předpokládat, že na základě výběru z RES lze identifikovat většinu velkých zaměstnavatelů. Pro potřeby této analýzy byly vybrány subjekty, které měly 200 a více zaměstnanců s výjimkou okresu Plzeň-město, kde byla z důvodu velikosti ekonomické základny (počtu větších subjektů) tato hranice posunuta na 500 zaměstnanců. Tímto způsobem bylo v Plzeňském kraji vybráno 100 hlavních zaměstnavatelů.

Subjekty byly rozděleny podle okresů a byly dále hodnoceny podle některých významných charakteristik (právní forma, okres a obec sídla, institucionální sektor). Přehled hlavních zaměstnavatelů je uveden na konci této kapitoly, jsou zde také uvedeny odvětví a obor činnosti. Odvětví i obory byly navrženy ve zjednodušené podobě pouze pro potřeby analýzy. Odvětví jsou přiřazena především podle hlavní činnosti, obory s důrazem na hlavní produkt. Obory nejsou zcela skladebné do odvětví, ale obě kategorie relativně výstižně charakterizují zaměření vybraných ekonomických subjektů.

Strukturu hlavních zaměstnavatelů podle okresů shrnují následující tři tabulky. Ty ukazují, že jednotlivé okresy se podle vybraných hledisek poměrně výrazně liší. V dalším textu tedy budou jednotlivé okresy charakterizovány z hlediska struktury svých hlavních zaměstnavatelů.

Příhraniční **okres Domažlice** má ze všech okresů kraje **nejmenší počet podniků s alespoň 200 zaměstnanci** (7), ale žádný nemá nad 500 zaměstnanců. Vzhledem k poloze a dostupnosti okresu ze SRN je překvapením **vyrovnaný počet hlavních zaměstnavatelů „národních“ a pod zahraniční kontrolou** (po 3). Vybraných 7 subjektů se nachází v 6 městech a obcích, z toho jen 1 v Domažlicích. Dva hlavní zaměstnavatelé jsou ve Kdyni. Z hlediska oborového zaměření jsou v okrese zastoupeny firmy orientované na strojírenství, zpracování plastů i elektrotechniku.

V dalším příhraničním **okrese Klatovy** mají dokonce **soukromé „národní“ podniky mírnou převahu** (7) nad podniky pod zahraniční kontrolou (6). Pět podniků v okrese Klatovy má 500-999 zaměstnanců, z toho dva jsou pod zahraniční kontrolou. V městě Klatovy se nachází 6 z 15 vybraných podniků, v Sušici 4 a v Janovicích nad Úhlavou 2. Zbývají hlavní zaměstnavatelé jsou ve 3 obcích. Z výrobních subjektů jsou nejvíce zastoupeny **firmy strojírenské a potravinářské**.

Oba okresy se ve srovnání s ostatními (viz dále) z hlediska hlavních zaměstnavatelů vyznačují nižším podílem zahraničního kapitálu a vyšším podílem akciových společností.

V okrese Plzeň-jih mají naopak **významné zastoupení i velké subjekty** od 1000 zaměstnanců (4). Z hlediska vlastnictví jasně **převládají podniky pod zahraniční kontrolou** a právní forma s.r.o. Dvanáct velkých zaměstnavatelů je v městech a obcích, více ve Stodě (3). Převažují firmy zaměřené na **elektrotechniku**.

Postavení **okresu Plzeň-město** je v rámci Plzeňského kraje výjimečné. Subjektů od 500 zaměstnanců bylo identifikováno 30. Největší z nich mají statut ústřední vládní instituce (Fakultní nemocnice a Západočeská univerzita). **Významnými zaměstnavateli jsou i další veřejné instituce**. Z hlediska právní formy **převažují s.r.o.** a z hlediska institucionálního **sektoru nefinančních podniků ty pod zahraniční kontrolou**. Jeden velký zaměstnavatel se nachází mimo Plzeň (Štáhlavy).

V okrese Plzeň-sever patří mezi velké zaměstnavatele **pouze výrobní podniky a žádný z nich nemá nad 1000 zaměstnanců**. **Převažují podniky pod zahraniční kontrolou** (8 z 11) a s.r.o. (7 z 11). Podniky jsou rozmístěny v 11 městech a obcích. V okrese jsou mezi velkými zaměstnavateli **i firmy zaměřené na zpracování surovin a výrobu stavebních materiálů**.

V okrese Rokycany patří mezi hlavní zaměstnavatele kromě Rokycanské nemocnice jen **výrobní podniky** a všechny jsou **pod zahraniční kontrolou**. Ani zde počet zaměstnanců v žádném podniku nepřesahuje 1000. Osm velkých podniků je lokalizováno v 5 městech a obcích, z toho 3 v Rokycanech a 2 v Ejpovicích. Tři z velkých zaměstnavatelů se věnují **logistice**.

Okres Tachov se svou skladbou velkých zaměstnavatelů **poměrně výrazně odlišuje** od všech ostatních v Plzeňském kraji. I když se jedná o populačně poměrně malý okres, nachází se zde **největší počet subjektů od 200 zaměstnanců** (17) kromě okresu Plzeň-město. Dva z těchto subjektů mají 1500 až 2499 zaměstnanců. **Všech 17 podniků je s.r.o. a jsou pod zahraniční kontrolou**. Podniky se nachází v 6 městech a obcích, nejvíce v Boru (6) a v Tachově (4).

Z hlediska oborového zaměření převažují mezi velkými zaměstnavateli v okrese Tachov firmy věnující se **strojírenství**. Větší zastoupení má i **logistika a výroba dílů pro motorová vozidla**.

Tuto charakteristiku okresu Tachov jistě ovlivnilo to, že okrese prochází dálnice D5 z východu na západ, kde u Rozvadova opouští republiku. Okres Tachov je tak v Plzeňském kraji nejlépe dostupný ze SRN, což podpořilo lokalizaci významných zahraničních investic.

Tabulka 13: Struktura nejvýznamnějších zaměstnavatelů podle okresů a velikosti

počet zaměstnanců	DO	KT	PJ	PM	PS	RO	TC	PK
4000-4999				1				1
2500-2999			1	1				2
2000-2499			1	3			1	5
1500-1999			1	3			1	5
1000-1499			1	5				6
500-999		5	2	17	3	4	4	35
250-499	6	7	4		6	2	7	32
200-249	1	3	2		2	2	4	14
Celkem	7	15	12	30	11	8	17	100

Zdroj dat: CSÚ - RES

Tabulka 14: Struktura nejvýznamnějších zaměstnavatelů podle okresů a právní formy

právní forma	DO	KT	PJ	PM	PS	RO	TC	PK
a.s.	4	8	2	6	2	2		24
s.r.o.	3	5	8	17	7	6	17	63
družstvo		1			1			2
k.s.					1			1
o.p.s		1						1
příspěvková organizace			2	3				5
obec				1				1
kraj				1				1
vysoká škola				1				1
organizační složka státu				1				1
Celkem	7	15	12	30	11	8	17	100

Zdroj dat: CSÚ - RES

Tabulka 15: Struktura nejvýznamnějších zaměstnavatelů podle okresů a institucionálního sektoru

počet zaměstnanců	DO	KT	PJ	PM	PS	RO	TC	PK
Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	3	6	8	15	8	7	17	64
Nefinanční podniky soukromé národní	3	7	1	6	3			20
Nefinanční podniky veřejné		2		2				4
Místní vládní instituce	1		2	4		1		8
Ústřední vládní instituce			1	3				4
Celkem	7	15	12	30	11	8	17	100

Zdroj dat: CSÚ - RES

Tabulka 16: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Plzeňském kraji podle okresů

Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Plzeňském kraji podle okresů (část 1)							
název obchodní firmy	právní forma	sídlo - okres	sídlo - obec	velikostní kategorie	institucionální sektor	odvětví (dle činnosti)	obor (dle produktu)
APM Automotive s.r.o.	s.r.o.	DO	Kdyně	250 - 499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Komerční služby	Velkoobchod
Domažlická nemocnice, a.s.	a.s.	DO	Domažlice	250 - 499	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Zdravotnictví
Gerresheimer Horšovský Tyn spol. s r.o.	s.r.o.	DO	Horšovský Tůn	250 - 499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Plasty	Pryžové a plastové výrobky
Kdynium a.s.	a.s.	DO	Kdyně	250 - 499	Nefinanční podniky soukromé národní	Strojírenství	Slévárenství
LST a.s.	a.s.	DO	Trhanov	250 - 499	Nefinanční podniky soukromé národní	Lesnictví	Lesnictví
Výrobní společnost Čerchov a.s.	a.s.	DO	Klenčí pod Čerchovem	250 - 499	Nefinanční podniky soukromé národní	Strojírenství	Kovovýroba
KEL - MONTÁŽNÍ TECHNIKA, s.r.o.	s.r.o.	DO	Bělá nad Radbuzou	200 - 249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektronika
Drůbežářský závod Klatovy a.s.	a.s.	KT	Klatovy	500-999	Nefinanční podniky soukromé národní	Potravinářství	Potravinářství
Intertell spol. s r.o.	s.r.o.	KT	Janovice nad Úhlavou	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Pryžové a plastové výrobky
Klatovská nemocnice, a.s.	a.s.	KT	Klatovy	500-999	Nefinanční podniky veřejné	Veřejné služby	Zdravotnictví
Rodenstock ČR, s.r.o.	s.r.o.	KT	Klatovy	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Zdravotnické potřeby	Optika
Západočeské konzumní družstvo Sušice	Družstvo	KT	Sušice	500-999	Nefinanční podniky soukromé národní	Komerční služby	Maloobchod
Holz Schiller s.r.o.	s.r.o.	KT	Klatovy	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Zpracování dřeva	Zpracování dřeva
Holzindustrie Chanovice s.r.o.	s.r.o.	KT	Chanovice	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Zpracování dřeva	Zpracování dřeva
Key Plastics Janovice s.r.o.	s.r.o.	KT	Janovice nad Úhlavou	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Plasty	Díly pro motor. Vozidla
Mlékárna Klatovy a. s.	a.s.	KT	Klatovy	250-499	Nefinanční podniky soukromé národní	Potravinářství	Potravinářství
Nemocnice Sušice o.p.s.	o.p.s.	KT	Sušice	250-499	Nefinanční podniky soukromé národní	Veřejné služby	Zdravotnictví
Okula Nýrsko a.s.	a.s.	KT	Nýrsko	250-499	Nefinanční podniky soukromé národní	Plasty	Pryžové a plastové výrobky
Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s.	a.s.	KT	Klatovy	250-499	Nefinanční podniky soukromé národní	Potravinářství	Potravinářství
DOPLA PAP a.s.	a.s.	KT	Sušice	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Papírenský průmysl	Papírenství
Koramex a.s.	a.s.	KT	Sušice	200-249	Nefinanční podniky veřejné	Strojírenství	Kovovýroba
Otavské strojírny a.s.	a.s.	KT	Horažďovice	200-249	Nefinanční podniky soukromé národní	Strojírenství	Kovovýroba
MD ELEKTRONIK spol. s r.o.	s.r.o.	PJ	Chotěšov	2500-2999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektrická zařízení
International Automotive Components Group s.r.o.	s.r.o.	PJ	Přeštice	2000-2499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Pryžové a plastové výrobky
VISHAY ELECTRONIC, s.r.o.	s.r.o.	PJ	Přeštice	1500-1999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektrická zařízení
Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	Příspěvková organizace	PJ	Dobřany	1000-1499	Ústřední vládní instituce	Veřejné služby	Zdravotnictví
Murr CZ, s.r.o.	s.r.o.	PJ	Stod	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektrická zařízení
Sony DADC Czech Republic, s.r.o.	s.r.o.	PJ	Štěnovice	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	ICT	IT služby
DFH Haus CZ s.r.o.	s.r.o.	PJ	Žákava	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Stavebnictví	Zpracování dřeva
ProMinent Systems spol. s r.o.	s.r.o.	PJ	Blovice	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Pryžové a plastové výrobky
Stodská nemocnice, a.s.	a.s.	PJ	Stod	250-499	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Zdravotnictví
STREICHER, spol. s r.o. Plzeň	s.r.o.	PJ	Štěnovice	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Stavebnictví	Inženýrské stavby
Domov pro osoby se zdravotním postižením KLAUS Timber a.s.	Příspěvková organizace a.s.	PJ	Stod	200-249	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Sociální služby
		PJ	Kasejovice	200-249	Nefinanční podniky soukromé národní	Zpracování dřeva	Zpracování dřeva

Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Plzeňském kraji podle okresů (část 2)

Název obchodní firmy	Právní forma	Sídlo Okre	Sídlo - obec	Velikostní Kategorie	Institucionální Sektor	Odvětví (dle činnosti)	Obor (dle Produktu)
Fakultní nemocnice Plzeň	Příspěvková organizace	PM	Plzeň	4000-4999	Ústřední vládní instituce	Veřejné služby	Zdravotnictví
Západočeská univerzita v Plzni	Vysoká škola	PM	Plzeň	2500-2999	Ústřední vládní instituce	Veřejné služby	Vzdělávání
Borgers CS spol. s r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	2000-2499	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Přezhové a Plastové výrobky
HOFMANN WIZARD s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	2000-2499	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Komerční služby	Personalistika
Plzeňský Prazdroj, a. s.	a.s.	PM	Plzeň	2000-2499	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Potravinářství	Potravinářství
HP - Pelzer s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	1500-1999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Díly pro motorová vozidla
LASSELSBERGER, s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	1500-1999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Stavebnictví	Stavební hmoty
Statutární město Plzeň	Obec	PM	Plzeň	1500-1999	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Veřejná správa
Daikin Industries Czech Republic s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	1000-1499	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Strojrenství	Výroba strojů
Panasonic AVC Networks Czech, s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	1000-1499	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektronika
ŠKODA JS a.s	a.s.	PM	Plzeň	1000-1499	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Strojrenství	Kovovýroba
ŠKODA TRANSPORTATION a.s.	a.s.	PM	Plzeň	1000-1499	Nefinanční podniky soukromé národní	Strojrenství	Dopravní technika
ZEMAN maso-uzeniny, a.s.	a.s.	PM	Plzeň	1000-1499	Nefinanční podniky soukromé národní	Potravinářství	Potravinářství
A3 SPORT s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky soukromé národní	Komerční služby	Maloobchod
BRUSH SEM, s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektrická zařízení
ČEZ Zákaznické služby, s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky veřejné	Komerční služby	Služby pro podnikání
ČSAD autobusy Plzeň a.s.	a.s.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Doprava	Doprava
JTEKT Automotive Czech Plzeň s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Přezhové a Plastové výrobky
Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje	Organizační složka státu	PM	Plzeň	500-999	Ústřední vládní instituce	Veřejné služby	Veřejná správa
Krajský úřad	Kraj	PM	Plzeň	500-999	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Veřejná správa
KS-Europe s.r.o.	s.r.o.	PM	Stáhlavy	500-999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Komerční služby	Polygrafie
MBtech Bohemia s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Komerční služby	Doprava
MIREY s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky soukromé národní	Komerční služby	Velkoobchod
Plzeňské městské dopravní podniky, a.s.	a.s.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky veřejné	Doprava	Doprava
PRIVAMED Healthia s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky soukromé národní	Veřejné služby	Zdravotnictví
Správa a údržba silnic Plzeňského kraje, ŠKODA ELECTRIC a.s.	Příspěvková organizace	PM	Plzeň	500-999	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Doprava
SKODA ELECTRIC a.s.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky soukromé národní	Elektrotechnika	Elektrická zařízení
Yazaki Wiring Technologies Czech s.r.o.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Díly pro motorová vozidla
Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje	Příspěvková organizace	PM	Plzeň	500-999	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Zdravotnictví
ZODIAC GALLEYS EUROPE S.R.O.	s.r.o.	PM	Plzeň	500-999	Nefinanční podniky pod Zahraniční kontrolou	Letecký průmysl	Díly pro letadla

Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Plzeňském kraji podle okresů (část 3)

název obchodní firmy	právní forma	sídlo - okrese	sídlo - obec	velikostní kategorie	institucionální sektor	odvětví (dle činnosti)	obor (dle produktu)
NOVEM Car Interior Design k.s.	k.s.	PS	Město Touškov	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Díly pro motorová vozidla
BEST, a.s.	a.s.	PS	Rybnice	250-499	Nefinanční podniky soukromé národní	Stavebnictví	Stavební hmoty
DIOSS NÝŘANY a.s.	a.s.	PS	Nýřany	250-499	Nefinanční podniky soukromé národní	Strojírenství	Výroba strojů
GÜHRING s.r.o.	s.r.o.	PS	Líně	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Kovovýroba
JEDNOTA, spotřební družstvo Plasy	Družstvo	PS	Plasy	250-499	Nefinanční podniky soukromé národní	Komerční služby	Maloobchod
SBS - NEPRON, s.r.o.	s.r.o.	PS	Kaznějov	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektronika
STÖLZLE - UNION s.r.o.	s.r.o.	PS	Heřmanova Huť	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Sklářský průmysl	Sklářský průmysl
Elkamet s.r.o.	s.r.o.	PS	Myslínka	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Plasty	Díly pro motorová vozidla
Integrated Micro-Electronics Czech	s.r.o.	PS	Třemošná	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektronika
DUVENBECK LOGISTIK s.r.o.	s.r.o.	RO	Volduchy	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Doprava	Logistika
EuWe Eugen Wexler ČR, s.r.o.	s.r.o.	RO	Rokycany	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Plasty	Pryžové a plastové výrobky
Geis CZ s.r.o.	s.r.o.	RO	Ejovice	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Doprava	Logistika
HUTCHINSON s.r.o.	s.r.o.	RO	Rokycany	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Pryžové a plastové výrobky
PPG Deco Czech a.s.	a.s.	RO	Břasy	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Chemie	Výroba nátěrových hmot
Rokycanská nemocnice, a.s.	a.s.	RO	Rokycany	250-499	Místní vládní instituce	Veřejné služby	Zdravotnictví
Geis Parcel CZ s.r.o.	s.r.o.	RO	Ejovice	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Doprava	Logistika
WEILER Holoubkov s.r.o.	s.r.o.	RO	Holoubkov	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Výroba strojů
IDEAL AUTOMOTIVE Bor, s.r.o.	s.r.o.	TC	Bor	2000-2499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Plasty	Pryžové a plastové výrobky
GRAMMER CZ, s.r.o.	s.r.o.	TC	Tachov	1500-1999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Díly pro motorová vozidla
Eissmann Automotive Česká republika s.r.o.	s.r.o.	TC	Bor	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Díly pro motorová vozidla
Kermi s.r.o.	s.r.o.	TC	Stříbro	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Kovovýroba
LOXXESS Bor s.r.o.	s.r.o.	TC	Bor	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Doprava	Logistika
RSF Elektronik spol. s r.o.	s.r.o.	TC	Stříbro	500-999	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Kabelové systémy
ASSA ABLOY ES Production s.r.o.	s.r.o.	TC	Kostelec	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Kovovýroba
e m z Hanauer s.r.o.	s.r.o.	TC	Černošín	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Výroba strojů
KDK Automotive Czech s.r.o.	s.r.o.	TC	Tachov	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Automobilový průmysl	Díly pro motorová vozidla
Panasonic Industrial Devices Czech s.r.o.	s.r.o.	TC	Planá	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Elektrotechnika	Elektrická zařízení
ROTAREX PRAHA, spol s r. o.	s.r.o.	TC	Tachov	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Výroba strojů
Steelcase Czech Republic s.r.o.	s.r.o.	TC	Kostelec	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Nábytek	Výroba nábytku
Technické pružiny SCHERDEL s.r.o.	s.r.o.	TC	Bor	250-499	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Strojírenství	Kovovýroba
NOVASPORT spol. s r.o.	s.r.o.	TC	Tachov	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Plasty	Pryžové a plastové výrobky
SIT-Scherm International Transports, s.r.o.	s.r.o.	TC	Bor	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Doprava	Logistika
Stora Enso Wood Products Planá s.r.o.	s.r.o.	TC	Planá	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Zpracování dřeva	Zpracování dřeva
WILLI BETZ Logistik s.r.o.	s.r.o.	TC	Bor	200-249	Nefinanční podniky pod zahraniční kontrolou	Doprava	Logistika

Zdroj dat: ČSÚ - RES

4. Rozvojové priority v oblasti vzdělávání

V této kapitole jsou analyzovány strategické krajské dokumenty a další důležité dokumenty a zdroje, které reprezentují cíle a priority kraje v oblasti vzdělávání.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020)

Jedná se o koncepční dokument, který vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 a nastavuje strategii rozvoje regionálního školství pro období 2016-2020. Pro potřeby krajského akčního plánu je důležitá zejména část týkající se středního školství. Ostatní oblasti jsou pro potřeby krajského akčního plánu spíše okrajové. Jednotlivé problémy, opatření a cíle stanovené Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) byly podrobněji rozpracovány v konkrétních kapitolách týkajících se jednotlivých intervencí KAP.

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+

V rámci Programu rozvoje Plzeňského kraje 2014+ byl stanoven **globální cíl: Zvýšit konkurenceschopnost a atraktivitu Plzeňského kraje efektivním a udržitelným využitím zdrojů**. Pro dosažení globálního cíle bylo definováno 6 strategických cílů. Oblasti vzdělávání se týká **strategický cíl: Zajistit dostatek kvalifikovaných pracovních sil**, který se dělí na dalších 7 specifických cílů. Pro potřeby této analýzy byly vybrány pouze některé specifické cíle⁴:

Specifický cíl 1.3: Zvýšit kvalitu základního a středního vzdělávání

V této oblasti bude kladen důraz zejména na zvýšení kvality vzdělávání základních a středních škol a zlepšení kompetencí žáků. Tyto změny jsou založené na aplikaci moderních výukových metod a vyžadují také nové vybavení pro výuku. V následujícím období bude také zapotřebí se více zaměřit na integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na základních a středních školách. Velkým problémem je pro Plzeňský kraj také snižování podílu žáků studujících německý jazyk. K naplnění cíle byla navržena následující opatření:

- Zavádění moderních forem výuky a zvyšování kompetencí žáků ZŠ a SŠ

Příklady aktivit:

- modernizace škol pro potřeby nových forem výuky a zvyšování kompetencí žáků
- nákup vybavení pro moderní výuku
- pořízení pomůcek, studijních podkladů apod.

- Rovné příležitosti v počátečním vzdělávání (inkluze)

Příklady aktivit:

- integrace žáků se SVP
- zajištění bezbariérovosti škol
- pořizování vybavení pro žáky se SVP
- pořizování kompenzačních a rehabilitačních pomůcek

⁴ Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+ [online]. Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. Plzeň, 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen>

- Rozšíření podílu německého jazyka na výuce cizích jazyků na ZŠ a SŠ

Příklady aktivit:

- motivace managementu, pedagogů i žáků ZŠ a SŠ k rozšíření výuky německého jazyka, zejm. v příhraničí
- příprava regionálně zaměřených výukových materiálů v německém jazyce
- zapojení rodilých mluvčích do výuky německého jazyka na školách
- spolupráce škol se zaměstnavateli s vazbou na SRN

- Další vzdělávání pedagogů a dalších zaměstnanců škol

Příklady aktivit:

- další vzdělávání managementu škol
- další vzdělávání pedagogů k novým výukovým metodám a zvyšování kompetencí žáků
- další vzdělávání pedagogů k práci se žáky se SVP
- jazykové vzdělávání pedagogů
- další vzdělávání ostatních pracovníků škol

- Modernizace zázemí škol

Příklady aktivit:

- modernizace ubytovacích kapacit škol
- modernizace stravovacích kapacit škol
- modernizace školních družin a klubů a jejich vybavení
- modernizace sportovišť a sportovního vybavení škol

Specifický cíl 1.4: **Více propojit střední vzdělávání s potřebami praxe**

Pro zajištění dostatku pracovních sil pro trh práce v Plzeňském kraji v období poklesu žáků SŠ je nezbytné více reagovat na potřeby zaměstnavatelů. Je potřeba těsnější spolupráce středních škol a kraje se zaměstnavateli a hospodářskými komorami. K naplnění cíle byla navržena následující opatření:

- Zvýšení zájmu o přírodovědné a technické obory SŠ

Příklady aktivit:

- marketing přírodovědných a technických oborů SŠ vůči žákům ZŠ a jejich rodičům
- vzdělávání, metodická a informační podpora výchovných a kariérových poradců
- spolupráce SŠ s přírodovědnými a technickými obory ze ZŠ
- spolupráce SŠ se zaměstnavateli při marketingu technických oborů vůči žákům ZŠ a jejich rodičům
- motivační program na podporu technického vzdělávání v Plzeňském kraji
- zavedení systému podpory kraje pro vybrané obory (stipendia, příspěvky na stravu, ubytování, dopravu apod.)

- Optimalizace oborové nabídky SŠ podle rozvojových potřeb regionu

Příklady aktivit:

- spolupráce SŠ se zřizovatelem, úřadem práce a zaměstnavateli při vytváření oborové nabídky

- spolupráce SŠ se zřizovatelem, úřadem práce a zaměstnavateli při prezentaci oborové nabídky
- Spolupráce středních škol se zaměstnavateli
Příklady aktivit:
 - spolupráce SŠ se zaměstnavateli při výuce
 - odborné vzdělávání pedagogů ve spolupráci se zaměstnavateli
 - spolupráce SŠ se zaměstnavateli při praktické přípravě žáků i absolventů
 - spolupráce SŠ se zaměstnavateli při vzdělávání zaměstnanců firem
 - zapojení SŠ do vzdělávání a rekvalifikací nezaměstnaných s využitím fondů EU

Specifický cíl 1.5: **Podpořit zájem a schopnosti žáků**

Pro rozvoj zájmu a schopností žáků v širší míře má význam zájmové vzdělávání. Pro žáky ZŠ je systém poměrně funkční, ale je žádoucí jej minimálně stabilizovat. V případě středních škol je nabídka zájmového vzdělávání značně omezená a je potřeba situaci zlepšit i s ohledem na další vzdělávací cestu a pracovní uplatnění žáků SŠ. K naplnění cíle byla navržena následující opatření:

- Systematické vyhledávání talentů a práce s nimi

Příklady aktivit:

- rozvoj spolupráce škol s PPP při vyhledávání talentů
- další vzdělávání pedagogů zaměřené na vyhledávání talentů na školách
- pokračování projektu „Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji“
- vybudování center talentů při vybraných školách podle jejich zaměření
- Podpora zájmového vzdělávání pro žáky ZŠ

Příklady aktivit:

- koordinace zřizovatelů při realizaci zájmového vzdělávání na místní úrovni
- rozvoj činnosti SVČ a ZUŠ
- rozvoj zájmových kroužků na ZŠ
- realizace a marketing oborových olympiád pro žáky ZŠ

- Rozvoj zájmového vzdělávání na SŠ

Příklady aktivit:

- realizace zavedených soutěží pro žáky SŠ, např. Řemeslo má zlaté dno
- realizace a marketing oborových olympiád pro žáky SŠ
- zavedení technické olympiády
- podpora zájmu o SOČ (ze strany žáků i pedagogů, širší prezentace výsledků)
- modernizace vybavení SŠ pro zájmové vzdělávání

Specifický cíl 1.6: **Sladit terciální vzdělávání s potřebami rozvoje regionu**

Snižování směrných čísel počtu přijímaných na ZČU a ztráta pozice Plzeňského kraje z hlediska podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva je významnou hrozbou rozvoje Plzeňského kraje. Předpokladem ke zlepšení pozice kraje z hlediska vzdělanosti obyvatel je zvyšování terciárního vzdělávání, posilování atraktivity ZČU či zapojení VŠ a VOŠ do mezinárodní spolupráce. Větší propojení VŠ a VOŠ

s potřebami regionu představuje také rozvoj celoživotního vzdělávání. Pro potřeby analýzy byly vybrány pouze opatření a příklady aktivit týkající se VOŠ:

- Rozvoj terciálního vzdělávání podle potřeb regionu

Příklady aktivit:

- profilace studijních programů VŠ a VOŠ s ohledem na potřeby zaměstnavatelů
- zapojení zaměstnavatelů do výuky i fungování VŠ a VOŠ

- Rozvoj mezinárodních vztahů VŠ a VOŠ

Příklady aktivit:

- rozvoj mezinárodní spolupráce a partnerství VŠ a VOŠ
- rozvoj mezinárodního prostředí na VŠ a VOŠ

- Rozvoj celoživotního vzdělávání na VŠ a VOŠ

Příklady aktivit:

- kurzy celoživotního vzdělávání na VŠ a VOŠ
- pořízení a modernizace vybavení pro celoživotní vzdělávání na VŠ a VOŠ
- zvyšování kvalifikace tvůrců a lektorů celoživotního vzdělávání na VŠ a VOŠ
- vybavení VŠ a VOŠ pro celoživotní vzdělávání osob se specifickými potřebami

Specifický cíl 1.7: Zlepšit další vzdělávání pro potřeby zaměstnavatelů

Míra zapojení obyvatel do dalšího vzdělávání je v Plzeňském kraji stále nedostatečná. Další vzdělávání je finanční náročné a ne vždy vede k lepšímu uplatnění klientů na trhu práce. Také nabídka dalšího vzdělávání vždy neodpovídá potřebám trhu. K naplnění cíle byla navržena následující opatření:

- Marketing dalšího vzdělávání

Příklady aktivit:

- spolupráce kraje s ÚP, poskytovateli dalšího vzdělávání a zaměstnavateli při marketingu vzdělávání
- vytvoření ucelené nabídky dalšího vzdělávání a souvisejících služeb (podle potřeb zaměstnavatelů)
- kariérové poradenství a poradenství k dalšímu vzdělávání
- vytvoření regionálního poradenského centra dalšího vzdělávání

- Podpora účasti zájemců na dalším vzdělávání

Příklady aktivit:

- finanční příspěvek účastníkům dalšího vzdělávání
- podpora poskytovatelů dalšího vzdělávání
- preventivní vzdělávací programy zaměstnanců
- rozvoj podpůrných služeb (hlídání dětí, doprava apod.)

- Rozvoj nabídky dalšího vzdělávání

Příklady aktivit:

- spolupráce kraje s ÚP, poskytovateli dalšího vzdělávání a zaměstnavateli při rozvoji nabídky dalšího vzdělávání
- realizace zákona 179/2006 Sb.
- vytvoření materiálních i personálních podmínek dalšího vzdělávání na školách
- výměna zkušeností v dalším vzdělávání

Strategie integrovaných územních investic plzeňské metropolitní oblasti

Tato strategie ve své strategické části mimo jiné stanovuje **prioritní osu Vzdělávání a zaměstnávání, sociální a zdravotní služby**. V rámci této prioritní osy řeší problematiku vzdělávání **specifický cíl Dostupné vzdělávání**, který se dále dělí na dvě opatření:

- Zvýšení podílu škol s bezbariérovým přístupem
- Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání

U opatření **Zvýšení podílu škol s bezbariérovým přístupem** je cílem odstranění bariér pro hendikepované žáky a zpřístupnit jim vzdělávací zařízení. U opatření **Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání** je cílem zvýšit kvalitu a dostupnost této infrastruktury tak, aby odpovídala potřebám trhu práce. Jedná se zejména o zajištění infrastruktury ZŠ a SŠ k rozvoji technických a přírodovědných oborů a podpoře řemeslných dovedností. Další činností pro podporu vzdělávání je vybavení učeben pro výuku cizích jazyků. Cíl opatření navazuje na problémy definované při analýze stavu v území, zejména se jedná o pokles zájmu žáků o vzdělávání v technických i přírodovědných oborech (podmíněn i demograficky) a nesoulad mezi požadavky trhu práce a nabídkou vzdělávacích oborů.

Krajská příloha k RIS3 strategii ČR – Plzeňský kraj

V rámci Krajské přílohy k RIS3 strategii ČR – Plzeňský kraj byl stanoven globální cíl **Zvýšit konkurenceschopnost a atraktivitu Plzeňského kraje efektivním a udržitelným využitím zdrojů**. Následně byly definovány potřebné klíčové oblasti změn⁵:

- A. Inovační výkonnost ekonomiky
 - Posílit inovační potenciál podniků
 - Zvýšit počet inovačních podniků
- B. Stabilita a excelence výzkumných kapacit
 - Stabilizovat výzkumné kapacity a posílit jejich postavení v síti špičkových výzkumných pracovišť v ČR a EU
- C. Výzkumné organizace a jejich využití pro inovace
 - Využít potenciál výzkumných organizací pro inovace
- D. Lidské zdroje
 - Zvýšit úroveň vzdělávání v technických a přírodovědných oborech
 - Zajistit dostatek kvalifikovaných pracovníků pro výzkum a inovace

Pro potřeby krajského akčního plánu je důležitá zejména oblast **D. Lidské zdroje**. V této oblasti byl jako problém zmiňován demografický úbytek žáků a odklon jejich zájmu o technické a přírodovědné vzdělávání, který omezuje ekonomickou a inovační výkonnost Plzeňského kraje. Širší dopad na ekonomickou konkurenceschopnost regionu má snižování počtu studentů i zájmu o studium na ZČU.

⁵ Krajská příloha k RIS3 strategii ČR – Plzeňský kraj [online]. Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. Plzeň, Podnikatelské a inovační centrum BIC Plzeň, 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/krajska-priloha-k-ris3-strategii-cr-plzensky-kraj>

Zaměstnavatelé také zdůrazňují požadavek na zlepšení schopností absolventů škol v jazykové (angličtina, němčina) i rozsahu praktických zkušeností získaných v průběhu studia⁶. U strategického cíle **Zvýšit úroveň vzdělávání v technických a přírodovědných oborech** byly definovány následující specifické cíle:

- zvýšit zájem o přírodovědné a technické vzdělávání (ZŠ, SŠ)
- zvýšit aktivní znalost angličtiny a dalšího cizího jazyka (němčiny)
- zvýšit zapojení podniků do výuky SŠ a VŠ
- zlepšit technickou vybavenost vzdělávacích zařízení
- zlepšit další vzdělávání pedagogických a akademických pracovníků
- zvýšit zájem o studium na ZČU
- zavést systematické vyhledávání talentů

U strategického cíle **Zajistit dostatek kvalifikovaných pracovníků pro výzkum a inovace** byly definovány následující specifické cíle:

- udržet a rozvinout kvalitu výzkumných týmů
zlepšit kompetence pracovníků pro výzkum a inovace
- zvýšit atraktivitu výzkumné kariéry
- získat nové kvalifikované pracovní síly pro výzkum a inovační aktivity

Regionální akční plán

Oblast vzdělávání nebyla doposud v Regionálním akčním plánu podrobně zpracována.

⁶ Tamtéž

5. Povinná a nepovinná témata KAP a jejich rozdělení do jednotlivých platforem

Tato kapitola je členěná do sedmi podkapitol. Každá se snaží popsat a analyzovat aktuální stav v Plzeňském kraji v problematice spojené s některou povinnou intervencí stanovenou v Postupech KAP:

- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání) a Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Rozvoj kariérového poradenství a Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Podpora inkluze

Poslední dvě podkapitoly jsou věnovány nepovinným tématům, jež byla pro kraj volitelná, dobrovolná (Rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence, Čtenářská a matematická gramotnost a finanční gramotnost) a Dalším problémům mimo intervence, které byly identifikované jako důležité pro rozvoj vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji.

Každá podkapitola vždy vychází z analýzy strategických dokumentů vztahující se k danému tématu (na republikové i regionální úrovni), popisuje nejdůležitější aktivity, které se v Plzeňském kraji v této oblasti realizovaly (včetně hlavních aktérů, kteří v oblasti figurují), opírá se o informace z kapitoly Socioekonomická charakteristika Plzeňského kraje pro potřeby KAP a v neposlední řadě také zohledňuje dostupné dílčí výstupy z dotazníkového šetření uskutečněného na konci r. 2015 na SŠ⁷ (byť to bude zdrojem pro samostatnou analýzu).

Z dostupných podkladů jsou pak formulovány závěry v následující struktuře: problém, příčina, žádoucí změna/cíl.

Podkapitoly jsou v této kapitole řazeny podle své důležitosti pro střední školy v Plzeňském kraji.

Jedná se o hlavní **analytický podklad, na jehož základě budou** v rámci jednotlivých platforem a v Pracovní skupině Vzdělávání **diskutovány potřeby území, potřeby středních škol, záměry vzdělávací politiky státu a také pohled dalších relevantních subjektů**, které mají vztah ke vzdělávání v Plzeňském kraji (např. zaměstnavatelé, ÚP, HK, ...), **aby mohly být stanoveny jednotlivé priority krajského akčního plánu vzdělávání v Plzeňském kraji.**

5.1. Platforma Polytechnické vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice

Při tvorbě Krajského akčního plánu vzdělávání v Plzeňském kraji (KAP) byla vytvořena platforma „Polytechnické vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice“. V rámci této analýzy budou podrobně

⁷ Analýza potřeb škol v Plzeňském kraji je samostatným dokumentem, který vzniká paralelně s touto Analýzou potřeb území. Autorem analýzy potřeb škol (i realizátorem zmiňovaného dotazníkového šetření provedeného na SŠ v prosinci 2015) je NÚV Praha. Výstupy z obou analýz budou diskutovány na jednáních odborných tematických platforem a Pracovní skupiny Vzdělávání a budou zdrojem pro prioritizaci potřeb Plzeňského kraje a následně pro výsledný dokument Krajský akční plán vzdělávání Plzeňského kraje (pro období 2016-18).

rozebrána povinná témata oblasti KAP vztahující se k podpoře polytechnického vzdělávání, které bylo také sledováno při dotazníkovém šetření na SŠ a VOŠ v rámci analýzy potřeb na školách, a to:

- **Podpora polytechnického vzdělávání – přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání (VOŠ, SŠ, ZŠ i MŠ)**
- **Infrastruktura a investiční vybavení SŠ, VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, podpora center odborného vzdělávání, podpora celoživotního učení, podpora neformálního a zájmového vzdělávání)**

Předmětem zkoumání však mohou být i další témata definovaná v průběhu tvorby KAP jako prioritní.

5.1.1. Úvod do řešené problematiky

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako souhrn vědomostí, dovedností a zkušeností ve členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení. Cílem polytechnické výchovy/vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Má také posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné či environmentální.

5.1.2. Strategické dokumenty k problematice

Školský zákon č. 561/2004 Sb. v platném znění a zákon č. 82/2015 Sb. v platném znění

Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

Akční plán na podporu růstu a zaměstnanosti ČR

Akční plán na podporu růstu a zaměstnanosti ČR byl koncipován na roky 2014 a 2015. Reaguje na aktuální hospodářské potřeby země a shrnuje vládní opatření legislativní i nelegislativní povahy na podporu hospodářského růstu. V rámci opatření „Podpora zaměstnanosti a trhu práce“ je uvedena priorita týkající se mimo jiné také polytechnického vzdělávání, a to „podpora spolupráce školské a zaměstnavatelské sféry“.

Pro rok 2016 byla vytvořena aktualizace tohoto akčního plánu.

Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 navazuje na předchozí Dlouhodobý záměr a v souladu se Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 stanovuje hlavní cíle regionálního vzdělávání. V těchto hlavních cílech jsou definovány i cíle týkající se částečně polytechnického vzdělávání a to:

- podpora středního odborného školství;
- přiměřený rozvoj sítě škol a školských zařízení vzhledem k dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů ve společnosti a na trhu práce;

- kariérní systém.

POSPOLU – Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

Tento IpN (Individuální projekt národní) projekt byl realizován v rámci OP VK pod registračním číslem CZ.1.07/4.1.00/33.0015 Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Partnerem projektu byl Národní ústav pro vzdělávání. Realizován byl v období od 07. 12. 2012 do 31. 10. 2015. V rámci tohoto projektu byly vytvořeny studie, které mohou být také zdrojem pro polytechnické vzdělávání.

Cílem projektu Pospolu byla podpora spolupráce středních odborných škol a zaměstnavatelů, která by měla vést k lepší přípravě absolventů škol, k prohloubení přípravy žáků v reálném pracovním prostředí a k hledání dalších možností spolupráce škol vedle odborného výcviku a odborné praxe ve firmách. Hlavním cílem projektu bylo dospět k návrhům systémových a legislativních úprav, které spolupráci škol a firem usnadní a umožní její prohloubení. V Plzeňském kraji se do projektu zapojily tři střední odborné školy (Střední odborné učiliště elektrotechnické, Plzeň, Vejprnická 56; Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640; Střední odborné učiliště stavební, Plzeň, Borská 55), tři zaměstnavatelé (Gerresheimer Horšovský Týn, spol. s r. o.; KAPPENBERGER + BRAUN, Elektro–Technik, spol. s r. o.; DFH Haus CZ, s. r. o.) a Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje.

Výstupy projektu byly:

- **Nové prvky duálního odborného vzdělávání podporující spolupráci škol a firem (konceptní studie)** – návrh nových prvků odborného vzdělávání inspirovaných duálním systémem; navržená opatření si kladou za cíl usnadnit přechod absolventů ze školy do praxe (především zkvalitněním spolupráce škol a zaměstnavatelů);
- **Souhrnná závěrečná zpráva IpN Projektu POSPOLU** – souhrn činností a výstupů projektu;
- **Souhrnná analytická studie** – cílem souhrnné analýzy bylo přehledné popsání stavu spolupráce mezi školami a zaměstnavateli a formulovat vybraná systémová doporučení pro zlepšení podmínek vzájemné spolupráce včetně návrhů na legislativní opatření (souhrn informací o tom, jak spolupráce škol se zaměstnavateli funguje a co je potřeba udělat pro to, aby bylo možné tuto spolupráci zlepšit a dále efektivně rozvíjet).

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016 – 2020

V rámci rozvoje středoškolského vzdělávání byly v Plzeňském kraji v návaznosti na opatření Strategie 2020 a Dlouhodobého záměru vzdělávání ČR stanoveny následující priority:

- Střední vzdělávání
 - Oborovou nabídku škol aktualizovat podle skutečných potřeb zaměstnavatelů a podle uplatnitelnosti absolventů oborů na trhu práce popř. s přihlédnutím k jejich úspěšnosti v dalším vzdělávání. Podle těchto kritérií postupovat i při povolování otevírání prvních ročníků přípravy.
 - V systému financování podpořit obory, jejichž absolventi jsou na trhu práce dlouhodobě uplatnitelní. Dále podpořit obory technicky zaměřené a obory zemědělské.
 - Inovovat Školní vzdělávací program (ŠVP) podle upravených a schválených Rámcových vzdělávacích programů (RVP). Při inovaci vycházet z dosavadních zkušeností s uplatnitelností absolventů na trhu práce a z potřeb zaměstnavatelů. K tomu využít závěry a náměty z projektu POSPOLU.
 - Při inovaci ŠVP klást důraz na posilování odborné složky přípravy žáků v jednotlivých oborech, především technicky zaměřených.

- Zaměřit se na návaznost výuky cizích jazyků mezi základní a střední školou. Ve větší míře popularizovat výuku německého jazyka.
- Spolupodílet se na hodnocení současného dvoustupňového kurikula a na úpravách a zjednodušení mechanismu úprav ŠVP.
- Na základě úprav provedených v RVP provést úpravy ŠVP, specifikovat standardy s důrazem na matematické, přírodovědné a polytechnické dovednosti žáků a na rozvíjení odborné a podnikatelské kompetence. Snažit se o zestručnění ŠVP tak, aby se stal srozumitelnějším pro žáky, pedagogickou i nepedagogickou veřejnost.
- Při úpravách ŠVP brát v úvahu profesní kvalifikace a systémově navázat na budoucí požadavky trhu práce.
- Podporovat realizaci odborné složky přípravy žáků (praxe, odborný výcvik, stáže) na pracovištích zaměstnavatelů, a přiblížit tak budoucím absolventům práci v reálném pracovním prostředí.
- Pro lepší uplatnitelnost absolventů škol podporovat spolupráci škol, zaměstnavatelů a sociálních partnerů. Zveřejňovat příklady dobré spolupráce mezi školou a firmou.
- Přijímací řízení do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou
 - Postupně zavádět povinnou přijímací zkoušku do všech oborů, které poskytují střední vzdělání s maturitní zkouškou v denní formě studia (mimo obory, kde je součástí přijímacího řízení talentová zkouška).
- Reforma maturitní zkoušky
 - Podporovat zařazení matematiky jako třetí povinné zkoušky ve společné části maturitní zkoušky.
- Nová závěrečná zkouška v oborech vzdělání s výučním listem
 - Zavést systém jednotného zadávání závěrečných zkoušek u všech učebních oborů kategorie H a E. Postupně připravovat školy na elektronizaci celého systému jednotného zadávání závěrečných zkoušek.

Strategie integrovaných územních investic- ITI – Plzeňské metropolitní oblasti

Tato strategie stanovila problémové oblasti v plzeňské metropolitní oblasti. K nim byly přiřazeny i jejich příčiny a žádoucí změna. Polytechnického vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice se přímo týkají dva z problémů, které byly strategií určeny. Jedná se o:

- Zájem o vzdělávání v technických a přírodovědných oborech
 - problém – pokles zájmu o vzdělávání v technických a přírodovědeckých oborech
 - příčina – celkový nedostatek žáků a tedy větší šance na přijetí ke studiu na střední škole zakončeným maturitou
 - žádoucí změna – preference přírodovědných a technických oborů v chystané reformě vysokého školství; potřeba získat, vychovat a udržet odborníky v technických oborech; podpora provázání různých oborů; rozvoj a zavádění nových a moderních technologií; modernizace vzdělávacích programů škol v oblasti technického vzdělávání; popularizace vědy pomocí interaktivních technických expozic, stáží, praxí a médií; rozvoj a podpora talentovaných žáků a studentů v oblasti vědy, výzkumu a technických oborů
- Propustnost vzdělávání na školách s technickým a přírodovědným zaměřením

- problém – nedostatečná propustnost vzdělávání ve smyslu pohybu mezi různými druhy a stupni vzdělávání
- příčina – nastolené segmentové vzdělávání může vytvářet bariéry a omezení při volbě další úrovně vzdělávání či studia různých předmětů na stejné úrovni
- žádoucí změna – moderní systémy vzdělávání; zvýšení podílu škola s bezbariérovým přístupem

5.1.3. Aktivity v oblasti Polytechnické vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice v Plzeňském kraji

Činnosti Krajského úřadu Plzeňské kraje

Krajský úřad provádí řadu činností v návaznosti na strategické dokumenty tak, aby zvýšil zájem o odborné, respektive technické vzdělávání. Zvýšení zájmu o technické obory, ke kterému došlo i v důsledku níže uvedených činností Krajského úřadu lze dokumentovat tabulkou č. 17, ze které je patrný nárůst nástupů do prvních ročníků vybraných oborů.

Tabulka 17: Počty žáků v prvních ročnících vybraných oborů

Obor RVP - název	Celkový počet žáků v 1. ročníku k 30. září daného roku					
	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015
Strojírenství	51	51	59	81	86	102
Mechanik seřizovač	78	75	88	109	101	113
Obráběč kovů	50	85	99	116	127	129

Zdroj: data KÚ PK

- Motivace pro technické vzdělávání
 - Cílem je zvýšení motivace žáků základních škol ke studiu technických oborů prostřednictvím poskytnutí účelových finančních prostředků (motivační kroužky) na podporu středních škol.
 - Školy přihlášené do dotačního programu v roce 2015 (14 SŠ):
 - Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640
 - Střední odborné učiliště elektrotechnické, Plzeň, Vejprnická 56
 - Gymnázium a Střední odborná škola, Rokycany, Mládežníků 1115
 - Střední škola informatiky a finančních služeb, Plzeň, Klatovská 200
 - Gymnázium, Sušice, Fr. Procházky 324
 - Střední průmyslová škola, Tachov, Světce 1
 - Střední odborné učiliště stavební, Plzeň, Borská 55
 - Střední průmyslová škola dopravní, Plzeň, Karlovarská 99
 - Střední škola, Kralovice, nám. Osvození 32
 - Střední škola, Horažďovice, Blatenská 313
 - Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109
 - Střední škola a Základní škola, Oselce
 - Střední škola, Bor, Plzeňská 231
 - Gymnázium, Plzeň, Mikulášské nám. 23

- Předávání sad ručního nářadí žákům 1. ročníků technických oborů
 - V rámci této aktivity jsou podporovanými obory:
 - Stavebnictví: zedník, zednické práce, instalatér, tesař, tesařské práce, pokrývač, kamnář, malířské a natěračské práce
 - Elektrotechnika: elektrikář, autoelektrikář, elektromechanik pro zařízení a přístroje, elektrikář – silnoproud, elektrotechnické a strojně montážní práce
 - Strojírenství: mechanik opravář motorových vozidel, klempíř, kovář, obráběč kovů, karosář, nástrojař, strojní mechanik, autolakýrník, strojírenské práce
 - Celkově žáci 1. ročníků technických oborů zakončených výučním listem obdrželi v roce 2015 od Plzeňského kraje celkem 678 sad ručního nářadí z 16 středních škol v Plzeňském kraji.

- Opatření pro zvýšení zájmu žáků o vzdělávání v oborech zakončených výučním listem
 - Dotační program na poskytnutí finančního příspěvku ve výši 500 Kč měsíčně na úhradu ubytování žáků ve vybraných oborech vzdělávání (skupina 23 - strojírenství, 26 - elektrotechnika a 36 - stavebnictví).
 - Poskytnutí finančního příspěvku je vázáno splněním těchto podmínek:
 - žák byl přijat do oboru vzdělání zakončeného výučním listem střední školou zřizovanou Plzeňským krajem do denní formy studia;
 - žák se řádně vzdělává v oboru vzdělání, tzn. nemá na vysvědčení nedostatečnou;
 - žák nemá sníženou známku z chování;
 - žák nemá neomluvenou nepřítomnost ve vyučování.
 - V 1. pololetí školního roku 2015/2016 (II. ročník tohoto opatření) čerpalo příspěvek na ubytování celkem 125 žáků. V 1. pololetí školního roku 2014/2015, což byl I. ročník tohoto opatření, bylo podpořeno 70 žáků.

- Ručičky kraje
 - Ručičky kraje byly dvakrát realizovány v rámci projektu „Podpora technického a přírodovědného vzdělávání v Plzeňském kraji“. Realizace tohoto projektu skončila v roce 2015. Tato akce byla celokrajským setkáním partnerských škol na nádvoří Krajského úřadu Plzeňského kraje. Jednotlivé obory zde formou expozic prezentovaly své produkty, které vytvořili žáci středních škol a spolupracujících základních škol v rámci projektových aktivit. Akce se setkala s velkým zájmem ze strany škol i veřejnosti. Z důvodu velkého zájmu o tuto akci, budou Ručičky kraje uskutečněny i v roce 2016.

Podpora technického a přírodovědného vzdělávání v Plzeňském kraji

Projekt „Podpora technického a přírodovědného vzdělávání v Plzeňském kraji“ byl realizován Odborem školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje od 01. 09. 2013 do 31. 07. 2015. Zapojilo se do něj 18 partnerských středních škol a na ně bylo navázáno dalších 75 základních škol. Výše dotace činila 95 938 495,63 Kč. Velký přínos projektu lze sledovat zejména ve výrazné modernizaci učeben, laboratoří či dílen odborného výcviku a jejich vybavení moderními pomůckami na jednotlivých partnerských školách zapojených do projektu. Tím došlo ke zkvalitnění podmínek pro studium technických a přírodovědných oborů. Nově zrekonstruované učebny také byly využívány žáky základních škol, kteří zde absolvovali povinnou výuku v podmínkách, které jim základní školy nemohou poskytnout. V rámci projektu byly také realizovány volnočasové aktivity. Pro žáky středních škol bylo připraveno 40 kroužků

a pro žáky základních škol 29 kroužků. Zejména u žáků základních škol byl zaznamenán velký zájem o jednotlivé kroužky.

Projektové aktivity měly význam také pro pedagogické pracovníky partnerských škol. V průběhu realizace projektu pro ně bylo na jednotlivých školách uspořádáno 10 setkání metodiků a 2 celokrajská setkání metodiků v Plzni. Na těchto setkáních školy prezentovaly své projektové aktivity a zkušenosti načerpané v průběhu realizace projektu. V následné diskusi projevíli pedagogové spokojenost s prací s nově pořízenými pomůckami a kladně hodnotili větší zájem žáků o výuku při používání nových metod a technologií s možností propojit teoretickou část výuky s praxí.

Na konci realizace projektu vypracovaly partnerské školy Evaluační zprávy, ve kterých zhodnotily jednotlivé klíčové aktivity realizované v průběhu projektu. Tyto zkušenosti a příklady dobré praxe zapojených partnerských škol získané v rámci jednotlivých klíčových aktivit, byly následně shrnuty v Příručce dobré praxe. Jako největší přínos projektu spatřovaly školy zejména rozsáhlou modernizaci učeben, laboratoří či dílen. Velmi se také osvědčily aktivity zaměřené na žáky ZŠ (projektové dny, volnočasové aktivity apod.), kdy se na některých školách tyto aktivity pozitivně projevíly v náboru nových žáků do 1. ročníků.

Činnost Komise pro technické vzdělávání

Usnesením Rady Plzeňského kraje ze dne 17. února 2014 došlo ke zřízení Komise pro technické vzdělávání v Plzeňském kraji dle § 80 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů jako poradního a iniciativního orgánu Rady Plzeňského kraje a schválení Statutu a Jednacího řádu Komise pro technické vzdělávání v Plzeňském kraji včetně složení členů. Komise pro technické vzdělávání v Plzeňském kraji má 11 členů včetně předsedy, kterým je náměstek hejtmana Plzeňského kraje pro oblast školství, sportu a cestovního ruchu.⁸

Hlavní činností Komise je podpora zájmu o technické obory prostřednictvím informačních kampaní, zlepšování úrovně vybavení vzdělávacích zařízení technických oborů s využitím Nadačního fondu na podporu technického vzdělávání. Do nadačního fondu přispívá kraj a zaměstnavatelé. Finanční prostředky jsou používány na podporu technického vzdělávání. Dále Komise sleduje uplatnitelnost absolventů středních škol a absolventů Západočeské univerzity na trhu práce a také požadavky zaměstnavatelů na absolventy středních škol.

Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje

Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje realizovala projekty zaměřené na podporu technického vzdělávání či se na nich podílela jako partner projektu.

- **Aktivní motivace žáků ZŠ = jistota pro budoucnost technických oborů**

Projekt byl realizován od 01. 01. 2009 do 31. 12. 2010 a byl financován z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Cílem projektu bylo zvýšení zájmu žáků ZŠ o studium řemeslných a technických oborů, tj. vhodné plošné představení těchto oborů v rámci celého Plzeňského kraje a vytvoření jednotných postupů, výukových modulů a propagačních nástrojů pro prezentaci a přiblížení těchto oborů žákům 7., 8. a 9. tříd základních škol a nástrojů pro vzdělávání výchovných poradců základních škol.

⁸ Komise pro technické vzdělávání v Plzeňském kraji. Plzeňský kraj [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/komise-pro-technicke-vzdelavani-v-plzenskem-kraji>

Cíle projektu byly naplňovány především prostřednictvím přímé práce se žáky základních škol, kterým budou vhodnou formou představovány jednotlivé řemeslné a technické obory a možnosti jak se v nich uplatnit. Konkrétně se jednalo o dřevařství, dopravu, stavebnictví, elektroobory ve vazbě na strojírenství, strojírenství a kovozpracující průmysl, sklářství, chemický průmysl, výrobu hnojiv, lesnictví, potravinářství, zemědělství a služby, jako je opravářství, textilní, kožedělný a obuvnický průmysl.

Klíčové aktivity projektu byly:

- ukázkové dny na SŠ a SOU v Plzeňském kraji;
 - besedy na základních školách;
 - exkurze do firem.
- **Podpora technických dovedností žáků Plzeňského kraje**

Projekt byl financován z OP VK pod registračním číslem CZ.1.07/1.1.30/01.0032. Byl zaměřen na jeden z problematických bodů českého systému sekundárního vzdělávání, jímž je neustále klesající zájem o studijní a učební obory technického zaměření, jež jsou vyučovány na středních školách a odborných učilištích. Mezi hlavní cíle projektu patřilo zvýšení zájmu žáků posledního ročníku ZŠ o studium technicky zaměřených studijních a učebních oborů SŠ a SOU a ve druhé řadě rovněž obecné zvýšení prestiže těchto oborů obecně, stejně jako obecného společenského povědomí. Zmíněné cíle projekt naplňoval pomocí dvou typů klíčových aktivit:

- ukázkovými dny technických oborů na spolupracujících SŠ a SOU v regionu Plzeňského kraje spojených s praktickou ukázkou činností vyučovaných v rámci technicky či řemeslně zaměřených oborů;
- několikakolovými soutěžemi technických dovedností, které budou organizovány ve spolupráci s partnerskými SŠ a SOU.

Cílovou skupinou projektu byli především žáci 8. a 9. tříd ZŠ a dále pak učitelé technické výchovy a technicky zaměřených předmětů na ZŠ. Celkem se do projektu zapojilo 3759 žáků – z toho 2151 žáků navštívilo ukázkové dny a 1608 žáků se zapojilo do soutěží technických dovedností. Do projektu se dále zapojilo 100 učitelů ZŠ, bylo proškoleny 20 výchovných poradců ze ZŠ a byla vytvořena Metodika soutěží technických dovedností a publikace shrnující výstupy projektu.

- **Technika a ICT - Cherchez la femme !**

Projekt byl realizován prostřednictvím Akademie hospodářské komory Plzeňského kraje ve spolupráci s Regionální hospodářskou komorou Plzeňského kraje, ZČU v Plzni a Techmania Science Center. Realizace projektu probíhala od 01. 07. 2014 do 30. 04. 2016. Jeho spolufinancování probíhalo z Norských fondů prostřednictvím programu Dejme (že)nám šanci.

Hlavním cílem projektu bylo zvýšit zájem a motivaci dívek ZŠ a gymnázií o studium a práci v technických a IT oborech. Důvodem pro realizaci projektu je zvýšená poptávka zaměstnavatelů z regionu po technicky vzdělaných pracovnících a především velmi nízký počet žen, které v technických oborech pracují. Ve společnosti totiž stále panují myšlenkové bariéry, že určité obory nejsou „vhodné“ pro ženy.

Projekt byl výjimečný svým rozsahem, propojil téměř všechny stupně vzdělávacího systému s trhem práce, věnoval se taktéž vzdělávání pedagogů i neformálnímu přístupu k získávání znalostí. Za necelé 2 roky proběhlo 169 různorodých akcí, které dívkám přiblížily technické obory. Dívkám ze základních škol byly určeny ukázkové dny na vybraných střešních školách a učilištích, exkurze do firem, workshopy v Techmánii a besedy s odborníky, které v technických oborech uspěly. Studentkám gymnázií byly určeny exkurze, besedy a ukázkové dny na technických fakultách ZČU v Plzni. Akcí se zúčastnilo přes 3 500 žákyň a studentek z celého Plzeňského kraje. Do projektu se zapojilo 111 vzdělávacích institucí a firem. Důležitou aktivitu představovaly také workshopy pro vyučující a tvorba vzdělávacích a metodických materiálů zaměřených na odbourávání genderových stereotypů ve výuce. Na závěrečné konferenci projektu bylo podepsáno memorandum o spolupráci, které má být základem udržení a dalšího rozvíjení navázané spolupráce v této oblasti.

Techmania Science Center

Techmania Science Center je projekt, jehož cílem je interaktivní formou podpořit neformální vzdělávání, popularizaci technických a společenských oborů. Díky dotaci z Evropského fondu regionálního rozvoje a státního rozpočtu ČR v rámci Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace byl areál v období 2012 – 2015 přestaven na unikátní zónu neformálního vzdělávání s rozšířeným science centrem. V současnosti se na ploše téměř 10 000 m² nachází 3D Planetárium, hlavní expoziční hala, dílny, laboratoře, učebny, konferenční prostory a klubovny. Techmania vyvíjí a vyrábí vlastní interaktivní expozice (Edutorium, Filmohraní, Lidské tělo, Malá Věda, Vesmír, Vodní svět, Obnovitelné zdroje energie,...), ale také zajišťuje expozice vytvořené ve světě. Expozice jsou zaměřené na výuku nejen přírodovědných a technických oborů. Bylo vytvořeno celkem 12 interaktivních expozic a centrum navštívilo v roce 2015 celkem 217 574 lidí z toho 1/3 žáků základních a středních škol. Techmania dále vyvíjí programy pro dílnu, laboratoře (F, Che, Bi) a programy na podporu výuky zeměpisu a filmů do Planetária.

Techmania realizovala řadu projektů zaměřených na podporu technického vzdělávání jako např.:

- **TECHMANIA – NOVÁ DIMENZE polytechnického vzdělávání pro učitele a ředitele MŠ**

Projekt se zaměřil na podporu profesního rozvoje pedagogických pracovníků mateřských škol a školských zařízení v oblasti polytechnického vzdělávání. V rámci projektu bylo vyvinuto 5 vzdělávacích programů akreditovaných v systému DVPP, kterých se zúčastnilo 143 pracovníků 47 mateřských škol. Bylo zrealizováno 10 tuzemských a 1 zahraniční stáž pedagogických pracovníků. Zároveň také vznikla popularizačně-vzdělávací publikace, která byla distribuována cca 400 MŠ v území dopadu projektu (Plzeňský, Karlovarský, část Středočeského a část Jihočeského kraje). Projekt byl financován z OP VK pod reg. č. CZ.1.07/1.3.00/48.0144.

- **ENGINEER – brEaking New Ground In the SciencE Education Realm**

Mezinárodní projekt ENGINEER podpořil v Evropě přijetí inovativních metod výuky přírodních věd a poskytnul vzdělání učitelům v oblasti projektově ("badatelský") orientovaného vyučování. Tento inovativní přístup je založen na osvědčeném programu "Engineering is Elementary" (EiE). V rámci projektu ENGINEER bylo vyvinuto 10 výukových modulů inspirovaných inženýrskými postupy. Projekt byl financován ze 7. rámcového programu Evropského společenství pro výzkum a technologický rozvoj.

- **Věda a technika nás baví!**

Cílem tohoto projektu byla motivace žáků a studentů ke studiu technických oborů a zájmu o vědu jako takovou. V rámci projektu byly připraveny 4 publikace pro jednotlivé stupně vzdělávacích institucí (MŠ, ZŠ, SŠ) v českém i německém jazyce, které byly pak zdarma distribuovány do 600 škol. V rámci projektu byla také uspořádána vědecká soutěž mezi týmy žáků SŠ (včetně gymnázií) na obou stranách hranice. Česko-německého vyhlášení v Techmania Science Center se zúčastnily vybrané 3 české a 3 německé týmy. Dále bylo realizováno celkem 8 "vědeckých" road show na bavorské straně. Projekt byl financován v rámci Evropské územní spolupráce – Cíl 3 - Česko-Bavorsko.

- **Středisko podpory nadání (SPONA)**

V rámci projektu PERUN se Techmania stala Střediskem podpory nadání (SPONA) pro obory fyzika a astronomie. Cílem projektu bylo identifikovat a podpořit nadané žáky základních středních škol v oblastech fyziky a astronomie. Ve spolupráci s NIDV a MŠMT byly realizovány aktivity pro nadané žáky základních a středních škol např.: třídní workshop Fyzika všedního dne; odpolední fyzikální kroužky nebo možnost seznámit se s technologií Digital Sky 2, kterým v České republice disponuje pouze plzeňské science center.

- **Kurz DVPP**

Práce s technickými materiály pro učitele ZŠ – cílovou skupinou jsou učitelé technické výchovy. Kurz je zaměřen na rozvoj kreativního přístupu pedagogů k technickému vzdělávání. Účastníci získali přehled o možnostech využití technických materiálů a rozvinou své dovednosti pro jejich zpracování, včetně související metodiky. Tento kurz absolvovalo již 70 učitelů v rámci celé ČR.

5.1.4. Potřeby škol v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

V rámci dotazníkového šetření na školách Plzeňského kraje byla řešena také problematika polytechnického vzdělávání. Zúčastnilo se jej 55 středních a vyšších odborných škol a v následujících 3 grafech (41 – 42) jsou v oblasti polytechnického vzdělávání popsány:

- činnosti, na kterých se školy aktivně podílejí,
- překážky, které jsou v této oblasti,
- opatření, kterých by se mohlo dosáhnout požadovaných cílů.

V grafech jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

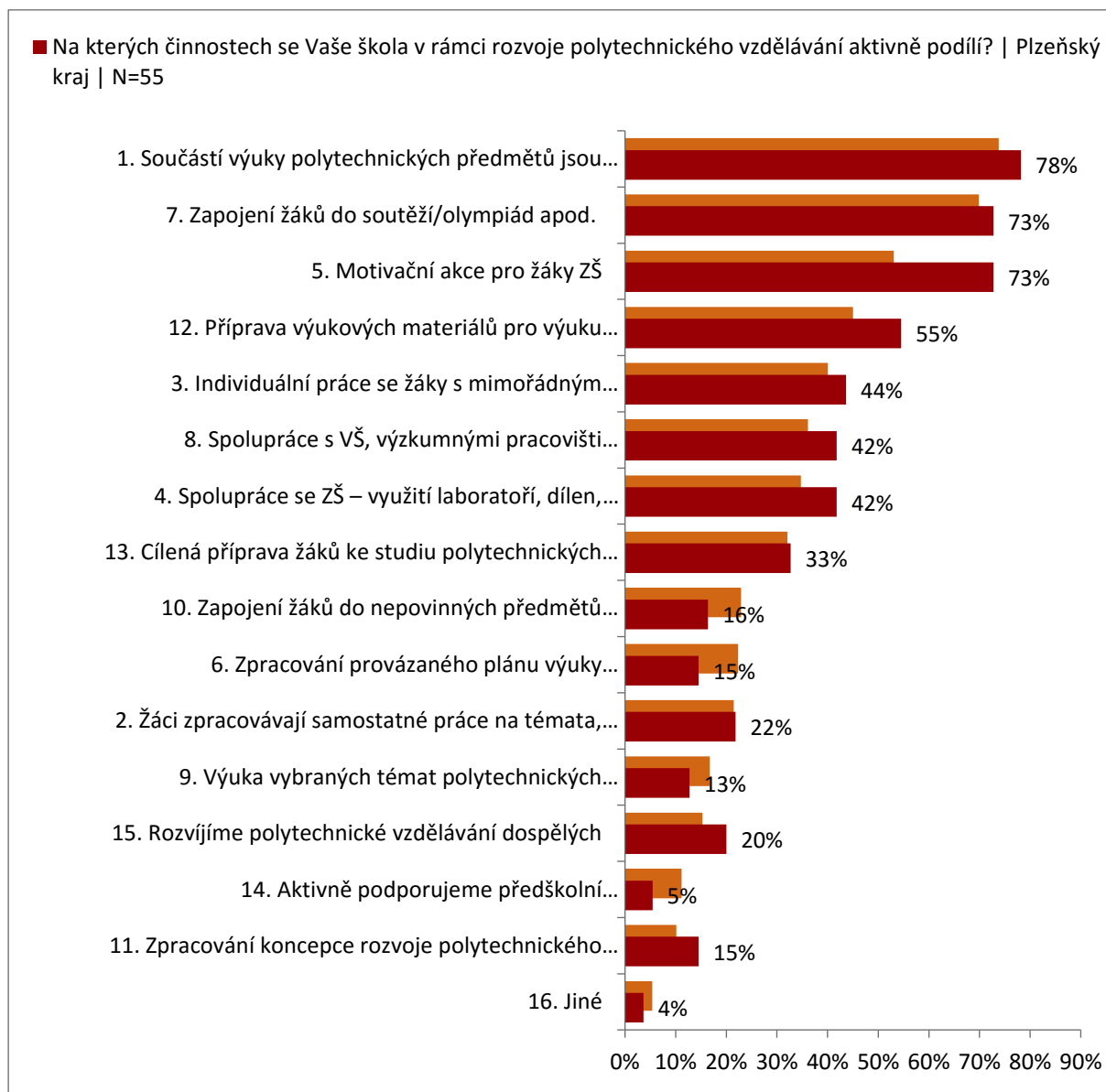
Jako nejčastější činnost, kterou školy vyvíjejí směrem k podpoře polytechnického vzdělávání je „Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod.“ a druhou nejčastěji vyvíjenou činností je „Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.“. Tyto dvě nejčastější činnosti odpovídají i celorepublikovému průměru v rámci dotazníkového šetření.

Jako třetí nejčastější činnost uvádějí školy v Plzeňském kraji „Motivační akce pro žáky ZŠ“. Tato činnost je třetí i v rámci republikového průměru, ale v Plzeňském kraji tuto činnost provádí o 20 % více střed-

ních a vyšších odborných škol než je republikový průměr, což je velmi statisticky významné. Jako statisticky významnější činnost se také jeví „Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru“, která je v Plzeňském kraji prováděna v o 10 % více školách než je průměr za celou ČR.

Naopak nejméně časté činnosti, které jsou školami v Plzeňském kraji prováděny směrem k podpoře polytechnického vzdělávání, jsou „Výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích“; „Aktivně podporujeme předškolní polytechnickou výchovu (spolupráce s MŠ)“ a „Jiné“. Více viz graf č. 41.

Graf 41: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

1. Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod.
7. Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.
5. Motivační akce pro žáky ZŠ
12. Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru
3. Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku
8. Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření
4. Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří

- 13. Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ
- 10. Zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření
- 6. Zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky
- 2. Žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři
- 9. Výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích
- 15. Rozvíjíme polytechnické vzdělávání dospělých
- 14. Aktivně podporujeme předškolní polytechnickou výchovu (spolupráce s MŠ)
- 11. Zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz
- 16. Jiné

V rámci polytechnického vzdělávání byly také stanoveny překážky. Jako nejvýznamnější překážku v rozvoji polytechnického vzdělávání v Plzeňském kraji vidí dotazované školy „Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů“. Tato překážka byla jako nejvýznamnější identifikována i v rámci celé ČR, avšak v Plzeňském kraji byla uvedena 9 % nad republikovým průměrem. Další významné překážky, které školy vidí v rozvoji polytechnického vzdělávání, jsou „Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání“ a „Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání“. Tyto dvě překážky v Plzeňském kraji odpovídají průměrnému výsledku ve všech krajích ČR.

Jako statisticky nejvýznamnější překážku v Plzeňském kraji v porovnání s republikovým průměrem byla označena překážka „Nedostatečné/neodpovídající prostory“. Označena o 18 % více školami než je republikový průměr.

Dalším statisticky významnými překážkami v porovnání s průměrem za celou ČR jsou „Malá podpora ze strany zaměstnavatelů“ (uvedlo ji o 14 % více škol) a „Zastaralé vybavení IT pro výuku“ (uvedlo ji o 13 % více škol).

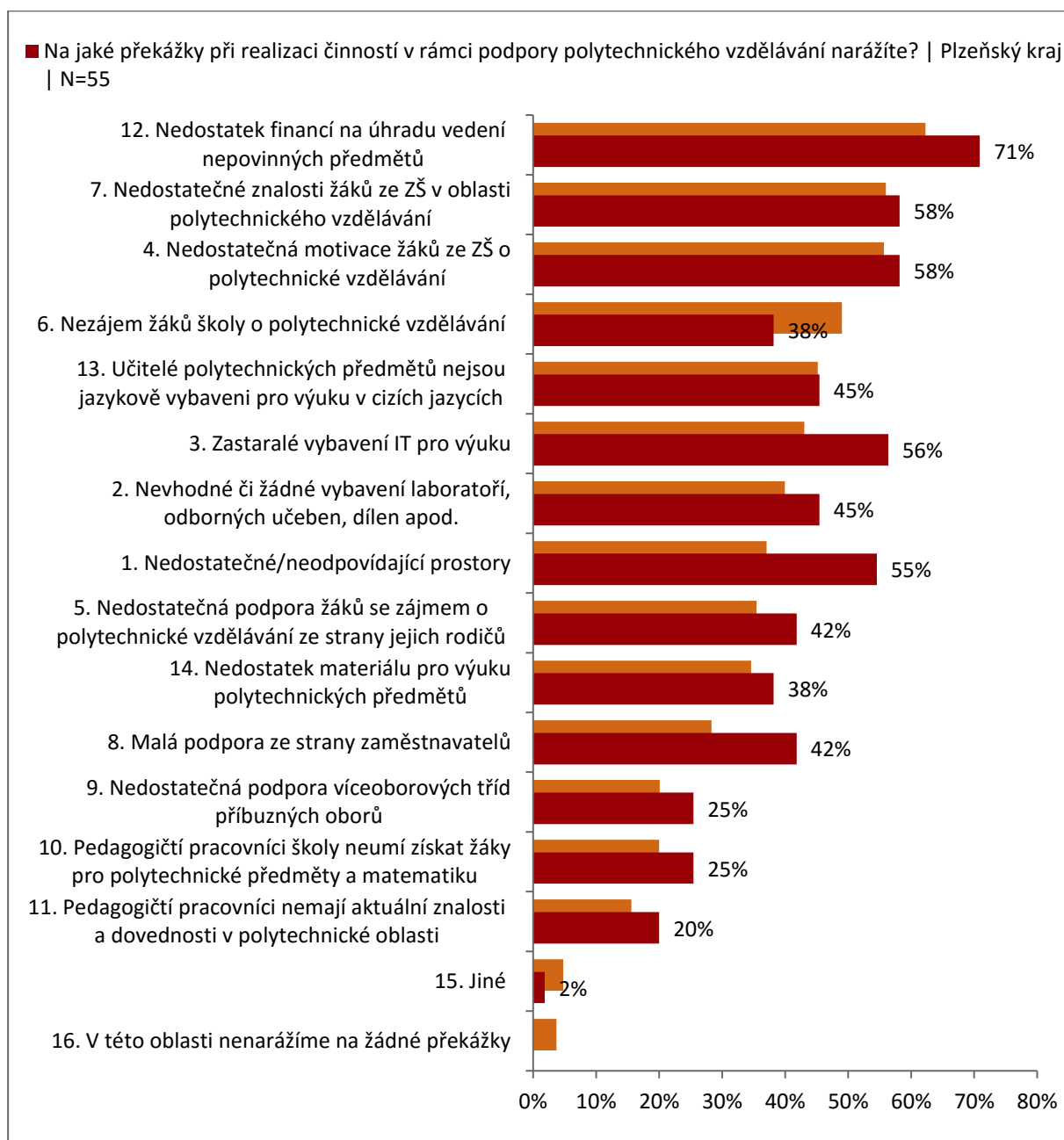
Nejméně časté překážky, které jsou školami v Plzeňském kraji školami udávány v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání, odpovídají přibližně republikovému průměru. Jsou to „Nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů“; „Pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku“; „Pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti“ a „Jiné“. Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná“; „Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (maturitách)“ a „Jiné“.

Zajímavostí je, že žádná z dotazovaných škol v Plzeňském kraji neuváděla, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky. Více viz graf č. 42.

V rámci podpory polytechnického vzdělávání byla dotazníkovým šetřením na středních a vyšších odborných školách zjišťována i opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci jeho rozvoje. Nejvíce škol uvedlo, že by uvítalo „Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.)“ a stejný počet škola také uvedl „Zvýšení kvality softwarového vybavení školy“. Relativní četnost uvedení těchto opatření ze strany škol Plzeňského kraje v porovnání se všemi školami v ČR je podobná.

Naopak opatření, které jsou školami v Plzeňském kraji školami vnímány, že nepovedou ke spolupráci se zaměstnavateli, jsou „Podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami“; „Zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání“ a „Jiné“. Více viz graf č. 43.

Graf 42: Překážky, na které školy narážejí při realizaci aktivit v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

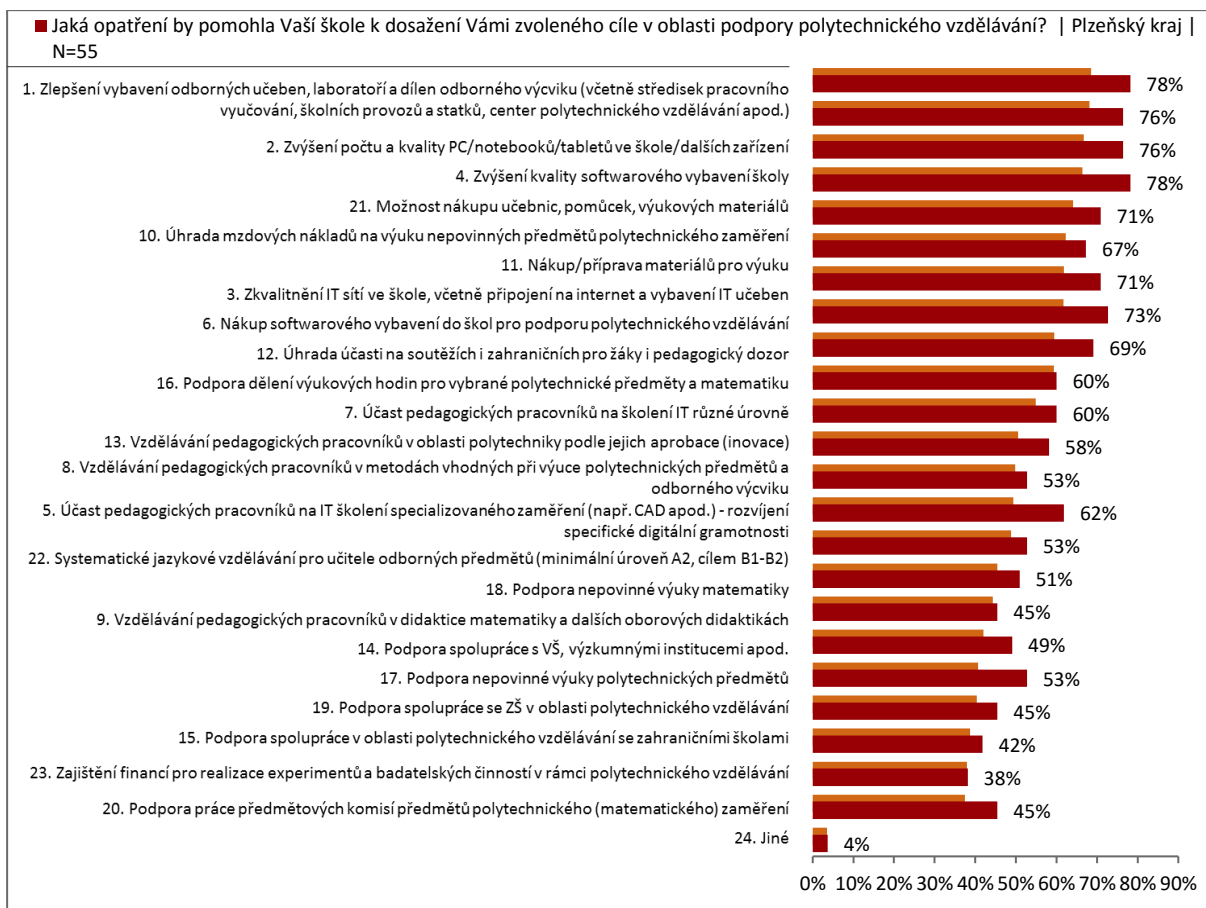
- 12. Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů
- 7. Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání
- 4. Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání
- 6. Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání
- 13. Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích
- 3. Zastaralé vybavení IT pro výuku
- 2. Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.
- 1. Nedostatečné/neodpovídající prostory
- 5. Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů
- 14. Nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů
- 8. Malá podpora ze strany zaměstnavatelů
- 9. Nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů
- 10. Pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku

11. Pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti

15. Jiné

16. V této oblasti nenarážíme na žádné překážky

Graf 43: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

1. Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.)

2. Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních

4. Zvýšení kvality softwarového vybavení školy

21. Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů

10. Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření

11. Nákup/příprava materiálů pro výuku

3. Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben

6. Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání

12. Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor

16. Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku

7. Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně

13. Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační (inovace)

8. Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku

5. Účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (např. CAD apod.) - rozvíjení specifické digitální gramotnosti

22. Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (minimální úroveň A2, cílem B1-B2)

18. Podpora nepovinné výuky matematiky

9. Vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách

14. Podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod.

17. Podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů

19. Podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání

15. Podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami

23. Zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání

20. Podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického (matematického) zaměření

24. Jiné

5.1.5. Závěr

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Polytechnické vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice **byly stanoveny hlavní problémy v oblasti polytechnického vzdělávání, které byly doplněny o jejich možné příčiny**. Dále byla u každého problému **navržena žádoucí změna (cíl)**, kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 18.

Tabulka 18: Shrnutí problematiky v oblasti polytechnického vzdělávání v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl	
Malý zájem o (poly)technické vzdělávání	Nedostatek objektivních dat o vývoji a aktuálním stavu trhu práce	Zvýšit motivaci žáků ke studiu technických oborů	
	Malá informovanost žáků o výhodách technického vzdělávání		
	Nízká informovanost rodičů (prarodičů)		
	Stereotypy spojené s trhem práce		
	Malý zájem o (poly)technické vzdělávání	Náročnost studia polytechnických předmětů a oborů	Zvýšit atraktivitu výuky polytechnických předmětů a oborů
		Malá atraktivita výuky polytechnických předmětů a oborů	
		Výraznější pokles zájmu o (poly)technické vzdělávání u dívek	Zvýšit zapojení dívek do polytechnického vzdělávání
		Nízká kvalita kariérového poradenství	Viz platforma Kariérové poradenství
Předčasné odchody ze systému vzdělávání a růst podílu obyvatel bez SŠ	Potřeba zaměstnavatelů převyšuje počty absolventů	Zvýšit míru dokončení studia na SŠ	
	Náročnost studia polytechnických předmětů a oborů		
	Malá atraktivita výuky polytechnických předmětů a oborů		

	Sociální situace rodin žáků	
Ztráta postavení Plzeňského kraje z hlediska vzdělanosti	Nedostatečná spolupráce mezi stupni škol (ZŠ - SŠ - VŠ)	Zvýšit počet absolventů VŠ v Plzeňském kraji
	Nižší podíl VOŠ na terciárním vzdělávání ve srovnání s jinými kraji	
	Omezení počtu studentů ZČU v Plzni (kvóty)	
Nepříznivá věková struktura a předpokládaný nedostatek pedagogů (zejm. polytechnické předměty)	Omezení počtu studentů a oborů FPE ZČU v Plzni (kvóty, akreditace)	Získat a udržet učitele polytechnických předmětů
	Malý zájem o studium polytechnických předmětů na pedagogických fakultách	
	Malý podíl absolventů pedagogických fakult nastupujících do školství	
	Odchody odborných učitelů do soukromé sféry (vyšší mzdy)	
	Demografické vlivy	
Nedostatečná podpora organizací (institucí) poskytující zájmové a neformální vzdělávání	Omezená nabídka zájmového vzdělávání na SŠ	Podpořit organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání
	Nedostatečné materiální vybavení	
	Nedostatek finančních prostředků pro tyto organizace	

5.2. Platforma Odborné vzdělávání

Při tvorbě Krajského akčního plánu vzdělávání v Plzeňském kraji (KAP) byla vytvořena platforma „Odborné vzdělávání“. V rámci této analýzy bude podrobně rozebráno povinné téma oblasti KAP vztahující se k podpoře odborného vzdělávání, které bylo také sledováno při dotazníkovém šetření na SŠ a VOŠ v rámci analýzy potřeb na školách, a to:

- **Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů**

5.2.1. Úvod do řešené problematiky

Odborné vzdělávání je nemyslitelné bez kontaktu se světem práce. To co zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními potřebami trhu práce. Existují výrazné odlišnosti v možnostech a způsobech spolupráce mezi obory, a to jak regionálně, tak v rámci jednoho oboru, či v přístupu jednotlivých zaměstnavatelů. Spolupráce škol a zaměstnavatelů má velké množství forem a podob, od poskytnutí vybavení pomůckami a materiálem, přes ad hoc exkurze, přednášky, až po realizaci odborného výcviku na pracovišti, stáží učitelů, aktivní participaci na závěrečné zkoušce, společný nábor, tvorbu profilu absolventa a ŠVP. Tyto formy spolupráce probíhají zcela na dobrovolné bázi, ale existuje celá řada příkladů rozvinuté spolupráce podchycených mimo jiné v dříve realizovaných projektech (Kurikulum S, POSPOLU).

5.2.2. Strategické dokumenty k problematice

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

Plnění Akčního plánu podpory odborného vzdělávání (MŠMT 2011)

Akční plán podpory odborného vzdělávání byl schválen Vládou ČR dne 16. prosince 2008. Byl zpracován na základě podkladů z jednání s příslušnými resorty v hodnoceném období a z podkladů jednotlivých krajů. V dokumentu Akční plán podpory odborného vzdělávání je popsána situace, respektive problémy týkající se odborného vzdělávání a jsou zde také navržena opatření k podpoře odborného vzdělávání:

- Zvýšení prostupnosti vzdělávací soustavy;
- Kariérové poradenství a informování veřejnosti;
- Motivační program spolupráce škol a zaměstnavatelů;
- Doporučení pro vzdělávací politiky krajů;
- Podpora dalšího vzdělávání;
- Zapojení prostředků Evropského sociálního fondu (ESF);
- Zapojení ČR do mezinárodních aktivit.

V roce 2010 byla vydána zpráva o plnění navržených opatření a byly navrženy nové úkoly a nové přístupy k odbornému vzdělávání.

Nová opatření na podporu odborného vzdělávání (MŠMT 2013)

V tomto dokumentu z roku 2013, byly v souvislosti s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2011 – 2015 stanoveny následující cíle:

- Motivovat žáky základních škol k výběru oborů středního vzdělání na základě jejich zájmu a schopností a žáky středních a vyšších odborných škol k pozitivnímu vztahu ke zvolenému oboru v procesu přípravy na povolání i k dalšímu vzdělávání;
- Úpravami vzdělávacích programů a procesu ukončování vzdělávání v oborech středního vzdělání dosáhnout úplnou prostupnost vzdělávací soustavy mezi jednotlivými stupni středního vzdělání a vytvořit podmínky pro další zkvalitnění úrovně středního vzdělávání;
- Úpravou systému financování regionálního školství vytvořit podmínky pro střední vzdělávání v příslušných oborech vzdělávání s ohledem na jejich specifické zvláštnosti;
- Zlepšovat podmínky pro spolupráci škol, zřizovatelů škol, zaměstnavatelů a dalších subjektů, které se podílejí na procesu odborného vzdělávání, včetně jejich motivace, a odstraňovat bariéry této spolupráce;

- Vytvořením systému přípravy a získáváním odborné kvalifikace pedagogických pracovníků zlepšovat podmínky pro další zkvalitnění úrovně vzdělávání.

Akční plán na podporu růstu a zaměstnanosti ČR

Akční plán na podporu růstu a zaměstnanosti ČR byl koncipován na roky 2014 a 2015. Reaguje na aktuální hospodářské potřeby země a shrnuje vládní opatření legislativní i nelegislativní povahy na podporu hospodářského růstu. V rámci opatření „Podpora zaměstnanosti a trhu práce“ je uvedena priorita týkající se podpory spolupráce školské a zaměstnavatelské sféry a také priorita predikce kvalifikačních potřeb trhu práce založené na spolupráci středních škol a zaměstnavatelů.

Pro rok 2016 byla vytvořena aktualizace tohoto akčního plánu.

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020

Jedním z bodů této strategie je posilování společných prvků v oborech středního vzdělání. V následujících letech (do roku 2020) budou rozvíjena opatření s následujícími cíli:

- posilovat společný základ v oborech středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, zaměřený především na rozvoj základních znalostí, dovedností, schopností a postojů, a to v zájmu dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu a vyšší úspěšnosti v dalším studiu i v osobním životě,
- nenavyšovat počet oborů středního vzdělávání a efektivněji jejich strukturu provázat s potřebami trhu práce,
- do společné části maturitní zkoušky povinně zařadit matematiku, a to nejdříve od roku 2020, v návaznosti na systémové změny ve výuce tohoto předmětu v základním a středním vzdělávání, provést důkladnou reformu oborů navazujících na obory středního vzdělání bez maturitní zkoušky v zájmu zvýšení jejich kvality a efektivity,
- podpořit další profesní růst absolventů oborů středního vzdělávání bez maturitní zkoušky zavedením mistrovské zkoušky, kterou by mohli skládat absolventi těchto oborů nejdříve 3-5 let po absolutoriu a jejíž úspěšné složení by umožňovalo vstup do terciárního vzdělávání.

Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací soustavy na období 2015-2020

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 navazuje na předchozí Dlouhodobý záměr a v souladu se Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 stanovuje hlavní cíle regionálního vzdělávání. V těchto hlavních cílech jsou definovány i cíle týkající se částečně či zcela odborného vzdělávání a to:

- podpora středního odborného školství;
- přiměřený rozvoj sítě škol a školských zařízení vzhledem k dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů ve společnosti a na trhu práce;
- kariérní systém.

POSPOLU – Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

Tento IpN (Individuální projekt národní) projekt byl realizován v rámci OP VK pod registračním číslem CZ.1.07/4.1.00/33.0015 Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Partnerem projektu byl Národní ústav pro vzdělávání. Realizován byl v období od 07. 12. 2012 do 31. 10. 2015. V rámci tohoto projektu byly vytvořeny studie, které mohou být také zdrojem pro odborné vzdělávání.

Cílem projektu Pospolu byla podpora spolupráce středních odborných škol a zaměstnavatelů, která by měla vést k lepší přípravě absolventů škol, k prohloubení přípravy žáků v reálném pracovním prostředí a k hledání dalších možností spolupráce škol vedle odborného výcviku a odborné praxe ve firmách. Hlavním cílem projektu bylo dospět k návrhům systémových a legislativních úprav, které spolupráci škol a firem usnadní a umožní její prohloubení. V Plzeňském kraji se do projektu zapojily tři střední odborné školy (Střední odborné učiliště elektrotechnické, Plzeň, Vejprnická 56; Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640; Střední odborné učiliště stavební, Plzeň, Borská 55), tři zaměstnavatelé (Gerresheimer Horšovský Týn, spol. s r. o.; KAPPENBERGER + BRAUN, Elektro–Technik, spol. s r. o.; DFH Haus CZ, s. r. o.) a Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje.

Výstupy projektu byly:

- **Nové prvky duálního odborného vzdělávání podporující spolupráci škol a firem (konceptní studie)** – návrh nových prvků odborného vzdělávání inspirovaných duálním systémem; navržená opatření si kladou za cíl usnadnit přechod absolventů ze školy do praxe (především zkvalitněním spolupráce škol a zaměstnavatelů)
- **Souhrnná závěrečná zpráva IPN Projektu POSPOLU** – souhrn činností a výstupů projektu
- **Souhrnná analytická studie** – cílem souhrnné analýzy bylo přehledné popsání stavu spolupráce mezi školami a zaměstnavateli a formulovat vybraná systémová doporučení pro zlepšení podmínek vzájemné spolupráce včetně návrhů na legislativní opatření (souhrn informací o tom, jak spolupráce škol se zaměstnavateli funguje a co je potřeba udělat pro to, aby bylo možné tuto spolupráci zlepšit a dále efektivně rozvíjet)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016 - 2020

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016 – 2020 byl schválen zastupitelstvem Plzeňského kraje dne 15. 02. 2016.

V rámci rozvoje středoškolského vzdělávání byly v Plzeňském kraji v návaznosti na opatření Strategie 2020 a Dlouhodobého záměru vzdělávání ČR stanoveny následující priority:

- Střední vzdělávání
 - Oborovou nabídku škol aktualizovat podle skutečných potřeb zaměstnavatelů a podle uplatnitelnosti absolventů oborů na trhu práce popř. s přihlédnutím k jejich úspěšnosti v dalším vzdělávání. Podle těchto kritérií postupovat i při povolování otevírání prvních ročníků přípravy.
 - V systému financování podpořit obory, jejichž absolventi jsou na trhu práce dlouhodobě uplatnitelní. Dále podpořit obory technicky zaměřené a obory zemědělské.

- Inovovat ŠVP podle upravených a schválených RVP. Při inovaci vycházet z dosavadních zkušeností s uplatnitelností absolventů na trhu práce a z potřeb zaměstnavatelů. K tomu využít závěry a náměty z projektu POSPOLU.
- Při inovaci ŠVP klást důraz na posilování odborné složky přípravy žáků v jednotlivých oborech, především technicky zaměřených.
- Zaměřit se na návaznost výuky cizích jazyků mezi základní a střední školou. Ve větší míře popularizovat výuku německého jazyka.
- Spolupodílet se na hodnocení současného dvoustupňového kurikula a na úpravách a zjednodušení mechanismu úprav ŠVP.
- Na základě úprav provedených v RVP provést úpravy ŠVP, specifikovat standardy s důrazem na matematické, přírodovědné a polytechnické dovednosti žáků a na rozvíjení odborné a podnikatelské kompetence. Snažit se o zestručnění ŠVP tak, aby se stal srozumitelnějším pro žáky, pedagogickou i nepedagogickou veřejnost.
- Při úpravách ŠVP brát v úvahu profesní kvalifikace a systémově navázat na budoucí požadavky trhu práce.
- Podporovat realizaci odborné složky přípravy žáků (praxe, odborný výcvik, stáže) na pracovištích zaměstnavatelů, a přiblížit tak budoucím absolventům práci v reálném pracovním prostředí.
- Pro lepší uplatnitelnost absolventů škol podporovat spolupráci škol, zaměstnavatelů a sociálních partnerů. Zveřejňovat příklady dobré spolupráce mezi školou a firmou.
- Přijímací řízení do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou
 - Postupně zavádět povinnou přijímací zkoušku do všech oborů, které poskytují střední vzdělání s maturitní zkouškou v denní formě studia (mimo obory, kde je součástí přijímacího řízení talentová zkouška).
- Reforma maturitní zkoušky
 - Podporovat zařazení matematiky jako třetí povinné zkoušky ve společné části maturitní zkoušky.
- Nová závěrečná zkouška v oborech vzdělání s výučním listem
 - Zavést systém jednotného zadávání závěrečných zkoušek u všech učebních oborů kategorie H a E. Postupně připravovat školy na elektronizaci celého systému jednotného zadávání závěrečných zkoušek.

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+

V Programu rozvoje Plzeňského kraje byl stanoven strategický cíl 1, jímž je „Zajistit dostatek kvalifikovaných pracovních sil“. V rámci tohoto strategického cíle byly stanoveny dílčí specifické cíle a k nim vztahující se opatření týkající se přímo odborného vzdělávání. Těmito cíli a opatřeními jsou:

- Specifický cíl 1.1: Získat a integrovat kvalifikovanou pracovní sílu
 - Opatření – Stabilizace kvalifikované pracovní síly

- Opatření – Získávání kvalifikované pracovní síly
- Specifický cíl 1.3: Zvýšit kvalitu základního a středního vzdělávání
 - Opatření – Zavádění moderních forem výuky a zvyšování kompetencí žáku ZŠ a SŠ
 - Opatření – Rovné příležitosti v počátečním vzdělávání
 - Opatření – Rozšíření podílu německého jazyka na výuce cizích jazyků ZŠ a SŠ
 - Opatření – Další vzdělávání pedagogů a dalších zaměstnanců škol
 - Opatření – Modernizace zázemí škol
- Specifický cíl 1.4: Více propojit střední vzdělávání s potřebami praxe
 - Opatření – Zvýšení zájmu o přírodovědné a technické obory SŠ
 - Opatření – Optimalizace oborové nabídky SŠ podle rozvojových potřeb regionu
 - Opatření – Spolupráce středních škol se zaměstnavateli
- Specifický cíl 1.5: Podpořit zájem a schopnosti žáka
 - Opatření – Systematické vyhledávání talentů a práce s nimi
 - Opatření – Rozvoj zájmového vzdělávání na SŠ

Strategie integrovaných územních investic – ITI – Plzeňské metropolitní oblasti

Tato strategie stanovila problémové oblasti v plzeňské metropolitní oblasti. K nim byly přiřazeny jejich příčiny a žádoucí změna. Odborného vzdělávání se přímo týkají dva z problémů, které byly strategií určeny. Jedná se o:

- Kvalifikovanost pracovních sil v dělnických profesích
 - problém – zaměstnavateli deklarovaný zřetelný nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v dělnických profesích
 - příčina – úbytek zájmu o technické obory a počtu žáků
 - žádoucí změna – podpora zájmu žáků o technické a přírodovědecké obory
- Udržitelnost oborů
 - problém – pokles zájmu o některé obory s výučním listem, ačkoliv by našli na trhu práce uplatnění
 - příčina – pokles žáků na středních odborných školách (demografický vývoj); větší šance na přijetí ke studiu na střední škole zakončeným maturitou
 - žádoucí změna – podpora učňovského vzdělávání i zaměstnavateli; zajištění infrastruktury ZŠ a SŠ k rozvoji technických a řemeslných dovedností

5.2.3. Aktivity v oblasti odborného vzdělávání v Plzeňském kraji

Teritoriální pakt zaměstnanosti Plzeňského kraje

Teritoriální pakt zaměstnanosti Plzeňského kraje byl podepsán 25. ledna 2016 šesti zástupci institucí, jež se k této spolupráci zavazují (Plzeňský kraj, Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje, Asociace hospodářských komor Jihozápad, Regionální rada odborových svazů ČMKOS Plzeňského kraje, Úřad práce ČR – Krajská pobočka v Plzni, Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s.).

Pakt zaměstnanosti vytváří mezi výše uvedenými subjekty partnerství, které bude platformou pro spolupráci při vytváření strategických aktivit v oblasti trhu práce a zaměstnanosti. Předpokládané aktivity Paktu zaměstnanosti jsou shrnuty do čtyř hlavních činností, které jsou vzájemně těsně provázané. Základním předpokladem fungování je komunikace a výměna znalostí o regionálním trhu práce mezi subjekty veřejného a soukromého sektoru. S tímto souvisí také soustavný monitoring stavu a vývoje trhu práce, což je uvedeno jako druhá stěžejní aktivita. Obsahem této aktivity je vytvoření, správa a aktualizace co možná nejkomplexnější tematické báze vztahující se k trhu práce, ale se všemi podstatnými vazbami (např. vzdělávání, vývoj odvětví ekonomiky a potřeb profesí). Součástí báze budou statistická data a další údaje podobného charakteru, ale také výsledky průzkumů v privátním i veřejném sektoru. Dále se předpokládá, že součástí znalostní báze budou i prognózy potřeb trhu práce. Tomuto cíli musí odpovídat dostupná data i použité metody práce s daty. Třetí důležitou činností je formulace správné společné regionální strategie zaměstnanosti. Tato aktivita směřuje k naplnění strategické úlohy Paktu zaměstnanosti, tj. formulaci Společné regionální strategie zaměstnanosti. Na strategii navazuje ve čtvrté aktivitě tzv. Integrovaný plán rozvoje zaměstnanosti, který slouží k identifikaci a přípravě zásadních projektů, které jsou připravovány jako integrované, tj. při respektování jejich hlavního cíle a vzájemných vazeb. Jako čtvrtá aktivita je uvedena aplikace zjištěných poznatků v praxi. Doba trvání Paktu zaměstnanosti je dána smlouvou na dobu určitou do 31. 12. 2022, tj. do konce aktuálního programového období EU.⁹

Projekt Kurikulum S

Tento IpN (Individuální projekt národní) projekt byl realizován v rámci OP VK Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Partnerem projektu byl Národní ústav pro vzdělávání. Projekt byl ukončen k 30. 06. 2012. Cílem projektu byla podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání. V Plzeňském kraji se do projektu zapojily tři střední odborné školy jako pilotní školy (Integrovaná střední škola Klatovy; Střední odborné učiliště elektrotechnické, Plzeň, Vejprnická 56; Střední odborná škola Stříbro.

Činnosti Plzeňské kraje

Krajský úřad provádí řadu činností v návaznosti na strategické dokumenty tak, aby zvýšil zájem o odborné, respektive technické vzdělávání.

- Motivace pro technické vzdělávání
 - Cílem je zvýšení motivace žáků základních škol ke studiu technických oborů prostřednictvím poskytnutí účelových finančních prostředků na podporu středních škol.
 - Školy přihlášené do dotačního programu v roce 2015 (14 SŠ):

⁹ Pakt zaměstnanosti propojuje veřejný a soukromý sektor. Plzeňský kraj [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/pakt-zamestnanosti-propojuje-verejny-a-soukromy-sektor>

- Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640
 - Střední odborné učiliště elektrotechnické, Plzeň, Vejprnická 56
 - Gymnázium a Střední odborná škola, Rokycany, Mládežníků 1115
 - Střední škola informatiky a finančních služeb, Plzeň, Klatovská 200
 - Gymnázium, Sušice, Fr. Procházky 324
 - Střední průmyslová škola, Tachov, Světce 1
 - Střední odborné učiliště stavební, Plzeň, Borská 55
 - Střední průmyslová škola dopravní, Plzeň, Karlovarská 99
 - Střední škola, Kralovice, nám. Osvobození 32
 - Střední škola, Horažďovice, Blatenská 313
 - Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109
 - Střední škola a Základní škola, Oselce
 - Střední škola, Bor, Plzeňská 231
 - Gymnázium, Plzeň, Mikulášské nám. 23
- Předávání sad ručního nářadí žákům 1. ročníků technických oborů ukončených výučním listem
 - V rámci této aktivity jsou podporovanými obory:
 - **Stavebnictví:** zedník, zednické páce, instalatér, tesař, tesařské práce, pokrývač, kamnář, malířské a natěračské práce
 - **Elektrotechnika:** elektrikář, autoelektrikář, elektromechanik pro zařízení a přístroje, elektrikář – silnoproud, elektrotechnické a strojně montážní práce
 - **Strojírenství:** mechanik opravář motorových vozidel, klempíř, kovář, obráběč kovů, karosář, nástrojař, strojní mechanik, autolakýrník, strojírenské práce
 - Celkově žáci 1. ročníků technických oborů zakončených výučním listem obdrželi v roce 2015 od Plzeňského kraje celkem 678 sad ručního nářadí z 16 středních škol v Plzeňském kraji.
 - Opatření pro zvýšení zájmu žáků o vzdělávání v oborech zakončených výučním listem
 - Dotační program na poskytnutí finančního příspěvku ve výši 500 Kč měsíčně na úhradu ubytování žáků ve vybraných oborech vzdělávání (skupiny 23 - strojírenství, 26 - elektrotechnika a 36 - stavebnictví).
 - Poskytnutí finančního příspěvku je vázáno splněním těchto podmínek:
 - žák byl přijat do oboru vzdělání zakončeného výučním listem střední školou zřizovanou Plzeňským krajem do denní formy studia;
 - žák se řádně vzdělává v oboru vzdělání, tzn. nemá na vysvědčení nedostatečnou;

- žák nemá sníženou známku z chování;
 - žák nemá neomluvenou nepřítomnost ve vyučování.
- V 1. pololetí školního roku 2015/2016 čerpalo příspěvek na ubytování celkem 125 žáků.
- Řemeslný kemp – jaké kempy
 - Realizovány v rámci udržitelnosti projektu „Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji“.
 - Kempy jsou organizovány pro žáky 1. ročníků, u mechanika opraváře motorových vozidel pro žáky 2. ročníků.
 - Cílem kempů je podpora talentovaných žáků, kteří mají o obor opravdový zájem.
 - Konkrétními kempy jsou:
 - Mechanik opravář motorových vozidel
 - Truhláři, strojní mechanici a obráběči
 - Elektromechanik a elektrikář
- Řemeslo má zlaté dno
 - Rukodělná soutěž vyhlášená náměstkem hejtmána pro oblast školství, sportu a cestovního ruchu. Soutěž probíhá ve třech věkových kategoriích.
 - Cílem je:
 - popularizace řemeslných oborů mezi žáky základních a středních škol;
 - zvýšení zájmu žáků o technické obory vzdělávání;
 - motivace žáků studovat tyto obory na středních školách;
 - podpora řemeslné zručnosti dětí.
- Soutěže žáků v odborných dovednostech
 - **KOVO Junior** - soutěž pro obory mechanik seřizovač, strojní mechanik a obráběč kovů
 - **O zlatý pohár Linde** - soutěž ve svařování
 - Automechanik Junior - soutěž pro obor mechanik opravář motorových vozidel
 - O hoblík Káji Hoblíka - soutěž pro obor truhlář

5.2.4. Potřeby škol v oblasti odborného vzdělávání

V rámci dotazníkového šetření na školách Plzeňského kraje byla řešena také oblast odborného vzdělávání. Zúčastnilo se jej 55 středních a vyšších odborných škol a v následujících 3 grafech (44 – 46) jsou v rámci odborného vzdělávání popsány:

- činnosti, na kterých se školy aktivně podílejí,
- překážky, které jsou v této oblasti,

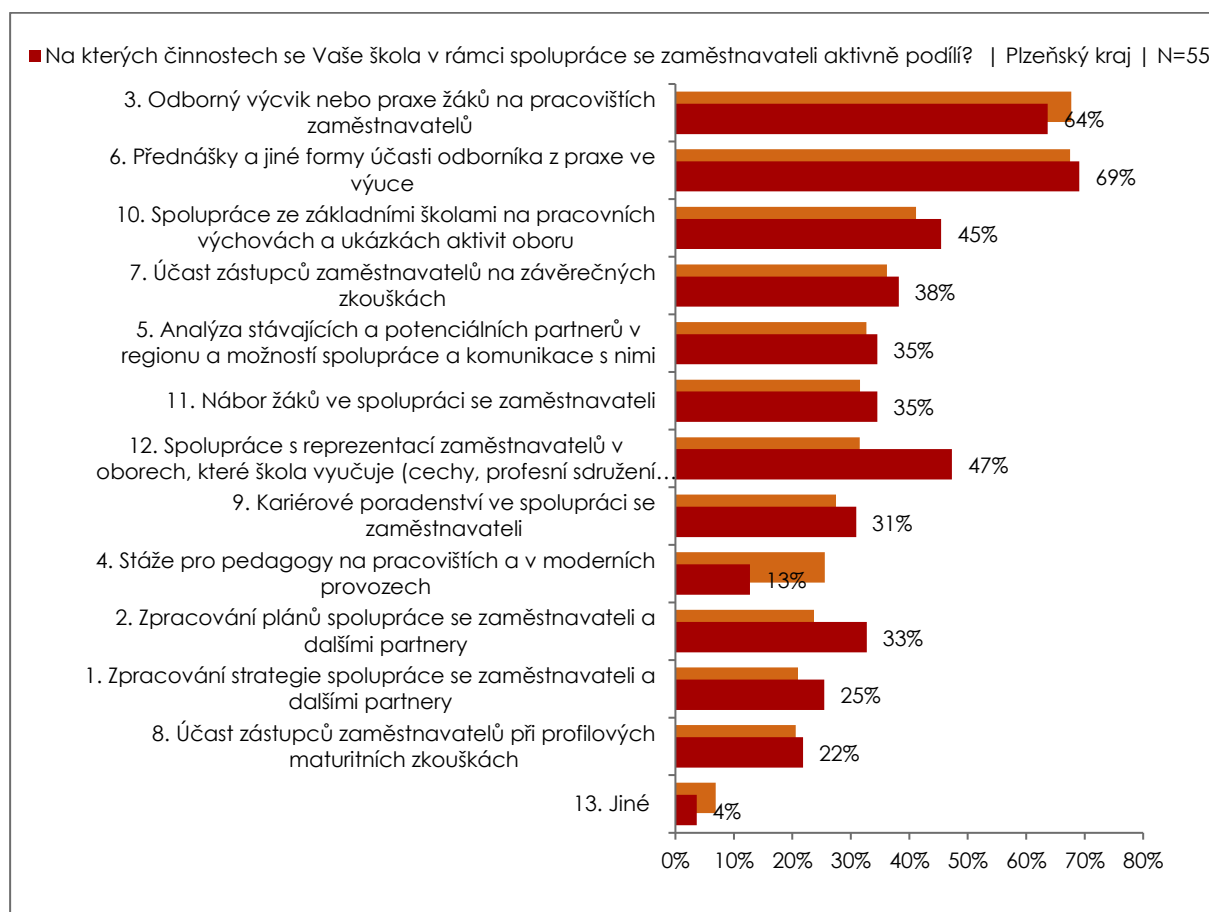
- opatření, kterých by se mohlo dosáhnout požadovaných cílů.

V grafech jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

Zjišťování potřeb školy v oblasti odborného vzdělávání probíhalo formou dotazníkového šetření v prosinci 2015. Dotazník byl vytvořen a zpracován Národním ústavem pro vzdělávání a v Plzeňském kraji se ho zúčastnilo 55 středních a vyšších odborných škol.

V oblasti podpory odborného vzdělávání byly identifikovány činnosti, na kterých se školy v rámci spolupráce se zaměstnavateli aktivně podílí. Jako nejčastější činnost, kterou školy vyvíjejí směrem ke spolupráci se zaměstnavateli je „Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce“. Dále pak „Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů“ a „Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru“. Tyto tři činnosti jsou v porovnání s republikovým průměrem také na prvních třech místech. Jen jsou prohozeny první dvě pozice. Avšak všechny tyto činnosti jsou na tom procentuálně v republikovém porovnání podobně (rozdíl maximálně 5 % není nikterak statisticky významný).

Graf 44: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci spolupráce se zaměstnavateli

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 3. Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů
- 6. Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce
- 10. Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru
- 7. Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách
- 5. Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi
- 11. Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli

12. Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami
9. Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli
4. Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech
2. Zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery
1. Zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery
8. Účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách
13. Jiné

Naopak nejméně časté činnosti, které jsou školami v Plzeňském kraji prováděny směrem ke spolupráci se zaměstnavateli, jsou „Účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách“; „Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech“ a „Jiné“. Přičemž je uvedení činnosti „Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech“ v tak malé četnosti v Plzeňském kraji oproti celorepublikovému průměru (v Plzeňském kraji uvedeno pouze v 13 % škol, v rámci celé ČR 26 % škol), je statisticky velmi významné. Více viz graf č. 44.

V rámci spolupráce škol a zaměstnavatelů byly také stanoveny překážky, které ztěžují či znemožňují tuto spolupráci. Jako nejvýznamnější překážku ve spolupráci škol a zaměstnavatelů v Plzeňském kraji „Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost“. Tato překážka byla jako nejvýznamnější identifikována i v rámci celé ČR, avšak v Plzeňském kraji byla uvedena 6 % nad republikovým průměrem. Další významné překážky, které školy vidí v případné spolupráci škol a zaměstnavatelů, jsou „Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat“ (v republikovém průměru až jako 6 nejvýznamnější překážka) a „Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí“ (v republikovém průměru také jako třetí). Zejména uvedení překážky „Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat“ se jeví jako významné pro Plzeňský kraj, jelikož byla uvedena o 10 % více než v rámci republikového průměru.

Naopak nejméně časté překážky, které jsou školami v Plzeňském kraji školami udávány v rámci spolupráce škol a zaměstnavatelů, odpovídají i republikovému průměru. Jsou to „Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná“; „Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (maturitách)“ a „Jiné“.

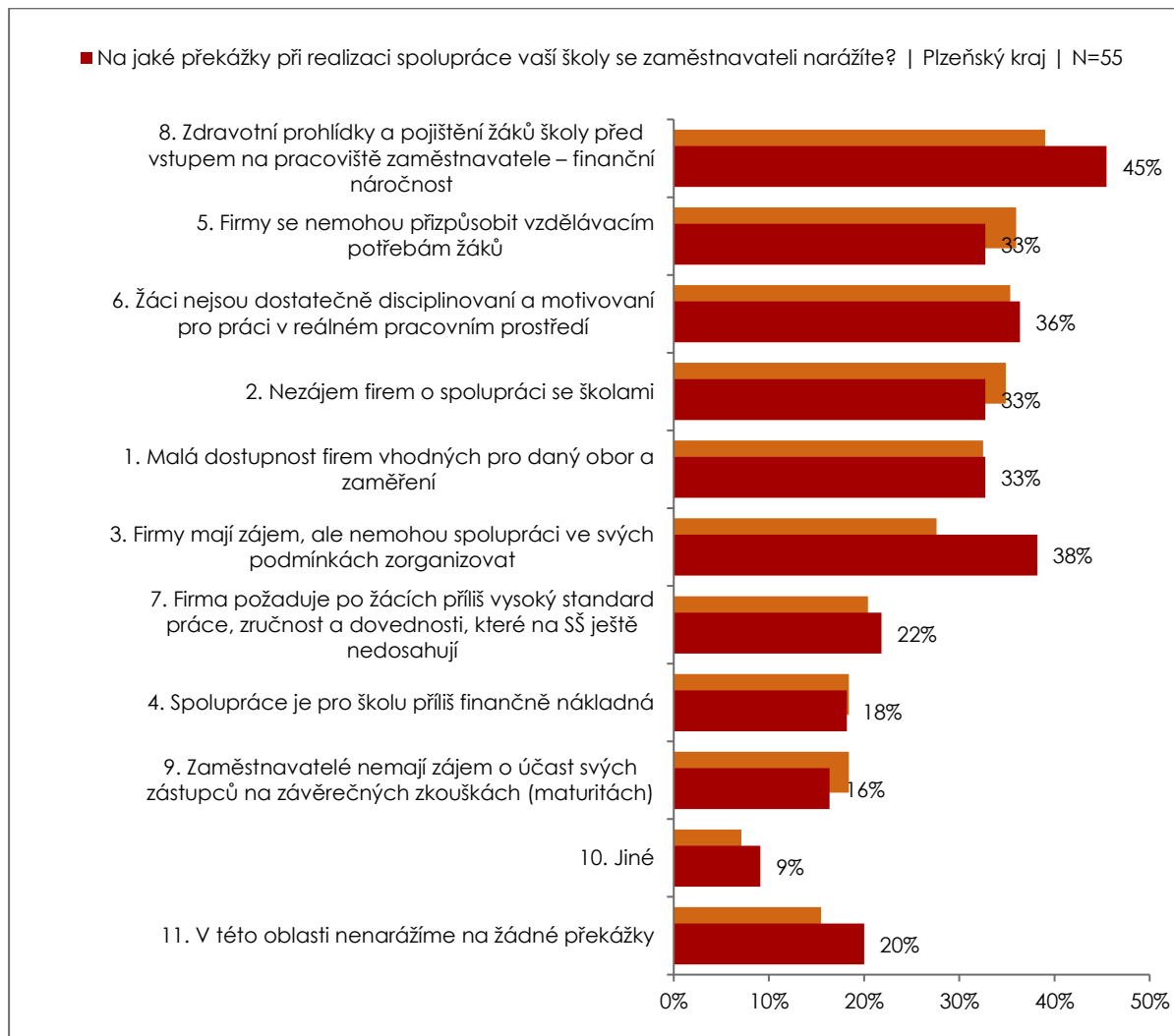
Pozitivním bodem zůstává, že o více než 5 % škol než v rámci průměru celé ČR uvedlo „V této oblasti nenarážíme na žádné překážky“ (20% - tj. celkem pětina všech zapojených škol). Více viz graf č. 45.

V rámci podpory odborného vzdělávání založeném na spolupráci škol a zaměstnavatelů byla v rámci dotazníkového šetření na středních a vyšších odborných školách zjišťována i opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci spolupráce se zaměstnavateli. Nejvíce škol uvedlo, že by uvítalo „Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty“. Uvedení tohoto opatření ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významné v porovnání se všemi školami v ČR. O 14 % více škol uvedlo toto opatření v porovnání s celostátním průměrem. Další opatření, které by mohlo školám pomoci ve spolupráci se zaměstnavateli, jsou „Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)“ a „Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)“. Tyto překážky seřazené na 2. až 3. místě jsou oproti celorepublikovému průměru přehozené.

Všechna možná opatření uvedená v dotazníku mají v Plzeňském kraji procentuálně vyšší podíl (vyjma 4). Některá dokonce velmi významně. Jako statisticky významné se jeví také uvedení opatření „Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli“, což uvedla více než polovina škol v Plzeňském kraji. Oproti celorepublikovému průměru je to o 14 % více.

Naopak opatření, která jsou školami v Plzeňském kraji školami vnímána, že nepovedou ke spolupráci se zaměstnavateli, jsou „Příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech/odborném výcviku na bázi kompetencí“, „Navýšení počtu hodin odborných předmětů/odborného výcviku u zaměstnavatelů“ a „Jiné“. Více viz graf č. 46.

Graf 45: Překážky, na které školy naráží v rámci spolupráce se zaměstnavateli

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

8. Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost

5. Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků

6. Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí

2. Nezájem firem o spolupráci se školami

1. Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření

3. Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat

7. Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují

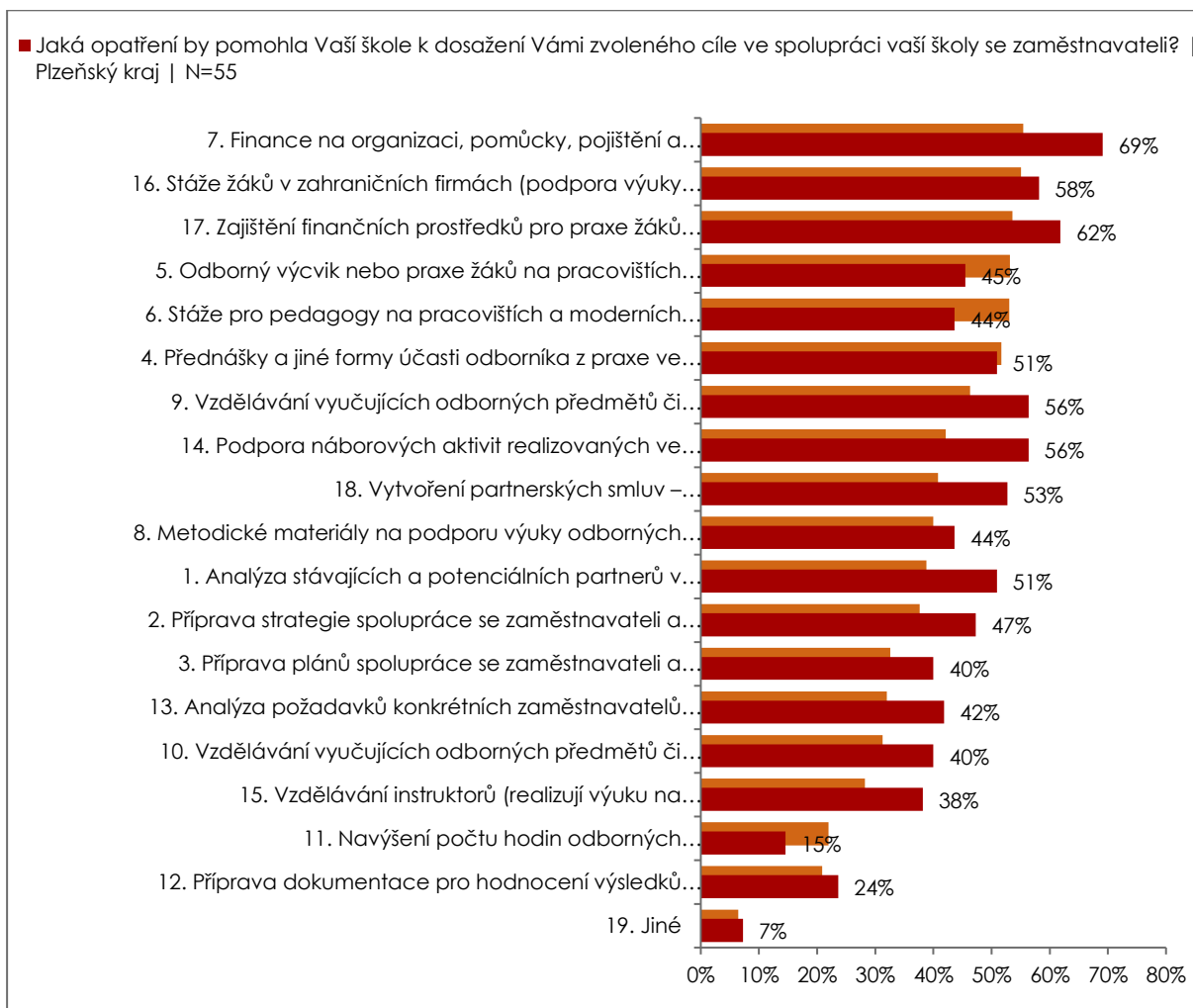
4. Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná

9. Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (maturitách)

10. Jiné

11. V této oblasti nenarážíme na žádné překážky

Graf 46: Opatření, která by školám pomohla při realizaci stanoveného cíle v rámci spolupráce se zaměstnavateli

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 7. Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty
- 16. Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)
- 17. Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)
- 5. Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů
- 6. Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních
- 4. Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku
- 9. Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti
- 14. Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli
- 18. Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče
- 8. Metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku
- 1. Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace
- 2. Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery
- 3. Příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery
- 13. Analýza požadavků konkrétních zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP
- 10. Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj pedagogicko-psychologické složky
- 15. Vzdělávání instruktorů (realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů)
- 11. Navýšení počtu hodin odborných předmětů/odborného výcviku u zaměstnavatelů
- 12. Příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech/odborném výcviku na bázi kompetencí
- 19. Jiné

5.2.5. Závěr

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Odborné vzdělávání **byly stanoveny hlavní problémy v oblasti odborného vzdělávání, které byly doplněny o jejich možné příčiny.** Dále byla u každého problému **navržena žádoucí změna (cíl)**, kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 19.

Tabulka 19: Shrnutí problematiky v oblasti odborného vzdělávání v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečný zájem o technické a řemeslné obory	Malá informovanost žáků o studiu a uplatnění	Zvýšit motivaci žáků ke studiu technických a řemeslných oborů
	Nízká informovanost rodičů (prarodičů)	
	Malé zapojení firem do prezentace technických a řemeslných oborů	
	Nízká společenská prestiž technických a řemeslných oborů	
	Stereotypy spojené s trhem práce	Zvýšit zapojení dívek do technického vzdělávání
	Pokles zájmu o technické vzdělávání u dívek	
Vysoký podíl nedokončení studia v odborném vzdělávání	Nedostatečná prostupnost v rámci oborů odborného vzdělávání	Zvýšit míru dokončení odborného vzdělávání
	Ztráta motivace ke studiu a jeho dokončení (chybná volba, špatné výsledky, potřeba osamostatnění atd.)	
	Aktuální nedostatek nekvalifikovaných pracovních sil na regionálním trhu práce	
	Málo atraktivní formy výuky odtržené od praxe	
	Sociální situace rodin žáků	
Nedostatečná kvalita odborné přípravy	Nedostatečné a zastarávající vybavení pro odborné vzdělávání	Zlepšit kvalitativní úroveň kompetencí absolventů z pohledu potřeb zaměstnavatelů
	Malé zapojení zaměstnavatelů do odborné přípravy	
	Malé praktické zkušenosti pedagogů	
	Nedostatečný zájem žáků o obor	
	Nedostatek objektivních dat o vývoji a aktuálním stavu trhu práce	Zvýšit počet absolventů v nejpotřebnějších oborech

Nedostatek absolventů odborného vzdělávání vzhledem k potřebám trhu práce	Nedostatečné zapojení firem do odborného vzdělávání	
	Demografické vlivy	
Nepříznivá věková struktura a předpokládaný nedostatek pedagogů odborných předmětů a mistrů odborného výcviku	Malý zájem o studium technických předmětů na pedagogických fakultách	Získat a udržet učitele odborných předmětů a mistrů odborného výcviku
	Odchody odborných učitelů a odborného výcviku do soukromé sféry (vyšší mzdy)	

5.3. Platforma Podpora podnikavosti

Při tvorbě Krajského akčního plánu vzdělávání v Plzeňském kraji (KAP) byla vytvořena platforma „Podpora podnikavosti“. V rámci této analýzy bude podrobně charakterizováno povinné téma KAP vztahující se k podpoře podnikavosti, které bylo také sledováno při dotazníkovém šetření na středních a vyšších odborných školách v rámci analýzy potřeb na školách, a to:

- **Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě, a to průřezově pro VOŠ, SŠ, ZŠ a pro oblast iniciativy a kreativity také pro MŠ**

5.3.1. Úvod do řešené problematiky

Výchova k podnikavosti jsou všechny výukové metody směřující k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností. Jedním z hlavních bodů je pozitivní motivace učitelů pro začlenění podpory podnikavosti do výuky včetně doporučení a zajištění více praktické výuky, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů (zdůraznění ekonomických aspektů probírané látky ve výuce).

5.3.2. Strategické dokumenty

V oblasti podpory podnikavosti neexistuje žádná ucelená metodika, která by se této problematice komplexně věnovala. Při získávání poznatků o podpoře podnikavosti lze vycházet z následujících strategických dokumentů. Míra podrobnosti zabývající se řešenou problematikou je však různá.

Školský zákon č. 561/2004 Sb. v platném znění a zákon č. 82/2015 Sb. v platném znění

Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství

Národní RIS 3 Strategie

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky („Národní RIS3 strategie“) je nový strategický dokument, jehož přípravou je na základě usnesení vlády č. 809 z roku 2013 pověřeno Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

V rámci Národní RIS 3 strategie je definována oblast podnikání a inovace jako prioritní oblast. V té jsou stanoveny tyto 3 problémové okruhy:

- slabá úroveň podnikavosti a nedostatečně výkonný endogenní podnikatelský sektor;
- vysoká závislost hospodářského vývoje ČR na aktivitách firem pod zahraniční kontrolou, které využívají ČR pouze jako výrobní základnu;
- nestabilita regulačního rámce a administrativní náročnost plnění regulačních pravidel.

K těmto 3 problémovým okruhům byly stanoveny následující strategické cíle, kterými by měly být eliminovány stanovené problémy:

- zvýšit inovační poptávku ve firmách (i ve veřejném sektoru);
- zvýšit míru podnikání ve společnosti s důrazem na zakládání nových rychle rostoucích firem;
- zvýšit internacionalizaci MSP (malého a středního podnikání).

Národní inovační strategie České republiky

Dle Národní inovační strategie České republiky (NIS) závisí plnění cílů v oblasti vzdělávání a kvality lidských zdrojů na funkčnosti základního a středního vzdělávání, proto je NIS provázána s národní vzdělávací politikou. Hlavními oblastmi provázanosti jsou soft-skills, zejm. výchova k podnikavosti, samostatnosti a kreativitě, horizontální mobilita a zapojení podnikového sektoru do tvorby vzdělávacích programů, nástroje podporující celoživotní vzdělávání, rozvoj logického myšlení, posilování IT gramotnosti, výuka matematiky, posílení výuky technických a přírodovědných předmětů a rozvoj vztahu k technice již od dětského věku.

NIS je rozdělena do čtyř hlavních částí zabývajících se excelentním výzkumem, spoluprací mezi podnikovým a akademickým sektorem při transferu znalostí, podporou inovačního podnikání a lidmi jako nositeli nových nápadů a iniciátory změn.

RVP

Rámcové vzdělávací programy tvoří obecně závazný rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů škol všech oborů vzdělání v předškolním, základním, základním uměleckém, jazykovém a středním vzdělávání. Do vzdělávání v České republice byly zavedeny zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon).

Problematika podpory respektive kompetencí k podnikavosti je řešena průřezově v jednotlivých rámcových vzdělávacích programech (RVP) pro jednotlivé typy škol. Avšak pouze jediný rámcový vzdělávací program určený pro gymnázia řeší samostatně kompetence k podnikavosti (viz RVP pro gymnázia).

RVP pro gymnázia

Pouze rámcový vzdělávací program určený pro gymnázia řeší samostatně kompetence k podnikavosti. Jedná se o kompetence, které by si měl žák na čtyřletých a vyšších stupních víceletých gymnázií osvojit:

- cílevědomě, zodpovědně a s ohledem na své potřeby, osobní předpoklady a možnosti se rozhodovat o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření;
- rozvíjet svůj osobní i odborný potenciál, rozpoznávat a využívat příležitosti pro svůj rozvoj v osobním a profesním životě;
- uplatňovat proaktivní přístup, vlastní iniciativu a tvořivost, vítat a podporovat inovace;
- získávat a kriticky vyhodnocovat informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech, využívat dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit;

- usilovat o dosažení stanovených cílů, průběžně revidovat a kriticky hodnotit dosažené výsledky, korigovat další činnost s ohledem na stanovený cíl; dokončit zahájené aktivity, motivovat se k dosahování úspěchu;
- posuzovat a kriticky hodnotit rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích a v případě nezbytnosti tato rizika nést;
- chápat podstatu a principy podnikání, zvažovat jeho možná rizika, vyhledávat a kriticky posuzovat příležitosti k uskutečnění podnikatelského záměru s ohledem na své předpoklady, realitu tržního prostředí a další faktory.

Tyto klíčové kompetence by měly sloužit k osobnímu rozvoji jedince, jeho zapojení do společnosti v období po ukončení studií a jsou považovány za důležité pro studia na gymnáziu. Výše uvedené klíčové kompetence představují žádoucí stav, ke kterému by měli žáci gymnázií dle svých osobních schopností směřovat a přibližovat se jim. Každé gymnázium si navrhuje a ve školním vzdělávacím programu (ŠVP) popisuje vlastní postupy, které budou učiteli využívány k cílenému rozvíjení těchto klíčových kompetencí žáků. Tyto postupy jsou v ŠVP označovány jako výchovné a vzdělávací strategie a jsou uplatňovány i při mimovýukových aktivitách.¹⁰

5.3.3. Aktivity v oblasti podpory podnikavosti v Plzeňském kraji

Podpora podnikatelských znalostí žáků ZŠ

Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje zahájila 30. 9. 2014 realizaci projektu s názvem Podpora podnikatelských znalostí žáků ZŠ (reg. č.: CZ.1.07/1.1.00/54.0030). Projekt byl financován Evropským sociálním fondem z OP VK a státním rozpočtem České republiky.

Jednalo se o projekt, který v nadregionálním rozsahu zkoušel aplikovat zjednodušený model tzv. fiktivních firem, který se osvědčil na středních školách, na školy základní. Cílem projektu nebyla věrná simulace podnikání, jak je tomu u obdobných aktivit zaměřených na žáky SŠ, ale zvýšení jejich finanční gramotnosti a měkkých dovedností. Žáci se formou neformálního učení naučili prakticky aplikovat znalosti z povinných předmětů, pracovat v týmu, vyhledávat informace a prezentovat dosažené výsledky. Do realizace projektu se zapojilo 43 škol převážně z Plzeňského kraje a proškolovalo se více než 70 učitelů ze zapojených základních škol. Při vlastní realizaci projektu si žáci vyzkoušeli podnikání v 95 různě zaměřených minipodnicích (fiktivních firmách) – od řemeslně zaměřených firem přes marketingové a reklamní agentury po televizní a vydavatelské společnosti. V průběhu projektu žáci vypracovali pro své minipodniky podnikatelský plán, který konzultovali s podnikatelem z praxe a vyzkoušeli si spolupráci a obchodování s dalšími minipodniky. Vyvrcholením projektu byl veletrh konaný 20. května 2015, na kterém byly odbornou porotou vyhlášeny nejlepší fiktivní firmy.

Fiktivní a studentské firmy

Z pohledu podpory podnikavosti či rozvoje kompetencí k podnikavosti jsou nejčastějším nástrojem fiktivní firmy. Jak fiktivní tak studentské firmy jsou na školách vyučovány ve 3. či 4. ročníku.

Koncept fiktivních firem spatřil světlo světa v 17. století, kdy byl v Německu používán pro zácvičování nových pracovníků v místních manufakturách. Pro potřeby vzdělávání začaly být fiktivní firmy používány v německy mluvících zemích od druhé poloviny minulého století. Do České republiky přišly fiktivní firmy v

¹⁰ Rámcový vzdělávací program pro gymnázia [online]. Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Praha, 2007 [cit. 2016-04-01]. ISBN 978-80-87000-11-3. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf

roce 1992, kdy Mgr. Slanař z Vídně na Vysoké škole ekonomické v Praze přednášel o této vzdělávací metodě. Na základě zájmu, který tato přednáška vzbudila, bylo na Katedře didaktiky ekonomických předmětů založeno Centrum fiktivních firem (CEFIF). V roce 2011 přešel CEFIF na Výzkumný ústav odborného školství, jednoho z předchůdců současného Národního ústavu pro vzdělávání, kde sídlí dosud. Od roku 2003 je CEFIF přidruženým členem EUROOPEN, což je mezinárodní síť fiktivních firem.¹¹

Fiktivní firma je nástrojem pro rozvoj podnikatelských kompetencí žáků středních a vyšších odborných škol. Poskytuje jim možnost aktivně rozvíjet své obchodní dovednosti a znalosti. Jedná se o virtuální společnost, která je vedena, jako by skutečně existovala. Simuluje reálné procesy, produkty a služby. Takovéto firmy odpovídají reálné společnosti svojí formou, strukturou a funkcí, řídí se stejnými právními předpisy, využívá stejné podklady z hospodářské praxe. Fiktivní firmy spolu obchodují navzájem podle běžných obchodních zvyklostí. Jejich pracovníci uskutečňují všechny základní podnikové činnosti, jako jsou:

- nákup, prodej, reklama;
- písemný i telefonický hospodářský styk;
- fakturace a účtování;
- činnosti podnikového sekretariátu.¹²

Cílem výuky ve fiktivní firmě je trénovat iniciativu, samostatnost a také poskytnout žákům znalosti, jak založit a vést obchodní společnost nebo živnost. Žáci se učí pracovat v týmu, přijímat odpovědnost, rozvíjet iniciativu a zlepšovat své měkké a také odborné dovednosti. Důležitý je i trénink prezentace výsledků jak svých, tak celé společnosti. Práce ve fiktivní firmě integruje jednotlivé odborné ekonomické předměty a poskytuje žákům znalosti a dovednosti, které upotřebí při zakládání vlastní firmy, nebo které jim umožní získat zaměstnání po dokončení jejich vzdělávání. Předmět fiktivní firma je ideálním řešením učební praxe. Ačkoliv nejsou používány reálné peníze, ale fiktivní, ostatní akce probíhají ve stejné podobě, jako je tomu v reálném světě – firmy jsou zakládány podle stejné legislativy jako reálné společnosti, živnostenské listy jsou vydávány, povinné odvody placeny, platební příkazy jsou zadávány, faktury vystavovány, účty vedeny, mzdy vypláceny. Fiktivní firma používá nástroje marketingu jako je průzkum trhu, reklama, připravuje se na veletrhy a často spolupracuje s reálným podnikatelským subjektem – prodává jeho výrobky, poskytuje jeho služby, nese jeho jméno nebo svým jménem sponzora připomíná. Na oplátku dostává propagační předměty, rady a někdy i technickou a materiální pomoc.¹³

Výhody pro reálné firmy plynoucí ze spolupráce s firmou fiktivní:

- dobře připravená pracovní síla;
- snížené náklady na vyhledávání nových zaměstnanců;
- snížení času nutného na zapracování;
- vyvarování se chybám při umísťování nových pracovníků;
- dobré public relation;
- možnost volně otestovat průzkum trhu pro nové výrobky.¹⁴

¹¹ O fiktivní firmě: Stručná historie. Národní ústav pro vzdělávání [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem/o-fiktivni-firme>

¹² O fiktivní firmě: Co je fiktivní firma?. Národní ústav pro vzdělávání [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem/o-fiktivni-firme>

¹³ Tamtéž

¹⁴ Tamtéž

V zahraničí se fiktivních firmy používají i pro vzdělávání dospělých. Kromě studentů vyšších odborných a vysokých škol jimi procházejí i nezaměstnaní v rekvalifikaci, handicapovaní lidé, ženy vracející se z mateřské dovolené nebo třeba vězni. V českých podmínkách je zakládána žáky pod dohledem jejich vyučujícího a ve spolupráci s Centrem fiktivních firem nebo JA Czech, které výuku ve fiktivních firmách částečně koordinují.

Centrum fiktivních firem (CEFIF), jak bylo výše zmíněno, bylo založeno na VŠE a dnes působí pod Národním ústavem vzdělávání (NÚV). CEFIF koordinuje síť fiktivních firem v České republice, poskytuje jim podporu, ale také poradenství žákům a vyučujícím působícím na školách ve fiktivních firmách. Dále podporuje pořadatele veletrhů fiktivních firem a vede úřady CEFIF, které poskytují služby fiktivním firmám:

- Rejstříkový soud;
- Živnostenský úřad;
- Finanční úřad;
- Správa sociálního zabezpečení;
- ZDRAFIK - fiktivní zdravotní pojišťovna;
- Pojišťovna CEFIF;
- Centrální dodavatel;
- FIBA banka;
- CEFIFBANKA.

Alternativou k fiktivním firmám je JA Czech (Junior Achievement). Vznikla v roce 1919 v USA, dnes působí ve více než 120 zemích světa. Do jejích programů se každoročně zapojí na 10 milionů dětí a studentů ve věku od 6 do 22 let. Českou kancelář Junior Achievement, JA Czech, založil v roce 1992 pan Tomáš J. Baťa. Vzdělávací programy Junior Achievement v ČR od té doby absolvovalo více než 300 tisíc dětí a studentů.¹⁵

V programu JA Firma, v rámci JA Czech, jsou zakládány obchodní společnosti, které fungují pod vedením učitele a konzultanta. V tomto případě se však nejedná čistě o fiktivní firmy, ale o jakési studentské firmy s reálnou činností.

Jak vyplývá z tabulek č. 20 a 21 níže, tak přímo v Plzeňském kraji jsou fiktivní firmy respektive studentské firmy soustředěny více pod Centrem fiktivních firem.

Tabulka 20: Fiktivní firmy na středních školách v Plzeňském kraji sdružené v rámci CEFIF

Fiktivní firmy na SŠ v Plzeňském kraji sdružené v rámci CEFIF (data k 22. 03. 2016)			
Škola	Firma	Web	Předmět činnosti
SPŠ dopravní, Plzeň	AMETYST		Prodej květin, květinové výzdoby, zahradnické potřeby. Provádí úpravu zeleně, odpadové hospodářství.
SPŠ dopravní, Plzeň	DUMBO		Nabízí organizaci oslav všeho druhu a také prodej potřebného vybavení a masky na party

¹⁵ O JA Czech. JA Czech [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.jafirma.cz/o-ja-czech>

SPŠ dopravní, Plzeň	KARDINÁL		Prodej, opravy, servis a doplňky pro herní konzole všeho druhu.
SPŠ dopravní, Plzeň	Olympia		Malý pivovar s vlastní výrobou ochucených piv, piva nealkoholická i v bio kvalitě.
SPŠ dopravní, Plzeň	Rubín, spol. s.r.o.	www.rubin.euweb.cz	Pivovar
SPŠ dopravní, Plzeň	SKELET		Prodej adrenalinových zážitků
SPŠ dopravní, Plzeň	X-rider		Prodej automobilů německých automobilek. Nabídka zahrnuje značky Audi, Mercedes-Benz a BMW. Od každé značky nabízíme pět vybraných modelů
SPŠ dopravní, Plzeň	ZODIAK		Nakládání s odpady a ekologická likvidace odpadů, sběrný dvůr. Svoz odpadu.
Střední škola informatiky a finančních služeb, Plzeň	CLEANERS	www.fifa.ssinfis.cz	Nabízí svoz odpadu, třídění odpadu a likvidaci nebezpečného odpadu. Současně prodej kontejnerů, popelnic a odpadkových košů.
Střední škola informatiky a finančních služeb, Plzeň	PPFB	www.fiba.ssinfis.cz	Poskytování finančních služeb.
Obchodní akademie, Plzeň	B & B		Bageterie – nákup a prodej baget.
Obchodní akademie, Plzeň	Medový ráj		Prodej medu a medových produktů, kosmetika z medu, svíčky ze včelího vosku.
Obchodní akademie, Plzeň	Plzeňský pramen		Výroba nealkoholických nápojů.

Zdroj: Centrum fiktivních firem

Tabulka 21: Studentské firmy na středních školách v Plzeňském kraji sdružené v rámci JA Firma

Studentské firmy na SŠ v Plzeňském kraji sdružené v rámci JA Firma (data k 22. 03. 2016)			
Škola	Firma	Web	Předmět činnosti
Gymnázium J.Š.Baara Domažlice	Snack baar u tyče	www.jafirma.cz	Prodej svačin.
Gymnázium J.Š.Baara Domažlice	U Mickeyho	www.jafirma.cz	Prodej svačin.
Gymnázium J.Š.Baara Domažlice	Foodporn	www.jafirma.cz	Prodej svačin.

Gymnázium Stříbro	MAPLE company	com- goas.cz/maple-company	<p>1. Výrobky:</p> <ul style="list-style-type: none"> Papírové kabelky a tašky CANDY BAG - jedná se o unikátní metodu, kde se pomocí jednotlivých papírových dílků skládá kabelka či taška Papírové dekorace a dárkové předměty z ruliček novin Kalendáře pro rok 2016 i 2017 s různou tematikou <p>2. Projektční činnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tvoříme variabilní odborné studie a předprojekty RAZ SENIOR PARKŮ - jedná se o návrh "Relaxačního a aktivně - zábavního parku pro seniory", který lze realizovat v každém městě, projekty mají náležitosti nutné pro získání dotace z EU.
VOŠ a SPŠE Plzeň	TechPass	www.techpass.cz	Náramky s čipem pro školu, adventní věnce na den otevřených dveří, voňavý balíček do auta.
VOŠ a SPŠE Plzeň	Original Company	Facebook Company Original	Občerstvení na akcích školy Dni otevřených dveří, na akci Otevíráme dveře vzdělání, balíček do auta - zimní, letní.
Akademie Hotelnictví a cestovního ruchu, s.r.o., Plzeň	The Pops	http://www.hotelovaskola-plzen.cz/studentske-firmy	Výroba a prodej sladkostí v severoamerickém stylu.

Zdroj: JA Firma

Do Centra fiktivních firem jsou v Plzeňském kraji celkem zapojeny 3 školy, v jejichž rámci je vytvořeno 13 fiktivních firem. Celkem 8 fiktivních firem je zřízeno na Střední průmyslové škole dopravní v Plzni. Tato škola pořádá i veletrhy fiktivních firem. V rámci JA Czech respektive programu JA Firma funguje v Plzeňském kraji 7 studentských firem na 4 školách. Nejvíce firem je na Gymnáziu J. Š. Baara v Domažlicích, a to 3. Z tabulek je také zřejmé, že programu JA Firma se podařilo dostat i na školy mimo Plzeň (Domažlice a Stříbro).

Ačkoliv je studentům středních škol v rámci firem poskytnuto praktické využití nabytých znalostí a dovedností získaných při hodinách odborných ekonomických předmětů, tak z celkového počtu 56 středních škol bez rozdílu zřizovatele nacházejících se v Plzeňském kraji, jsou pouze na 6 školách zavedeny fiktivní či studentské firmy. Celkově se dá z výše uvedeného usoudit, že o fiktivní firmy či studentské firmy na středních školách v Plzeňském kraji není příliš velký zájem.

Centrum podnikání

Centrum podnikání na Západočeské univerzitě v Plzni bylo založeno v roce 2015. Jeho posláním je přispívat svoji aktivitou a poznatky k podpoře a rozvoji podnikatelských činností, znalostí, dovedností a stavu poznání podnikatelského myšlení.

Cílem centra je inspirovat a podporovat především mladé lidi k aktivnímu podnikatelskému přístupu k životu tak, aby se dovedli prosadit a úspěšně uplatnit. Samozřejmostí je spolupráce se všemi katedrami Fakulty ekonomické, dále s dalšími vzdělávacími, odbornými či jinými institucemi a zástupci z řad podnikatelských subjektů. Mezi jeho činnosti patří:

- informační servis a poradenství v oblasti podnikání pro studenty ZČU;
- aktivní práce se studenty v oblasti podnikání, rozvoj podnikatelského potenciálu;
- příprava a realizace tematických workshopů/seminářů, soutěží atd.;
- podpora společensky prospěšného podnikání;
- podpora při navazování vhodných kontaktů, propojování rozličných subjektů napříč spektrem (neziskové subjekty, veřejná, soukromá sféra, aktivní jedinci z businessu atd.);
- výzkumná činnost v oblasti podnikání a relevantních oblastech;
- podpora a participace na tematicky vhodných projektových aktivitách.¹⁶

Dalšími činnostmi centra jsou zároveň výzkumné aktivity především v oblasti podnikání, podpory podnikání a společensky odpovědného podnikání apod. Také rozvoj jak základního, tak aplikovaného výzkumu, který by vedl k novým poznatkům či obohacení a rozšíření poznatků stávajících. Prostřednictvím centra jsou sdíleny příklady dobré praxe a je umožněn transfer znalostí a poznatků mezi veřejností, akademickou obcí a podnikatelskou sférou napříč jednotlivými zeměmi. Vznik centra byl iniciován a je jedním z výstupů mezinárodního výzkumného projektu „V4 Scientific Centers for the Enhancement of Financial Literacy and Entrepreneurship Education“, který byl finančně podpořen Višegrádským fondem.¹⁷

Úřad práce

Uchazeči znevýhodnění na trhu práce mohou dostat příspěvek na podporu výkonu samostatné výdělečné činnosti. V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji takto podpořeno 198 uchazečů o zaměstnání. Příspěvek byl poskytnut zejména na zahájení podnikání v oblastech osobních služeb (masér, kosmetička, kadeřnice, manikúra, pedikúra), v oblasti účetní a administrativní služby a finančního poradenství a oblasti opravy vozidel. Přibližně 70 % žadatelů jsou ženy.

5.3.4. Potřeby škol v oblasti podpory podnikavosti

Zjišťování potřeb škol v oblasti podpory podnikavosti probíhalo formou dotazníkového šetření v prosinci 2015. Dotazník byl vytvořen a zpracován Národním ústavem pro vzdělávání a v Plzeňském kraji se ho zúčastnilo 55 středních a vyšších odborných škol. V následujících 3 grafech (47 – 49) jsou v rámci podpory podnikavosti popsány:

- činnosti, na kterých se školy aktivně podílejí,
- překážky, které jsou v této oblasti,
- opatření, kterých by se mohlo dosáhnout požadovaných cílů.

V grafech jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

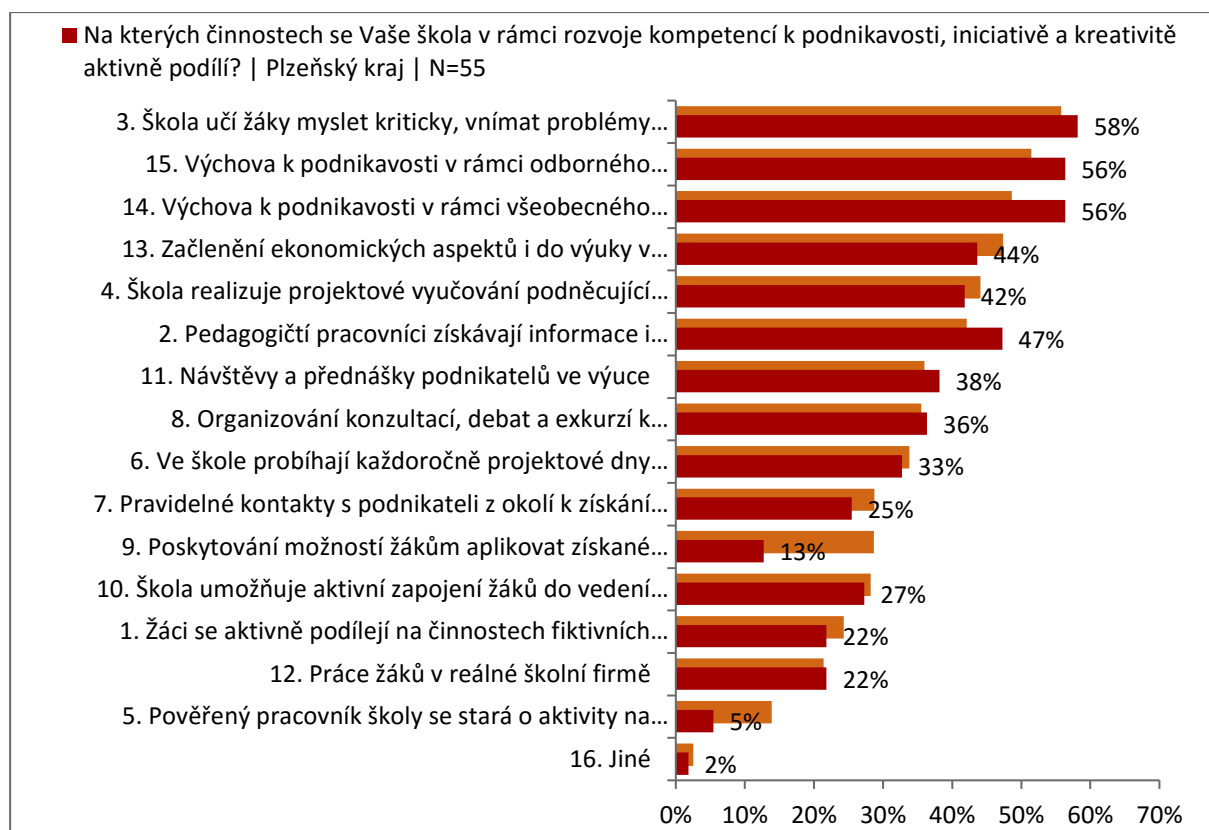
¹⁶ Centrum podnikání: Charakteristika. Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni [online]. [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.fek.zcu.cz/divize.php?shortcutdiv=cg>

¹⁷ Tamtéž

V oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě byly identifikovány činnosti, na kterých se školy aktivně podílí. Jako nejčastější činnost, kterou školy vyvíjejí směrem k rozvoji podnikatelských kompetencí žáků je „Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení“. Dále pak „Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání“ a „Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání“. Tyto tři činnosti jsou i v republikovém průměru na prvních třech místech. V Plzeňském kraji měly však tyto činnosti procentuálně vyšší zastoupení, než tomu bylo v celorepublikovém průměru.

Naopak nejméně časté činnosti, které jsou školami v Plzeňském kraji prováděny směrem k rozvoji kompetencí v podnikavosti žáků, jsou „Poskytování možností žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit“, „Pověřený pracovník školy se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů“ a „Jiné“. Přičemž je uvedení činnosti „Poskytování možností žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit“ v tak malé četnosti v Plzeňském kraji oproti celorepublikovému průměru (v Plzeňském kraji uvedeno pouze v 13 % škol, v rámci celé ČR 29 % škol) statisticky velmi významné.

Graf 47: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

3. Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení

15. Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání

14. Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání

13. Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech

4. Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními

2. Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce

11. Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce

8. Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele

6. Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity

7. Pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků
9. Poskytování možností žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit
10. Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování
1. Žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (např. Podnikavá škola)
12. Práce žáků v reálné školní firmě
5. Pověřený pracovník školy se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů
16. Jiné

V oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě byly školami stanoveny také překážky v rámci této oblasti. Jako nejvýznamnější překážku v rozvoji kompetencí k podnikavosti žáků vidí střední školy v Plzeňském kraji „Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku“. Tato překážka byla jako nejvýznamnější identifikována i v rámci celé ČR, avšak v Plzeňském kraji byla uvedena 9 % nad republikovým průměrem. Další významné překážky, které školy vidí v rozvoji kompetencí k podnikavosti, jsou „Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu“, „Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik“ a „Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty“. Tyto překážky seřazené na 2. až 4. místě jsou přesně obráceně vůči republikovému průměru. Velmi významnou překážkou se tedy ukazuje nezájem zaměstnavatelů o spolupráci se školami.

Naopak nejméně časté překážky, které jsou školami v Plzeňském kraji školami udávány směrem k rozvoji kompetencí v podnikavosti žáků, jsou „Zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu“, „Management školy nepovažuje téma za prioritu“, „V této oblasti nenarážíme na žádné překážky“ a „Jiné“. Více viz graf 48.

Graf 48: Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

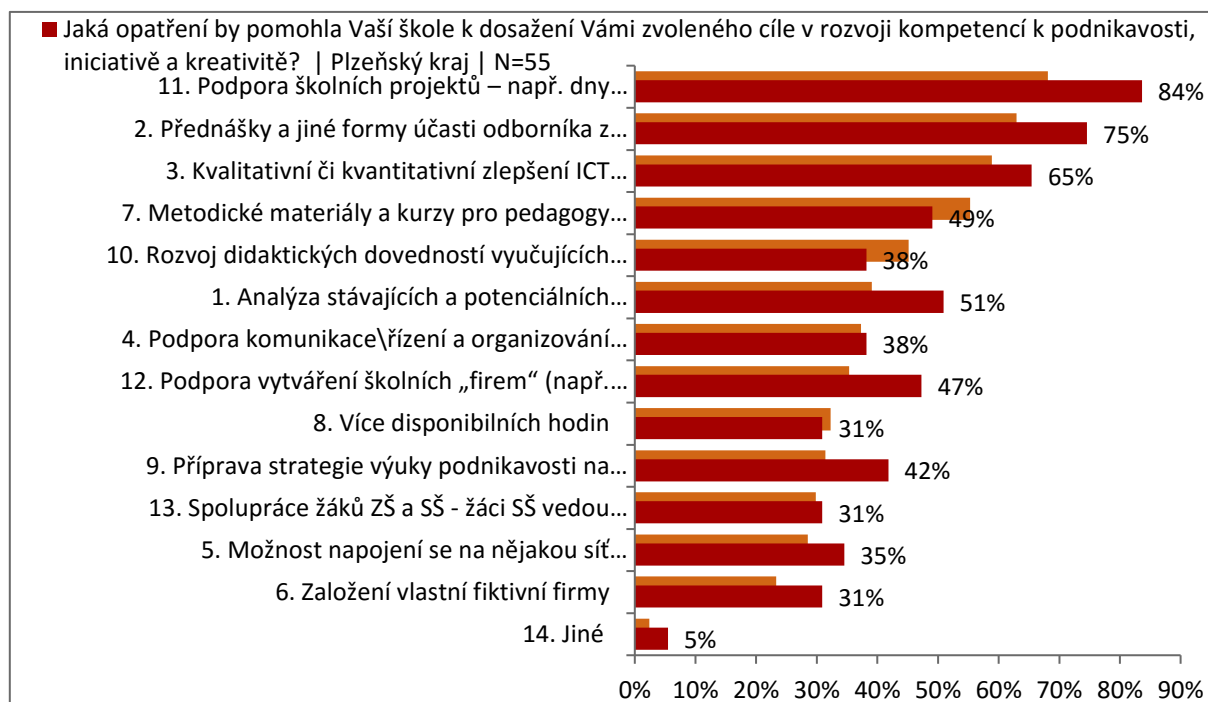
10. Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku
3. Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty
9. Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik
2. Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu
1. Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti
8. Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků
7. Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti

- 6. V regionu je nepříznivé podnikatelské klima
- 4. Management školy nepovažuje téma za prioritu
- 5. Zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu
- 11. Jiné
- 12. V této oblasti nenarážíme na žádné překážky

V oblasti podpory podnikavosti byla v rámci dotazníkového šetření na středních a vyšších odborných školách zjišťována i opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě. Nejvíce škol uvedlo, že by uvítalo „Podporu školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod.“ Uvedení tohoto opatření ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významné v porovnání se všemi školami v ČR. Další opatření, které školy vidí v rozvoji kompetencí k podnikavosti jako důležité, jsou „Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce“ a „Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy“. Tyto překážky seřazené na 2. až 3. místě jsou na stejných místech v rámci celorepublikového šetření, ale v Plzeňském kraji mají procentuálně vyšší podíl. Jako významné opatření v rámci rozvoje podnikavosti lze označit „Analýza stávajících a potenciálních partnerů\podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce“, což uvedla více než polovina škol v Plzeňském kraji. Oproti celorepublikovému průměru je to o 12 % více.

Naopak opatření, které jsou školami v Plzeňském kraji školami vnímány, že nepovedou k rozvoji kompetencí v podnikavosti žáků, jsou „Více disponibilních hodin“, „Spolupráce žáků ZŠ a SŠ - žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ“, „Založení vlastní fiktivní firmy“ a „Jiné“. Více viz graf 49.

Graf 49: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 11. Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod.
- 2. Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce
- 3. Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy
- 7. Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti
- 10. Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti

1. Analýza stávajících a potenciálních partnerů podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce
4. Podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT
12. Podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.)
8. Více disponibilních hodin
9. Příprava strategie výuky podnikavosti na škole
13. Spolupráce žáků ZŠ a SŠ - žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ
5. Možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (modelové aktivity)
6. Založení vlastní fiktivní firmy
14. Jiné

5.3.5. Závěr

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Podpora podnikavosti v Plzeňském kraji, **byly stanoveny hlavní problémy v oblasti podpory podnikavosti, které byly doplněny o jejich možné příčiny.** Dále byla u každého problému navržena **žádoucí změna (cíl)**, kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 22.

Tabulka 22: Shrnutí problematiky v oblasti podpory podnikavosti v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečné množství aktivit na podporu podnikavosti	Nedostatek finančních prostředků	Vytvořit aktivity na podporu podnikavosti
	Nedostatečné zkušenosti a malý zájem pedagogů o oblast podnikavosti	
	Chybějící metodické materiály k podpoře podnikavosti (nedostatek vzdělávacích příležitostí pro pedagogy)	
	Neexistence propojení systémů podpory podnikavosti na ZŠ, SŠ i VŠ	
	Malý zájem škol o fiktivní a studentské firmy	
	Nízká spolupráce subjektů soukromého i veřejného sektoru se školami v oblasti podpory podnikavosti	
Nedostatečný zájem žáků a studentů o ekonomické aktivity	Nedostatečné kariérové poradenství	Zvýšit zájem žáků a studentů o ekonomické aktivity
	Stereotypy spojené s trhem práce	
	Relativně nízká finanční a právní gramotnost	
Nedostatečně rozvinuté kreativní a kritické myšlení u dětí, žáků a studentů	Absence popisu dopadů 4. průmyslové revoluce na socioekonomickou oblast	Podpořit kreativní myšlení u dětí, žáků a studentů
	Nekreativní pedagogové	

	Nedostatečné kritické myšlení	Podpořit kritické myšlení u dětí, žáků a studentů
--	-------------------------------	---

5.4. Platforma Kariérové poradenství, rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých

V rámci této platformy jsou řešeny následující povinné oblasti KAP:

- rozvoj kariérového poradenství; podpora je určena pro VOŠ, SŠ a ZŠ;
- rozvoj škol jako center dalšího profesního rozvoje.

Každá povinná oblast bude v rámci této kapitoly řešena odděleně. Součástí kapitoly bude i popis stavu dalšího vzdělávání dospělých na území Plzeňského kraje.

5.4.1. Rozvoj kariérového poradenství - úvod do řešené problematiky

Kariérové poradenství je „Spektrum činností, které umožňují občanům všech věkových kategorií a v každém okamžiku svého života identifikovat své možnosti, dovednosti a zájmy, dělat smysluplná vzdělávací a profesní rozhodnutí a řídit svou individuální dráhu v oblasti vzdělávání, práce a v dalších situacích, v nichž jsou tyto možnosti a dovednosti získávány a/nebo používány.“ (ELGPN, 2012)

Cílem kariérového poradenství jakožto institucionalizovaného systému poradenských služeb je pomáhat jednotlivcům při jejich rozhodování o profesní a vzdělávací orientaci a řízení vlastní kariéry. Tento systém služeb zahrnuje jak služby pro jednotlivce, kteří ještě nevstoupili na trh práce, tak pro uchazeče o zaměstnání, kteří práci právě hledají, tak i pro ty, kteří jsou v současné době zaměstnání.

Kariérové poradenství v sobě zahrnuje širokou škálu informačních, poradenských, diagnostických, motivačních i vzdělávacích činností, které mají společný cíl: pomoc jedinci při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze a řízení vlastní kariéry.

V České republice má kariérové poradenství kořeny v padesátých letech 20. století. V oblasti školství, se rozvíjelo především v rámci výchovného poradenství. Poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních upravuje vyhláška č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb. Tato vyhláška definuje konkrétní oblasti, na které má být poradenství ve školách a školských zařízeních zaměřeno. Činnosti, které výše uvedená vyhláška specifikuje, nejčastěji vykonávají výchovní poradci, pozice kariérového poradce ve školách legislativně ukotvena není.

Základními složkami kariérového poradenství je postupné a soustavné poskytování informací žákům, dlouhodobé komplexní sledování a hodnocení vývoje žáků, včasné vytváření podmínek pro rozvíjení vlastností významných pro jejich další studijní a profesionální vývoj, systematická poradenská a konzultační pomoc.

Výchovní poradci jsou však většinou učitelé se sníženým úvazkem podle počtu studentů, které mají na starosti. Např. základní úvazek učitele a výchovného poradce na ZŠ s počtem žáků do 250 činí 22 hodin týdně, z toho veškeré poradenské, koordinační, informační a metodické činnosti připadají pouze 2 hodiny. Lze se proto domnívat, že časové možnosti výchovných poradců na školách nejsou pro naplňování nařízení týkající se kariérového poradenství dostatečné.

5.4.2. Strategické dokumenty v oblasti rozvoj kariérového poradenství

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Na úrovni národní vzdělávací soustavy je nejvyšším dokumentem určujícím českou vzdělávací politiku Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, schválená vládou ČR v r. 2014.

Jedněmi ze základních priorit jsou:

- Tvorba podmínek pro snazší přechod absolventů na trh práce
- Podpora dostupnosti a kvality dalšího vzdělávání
- Individualizace nabídky poradenských služeb

Je nezbytné vytvářet podmínky pro snadnější přechod absolventů na pracovní trh. Vybavení mladých lidí musí být díky vzdělávacímu systému takové, aby uměli získávat a rozvíjet svoje specializované dovednosti a aby byli schopni v případě nutnosti svoji profesi změnit a samostatně se učit novým věcem.

V oblasti kariérového poradenství budou rozvíjena opatření týkající se zejména individualizace nabídky poradenských služeb s cílem poskytnout dostatečně systematickou podporu dítěti, rodině i škole, zajistit dostatečnou dostupnost poradenství přímo ve školách, průběžně zlepšovat kvalitu na všech úrovních školského systému, tedy od vzdělávání předškolního až po vysokoškolské a zlepšovat dostupnost a kvalitu kariérového poradenství zaměřeného na rozvoj dovedností potřebných pro řízení vlastní profesní dráhy.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 - 2020

Kariérové poradenství je součástí systému poskytovaných kariérových služeb na úrovni školských poradenských zařízení a škol, kde je součástí úkolů výchovných poradců.

V oblasti kariérového poradenství bude činnost směřovat především do následujících oblastí:

- rozvíjení informačního systému na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese, splnění konceptu informačně poradenské podpory dalšího vzdělávání pomocí propojení stávajících datových zdrojů a informačních systémů,
- podpora metodického vedení školských a školních poradenských služeb včetně vytvoření metodického portálu pro poradenské pracovníky škol a školských poradenských zařízení,
- rozvíjení systému dalšího vzdělávání poradenských pracovníků v oblasti kariérového poradenství, zajištění lepší dostupnosti vzdělávání v oblasti kariérového poradenství pro stávající pracovníky,
- provázání kariérového poradenství s potřebami trhu práce (např. zajištění vzdělávání kariérových poradců 2. stupně ZŠ a SŠ ke znalostem reálného pracovního prostředí),
- propojování a posilování spolupráce a koordinace poskytovatelů kariérového poradenství z různých sektorů a oblastí kariérového poradenství,
- zavedení cílených programů zaměřených na základní a středních školy, které budou prohlubovat jejich individuální schopnosti a zájmy s cílem podporovat jejich studium a zaměstnávání v oborech, které jsou z hlediska pohlaví považovány za netypické, zavedení vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky s důrazem na nestereotypní přístup k žákům.

Dalším cílem je rozvíjet a podporovat informační systém a podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy (www.infoabsolvent.cz), který propojuje informace ze

světa vzdělávání a světa práce, a splnit koncept informačně poradenské podpory dalšího vzdělávání pomocí propojení stávajících datových zdrojů a informačních systémů.

Návrh koncepce integrovaného systému kariérového poradenství

Návrhem koncepce systému kariérového poradenství se zabýval projekt OP VK z roku 2013: Návrh koncepce Integrovaného systému kariérového poradenství – 2013 (NÚV - projekt OP VK).

Vlastnímu návrhu předcházela vstupní studie mapující významné dokumenty ke kariérovému poradenství v předchozích deseti letech a analýza současného stavu kariérového poradenství vycházející z těchto materiálů a ze šetření potřeb mezi klienty (žáci základních a středních škol) a poradci (výchovní poradci v základních a středních školách a poradci v Úřadu práce). Návrh je pojatý jako návrh optimálního stavu. Protože optimálního stavu nemusí být vždy dosaženo, jsou zde jako alternativy představeny i další možné scénáře. Snahou u každého z nich bylo navrhnout nejdůležitější minimum, na které by měla být soustředěna pozornost, aby i za nikoliv optimálního stavu mohlo kariérové poradenství fungovat, jak nejlépe to bude možné.

Závěry – „Desatero“ integrovaného systému kariérového poradenství:

- Cílem kariérového poradenství má být skutečnost, že se klient (žák) rozhodne sám
- Škola sehrává v kariérovém poradenství pro mládež hlavní roli
- Provázanost kariérového poradenství ve škole se vzděláváním
- Kariérové poradenství by mělo představovat ucelený okruh činností odlišený od výchovného poradenství
- Kariérové poradenství na škole by měl zaštiťovat hlavní koordinátor
- Kariérové poradenství na škole by mělo směřovat k rodičům
- Kariérové poradenství v Informačním a poradenském středisku Úřadu práce je nezastupitelné
- Zájemce má mít možnost využít psychologické služby
- Síť služeb kariérového poradenství by měla klientovi umožnit nekomplikovaný průchod
- Nezbytnost systematické centrální podpory

Součástí centrální podpory by také měla být propagace kariérového poradenství, prosazování do priorit. Důležitá je nadresortní koordinace centrální podpory, její společné zastřešení MŠMT a MPSV (resp. GŘ ÚP ČR).

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy PK (2016 – 2020)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy PK (2016 – 2020) stanovuje v oblasti kariérového poradenství následující priority:

- rozvíjení informačního systému na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese,
- provázání kariérového poradenství s potřebami trhu práce (např. zajištění vzdělávání kariérových poradců 2. stupně ZŠ a SŠ ke znalostem reálného pracovního prostředí), zavedení vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky s důrazem na nestereotypní přístup k žákům,
- zavedení vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky s důrazem na nestereotypní přístup k žákům.

Mezi opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020) v oblasti kariérového poradenství na školách patří:

- rozvíjet informační systém na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy,
- provázet kariérové poradenství s potřebami trhu práce,
- podporovat činnost nově vzniklého Informačně vzdělávacího střediska PK INFOKARIÉRA,
- usilovat o posílení role výchovného poradce pro kariérové poradenství na školách,
- zvyšovat informovanost o možnostech uplatnění dívek v technických, přírodovědných a ICT oborech, podporovat motivační aktivity směřující k většímu zapojení dívek do těchto oborů.

InfoAbsolvent

Na internetových stránkách www.infoabsolvent.cz lze nalézt řadu dalších výstupů a publikací Národního ústavu pro vzdělávání:

- Analýza práce a potřeb poradců v oblasti kariérového poradenství na školách (2011)
- Jak žáci ZŠ a SŠ vybírají svou další vzdělávací nebo pracovní kariéru (2012)
- Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství (2013)
- Předčasné odchody žáků ze středních škol: Názory pracovníků škol a úřadů práce na nástroje prevence a intervence (2013)
- Přejít absolventů SŠ na trh práce (2014)
- Poradenské služby pro počáteční vzdělávání na ÚP ČR (2014)

5.4.3. Aktivity v oblasti kariérového poradenství v Plzeňském kraji

Kariérové poradenství na základních školách

Na základních školách kariérové poradenství **spadá do gesce výchovných poradců**, kteří ale většinou využívají svoji kapacitu na řešení spíše výchovných problémů (jak již bylo zmíněno dříve, výchovný poradce ve škole s cca 250 dětí má na kariérové poradenství časovou dotaci na 2 hodiny týdně). Příprava na volbu povolání a orientace na trhu práce se uskutečňuje většinou v 8. nebo 9. ročníku v rámci vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**. Obsahově je zaměřena na otázky týkající se přípravy na volbu povolání, má však spíše než činnostní informativní charakter. Z hlediska zařazení vhodných činností je doporučeno realizovat exkurze, které žákům zprostředkovávají vstup do světa práce. Některé školy mají speciálně vytvořený předmět **Volba povolání**.

Součástí aktivit školy většinou bývá návštěva veletrhů práce nebo veletrhů odborného vzdělávání v regionu, návštěva informačně poradenského střediska úřadu práce, případně ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou umožní dětem testování studijní a profesní orientace. Ojediněle základní škola spolupracuje s externím pracovištěm poskytujícím kariérové poradenství (např. s Informačně vzdělávacím střediskem Plzeňského kraje INFO KARIÉRA).

Běžná je také úzká spolupráce se středními školami v regionu. Žáci základních škol se zúčastňují dnů otevřených dveří na středních školách, kde mají také často možnost setkat se se zástupci zaměstnavatelů a udělat si představu o možnostech svého dalšího profesního zaměření.

Na 5 základních školách v Plzeňském kraji také funguje **školní poradenské pracoviště**, které v rámci své činnosti napomáhá vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění.

SPRÁVNÁ VOLBA – Podpora kariérového poradenství na školách v Plzeňském kraji

V Plzeňském kraji byl v letech 2009-2011 realizován Regionální rozvojovou agenturou PK projekt **SPRÁVNÁ VOLBA – Podpora kariérového poradenství na školách v Plzeňském kraji**. V rámci projektu vznikl mimo jiné portál www.studujvpk.cz, který je **určený zejména žákům** základních škol, kteří se rozhodují o své další studijní a profesní cestě, a **také rodičům a známým, kteří žákům v jejich volbě pomáhají**. Pro **výchovné poradce** byl také vytvořen portál s metodickými podklady, příklady dobré praxe a pracovními listy využitelnými pro kariérové poradenství ve školách. Do projektu bylo zapojeno 1595 žáků z 32 základních škol a 42 pedagogů, převážně výchovných poradců. Aktivity projektu pokračují do současnosti.

Podpora podnikatelských znalostí žáků ZŠ

Jak již bylo uvedeno dříve v kapitole o podnikavosti, Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje realizovala v letech 2014-2015 projekt **Podpora podnikatelských znalostí žáků ZŠ**, jehož cílem bylo seznámit děti se základy podnikání formou tzv. fiktivních firem, ale obsahově zasahoval i do oblasti kariérového poradenství. Během projektu bylo vytvořeno **95 minipodniků na 42 základních školách z Plzeňského, Jihočeského a Karlovarského kraje**. Do projektu se zapojilo 878 žáků, z toho 436 dívek a 442 chlapců. Žáci pracovali v minipodnicích pod dohledem konzultantů (pedagogů), vyzkoušeli si řadu praktických činností souvisejících s podnikáním včetně marketingu a vzájemného obchodu, zpracovali podnikatelský plán a připravovali se k prezentaci na veletrhu, který byl vyvrcholením projektu. Tyto aktivity byly propojeny se vzděláváním pedagogů a zapojením odborníků se zkušenostmi z oblasti podnikání. Žáci ZŠ díky projektu měli **možnost simulovat podnikání**, od založení až po ukončení/likvidaci firmy pod vedením odborníků z praxe.

Kariérové poradenství na středních školách

Na středních školách je situace s kariérovým poradenstvím obdobná jako na základních. **Výchovní poradci** jsou vytěžováni spíše **výchovnými problémy** než kariérovým poradenstvím. Některé střední školy v Plzeňském kraji řeší problematiku kariérového poradenství systematicky, např. formou zapojení externího psychologa nebo poradce, spoluprací s úřadem práce, se zaměstnavateli, vysokými školami, Informačně vzdělávacím střediskem Plzeňského kraje INFO KARIÉRA apod.

Na dvou středních školách v Plzeňském kraji je studentům k dispozici **školní poradenské pracoviště**, které v rámci své činnosti napomáhá vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění.

Hlavní aktéři kariérového poradenství v Plzeňském kraji

Kromě samotných škol jsou hlavními (z pohledu škol externími) aktéry kariérového poradenství v Plzeňském kraji Úřad práce, Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň, Informačně vzdělávací středisko Plzeňského kraje INFO KARIÉRA, Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje, Grafia, s.r.o. případně další subjekty (např. NNO). Do oblasti kariérového poradenství zasahují i aktivity Plzeňského kraje věnované podpoře technického a přírodovědného vzdělávání, jejichž cílem je seznámit žáky s jednotlivými obory i s budoucími možnostmi uplatnění na trhu práce (více viz platforma Polytechnické vzdělávání s důrazem na investice).

Úřad práce

Úřad práce provozuje Informační a poradenská střediska pro volbu povolání (IPS). V oblasti kariérového poradenství pro žáky základních a středních škol se zaměřují především na následující činnosti:

- informace o možnostech a podmínkách studia na různých typech škol, dále rady a účinnou pomoc při zvažování budoucího povolání, a to s ohledem na budoucí uplatnění na trhu práce,
- poradenství při nedokončeném vzdělání,
- každoročně zpracovává brožuru "Čím budu?" s upřesňujícími informacemi o možnostech studia na středních a vyšších odborných školách Plzeňského kraje v denní, dálkové i distanční formě.

Součástí poradenské činnosti je i testování žáků, pořádání besed ve spolupráci se školami a zaměstnavateli či účast na veletrzích a dnech otevřených dveří škol.

Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň

Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň kromě své hlavní činnosti poskytuje:

- poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobnostním a sociálním vývoji, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím tyto žáky, poskytuje poradenské služby zaměřené na vyjasňování osobních perspektiv žáků (volba SŠ),
- metodickou podporu škole.

Informačně vzdělávací středisko Plzeňského kraje INFO KARIÉRA

Smyslem činnosti střediska INFO KARIÉRA je doplnit a zkvalitnit služby zaměstnanosti, zvýšit informovanost a motivaci k dalšímu vzdělávání a zlepšit konkurenceschopnost a zaměstnatelnost obyvatel Plzeňského kraje. Sdružuje, vyhodnocuje a poskytuje aktuální informace o regionálním trhu dalšího vzdělávání a trhu práce (o jeho potřebách a požadavcích). Tyto informace využívá v individuálním a skupinovém poradenství, které nabízí veřejnosti a školám.

Skupinové kariérové poradenství je vhodné pro lidi se společnou výchozí situací nebo se společným problémem, tématem. Jedná se především o sebezkušenostní a motivační workshopy, témata jsou například: první vstup na trh práce, hledání nového oboru práce či vzdělávání, návrat po rodičovské dovolené, hledání zaměstnání u skupiny 50+, využívání aplikací a IT pro orientaci a působení na trhu práce - úprava životopisu, práce s LinkedIn apod.

Přednosti skupinového poradenství jsou v možnosti sdílení společného tématu a zkušeností, vzájemné motivaci a spolupráci. Zvolením vhodných technik a metod skupinového poradenství je zároveň zachován dostatečný prostor pro naplňování a uspokojení individuálních potřeb každého klienta.

Individuální kariérové poradenství umožňuje krátkodobou, ale i dlouhodobou (soustavnou) práci s klientem. Soustředí se na intenzivní řešení témat a problémů, které vyžadují komplexnější přístup a vyšší míru pocitu bezpečí a důvěry.

Od zahájení své činnosti v říjnu 2015 využilo kariérového poradenství cca 900 osob, většinou formou skupinového poradenství (bylo realizováno více než 80 akcí). V individuálním poradenství se uskutečnilo 113 schůzek pro 65 klientů. Cca 20% klientů se vrací opakovaně.

Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje

Dle zákona 301/1992 Sb. zodpovídá za zprostředkování spolupráce zaměstnavatelů a vzdělávacích institucí. Realizuje velké množství aktivit zaměřených na informační a motivační poradenskou činnost a na propojování ZŠ, SŠ, SOU a VŠ s praxí.

- propojuje kariérové poradenství přímo s trhem práce - realizuje exkurze do firem a besedy s profesními odborníky,
- organizuje praktické ukázkové dny na středních školách a ZČU v Plzni,
- vzdělává poradenské pracovníky v oblasti kariérového poradenství a s ohledem na genderovou problematiku,
- organizuje soutěže propojující žáky ZŠ, SŠ a VŠ se zaměstnavateli,
- pořádá burzy práce a setkání s personalisty firem,
- seznamuje žáky 7. – 9. tříd ZŠ a jejich rodiče se studijní nabídkou středních odborných škol a vysokých škol prostřednictvím studijních veletrhů,
- seznamuje veřejnost s aktuální nabídkou trhu práce.

Grafia, s.r.o.

Grafia, s.r.o. vydává každoročně pro všechny žáky v posledním ročníku středních škol Plzeňského kraje publikaci **PLAV! aneb průvodce absolventa SŠ přípravou na reálný život**. Pro studenty posledních ročníků Bc., Mgr. a Dr. stupně ZČU vydává obdobnou publikaci **SKOČ! aneb průvodce absolventa VŠ přípravou na reálný život**. Dále společnost realizuje vlastní projekty zaměstnanosti spojené s kariérovým poradenstvím a vzděláváním (InterFace, HELP 50+, S jazyky za prací apod.). Organizuje také veletrh práce a vzdělávání Klíč k příležitostem.

Další subjekty

Svoji roli v rámci kariérového poradenství hrají také další subjekty jako např. Člověk v tísní, Ledovec, DOMUS apod., které se kariérovému poradenství věnují v rámci svých činností s vybranou cílovou skupinou.

5.4.4. Potřeby škol v oblasti kariérového poradenství

V rámci dotazníkového šetření na školách Plzeňského kraje byla řešena také problematika kariérového poradenství. Zúčastnilo se jej 55 středních a vyšších odborných škol a v následujících 3 grafech (50 – 52) jsou v oblasti kariérového poradenství popsány:

- činnosti, na kterých se školy aktivně podílejí,
- překážky, které jsou v této oblasti,
- opatření, kterých by se mohlo dosáhnout požadovaných cílů.

V grafech jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

V grafu 50 byly zjišťovány činnosti, na kterých se škola v rámci kariérového poradenství podílí. Nejvíce škol uvedlo **organizování exkurzí, besed** apod. pro kariérovou orientaci žáků, **spolupráci se zaměstnavateli či VŠ** při náborových aktivitách, dále **spolupráci s rodiči** (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy). Zvolení této odpovědi ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významné v porovnání se všemi školami v ČR.

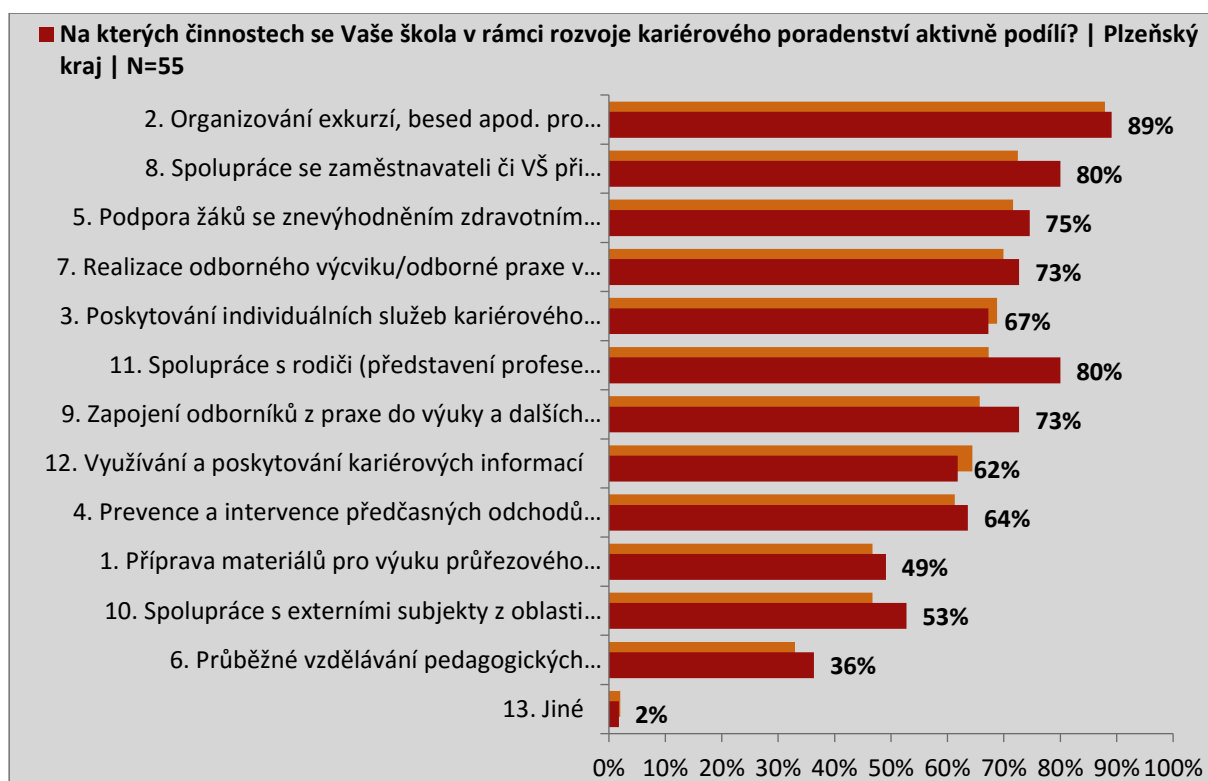
Nejméně školy věnují pozornost průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství a přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Při porovnání odpovědí s Plzeňského kraje s ČR je vidět, že v rámci Plzeňského kraje školy více spolupracují s rodiči. Naopak kraj zaostává v oblasti poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky a ve využívání a poskytování kariérových informací.

Dále byly v rámci dotazníkového šetření na školách zjišťovány překážky, na které škola při realizaci činností v rámci kariérového poradenství naráží (graf 51). Nejvíce škol uvedlo, nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole, absenci pozice samostatného kariérového poradce, nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství.

Nejméně školy narážejí na nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole nebo v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 2. Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků
- 8. Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách
- 5. Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním
- 7. Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí
- 3. Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky
- 11. Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy)
- 9. Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy
- 12. Využívání a poskytování kariérových informací
- 4. Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy
- 1. Příprava materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce
- 10. Spolupráce s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství
- 6. Průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství
- 13. Jiné

V oblasti kariérového poradenství byla také v rámci dotazníkového šetření na školách zjišťována opatření, která by škole pomohla k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství (graf 52). Nejvíce škol uvedlo finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod., možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ, dále podporu systematické spolupráce s personalisty podniků. Zvolení této odpovědi ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významné v porovnání se všemi školami v ČR.

Nejméně by zřejmě školám pomohla podpora přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce a tvorba vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Graf 51: Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje kariérového poradenství

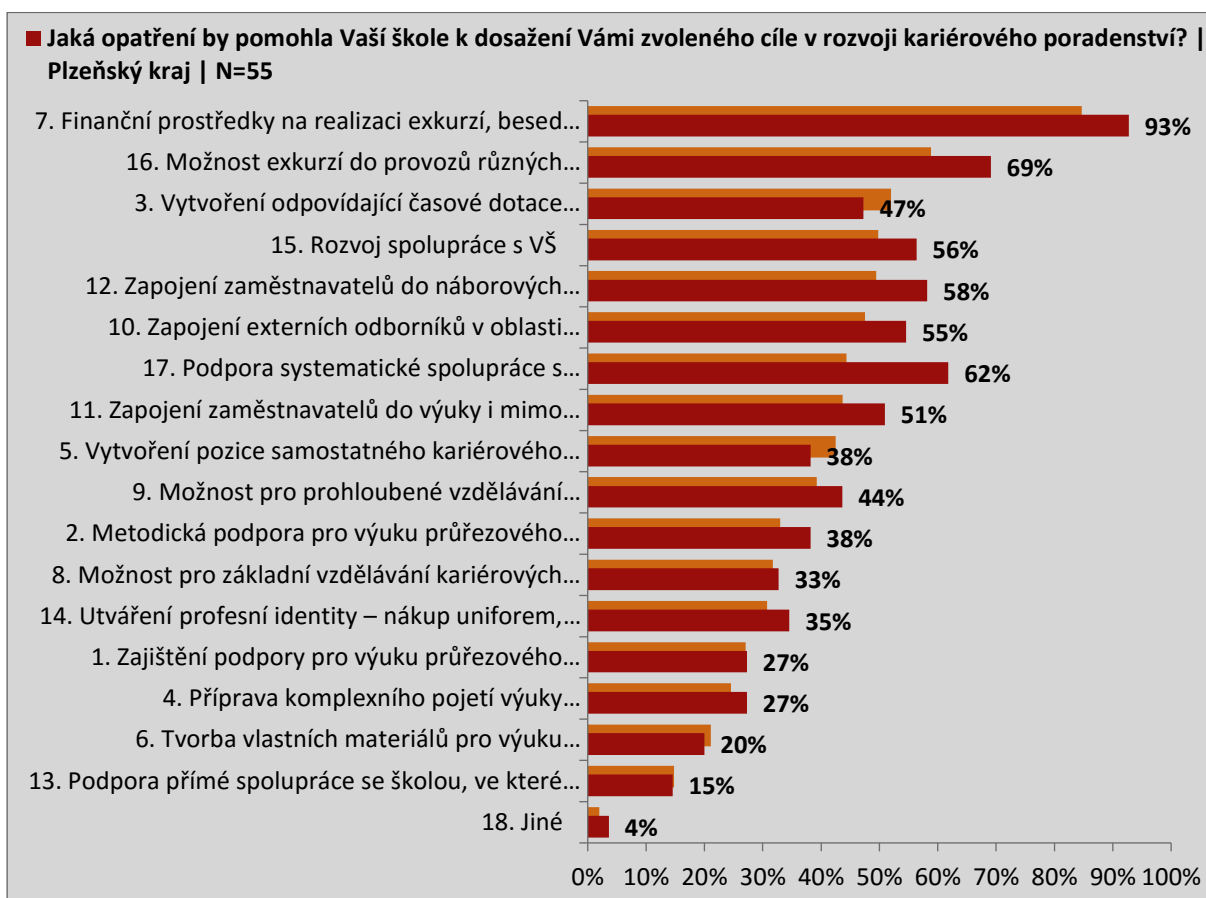

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 2. Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole
- 6. Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů
- 9. Absence pozice samostatného kariérového poradce
- 1. Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství
- 8. Malý zájem ze strany zaměstnavatelů
- 10. Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství
- 5. Nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství
- 4. Nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců
- 3. Nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců
- 7. Nedostatečná podpora ze strany zřizovatele
- 11. Nedostatečná podpora oblasti kariérové orientace ve škole
- 12. Jiné
- 13. V této oblasti nenarážíme na žádné překážky

Graf 52: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 7. Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.
- 16. Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ
- 3. Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství
- 15. Rozvoj spolupráce s VŠ
- 12. Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy
- 10. Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství
- 17. Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků
- 11. Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit
- 5. Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce
- 9. Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců
- 2. Metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni
- 8. Možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců
- 14. Utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující
- 1. Zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole
- 4. Příprava komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce
- 6. Tvorba vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce
- 13. Podpora přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce
- 18. Jiné

5.4.5. Rozvoj kariérového poradenství - závěr

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Kariérové poradenství, rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých **byly stanoveny hlavní problémy v oblasti kariérového poradenství, které byly doplněny o jejich možné příčiny.** Dále byla u každého problému **navržena žádoucí změna (cíl)**, kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 23.

Tabulka 23: Shrnutí problematiky v oblasti kariérového poradenství v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatek absolventů s technickým vzděláním	Malý zájem o technické obory	Zvýšit zájem žáků o přírodovědné a technické obory SŠ
	Malá informovanost o výhodách technického vzdělávání	
	Stereotypy spojené s trhem práce	
	Nezájem rodičů	
Výrazný úbytek absolventů SŠ celkem / Růst podílu obyvatel bez SŠ	Demografické vlivy	Snížit podíl osob pouze se základním vzděláním
	Klesající zájem o studium na SŠ	
	Nedostatek kariérových informací a špatná volba žáků	
	Předčasné ukončení studia na SŠ	
Podceňované kariérové poradenství na školách	Postavení KP - legislativa a finance	Posílit roli kariérového poradenství na ZŠ a SŠ
	Malá motivace škol ke KP	
	Nedostatečná podpora KP ze strany vedení školy	
	Kariérové poradenství není součástí ŠVP na SŠ	
	Personální zajištění volby povolání	
	Nedostatečná informační a metodická podpora KP	
	Malý zájem ze strany některých zaměstnavatelů o KP na školách	
	Malé povědomí a zájem široké veřejnosti o KP	
	Chybějící predikce potřeb trhu práce v oblasti kompetencí a skladby oborů	

5.4.6. Rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých - úvod do řešené problematiky

Celoživotní učení (dále CŽU) je **soustavný proces** v průběhu života každého člověka. Jde o **kombinaci formálního** vzdělávání (tj. počáteční vzdělávání odehrávající se obvykle v mladém věku a ve školách – v ČR zahrnuje primární, sekundární a terciální vzdělávání), **neformálního** vzdělávání (organizovaných přednášek či seminářů, kurzů a volnočasových aktivit pod vedením lektora nebo jiného odborníka) a **informálního učení**. Informální učení se odehrává jakoby mimochodem, spontánně v průběhu většiny lidských činností, když člověk získává zkušenosti, osvojuje si nové dovednosti a kompetence (např. v rodině, ve volném čase, v práci), oproti předchozím dvěma typům vzdělávání zde nejde o instituci organizované, systematické vzdělávací programy, ale o neřízené učení. **V konceptu celoživotního učení jde o průběžné prolínání všech těchto forem.** Strategie celoživotního učení (viz níže), vnímá celoživotní učení jako nezbytný **nástroj** pro udržování a zvyšování **konkurenceschopnosti každého člověka**, je nutnou podmínkou pro úspěšné přizpůsobování se měnícímu se trhu práce a technologickému pokroku.

Další vzdělávání (dále DV) můžeme definovat jako **organizované, řízené vzdělávání**, které probíhá **po ukončení počátečního vzdělávání** (po získání určitého stupně vzdělání), začíná obvykle po vstupu na trh práce nebo přechodem mezi ekonomicky neaktivní obyvatelé.

5.4.7. Strategické dokumenty v oblasti rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Na úrovni národní vzdělávací soustavy je nejvyšším dokumentem určujícím českou vzdělávací politiku Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, schválená vládou ČR v r. 2014.

Jedněmi ze základních priorit jsou:

- Tvorba podmínek pro snazší přechod absolventů na trh práce
- Podpora dostupnosti a kvality dalšího vzdělávání
- Individualizace nabídky poradenských služeb

Musí být kladen důraz na podporu zvýšení nabídky dalšího vzdělávání. Nezbytná je systematická stimulace poptávky po dalším vzdělávání a také podpora vysoké míry informovanosti veřejnosti o možnostech a přínosech, které další vzdělávání nabízí. Prostřednictvím Národní soustavy kvalifikací (NSK) usměrňovat rozvoj nabídky dalšího vzdělávání tak, aby bylo úzce provázené s potřebami trhu práce.

Strategie celoživotního učení

Strategie celoživotního učení ČR (Strategie CŽU) se věnuje vlastnímu pojmu celoživotní učení, návaznosti na strategické dokumenty republikové i EU dokumenty. Dále se zabývá analýzou stavu, hlavními strategickými směry a provázaností na operační programy.

Strategie dělí **celoživotní učení** na dva pojmy a to na **počáteční a další vzdělávání**. Celoživotní učení tedy zahrnuje formální vzdělávání, neformální vzdělávání, informální učení. Dokument analyzuje současnou situaci a identifikuje problémy v oblasti počátečního, terciálního vzdělávání a v oblasti dalšího vzdělávání. Také navrhuje opatření pro tyto oblasti.

Vláda schválila usnesením č. 8/2009 **Implementační plán Strategie celoživotního učení**, ve kterém byla Strategie CŽU doplněna o řadu konkrétních prováděcích **opatření**. U dalšího vzdělávání se jedná o:

- **stimulovat** jednotlivce i zaměstnavatele k rozšíření **účasti na dalším vzdělávání** a ke zvýšení **investic** do dalšího vzdělávání, provázat systémovou a programovou složku finanční podpory dalšího vzdělávání
- zajistit **uznávání různých vzdělávacích cest** k získání kvalifikace
- vytvořit podmínky pro **sladění nabídky vzdělávání s potřebami trhu práce**
- **rozvinout nabídku dalšího vzdělávání** podle potřeb klientů a zajistit dostupnost vzdělávacích příležitostí
- **zvýšit úroveň vzdělávání zaměstnanců** podniků tak, aby se stalo účinným faktorem posilování konkurenceschopnosti podniků a profesní flexibility zaměstnanců
- **zvýšit kvalitu** dalšího vzdělávání
- **rozvinout informační a poradenský systém** pro uživatele dalšího vzdělávání

Zákon č. 179/2006 Sb. O ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a Vyhláška č. 176/2009 Sb.

Zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání vymezuje pojmy *počáteční vzdělávání* a *další vzdělávání*. Jako **další vzdělávání** označuje všechny „**vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním**“¹⁸. Na základě tohoto zákona a vyhlášky 176/2009 byla vytvořena Národní soustava kvalifikací a byly **nastaveny postupy pro ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání**.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020

Další vzdělávání je důležitou a nezastupitelnou součástí konceptu celoživotního učení. V souvislosti s rychlými změnami v oblasti sociální, kulturní či ekonomické či například s velmi rychlými změnami a vývojem v oblasti nových technologií posiluje další vzdělávání na svém významu. Naprostá většina lidí již v průběhu svého života nevystačí s tím, co se naučila ve škole v rámci počátečního formálního vzdělávání, naopak učit se a vzdělávat se musí stále více lidí i v průběhu dospělosti a to nejen pro udržení své pozice na trhu práce, ale i z hlediska svého fungování v běžném životě. Další vzdělávání umožňuje každému i po dokončení počátečního vzdělávání získávat nové znalosti a dovednosti a reagovat a adaptovat se na stálé změny.

Přijetím strategického rámce Vzdělávání a odborná příprava 2020 (ET 2020) se ČR přihlásila k dosažení evropské referenční úrovně a to **15 % dospělých**, kteří se mají v roce 2020 **účastnit dalšího vzdělávání**.

Jedním z hlavních úkolů pro budoucí období bude přenastavení systému financování a další rozvoj systému uznávání založeném na zákoně č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, a na Národní soustavě kvalifikací.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020) řeší další vzdělávání dospělých a celoživotní vzdělávání spíše okrajově. Další vzdělávání dospělých je předmětem činnosti příspěvkové organizace kraje Krajského centra vzdělávání a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, Plzeň, sady 5. května 42 a dalších institucí AIVD, NIDV, ZČU, úřadu práce apod. (viz dále).

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+

V tomto dokumentu byl v rámci specifického cíle 1.7: Zlepšit další vzdělávání pro potřeby zaměstnavatelů identifikován jako problém nedostatečná míra zapojení obyvatel do dalšího vzdělávání. Byla proto navržena následující opatření:

- Marketing dalšího vzdělávání
- Podpora účasti zájemců na dalším vzdělávání
- Rozvoj nabídky dalšího vzdělávání

Národní soustava kvalifikací a Národní soustava kvalifikací 2

Národní soustava kvalifikací (NSK) je **veřejný registr všech profesních kvalifikací**, které jsou na území ČR potvrzovány, rozlišovány a uznávány. Jeho základ byl vytvořen během realizace uvedených dvou projektů MŠMT, ale je stále **postupně doplňován a aktualizován**.

¹⁸ Zdroj viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/zakon-c-179-2006-sb>

V tzv. Sektorových radách byly ve spolupráci odborníků a zaměstnavatelů vytvořeny a schváleny kvalifikační a hodnotící **standardy** pro profesní kvalifikace, **jejichž vznik požaduje trh práce** (např. barman, designér koupelen, kontrolor kvality aj). Každá profesní kvalifikace obsahuje **kvalifikační standard** (definuje, co má uchazeč umět, tj. jaké má mít znalosti a dovednosti) a **hodnotící standard** (popisuje, jak se tyto znalosti/dovednosti budou zkoušet). **Zkoušky poskytují** podle zákona č.179/2006 Sb. **tzv. autorizované osoby**, jimiž mohou být např. školy či školící centra, různé firmy (právníkové osoby), ale i fyzické osoby, které získaly autorizaci od autorizujícího orgánu (příslušného ministerstva).

Doklad (certifikát) o úspěšném vykonání zkoušky z profesní kvalifikace má statut veřejné listiny – **prokazuje, že jeho držitel je kompetentní vykonávat povolání**, pro které je stanovena daná kvalifikace. Absolvováním všech profesních kvalifikací skládajících úplnou profesní kvalifikaci, získá držitel **možnost** vykonat závěrečnou zkoušku v daném oboru a **získat výuční list** (tudíž i příslušný stupeň vzdělání), aniž by musel absolvovat obvyklou školní docházku.

KONCEPT

Systémový národní projekt s plným názvem **Koncepce dalšího vzdělávání** měl za cíl navrhnout **systémové prostředí pro oblast dalšího vzdělávání dospělých** (monitorovat DV, podpořit nabídku v návaznosti na potřeby trhu práce a s důrazem na kvalitu), a tím podpořit jak jeho potenciální účastníky (stimulovat poptávku), tak vzdělávací instituce i zaměstnavatele, kteří se chtějí věnovat vzdělávání svých pracovníků. Součástí byla i informační a poradenská podpora DV a procesů uznávání výsledků DV.

UNIV 2 KRAJE Proměna škol v centra celoživotního učení

Projekt navázal na projekt UNIV (Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení), který byl realizován v 6 krajích ČR. Do projektu UNIV 2 KRAJE Proměna škol v centra celoživotního vzdělávání byly zapojeny už všechny kraje ČR mimo Prahu. Cílem bylo napomoci **středním odborným školám (vč. VOŠ)** stát se **místními centry CŽU** a využít tak plně jejich personální potenciál i prostory a materiálně technické zázemí v době, kdy byla demografická křivka velmi nízká, a školy kvůli nedostatku žáků bojovaly o přežití. Aktivitu projektu byly zaměřeny na **vytvoření vzdělávacích programů** pro dospělé (každá škola dle průzkumu poptávky a svých odborných možností navrhla minimálně 3), **proškolení pedagogů** na lektory vzdělávání dospělých a **pilotní ověření** min. jednoho z programů s účastníky, které si tým školy sám našel. Pro týmy škol byly realizovány tematicky zaměřené semináře z oblasti DV, kariérového poradenství nebo třeba na oblast výběrových řízení.

V Plzeňském kraji bylo **aktivních 25 škol** (většina zřizovaných krajem, 3 soukromé). Celkem připravily **75 vzdělávacích programů (9 z nich dle NSK, tj. 12%)**, pilotně **ověřeno bylo 49 programů (5 z nich bylo dle NSK)**. Certifikovaným lektorem pro vzdělávání dospělých se stalo 245 pedagogů. 60% škol pilotně ověřilo více programů. Kurzy v návaznosti na profesní kvalifikaci vytvořilo 5 škol.

Pro školy bylo přínosem proniknutí do oblasti vzdělávání dospělých, vznik aktivních týmů ve škole, a v neposlední řadě také seznámení se s procesy uznávání a zvládnutí administrativy spojené s přípravou a realizací školení i s administrací aktivit projektu, prohloubení spolupráce se zaměstnavateli v oboru a propagace školy. V každém kraji byla vytvořena **síť místních center celoživotního učení**, jejichž smyslem je vzájemně spolupracovat v oblasti DV. V Plzeňském kraji je zastřešujícím subjektem sítě Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní závěrečné zkoušky Plzeň, které bylo jednou za zapojených škol. Výstupem spolupráce je **přehled aktuální vzdělávací nabídky škol**, každoročně zveřejněný na webu Plzeňského kraje.

UNIV 3 Podpora procesů uznávání

Cílem navazujícího (opět celorepublikového) projektu UNIV 3 bylo zkvalitnit systém rekvalifikací širokou podporou procesu uznávání výsledků předchozího učení (v návaznosti na zákon 179/2006 Sb.) a modernizací procesu akreditací vzdělávacích programů. V průběhu projektu byl vytvořen elektronický systém pro přijímání žádostí o akreditaci a inovována a doplněna související metodika. Školy a vzdělávací instituce, které se do projektu zapojily, vytvářely a pilotně ověřovaly **modulové vzdělávací programy** k jednotlivým **profesním kvalifikacím a konkrétní zadání** navazující na příslušné hodnotící standardy. Do tvorby programů i pilotáží byli **zapojeni i zástupci zaměstnavatelů**, čímž byla podpořena kvalita vzorových programů i zadání a pilotních zkoušek, a zaručena návaznost na praxi a trh práce. Zapojení sociálních partnerů vedlo také k propagaci procesů uznávání a k prohloubení spolupráce vzdělavatelů s trhem práce.

V Plzeňském kraji bylo do projektu **zapojeno 18 škol** (z toho 3 soukromé) a **7 neškolských vzdělavatelů**. Podíleli se na vytvoření **78 vzdělávacích programů a konkrétních zadání** a pilotně **ověřili 58 profesních kvalifikací v 65 pilotážích** (74% pilotáží zajistilo 7 škol a 3 neškolských vzdělavatelů, kteří realizovali 3 a více kurzů). Pilotážemi prošlo cca 616 osob.

Rada kraje pro rozvoj lidských zdrojů Plzeňského kraje

Rada kraje pro rozvoj lidských zdrojů Plzeňského kraje se účastní řešení problematiky z oblasti strategie řízení lidských zdrojů Plzeňského kraje. Svoji poradní a iniciativní funkci plní zejména tím, že předkládá radě Plzeňského kraje návrhy a náměty týkající se strategie řízení lidských zdrojů. Rada kraje pro rozvoj lidských zdrojů Plzeňského kraje má 16 členů a byla zřízena na základě usnesením Rady Plzeňského kraje č. 580/13 ze dne 22. dubna 2013.

5.4.8. Aktivity v oblasti škol jako center profesního rozvoje a dalšího vzdělávání dospělých v Plzeňském kraji

Další vzdělávání je v Plzeňském kraji realizováno:

- Úřadem práce,
- Západočeskou univerzitou v Plzni,
- Krajským centrem vzdělávání a Jazykovou školou s právem státní jazykové zkoušky (KCVJŠ),
- Národním institutem pro další vzdělávání (NIDV),
- dalšími vzdělávacími institucemi.

Nabídka DV v Plzeňském kraji je poměrně pestrá, ale zatím není centralizovaná a dostupná veřejnosti na jednom místě. Např. na webu www.eu-dat.cz je k dispozici v Plzeňském kraji cca 350 kurzů, většinu z nich nabízejí komerční (neškolské) vzdělávací organizace. Poskytovatele DV v Plzeňském kraji (na internetu je jich k nalezení více než 70) můžeme rozdělit na soukromé, komerční organizace a na školské a veřejné instituce (školy, příspěvkové organizace, neziskové organizace, cechy a sdružení):

- soukromé instituce – vzdělávací regionální (např. Grafia, Dům techniky Plzeň, Trigon, Ludmila Matějková, Domovinka) a nadregionální (např. bfz, Gradua Cegos, AIVD, VOX, Akademie Jana Amose Komenského, S-COMP Center CZ), personální (např. Perseus, Trenkwalder)
- školské a veřejné instituce – např. Ústav celoživotního vzdělávání ZČU v Plzni, NIDV, Revis Tachov, Krajská hospodářská komora, Regionální hospodářská komora, Regionální rozvojová agentura, Studnice, KCVJŠ Plzeň, Úhlava, Svaz průmyslu a dopravy, ČMKOS, střední školy.

Nabídka kurzů obsahuje rekvalifikační kurzy (četné jsou kosmetické, zdravotnické, v sociálních službách), kurzy dle zvláštních předpisů či norem, profesní kurzy (programování a obsluha NC strojů, účetnické a mzdové, z gastronomie, ICT, manažerské) a zájmové kurzy (umělecké, kosmetické, PC) a širokou skupinou jsou kurzy jazykové.

Mnohé z těchto subjektů realizují vzdělávací činnost i prostřednictvím ESF projektů (např. Svaz průmyslu a dopravy a RHK PK v rámci svých projektů uspokojili nabídku mnoha firem a proškolili jejich zaměstnance v aktuálních tématech).

Plzeňský kraj v souladu s Dlouhodobým záměrem kraje z r. 2006 zřizuje při několika středních školách a rozvíjí „centra odborného vzdělávání“ pro dané oborové zaměření (např. zemědělské, potravinářské, dopravní...), jejichž cílem je nabízet a realizovat kvalitní přípravu žáků i dospělých na budoucí povolání (rekvalifikace) s využitím moderních pomůcek, technologií a kvalifikovaných pracovníků. Tato centra mají také sloužit k profesnímu zdokonalování a vzdělávání pedagogických pracovníků v příslušném oboru.

V návaznosti na projekt UNIV 2 Kraje vzniklo na mnoha středních školách Místní centrum celoživotního učení a tyto **školy aktivně nabízejí kurzy DV veřejnosti i zaměstnavatelům**. Většina z nich je **profesně zaměřená** a z hlediska hodinové dotace i rozsáhlá (průměrně 90 hod.). Pro rok 2015/16 je v nabídce **240 kurzů DV, z nichž 73 patří do kategorie rekvalifikačních** (41 je dle NSK, pořádá je 9 škol), 29 se týká ICT, 26 jazykových. Školy tradičně realizují kurzy svařování, CNC obrábění, řídičská oprávnění apod. (ve spolupráci s ÚP, zaměstnavateli či jinými komerčními vzdělavateli).

Aktuálně je v ČR k dispozici 3 947 autorizovaných osob (AO). V Plzeňském kraji je evidováno **88 autorizovaných osob** pro 60 různých profesních kvalifikací (jedná se o 18 subjektů, **z toho 10 škol**), takže Plzeňský kraj tvoří cca 2,2 % republikové nabídky.

Největší zastoupení mají profesní kvalifikace v oboru 65, přičemž pouze 4 profesní kvalifikace (z toho 2 úrovně E) se týkají cestovního ruchu, 12 kvalifikací spadá do gastronomie. Další hojně zastoupenou skupinou jsou profesní kvalifikace v oboru 68, kde je nabízena 8x kvalifikace Strážný, 7x Detektiv koncipient a jen 1x Psovod bezpečnostní služby. V oboru 26 je nabízeno 8 profesních kvalifikací z oblasti elektro.

Z hlediska zájmu o rekvalifikační kurzy dle NSK, dle podkladů od ÚP jsou nejčastěji realizované kvalifikace Strážný, Složitá obsluha hostů, Příprava teplých pokrmů, Asistentka/sekretářka, Sportovní masér, ale konaly se i rekvalifikace na neobvyklejší témata např. Europodkovář, Zámkař, Zhotovování sukni a halenek. Školy ale bohužel nejsou v soutěžení VŘ pro ÚP příliš úspěšné.

Jako důležité je vnímáno také DV pro pedagogické pracovníky, které se v Plzeňském kraji uskutečňuje hlavně skrze příspěvkovou organizaci Kraje KCVJŠ Plzeň a NIDV. V této oblasti se snaží působit i ZČU (Pedagogická fakulta) a nabízí pedagogům kurzy k rozšíření aprobace. Většina kurzů DVPP je krátkodobá (4 – 8 hod.) a postihuje následující oblasti: Řízení; Pedagogika a psychologie; Speciální pedagogika; Předškolní vzdělávání; Zájmové vzdělávání; Učitelství 1. stupně ZŠ; Anglický jazyk; Německý jazyk; Ruský jazyk; Francouzský jazyk; Matematika; Informatika a výpočetní technika; Fyzika; Chemie; Biologie, přírodopis, ekologie a pěstitelství; Zeměpis; Český jazyk; Dějepis; Základy společenských věd a občanská výchova; Hudební výchova. Okrajově nabízí kurzy pro pedagogy také SSUPS Zámeček a VOŠ, OA, SZŠ a JŠ Klatovy.

V rámci OP VK, GG - oblast podpory 1.3 „Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Plzeňském kraji“ bylo mezi 36 grantových projektů rozděleno 127 193 694,38 Kč.

Nabídka DVPP je tedy v Plzeňském kraji celkem široká i dostupná.

V rámci OP VK, GG – oblast podpory 3.2 „Podpora dalšího vzdělávání v Plzeňském kraji“ bylo dále rozděleno 167 842 901,76 Kč mezi 57 grantových projektů.

Úřad práce

Úřad práce zajišťuje rekvalifikační kurzy. Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala.

Podmínky pro zařazení do rekvalifikačního kurzu:

- být v evidenci úřadu práce jako uchazeč nebo zájemce o zaměstnání,
- mít odpovídající vstupní kvalifikační předpoklady pro daný kurz a pro výkon profese, na kterou se rekvalifikuje (např. příslušný stupeň vzdělání, některé dovednosti, znalosti – záleží na typu rekvalifikace),
- být zdravotně způsobilý pro absolvování rekvalifikačního kurzu a pro výkon nové profese,
- rekvalifikace musí být potřebná – dosavadní kvalifikace uchazeče neumožňuje získání vhodného pracovního místa,
- po ukončení rekvalifikace je reálná šance získat zaměstnání vzhledem k situaci na trhu práce.

Rekvalifikace se prostřednictvím úřadu práce uskutečňuje dvěma formami:

1. na základě písemné dohody mezi úřadem práce a uchazečem o zaměstnání nebo zájemcem o zaměstnání (73 % ze všech rekvalifikací v roce 2015 v Plzeňském kraji). Za účastníka rekvalifikace hradí úřad práce náklady rekvalifikace a může mu poskytnout příspěvek na úhradu prokázaných nutných nákladů spojených s rekvalifikací. Po dobu rekvalifikace náleží uchazeči podpora při rekvalifikaci.

V této formě jsou dodavatelé kurzů vybíráni veřejnou zakázkou, ve které jsou soutěženy nejpotřebnější a nejčastěji se opakující kurzy. I tak je v současnosti nabídka kurzů poměrně pestrá a pokrývající území celého kraje. Jedná se o kurzy v následujících oblastech: Svařování (11 kurzů), Pohostinství (3 kurzy), Administrativa (1 kurz), Účetnictví (2 kurzy), Personalista (1 kurz), Podnikání (1 kurz), Obsluha PC (6 kurzů), Počítačová gramotnost (2 kurzy), Vysokozdvížený vozík (4 kurzy), Doprava (5 kurzů), IT kurzy (3 kurzy), Pracovník v sociálních službách (2 kurzy), Strážný (1 kurz), Skladník (1 kurz), Obsluha motorové pily (1 kurz), Prodavač (1 kurz). Ze středních škol v Plzeňském kraji jsou dodavateli rekvalifikačních kurzů 2 školy – Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Sušice, U Kapličky 761 (3 kurzy svařování) a Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Horšovský Týn, Littrowa 122 (3 kurzy svařování).

2. podle § 109a - zvolená rekvalifikace (27 % ze všech rekvalifikací v roce 2015 v Plzeňském kraji). V rámci této formy rekvalifikace si uchazeč/zájemce o zaměstnání může zvolit a následně zabezpečit rekvalifikaci sám a úřad práce mu ji může za stanovených podmínek uhradit. Zájemce o zvolenou rekvalifikaci předkládá na příslušný úřad práce svůj požadavek, který je následně posuzován v odborné komisi. Ode dne prvního nástupu na zvolenou rekvalifikaci je posuzováno období tří po sobě následujících let - v tomto období nesmí částka poskytnutá úřadem práce na zvolené rekvalifikace přesáhnout 50 000 Kč. V případě neúspěšného ukončení rekvalifikace si hradí náklady rekvalifikace uchazeč/zájemce o zaměstnání sám. Po dobu rekvalifikace nenáleží uchazeči podpora při rekvalifikaci ani úhrada nutných výdajů spojených s rekvalifikací.

ZČU v Plzni

Západočeská univerzita v Plzni (ZČU) je jedinou veřejnou vysokoškolskou institucí sídlící v Plzeňském kraji. Univerzita má v současné době devět fakult s téměř 60 katedrami a dva vysokoškolské ústavy. Studenti si mohou vybrat z bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů, přičemž samozřejmostí je možnost výběru formy studia v podobě prezenční, kombinované nebo distanční.

Součástí vzdělávací činnosti na Západočeské univerzitě v Plzni je také **celoživotní vzdělávání občanů** formou přednášek, kurzů i ucelených vzdělávacích programů včetně oblíbené **Univerzity třetího věku**, která je zaměřena na tzv. seniory. Kromě pedagogické činnosti je univerzita také střediskem výzkumu a vývoje, o čemž svědčí i velké investice jak do rozvoje univerzity, tak do výstavby univerzitního kampusu. Vznikly zde nové budovy Evropského centra excelence NTIS, Centra technického a přírodovědného vzdělávání a výzkumu i přístavba univerzitní knihovny. Jedná se o největší investice v historii Západočeské univerzity v Plzni a do budoucna slibují možnost spolupráce s univerzitami po celém světě.

Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Plzeň (dále jen KCVJŠ)

KCVJŠ je příspěvkovou organizací Plzeňského kraje, jejímž úkolem je nabízet a realizovat další vzdělávání pedagogických pracovníků, jazykové vzdělávání, celoživotní vzdělávání, zastřešovat síť středních škol, které jsou místními centry CŽU a nově také kariérové poradenství. Ročně KCVJŠ Plzeň proškolí cca 7000 osob kurzy DVPP a CŽU a cca 580 osob v jazykových kurzech.

Celoživotní učení a kariérové poradenství bude KCVJŠ rozvíjet v nově vybudované budově v Tylově 33, Plzeň, kde bylo v rámci projektu Integrovaného operačního programu Informačně-vzdělávací středisko Plzeňského kraje (r. č. CZ.1.06/3.3.00/05.08084) vybudováno **Informačně vzdělávací středisko Plzeňského kraje INFO KARIÉRA**. Výstavba byla dokončena v červnu 2015 a činnost střediska zahájena od října 2015. Hlavním cílem realizace projektu je zlepšit dostupnost a kvalitu informačních, poradenských, školicích a zprostředkovatelských služeb pro uchazeče a zájemce o zaměstnání. Partnerem projektu je Úřad práce ČR – Krajská pobočka v Plzni. Do roku 2020 by mělo středisko obsloužit minimálně 3 500 klientů.

Jak již bylo uvedeno výše v kapitole o kariérovém poradenství, středisko bude monitorovat, sdružovat, analyzovat a poskytovat informace o nabídce vzdělávání a o trhu práce v Plzeňském kraji, vyhodnocovat nabídku vzdělávání v kontextu aktuálních i predikovaných potřeb zaměstnavatelů, poskytovat kariérové poradenství široké veřejnosti (v oblasti volby povolání, volby vzdělávací cesty či změny nebo prohloubení kvalifikace, hledání práce a osobního rozvoje) a informovat o dalších možnostech poradenské pomoci v Plzeňském kraji, vzdělávat v kurzech, které v regionu chybí a které povedou k zvýšení zaměstnatelnosti účastníků.

Opatření KCVJŠ k podpoření zájmu o DV, CŽU:

- spolupodílet se na tvorbě a realizaci strategie CŽU v Plzeňském kraji s cílem zvýšit kvalitu a efektivitu ve vzdělávání, a tím také konkurenceschopnost Plzeňského kraje.
- aktivně podporovat myšlenku CŽU, motivovat veřejnost i zaměstnavatele k dalšímu vzdělávání, odbourávat bariéry (finanční, časové, místní dostupnost...).
- podporovat myšlenku uznávání výsledků celoživotního učení (v návaznosti na NSK) u veřejnosti, vzdělavatelů i zaměstnavatelů.

- monitorovat (zmapovat rozsah a obsah) a vyhodnocovat komplexní vzdělávací nabídku dostupnou v Plzeňském kraji a usnadnit přístup k informacím o potřebách trhu práce v návaznosti na kvalifikační předpoklady a uplatnitelnost.
- rozšířit nabídku dalšího vzdělávání o programy, které v nabídce chybí – např. o kurzy zaměřené na rozvoj podnikavosti a klíčových kompetencí u dospělých (ICT gramotnost, komunikační a jazykové kompetence, metodologické a osobnostní kompetence, finanční, matematická a čtenářská gramotnost...), využívat k výuce metody (např. kooperativní, projektové), které podporují jejich rozvoj a upevňování.

Opatření KCVJŠ k rozšíření a zpřístupnění služeb zaměstnatelnosti a zlepšení uplatnitelnosti obyvatel na trhu práce:

- rozšířit služby zaměstnanosti o profesionální a dostupné služby kariérového poradenství – usnadnit přístup k relevantním informacím, motivovat veřejnost k seberozvoji a k aktivnímu přístupu při řešení vlastních vzdělávacích potřeb a ke kariévnímu růstu.
- pomocí poradenských a informačních služeb zpřístupnit další vzdělávání zejména ohroženým cílovým skupinám – pomáhat s hledáním optimální vzdělávací cesty, finanční podpory na vzdělávání, zprostředkovat pracovní diagnostiku, pomáhat s plánováním rozvoje kariéry.
- propojit a posílit spolupráci a koordinaci poskytovatelů kariérového poradenství z různých sektorů a oblastí kariérového poradenství, podpořit rozvoj (systému) kariérového poradenství cílenou nabídkou DVPP pro výchovné a kariérové poradce na školách s důrazem na znalosti z reálného pracovního prostředí (hlavně na ZŠ).
- zprostředkovat dialog mezi trhem práce (zaměstnavateli) a trhem vzdělávání (vzdělavateli).

Národní institut pro další vzdělávání (NIDV)

Národní institut pro další vzdělávání je přímo řízenou organizací MŠMT a zajišťuje priority a úkoly státní politiky v oblasti vzdělávání. NIDV garantuje kvalitní, jednotnou a celoplošnou realizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků i pracovníků pracujících s mládeží v nestátních neziskových organizacích. NIDV poskytuje prostřednictvím svých krajských pracovišť konzultační, metodickou a odbornou podporu školám a školským zařízením ve všech krajích České republiky.

NIDV, krajské pracoviště Plzeň je připraveno k intenzivní podpoře informovaného prostředí v oblasti DV v rámci Plzeňského kraje prostřednictvím úzké spolupráce s významnými aktéry, např. s Asociací institucí vzdělávání dospělých (krajské zastoupení), Regionální hospodářskou komorou aj., stejně jako k aktivnímu členství v Radě kraje pro rozvoj lidských zdrojů Plzeňského kraje a v Pracovní skupině Vzdělávání při přípravě Krajského akčního plánu.

Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR (AIVD ČR)

AIVD ČR je nejvýznamnější profesní asociací v ČR, která rozvíjí sektor vzdělávání dospělých a prosazuje jeho zájmy. Od roku 1990 sdružuje instituce vzdělávání dospělých (bez rozdílu zřizovatele), v jednotlivých krajích má své koordinátory. V Plzeňském kraji je koordinátorem společnost Grafia, s.r.o. Koncentruje profesionální kapacity pro řešení koncepce a rozvoje v této oblasti, spolupracuje se státními orgány a ostatními subjekty při přípravě a zavádění legislativních a jiných opatření v oblasti vzdělávání dospělých, organizuje odborné a popularizující akce, vydává odborné publikace a reprezentuje členy a jejich činnost v tuzemských a mezinárodních sdruženích. Je mediátorem komunikace a zprostředkovatelem sdílení zkušeností, názorů a garantem etických norem a kvality na trhu vzdělávání dospělých.

5.4.9. Potřeby škol v oblasti celoživotního učení

V rámci dotazníkového šetření na školách Plzeňského kraje byla řešena také problematika rozvoje a podpory celoživotního učení. Zúčastnilo se jej 55 středních a vyšších odborných škol a v následujících 3 grafech (52 – 54) jsou v oblasti celoživotního učení popsány:

činnosti, na kterých se školy aktivně podílejí,

překážky, které jsou v této oblasti,

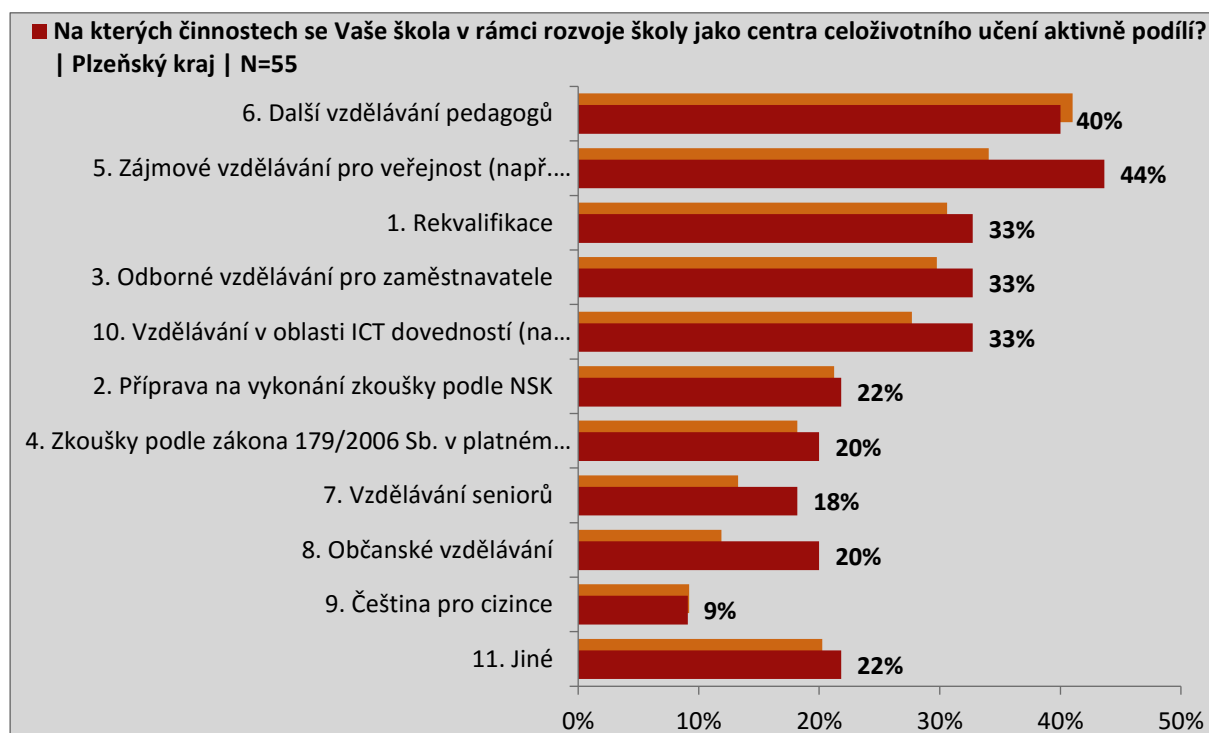
opatření, kterých by se mohlo dosáhnout požadovaných cílů.

V grafech jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

V grafu 53 byly v rámci dotazníkového šetření zjišťovány činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení podílí. Nejvíce škol uvedlo, že se podílí na **zájmovém vzdělávání pro veřejnost** (např. jazykové kurzy, keramika apod.), **dalším vzdělávání pedagogů**, **realizací rekvalifikací**, **odborném vzdělávání pro zaměstnavatele**, **vzdělávání v oblasti ICT dovedností**.

Nejméně se školy podílí na realizaci těchto činností: čeština pro cizince, vzdělávání seniorů, občanské vzdělávání, zkoušky podle zákona 179/2006 Sb.

Graf 53: Činnosti, na kterých se školy podílí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

6. Další vzdělávání pedagogů

5. Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.)

1. Rekvalifikace

3. Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele

10. Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany)

2. Příprava na vykonání zkoušky podle NSK

4. Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění

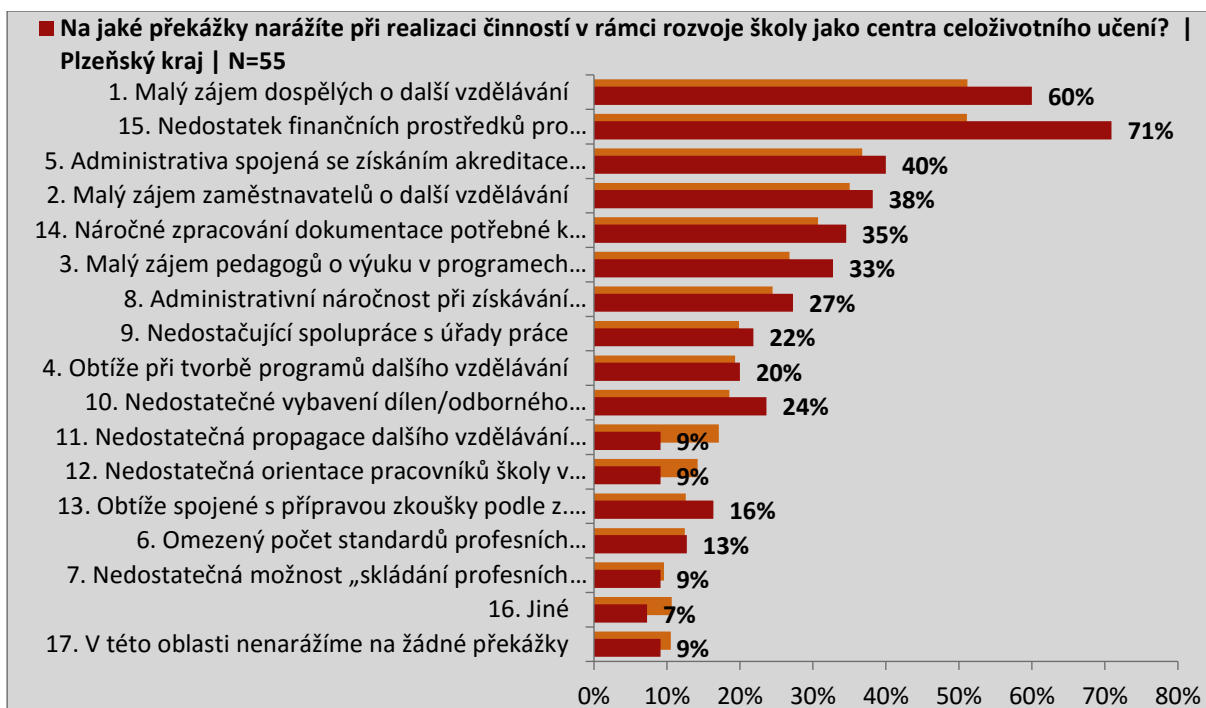
7. Vzdělávání seniorů

- 8. Občanské vzdělávání
- 9. Čeština pro cizince
- 11. Jiné

V grafu 54 byly v rámci dotazníkového šetření na školách zjišťovány **překážky**, na které školy při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení naráží. Nejvíce škol uvedlo **malý zájem dospělých** o další vzdělávání, **administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací**, **nedostatek finančních prostředků** pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole. Zvolení této odpovědi ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významné v porovnání se všemi školami v ČR.

Nejméně školy narážejí na nedostatečnou možnost „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení, nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou, nedostatečnou orientaci pracovníků školy v NSK a procesu uznávání nebo odpověď „V této oblasti nenarážíme na žádné překážky“.

Graf 54: Překážky, na které školy naráží při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 1. Malý zájem dospělých o další vzdělávání
- 15. Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole
- 5. Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací
- 2. Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání
- 14. Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce)
- 3. Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání
- 8. Administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb.
- 9. Nedostačující spolupráce s úřady práce
- 4. Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání
- 10. Nedostatečné vybavení dílen/odborného výcviku
- 11. Nedostatečná propagace dalšího vzdělávání realizovaného školou
- 12. Nedostatečná orientace pracovníků školy v NSK a procesu uznávání
- 13. Obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb.
- 6. Omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK

7. Nedostatečná možnost „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení

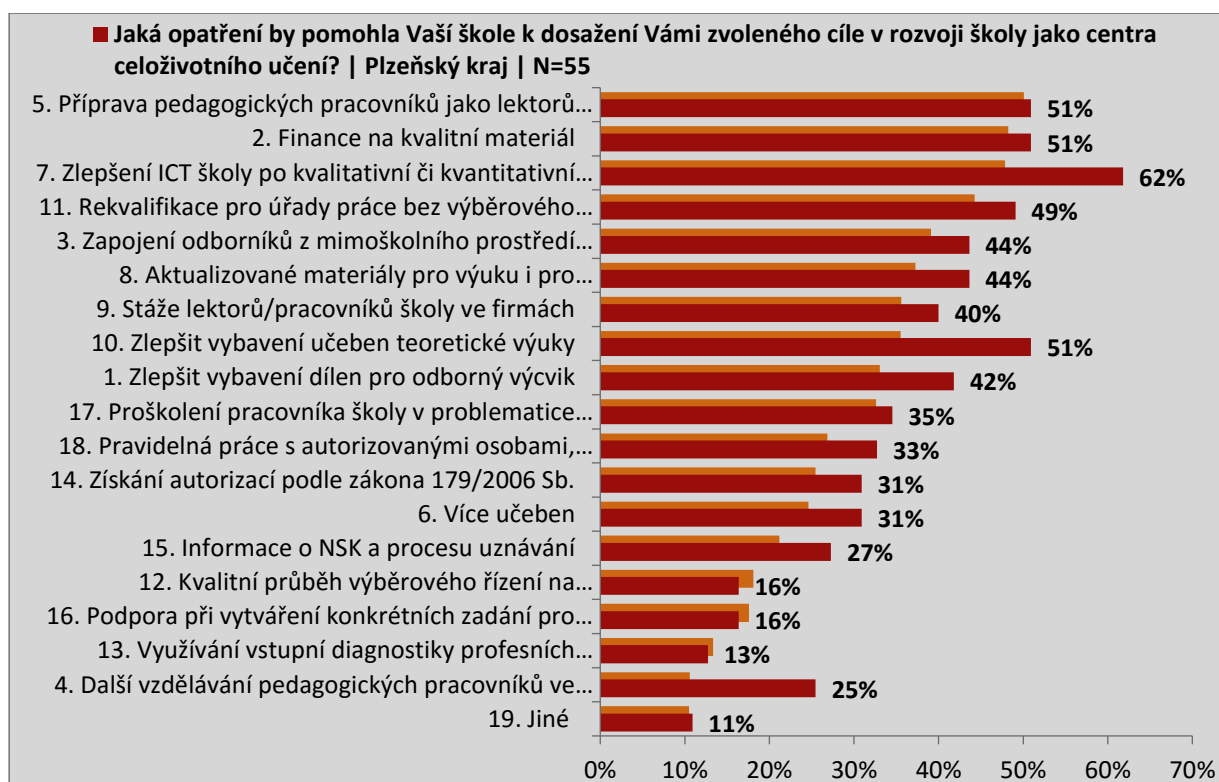
16. Jiné

17. V této oblasti nenarážíme na žádné překážky

V grafu 55 byla v rámci dotazníkového šetření na školách zjišťována **opatření**, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rozvoji školy jako centra celoživotního učení. Nejvíce škol uvedlo **zlepšení ICT školy** po kvalitativní či kvantitativní stránce, zlepšení **vybavení učeben teoretické výuky** (zvolení těchto odpovědí ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významné v porovnání se všemi školami v ČR), **příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání**, finance na kvalitní materiál.

Nejméně by podle výsledků školám pomohlo využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací, podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku, kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace. Dále další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích, obsluze vybraných strojů apod. Zvolení této odpovědi ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významné v porovnání se všemi školami v ČR.

Graf 55: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Zdroj: Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

5. Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání

2. Finance na kvalitní materiál

7. Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce

11. Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení

3. Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů

8. Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory

9. Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách

10. Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky

1. Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik

17. Proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod.

18. Pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod.

14. Získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb.
 6. Více učeben
 15. Informace o NSK a procesu uznávání
 12. Kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace
 16. Podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku
 13. Využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací
 4. Další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích, obsluze vybraných strojů apod.
 19. Jiné

5.4.10. Závěr v oblasti rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Kariérové poradenství, rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých **byly stanoveny hlavní problémy v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního vzdělávání a dalšího vzdělávání dospělých, které byly doplněny o jejich možné příčiny.** Dále byla u každého problému **navržena žádoucí změna (cíl)**, kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 24.

Tabulka 24: Shrnutí problematiky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního vzdělávání a dalšího vzdělávání dospělých v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Malé zapojení škol do nabídky dalšího vzdělávání	Nedostatek finančních prostředků na personální zajištění dalšího vzdělávání	Rozvíjet školy jako kvalitní centra celoživotního učení
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	
	Nízká poptávka ze strany zaměstnavatelů	
Malé zapojení dospělých do dalšího vzdělávání	Nízká motivace dospělých k individuálnímu vzdělávání	Zlepšit další vzdělávání pro potřeby zaměstnavatelů a adaptabilitu obyvatel Plzeňského kraje
	Finanční a časová náročnost	
	Nereflektování vstupní úrovně (pokročilosti) účastníka dalšího vzdělávání v rekvalifikacích	
	Nedostatečné využívání kariérového poradenství dospělými	
	Neochota zaměstnavatelů k dalšímu vzdělávání zaměstnanců	
	Disproporce individuálních vzdělávacích potřeb zaměstnanců s potřebami zaměstnavatele	
	Podceňování trendů na trhu práce	
Nepřehledná nabídka dalšího vzdělávání	Zvýšit povědomí o možnostech dalšího vzdělávání v Plzeňském kraji	
Nevyjasněný přístup k hodnocení kvality dalšího vzdělávání	Neexistence jednotné metodiky posouzení kvality	Sjednotit prvky ovlivňující kvalitu vzdělávání dospělých

5.5. Platforma Společné vzdělávání (inkluze)

5.5.1. Úvod do řešené problematiky

V rámci platformy Společné vzdělávání (inkluze) bude řešena zejména problematika inkluze na středních školách. Dále se bude platforma zabývat přechodem žáků ze ZŠ na SŠ (zejména žáků z marginalizovaných skupin, např. Romů), setrváním žáků na SŠ a přechodem na VŠ, VOŠ či trh práce.

U vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se klade důraz na podporu plného zapojení a maximálního využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Podpora se liší a to díky individuálním vzdělávacím potřebám a i možnostem jednotlivých žáků.

5.5.2. Strategické dokumenty

Problematicke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se věnuje celá řada dokumentů:

- Školský zákon č. 561/2004 Sb. ve znění zákona a č. 82/2015 Sb. ve znění zákona, který se zabývá, i přechodem žáků ze ZŠ na SŠ,
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020,
- Vyhláška č.73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ve znění vyhlášky a vyhláška č. 27/2016 Sb. ve znění vyhlášky, RVP
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020,
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014-2020,
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018,
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016-2020,
- Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+,
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji ve školním roce 2014/2015,
- Strategie integrovaných územních investic - ITI - Plzeňské metropolitní oblasti,
- Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014 – 2020,
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016-2020.

Zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

V současné době probíhá vnější připomínkové řízení u vyhlášek k zákonu č. 82/2015 Sb.

Vyhláška č.73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ve znění vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Tyto vyhlášky upravují pravidla vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 školského zákona a vzdělávání žáků nadaných.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Prioritním cílem vzdělávací politiky je dosáhnout v následujících letech výrazného **snížení nerovností** ve vzdělávání komplexním posilováním kvality celé vzdělávací soustavy. Strategie usiluje o to, aby žádná společenská skupina nebyla v přístupu ke školnímu vzdělávání znevýhodněna a aby vzdělávací příležitosti i výsledky byly co nejméně ovlivněny takovými faktory, jako je pohlaví, socioekonomický status, region, národnost, původ v kulturně odlišném prostředí (imigranti) apod., které jedinec nemůže ovlivnit. Specificky se strategie zaměřuje na snížení podílu dětí, žáků a studentů, kteří nedosahují ani základní úrovně očekávaných výsledků vzdělávání. Základním předpokladem pro zlepšování v této oblasti je zajistit, aby **kvalitní výuka byla dostupná pro každé dítě či mladého člověka v každé škole**. Specifickou pozornost přitom bude třeba zaměřit na rozšíření vzdělávacích příležitostí pro některé cílové skupiny, tak aby jejich vzdělanostní potenciál mohl být maximálně naplňován.

Největší množství negativních jevů je přitom spojeno se vzděláváním žáků v oborech středního vzdělání bez maturitní zkoušky.

U některých znevýhodněných skupin obyvatelstva překážky v přístupu k sekundárnímu i terciárnímu vzdělávání přetrvávají. Jako určující faktor se nadále projevuje socioekonomické zázemí a především dosažené vzdělání rodičů, navzdory významným zlepšením v uplynulých letech nelze za plně uspokojivé považovat ani podmínky vytvářené ve prospěch zdravotně postižených uchazečů o studium a studentů.

Strategie má tři priority:

- **Snižovat nerovnosti** ve vzdělávání
- Podporovat **kvalitní výuku a učitele** jako klíčový předpoklad inkluze ve vzdělávání
- Odpovědně a **efektivně řídit vzdělávací systém**

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 navazuje na předchozí Dlouhodobý záměr a v souladu se Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 stanovuje hlavní cíle regionálního vzdělávání, a to zejména zvýšení dostupnosti předškolního vzdělávání a povinný poslední ročník předškolního vzdělávání, zkvalitnění 2. stupně základního vzdělávání, **podpora středního odborného školství**, přiměřený rozvoj sítě škol a školských zařízení **vzhledem k dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů** ve společnosti a na trhu práce a schválení a implementace kariérního systému a standardu profese učitele.

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014-2020

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT), v jehož rámci je možné v programovém období 2014 - 2020 čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie (EU).

OP VVV se zaměřuje na řešení těchto problémů:

- zvýšení kvality vzdělávání, zajištění podmínek pro kvalitní výzkum, propojení vzdělávání a výzkumu s trhem práce a **posílení principu rovného přístupu** ke vzdělávání
- **snížit rizika neúspěchu** mladých lidí ve vzdělání, což bude mít významný vliv na kvalitu jejich života i na jejich úspěch na trhu práce

- podpora **zlepšení kvality a efektivity vzdělávání** a odborné přípravy, spravedlivost, sociální soudržnosti a aktivního občanství, zvyšování úrovně kreativity a inovativnosti a rozvoje podnikatelských schopností, **na všech úrovních** vzdělávání a odborné přípravy

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018 (APIV 2016 - 2018) navazuje na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020 a na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ČR na období 2015 – 2020. Akční plán je také podkladem pro zacílení výzev Operačního programu výzkum, vývoj a vzdělávání.

Akční plán identifikuje potřebu zabývat se:

- otázkou rovných příležitostí a spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, včetně prevence a předčasných odchodů ze vzdělávání

Akční plán obsahuje opatření:

- na podporu **rovných příležitostí a spravedlivého přístupu** ke kvalitnímu vzdělávání
- na podporu **prevence a snižování předčasných odchodů** ze vzdělávání.

Dokument dále reflektuje navržené legislativní změny v novele školského zákona.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016-2020

Základním cílem v následném období je ve smyslu přijatých zásad Strategie 2020 zvýšit „schopnost vzdělávacího systému vytvářet podmínky a uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění“ tak, aby nerovnosti v dosahovaných výsledcích byly co nejméně předurčovány faktory, které nemůže jedinec ovlivnit. V pedagogické a diagnostické praxi bude tento cíl naplňován zejména systémovými, organizačními a legislativními změnami v návaznosti na novelizaci § 16 školského zákona zavádějící přehledné změny v uplatňování podpůrných opatření a jejich financování.

V Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016-2020 jsou stanovena následující opatření **v oblasti rovných příležitostí** ve vzdělávání:

- Uplatňovat **diagnostické postupy** zaměřené na vyhodnocení potřebnosti a efektivity konkrétních podpůrných opatření ve vzdělávání každého jedince s potřebou podpůrných opatření a zajistit kvalitní proškolení v postupech identifikace vhodných podpůrných opatření žáka.
- Zabezpečit systematickou, metodickou, vzdělávací a konzultační **podporu školám, pedagogickým pracovníkům i samotným rodinám** při začleňování a vzdělávání dětí/žáků cizinců do vzdělávacího systému ČR.
- **Informovat** školská poradenská zařízení **o dotačním programu** na poskytnutí finančních prostředků k nákupu nových diagnostických nástrojů a k zajištění zaškolení v práci s těmito diagnostickými nástroji pro pracovníky poradenských zařízení.
- **Informovat o dotačních programech**, které zajistí kontinuitu realizovaných činností a stabilitu financování programů primární prevence a současně budou adekvátněji reagovat na školní rok (nikoliv na fiskální dotační rok). Spolupráce s MŠMT.
- Vyhlašovat **dotační program Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci**.
- Pravidelně organizovat a zajišťovat **setkání krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování**.

- **Zkvalitnit programy specifické primární prevence** realizované školami a školskými zařízeními a nestátními neziskovými organizacemi (cílené vzdělávání, metodická podpora).
- Naplňovat cíle Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018 a Plánu primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2013-2016).
- **Vytváření podmínek pro poskytování kvalitních služeb** na všech úrovních systému primární prevence rizikového chování, zejména zajistit služby metodiků prevence v PPP.
- **Podporovat další vzdělávání** metodiků prevence v PPP, školních metodiků prevence i pedagogických pracovníků škol **v oblasti prevence rizikového chování.**
- Na základě platné legislativy **vytvořit podmínky pro činnost školních speciálních pedagogů a školních psychologů** ve školách za jednotného metodického vedení.

Plzeňský kraj se bude i nadále věnovat problematice nadaných dětí a mládeže. V dalším období je nezbytné zaměřit se na přesnější **definování nadaných a talentovaných dětí, které by pak byly přesněji identifikovány ve školách.** Hlavním garantem je PPP Plzeň. Dále bude PPP i nadále **pracovat na programech pro tyto děti** a spolupracovat se školami, NIDV a institucemi zaměřenými na volnočasové aktivity dětí.

V rámci pedagogicko-psychologického poradenství ve školství se budou poradenské služby ve školách zaměřovat především na:

- prevenci školního neúspěchu,
- práci se třídou, prevenci rizikového chování,
- poskytování kariérového poradenství,
- spolupráci se zákonnými zástupci žáků,
- podporu pedagogů při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami včetně metodické podpory.

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+

V rámci specifického cíle 1.3: Zvýšit kvalitu základního a středního vzdělávání bylo v oblasti společného vzdělávání navrženo opatření: **Rovné příležitosti v počátečním vzdělávání.** V rámci tohoto opatření byly navrženy následující příklady aktivit:

- **integrace** žáků se SVP
- zajištění **bezbariérovosti** škol
- pořízování **vybavení** pro žáky se SVP
- pořízování kompenzačních a rehabilitačních **pomůcek**

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji ve školním roce 2014/2015

Výroční zpráva popisuje současný stav vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji a vyhodnocuje změny. U vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami došlo k ohrožení z důvodu dostupnosti speciálních škol a školských zařízení. Proto Plzeňský kraj stále více přistupuje na **spojení základního a středního vzdělávání do jednoho subjektu.** U dětí se zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním **je podporována integrace do běžných mateřských a základních škol** hlavního vzdělávacího proudu. Žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí udržet ve střední škole bývá poměrně složité. V roce 2014/2015 se Plzeňský kraj podrobně zabýval tématem společného vzdělávání. Pedagogové se účastnili připomínkových řízení příslušné legislativy, tvorby koncepčních materiálů. Mimo jiné byla součástí i účast v projektu RAMPS VIP III a spolupráce s řešiteli projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání, kde nezávisle na sobě vznikaly Katalogy podpůrných opatření. U dětí,

žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je vzdělávání základním předpokladem pro jejich dobré uplatnění ve společnosti a i na trhu práce. **Co nejvyšší stupeň vzdělání** je pro tuto skupinu velkou pomocí právě při uplatnění v každodenním životě. Zde přichází potřeba velice úzké **spolupráce s odborníky v této problematice**. Díky změně školského zákona a financování regionálního školství dojde k významné změně i v souvislosti s financováním podpůrných opatření pro tuto skupinu dětí a žáků.

Pedagogicko-psychologická poradna v Plzni ve školním roce 2014/2015 měla **zvýšený příliv žádostí o vyšetření**. Je to dáno nástupem silných populačních ročníků a i zvýšením počtu dětí s obtížemi. Poradna zaznamenává **nárůst problémů v chování** a je zde obtížná řešitelnost. Řešení je jen omezené, protože **chybí speciální třídy pro tyto děti**.

Strategie integrovaných územních investic - ITI - Plzeňské metropolitní oblasti

„Integrovaná územní investice“¹⁹ (dále jen "ITI") představuje realizaci integrované strategie rozvoje metropolitní oblasti, která zahrnuje klíčové investice řešící problémy daného území s využitím financování z více než jedné prioritní osy jednoho nebo více programů Evropských strukturálních a investičních fondů²⁰ (dále jen "ESIF").“

V plzeňské metropolitní oblasti **nejsou dostatečně využívány nástroje pro sociální inkluzi** vzhledem k výskytu sociálně vyloučených lokalit a osob ohrožených sociálním vyloučením.

Roste podíl skupin obyvatel s nejnižšími příjmy, jejichž sociální status **souvisí i s lokalitami** v periferních oblastech na hranici sociálního vyloučení. Sociální vyloučení v těchto oblastech představuje významnou bariéru z hlediska zaměstnanosti obyvatel vyloučených lokalit a atraktivity celé metropolitní oblasti.

Pro plzeňskou metropolitní oblast představuje **začleňování sociálně vyloučených osob** a osob ohrožených sociálním vyloučením velký potenciál pro snížení dlouhodobé nezaměstnanosti, snižování sociálních rizik a zatraktivnění území. **Rozvoj sociálních a zdravotních služeb** povede **k sociální inkluzi, k eliminaci sociálně patologických jevů** a bude podpořeno preventivním působením **dostupnosti zaměstnání a vzdělání** proti sociálnímu vyloučení.

Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014 – 2020

Podpoře nadaným žákům se věnuje Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014 – 2020 schválená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a na jejímž základě se postupně zavádí **Krajská síť podpory nadání (KSPN)**. Krajské sítě podpory nadání provázané v Síti národní s garancí a podporou MŠMT poskytují v ČR systematickou a kvalitní **nabídku aktivit a služeb pro kognitivně nadané** s využitím regionálních kapacit a zdrojů.

V každém kraji má vytvoření sítě na starosti krajský koordinátor Sítě podpory nadání, což je v Plzeňském kraji **NIDV** Krajského pracoviště Plzeň.

Krajská síť podpory nadání (dále jen KSPN) se skládá z pracovišť – typicky škol každého typu (MŠ, ZŠ I, ZŠ II, SŠ, VŠ), školských zařízení (zvl. SVČ), nevládních a neziskových organizací (NNO), které se věnují nebo hodlají systematicky věnovat práci s nadanými. V síti jsou zapojena odborná pracoviště (oborový expert: výzkumné či vývojové pracoviště, zaměstnavatel), která nabízejí kapacity, zdroje a oborové experty pro práci s nadanými dětmi, žáky a studenty. Součástí sítě je nezbytně zástupce regionální správy

¹⁹ Vychází z Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů (MPIN). Podrobnější informace tamtéž.

²⁰ Útvar koordinace evropských projektů města Plzně, p.o. Strategie integrovaných územních investic - ITI - Plzeňské metropolitní oblasti. [online]. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: <http://iti-plzen.cz/wp-content/uploads/2016/02/Strategie-ITI-PMO leden2016 final.pdf>. Str.2.

(KÚ) a krajští odborní garanti zajišťující vazbu na pět "vertikálních - národních pilířů" - národních skupin odborných garantů (NSG):

- psychologové a speciální pedagogové (garantuje NUV),
- koordinátoři pro oblast soutěží (garantuje NIDV),
- pedagogové (připravuje se ve spolupráci s NUV),
- koordinátoři podpory nadání a vzdělávání pedagogů (garantuje NIDV)
- inspektoři ČŠI (garantuje ČŠI).

Tito tvoří základ **Krajské koordinační skupiny (KKS)**, která na úrovni kraje **koordinuje, iniciuje, stimuluje, podporuje a vzdělává**, vše s respektováním krajské samosprávy. Členy KKS jsou dále zástupci pracovišť KSPN.

Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016-2020

Strategie se pokouší koordinovat úsilí jednotlivých složek státní správy v boji proti sociálnímu vyloučení. Dále se snaží vytvořit podmínky pro aktivní spolupráci se samosprávami krajů a obcí při řešení sociálního vyloučení. Zaměřuje se hlavně na sociálně vyloučené lokality. Je zde snaha o definování základních ukazatelů jevu sociálního vyloučení, které se nadále budou na úrovni obcí a krajů průběžně sledovat a vyhodnocovat. Zaobírá se problematikou koncepčního řešení sociálního vyloučení, bezpečností, bydlením, dluhy, podporou rodin, podporou sociálních služeb a sociální prací, vzděláváním, zaměstnaností, zdravím.

5.5.3. Aktivity v oblasti společného vzdělávání v Plzeňském kraji

Společné vzdělávání na základních školách

Při řešení problematiky společného vzdělávání na středních školách, je potřeba se alespoň okrajově zaměřit i na stav žáků se SVP na základních školách. V tabulce 25 je zaznamenána integrace žáků s postižením na základních školách ve školním roce 2015/2016. **V Plzeňském kraji bylo na základních školách v tomto roce celkem 4 369 dětí s postižením, tj. 9,1 % z celkového počtu žáků základních škol. V běžných školách se vzdělávalo 69 % žáků s postižením (6,5 % z celkového počtu žáků základních škol), z toho 64 % v úplných a 5 % v neúplných základních školách. Ve speciálních školách se vzdělávalo 31 % žáků s postižením, tj. 93,6 % žáků z celkového počtu žáků speciálních škol.**

Zaměříme-li se na členění žáků podle typu postižení, pak největší podíl zaujímají vývojové poruchy chování (40 %), mentální postižení 23 %, souběžné postižení více vadami 16 % a autismus 7,8 %. Podrobnější členění je součástí tabulky 25.

Tabulka 25: Integrace žáků s postižením (100 % žáci s postižením)

Typ postižení	Běžné ZŠ		spec. ZŠ =	celkem	Běžné ZŠ		spec. ZŠ =	celkem
	běžné třídy	spec. třídy	spec. třídy		běžné třídy	spec. třídy	spec. třídy	
Vývojové poruchy chování	95,8	0,6	3,6	100,0	1674	10	63	1747
Mentální postižení	15,4	14,3	70,2	100,0	155	144	706	1005
Souběžné postižení více vadami	65,1	2,3	32,6	100,0	450	16	225	691
Autismus	51,8	3,8	44,4	100,0	177	13	152	342

Vady řeči	64,7	22,1	13,2	100,0	132	45	27	204
Vývojové poruchy učení	38,8	35,0	26,3	100,0	62	56	42	160
Sluchové postižení	17,9	0,6	81,4	100,0	28	1	127	156
Zrakové postižení	69,7	0,0	30,3	100,0	23	0	10	33
Tělesné postižení	93,5	0,0	6,5	100,0	29	0	2	31
Celkem postižených	62,5	6,5	31,0	100,0	2730	285	1354	4369

Zdroj: OŠMS KÚPK

Rozmístění žáků s postižením na jednotlivých základních školách v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016 je na území kraje pravidelné, tj. téměř každá základní škola integruje nějakého žáka s postižením.

Společné vzdělávání na středních školách

Poněkud odlišná je situace **na středních školách**, kdy u části škol chybí data o počtech žáků s postižením. Nelze proto u středních škol **podrobněji sledovat počty žáků se zdravotním postižením jako u základních škol**. Obecně však lze říci, že míra soustavné práce s inkluzí je nyní na středních školách nižší, než na základních školách, protože **na středních školách není již tolik žáků** se speciálními vzdělávacími potřebami.

Některé školy se již v minulosti zaměřily na vybudování bezbariérovosti budov, avšak **velká část škol bezbariérovými úpravami stále nedisponuje**. Jedná se o bezbariérovost částečnou nebo úplnou a to u 17 středních škol, u 3 zařízení zájmového vzdělávání, u 2 ZUŠ a 8 škol pro děti a žáky se SVP.

Inkluzi a podporu jakékoli marginalizované skupiny střední školy uvádějí ve svých ŠVP. Školy tuto problematiku řeší z několika úhlů a to nejčastěji podle vzniklých potřeb. Žáci si pro další studium po základní škole volí střední školu podle mnoha hledisek. U žáků s potřebnostmi podpůrných prostředků prvního stupně většinou nevzniká nějaký větší problém při výběru a absolvování jakékoli střední školy. Žáci s potřebnostmi vyššího stupně podpůrných prostředků při výběru školy pohlíží i na nabídku škol o spolupráci právě s touto skupinou žáků. Proto je i zkušenost škol a podpora žáků z této skupiny různorodá.

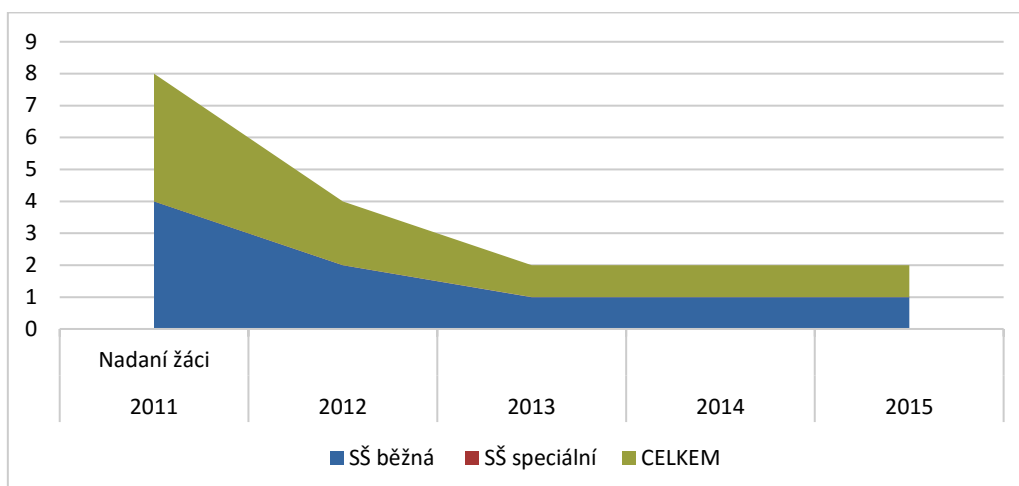
Podpora marginalizovaných skupin na školách by měla být postavená na spolupráci třídních učitelů a výchovných poradců a poté i se školským poradenským zařízením. Školy se zaměřují například na žáky z ekonomicky slabších rodin, kterým umožňují **zapůjčení učebnic zdarma**, výukových materiálů, umožňují **práci na počítačích** a nabízejí zdarma přístup na internet. Studentům se slabším prospěchem jsou nabízeny **doučovací kroužky**, semináře, konzultace.

Nejvíce se v současné době dle Výkazů o střední škole MŠMT v našem kraji **využívá tvorba Individuálního vzdělávacího plánu**, který nyní využívá 1,45 % z celkového počtu žáků ze všech typů středních škol v našem kraji **tj. 341 žáků** (OŠMS KÚPK). Individuální vzdělávací plány se vypracovávají pro tři skupiny a to pro nadané žáky, pro žáky se SVP a pro ostatní žáky viz grafy 56-58.

Podporu asistentů ve školním roce 2015/2016 využívá 5 žáků středních škol a VOŠ v Plzeňském kraji.

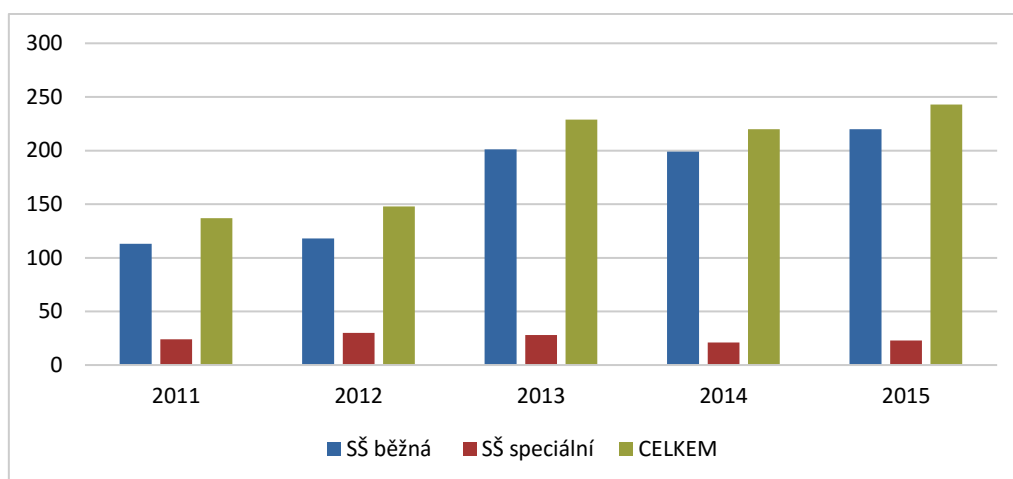
V Plzeňském kraji působí Asociace romských občanských iniciativ - AMARE ČHAVE a Sdružení Romů a národnostních menšin Plzeňského kraje, občanské sdružení. Cílem činnosti sdružení je napomáhat integraci romské populace ve společnosti. Předmětem činnosti sdružení je mimo jiné vzdělávací a výchovná činnost dětí, mládeže i dospělých, poskytování sociálních služeb, práce s dětmi a mládeží, spolupráce se samosprávou a státní správou při řešení a naplňování cílů.

Graf 56: Individuální vzdělávací plány - nadaní žáci

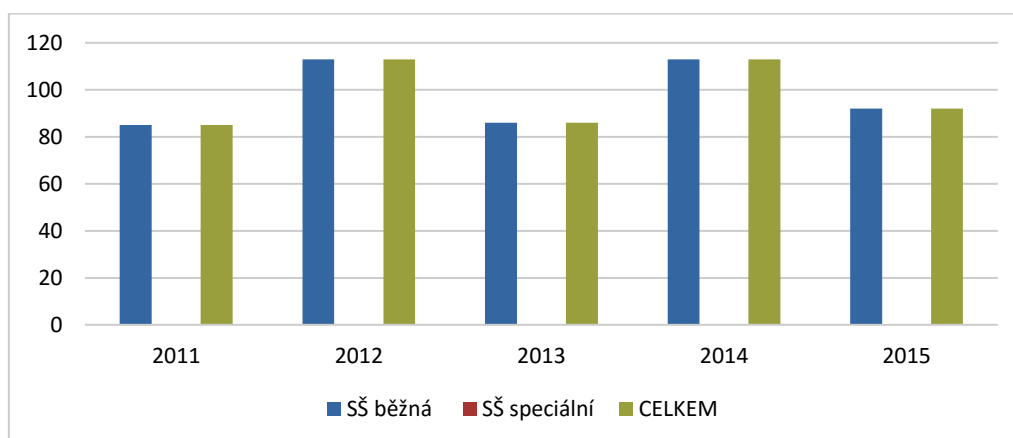
Zdroj dat: OŠMS Plzeňského kraje

Graf 57: Individuální vzdělávací plány - žáci se SVP

Zdroj dat: OŠMS Plzeňského kraje

Graf 58: Individuální vzdělávací plány - ostatní

Zdroj dat: OŠMS Plzeňského kraje

Další neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží v Plzeňském kraji jsou Člověk v tísni, o. p. s. poskytuje sociálně integrační služby lidem v nepříznivých životních situacích. Tady a Teď o. p. s., kteří se dlouhodobě věnují podpoře vzdělávání dětí v Plzni. Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, mají síť nízkoprahových zařízení v Plzeňském kraji, kde se zaměřují nejen na volnočasové aktivity, ale i na podporu vzdělávání. **Salesiánské středisko mládeže - dům dětí a mládeže Plzeň** má v Plzni pro mladé nízkoprahové zařízení a pomáhá jim i se vstupem na pracovní trh. **Ponton, z.s.** provozuje nízkoprahové zařízení.

NIDV byl ze strany MŠMT pověřen zabezpečit systematickou, metodickou, vzdělávací a konzultační podporu školám, pedagogickým pracovníkům i samotným rodinám při **začleňování a vzdělávání dětí/žáků-cizinců do vzdělávacího systému ČR**. Plzeňské pracoviště NIDV poskytuje informace a „centralizovanou“ podporu ve spolupráci s odborníky a partnery v kraji, především s OŠMS KÚ PK, PPP Plzeň, ČŠI, OSPOD a NNO v kraji. Konkrétně se jedná o poskytování poradenství, vhodných metodik, kontaktů na odborníky aj. Základní informace jsou k dispozici na speciálně vytvořené stránce NIDV k problematice cizinců <http://cizinci.nidv.cz>.

Předčasné odchody ze systému vzdělávání

Předčasné odchody ze vzdělávání představují v posledních letech poměrně velký problém, proto byla problematika podrobně popsána v kapitole 3.3.3.6.2. *Průběh středoškolského studia*. Nyní se budeme detailněji věnovat nižšímu střednímu vzdělání s výučním listem (**E obory**). V tomto stupni vzdělání jsou žáci se speciálními vzdělávacími potřebami zastoupeni nejvíce. V tabulce 26 je zaznamenána míra dokončení studia **u 3letých oborů v rámci nižšího odborného vzdělání s výučním listem**. U těchto oborů se **ztráta** žáků během studia dlouhodobě pohybuje **kolem 40 %**. **V roce 2015** byla však **ztráta 48 %**, jednalo se tedy o nejvyšší hodnotu ve sledovaném období.

Tabulka 26: Nižší odborné vzdělání s výučním listem (E) - 3leté obory

Změny počtů	Podle roku nástupu - relativně (%)									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opak.1.roč.	0,4	4,5	1,2	4,3	4,8	6,8	7,7	4,9	5,2	8,8
1.-2.roč.	-18,6	-24,8	-15,8	-15,0	-20,3	-25,8	-22,5	-21,5	-22,7	
2.-3.roč.	-11,7	-6,8	-9,5	-15,0	-12,3	-3,2	-12,6	-11,8		
Absolventi	-12,1	-13,1	-16,6	-13,4	-12,3	-18,9	-20,9			
Celkově	-42,0	-40,1	-40,7	-39,0	-40,1	-41,1	-48,4			
Rok ukončení	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018

Zdroj dat: OŠMS Plzeňského kraje

Tabulka 27: Nižší odborné vzdělání s výučním listem (E) - 2leté obory

Změny počtů	Podle roku nástupu - relativně (%)									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opak.1.roč.	2,8	7,1	6,3	4,7	8,7	14,3	0,0	0,0	0,0	25,0
1.-2.roč.	-38,0	-35,7	-32,8	-23,3	-19,6	-37,1	0,0	-46,2	-16,7	
Absolventi	-31,5	-24,5	-25,0	-32,6	-39,1	-28,6	-40,0	-30,8		
Celkově	-66,7	-53,1	-51,6	-51,2	-50,0	-51,4	-40,0	-76,9		
Rok ukončení	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017

Zdroj dat: OŠMS Plzeňského kraje

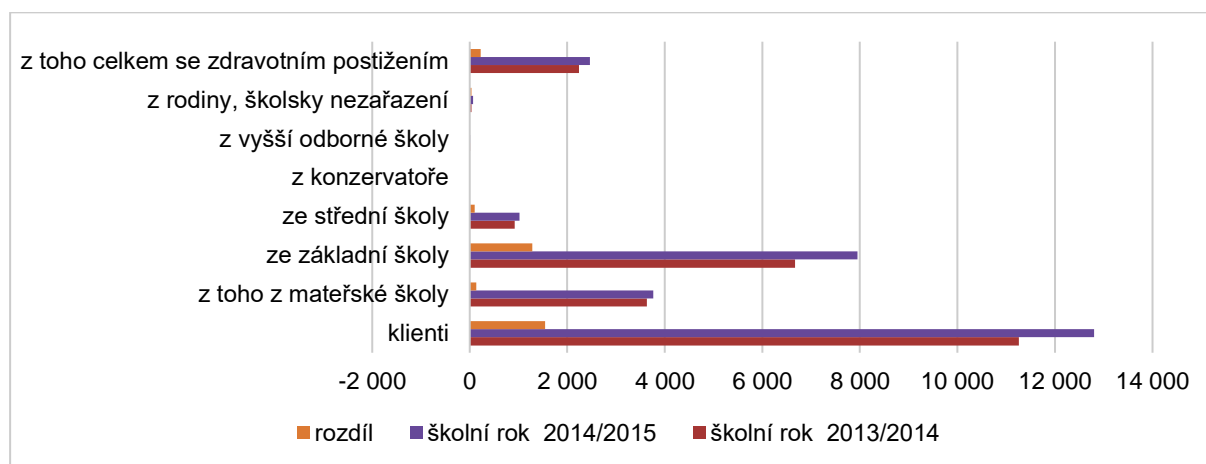
U 2letých oborů je podíl žáků, kteří nedokončí studium ještě větší než u 3letých oborů (tabulka 27). Většinou se tento podíl pohyboval kolem 50 %, avšak v určitých letech docházelo k výkyvům (např. 40

% v roce 2014). V roce 2015 však byla zaznamenána opět nejvyšší hodnota ve sledovaném období (téměř 77%)!

Pedagogicko-psychologické poradenství ve školství

Školy v současnosti ve větším měřítku rozvíjí spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, a to díky nárůstu podílu žáků s obtížemi. **Ve školním roce 2014/2015 byl nárůst klientů ze středních škol v Pedagogicko-psychologické poradně v Plzni oproti roku 2013/2014 o 13,69%** tj. o 1542 žáků (Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji ve školním roce 2014/2015). Nárůst klientů ovšem Pedagogicko-psychologická poradna v Plzni zaznamenala i z ostatních typů škol viz graf 59. Nárůst byl plošný na území celého kraje.

Graf 59: Klienti Pedagogicko-psychologické poradny v Plzni

Zdroj: OŠMS KÚ PK

Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň ve spolupráci se školami a středisky volného času (SVČ) věnuje pozornost nejen žákům zdravotně oslabeným, ale i mimořádně nadaným, jejich identifikaci a nabídce vhodných vzdělávacích postupů tak, aby každý žák rozvíjel svůj potenciál na nejvyšší možnou míru.

Talentovaní žáci

„Největší podpora talentovaných a mimořádně nadaných žáků je realizována na konzervatoři, dále na gymnáziích a nejmenší podpora těchto žáků probíhá v učebních oborech zakončovaných závěrečnou zkouškou“²¹. V roce 2015 bylo dle údajů OŠMS KÚPK v Plzeňském kraji oficiálně identifikováno jen 29 žáků mimořádně nadaných, kdy 93% těchto žáků je na Konzervatoři Plzeň (27 žáků Konzervatoř Plzeň, 2 žáci ostatní střední školy). Otázkou však je vypovídací hodnota těchto údajů, zejména ve vztahu k **problematice diagnostiky talentovaných žáků**. Zákon totiž zatím nijak konkrétně „nadání“ nevymezuje. Zjišťováním talentů jsou pověřena školská poradenská pracoviště. Další žáci s výbornými studijními výsledky se zúčastňují různých soutěží, olympiád, školních projektů, individualizované a projektové výuky.

MŠMT podporuje každoročně nadanou mládež a pedagogy vzdělávající nadané žáky v několika dotačních programech např. Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží, Podpora

²¹ Česká školní inspekce. Výroční zpráva za školní rok 2014/2015.[online], 2015. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/html/VZ2014-15v2/flipviewerexpress.html>. Str. 83.

soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání, Program Excellence středních škol, Program Excellence základních škol, Podpora nadaných žáků základních a středních škol.

V rámci krajských sítí podpory nadání byly zřízeny internetové stránky www.talentovani.cz, na kterých lze nalézt informace o soutěžích pro žáky, které vyhlašuje MŠMT. V současné době je nabízeno 14 soutěží. Těchto aktivit se zúčastňují také žáci našeho kraje a mnohdy dosahují na úspěšná hodnocení. Za zmínku stojí především úspěchy žáků některých gymnázií na mezinárodních matematických a astronomických olympiádách v posledních 3 letech.

Krajský úřad Plzeňského kraje vyhlašuje každoročně dotační program „Talent“, jehož cílem je podporovat a rozvíjet talent a zájem žáků středních škol o přírodovědné, společenskovední a jazykové obory, rozvíjet péči o nadané děti a mládež ve středních školách, podporovat pedagogy středních škol, kteří se systematicky věnují nadaným žákům a žákům s mimořádným zájmem o obor prostřednictvím přípravy na jednotlivá kola předmětových soutěží vyhlašovaných MŠMT ČR, zlepšovat materiální vybavení středních škol pro práci s nadanými žáky, posílit zájem žáků, pedagogů a škol o účast v soutěžích, zvyšovat kvalitu těchto soutěží.

Od roku 2010 jsou také podporováni nadaní žáci v našem kraji prostřednictvím projektu Střediska služeb školám, Plzeň, Částkova 78 "Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji". V rámci projektu jsou pro nadané žáky připravovány v období letních prázdnin Odborné kempy přírodovědných oborů, Odborné kempy společenskovedních oborů, Odborné jazykové kempy a Letní hudební kurzy.

Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji neprobíhá pouze na středních školách, ale i na základních školách. Několik základních škol se přímo zaměřuje na činnost s nadanými žáky. Jedná se o Základní školu a Mateřskou školu Holoubkov, Mateřskou školu Štěnovice, 28. základní školu Plzeň, Rodinná 39. Tyto školy se věnují systematickému vyhledávání talentovaných žáků, individuálnímu rozvoji nadání u všech žáků, systematické práci s mimořádně nadanými žáky apod. Významnými aktéry přispívajícími k rozvoji talentů a nadání jsou bezpochyby i jednotlivé základní umělecké školy, Akademie nadání, Asociace malých debrujárů České republiky, Mensa ČR, Národní ústav pro vzdělávání a další.

5.5.4. Potřeby škol v oblasti podpory společného vzdělávání

V rámci dotazníkového šetření na školách Plzeňského kraje byla řešena také problematika společného vzdělávání. V grafech jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

Při zjišťování činností, na kterých se školy v rámci rozvoje společného vzdělávání již podílí, uvedlo 87 % škol, že eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato odpověď je však v rozporu se stavem ve školních matrikách, neboť údaje, které sem školy uvádějí, nejsou úplné. Dále školy nejčastěji uváděly, že vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, a také že škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Oproti celorepublikovému průměru uvádělo také více škol, že škola zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ.

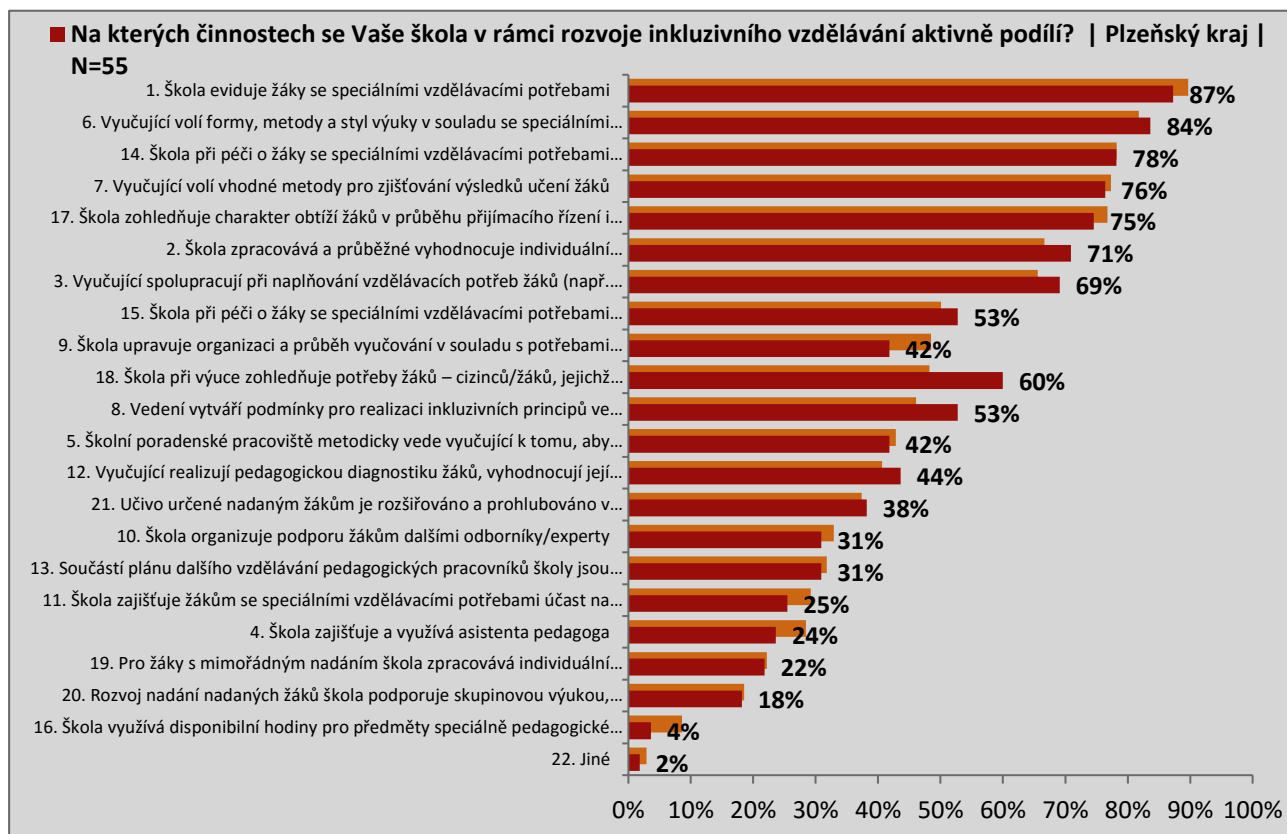
Nejméně školy využívají disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče. Jako další málo četné odpovědi byly uváděny následující odpovědi: pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány (IVP) či rozvoj nadání nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků.

Jako nejčastější překážku při zajištění rozvoje společného vzdělávání uváděly školy nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (73 %). Druhou nejčastější odpovědí

bylo, že na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) a 45 % škol uvedlo nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání.

Naopak nejméně častou odpovědí bylo, že se nedaří navázat spolupráci při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi.

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

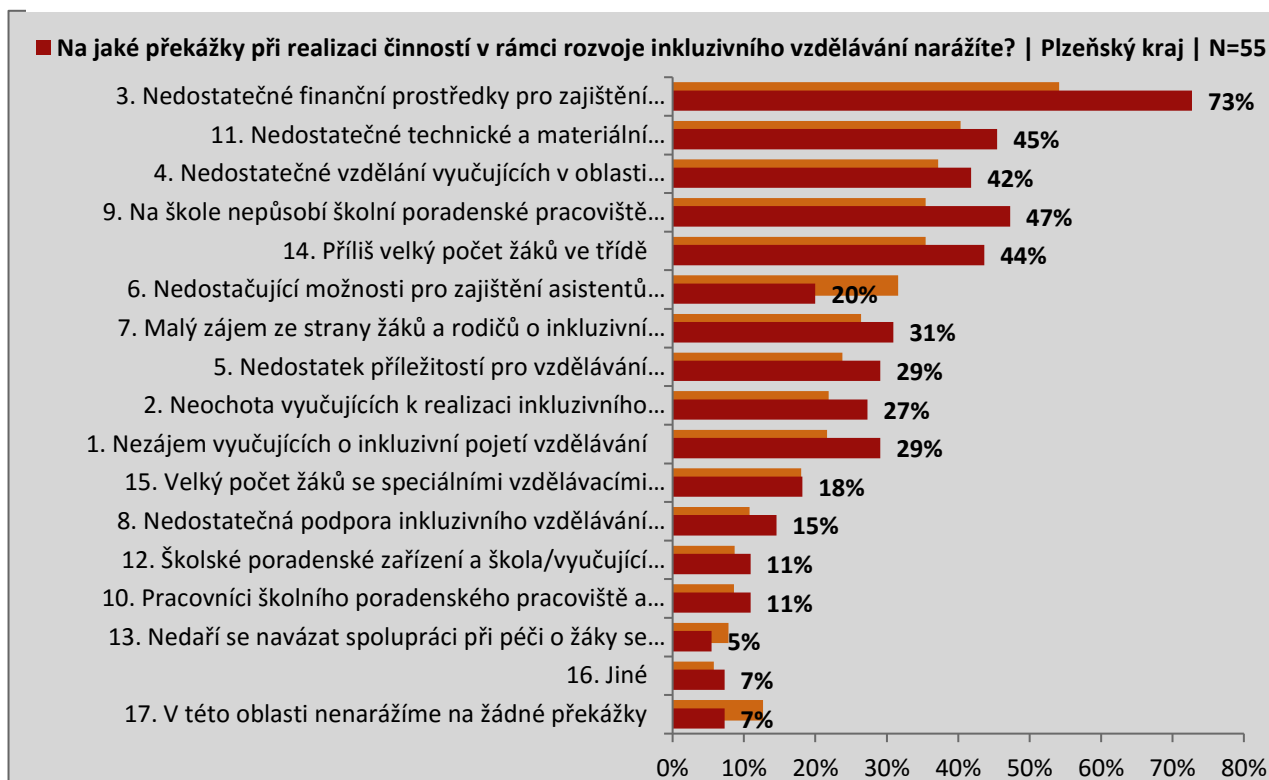
Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

1. Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
6. Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků
14. Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči
7. Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků
17. Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia
2. Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány
3. Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.)
15. Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi (např. nestátní neziskové organizace, Orgán sociálně právní ochrany dětí aj.)
9. Škola upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
18. Škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ
8. Vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání učitelů; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.)
5. Školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků
12. Vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky
21. Učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady
10. Škola organizuje podporu žákům dalšími odborníky/experty
13. Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání

11. Škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka
4. Škola zajišťuje a využívá asistenta pedagoga
19. Pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány (IVP)
20. Rozvoj nadání nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků
16. Škola využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče
22. Jiné

Graf 61: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

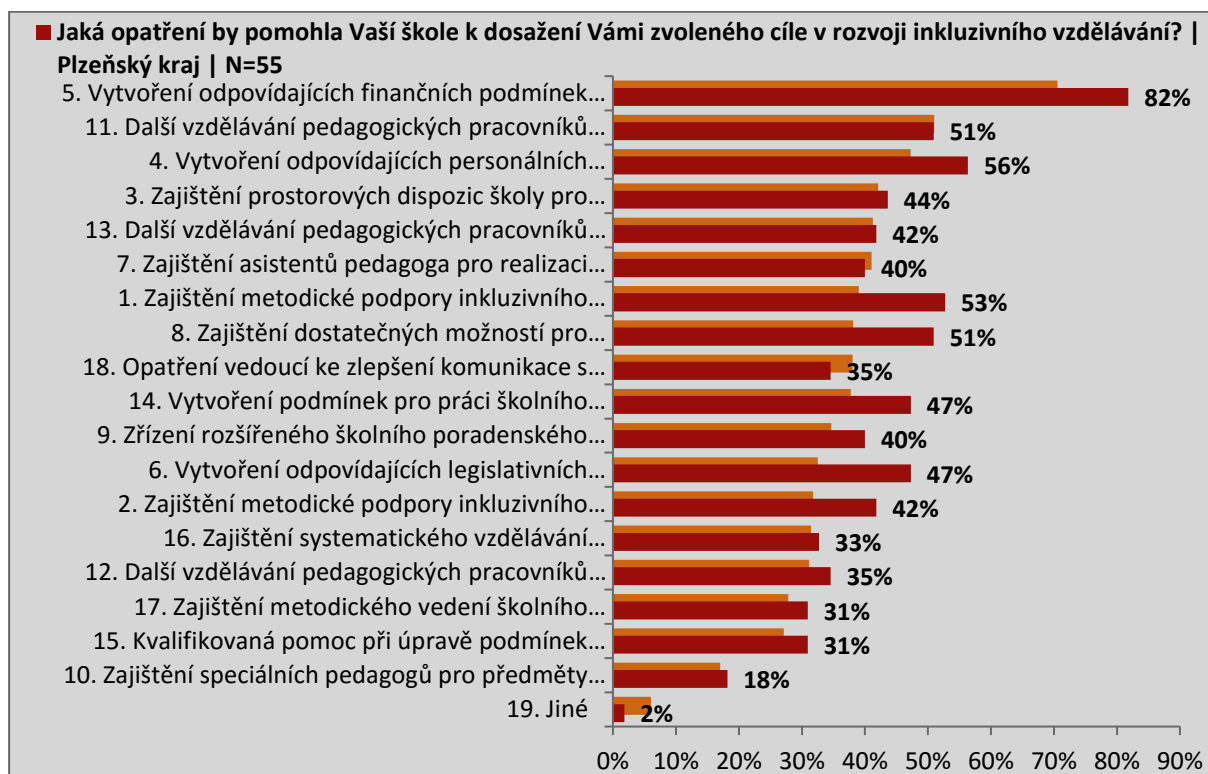
3. Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole
11. Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání
4. Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání
9. Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog)
14. Příliš velký počet žáků ve třídě
6. Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů
7. Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání
5. Nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání
2. Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání
1. Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání
15. Velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě
8. Nedostatečná podpora inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele
12. Školské poradenské zařízení a škola/vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání
10. Pracovníci školního poradenského pracoviště a vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání
13. Nedaří se navázat spolupráci při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi
16. Jiné
17. V této oblasti nenarážíme na žádné překážky

V grafu 62 jsou **opatření, která by školám pomohla** k dosažení cíle v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání. Nejvíce by školy uvítaly **vytvoření odpovídajících finančních podmínek** pro inkluzivní vzdělávání (82 %), vytvoření odpovídajících **personálních podmínek** pro inkluzivní vzdělávání (56 %) a zajištění **metodické podpory** inkluzivního vzdělávání ve škole (53 %). U následujících 2 opatření je procento odpovědí krajských škol vyšší oproti celorepublikovému průměru. Jedná se o opatření zajištění dostatečných

možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (51 %) a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %).

Naopak pouze 18 % škol by uvítalo zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče. U dalších opatření bylo procento odpovědí vyšší.

Graf 62: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

- 5. Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání
- 11. Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání
- 4. Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání
- 3. Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání
- 13. Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení
- 7. Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání
- 1. Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole
- 8. Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání
- 18. Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků
- 14. Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky
- 9. Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště
- 6. Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání
- 2. Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra
- 16. Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole
- 12. Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy – oblast úpravy vzdělávacích obsahů
- 17. Zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště
- 15. Kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímací a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- 10. Zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče
- 19. Jiné

5.5.5. Závěr

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Společné vzdělávání (inkluze) **byly stanoveny hlavní problémy v oblasti společného vzdělávání, které byly doplněny o jejich možné příčiny.** Dále byla u každého problému **navržena žádoucí změna (cíl)**, kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 28.

Tabulka 28: Shrnutí problematiky v oblasti společného vzdělávání v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Dopady nové legislativy		Zajistit rovné příležitosti ve vzdělávání
Přechod žáků ze ZŠ na SŠ	Nedostatečné kariérové a výchovné poradenství na ZŠ	Zaměřit se na studium žáka dle jeho potřeb, zájmu a možností (socioekonomická situace rodiny)
	Malá informovanost žáků a rodičů o možnostech studia na SŠ	
	Nezájem rodičů žáků	
	Nedostatečná funkce rodiny (krize rodiny) / nízká sociokulturní úroveň rodiny (cyklická bída a hodnotová orientace)	
Nárůst požadavků na diagnostiku žáků	Zvýšený počet problémů u žáků	Zajistit dostatečnou dostupnost poradenství a zlepšování kvality poradenských služeb
	Nárůst počtu žáků s poruchou chování	
	Zlepšená medicínská diagnostika	
Nedostatečné personální obsazení ŠPZ	Nedostatek kvalifikovaných odborníků	Vytvořit odpovídající finanční a personální podmínky pro poskytování poradenských služeb
	Nedostatečná finanční motivace kvalifikovaných odborníků	
Nárůst rizikového chování u žáků	Stav společnosti / absence vzorů ve společnosti	Rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování
	Nedostatečná funkce rodiny (krize rodiny) / nízká sociokulturní úroveň rodiny (cyklická bída)	
	Zvýšená koncentrace obyvatel se sociálními problémy v jednom místě	
Předčasné ukončení studia na SŠ	Nízká vzdělanost rodičů	Zamezit předčasným odchodům žáků ze vzdělávacího systému
	Malá informovanost žáků a rodičů o možnostech finanční podpory studia	
	Neadekvátní (nesplnitelná) očekávání v interkulturním kontextu	
	Malá prostupnost oborů na školách	
	Odchody žáků rovnou na trh práce	
Malý počet škol s bezbariérovým přístupem	Finanční náročnost	Zvýšit počet škol s bezbariérovým přístupem

Různý přístup k talentovaným žákům	Chybějící metodika pro vyhledávání a vzdělávání mimořádně nadaných žáků	Zaměřit se na systematické vyhledávání talentů a práce s nimi
------------------------------------	---	---

5.6. Platforma Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT apod.)

5.6.1. Úvod do řešené problematiky

U nepovinných témat KAP byla vytvořena jedna platforma s názvem Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT apod.). V rámci této analýzy se budeme podrobněji věnovat oblastem, sledovaným při dotazníkovém šetření na SŠ a VOŠ v rámci analýzy potřeb na školách, tj.:

- **rozvoj výuky cizích jazyků;**
- **ICT kompetence;**
- **čtenářská gramotnost;**
- **matematická gramotnost.**

Předmětem jednání platformy však mohou být i další témata definovaná v průběhu tvorby KAP jako prioritní. Takto byla do analýzy v průběhu přípravy analýzy potřeb v území doplněna **problematika finanční gramotnosti**. Jednotlivé oblasti nepovinných témat budou v rámci analýzy popsány samostatně. Některé dokumenty jsou však společné napříč všemi oblastmi, proto je jejich přehled uveden souhrnně. Jedná se zejména o:

Zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

RVP

„Rámcové vzdělávací programy tvoří obecně závazný rámec **pro tvorbu školních vzdělávacích programů** škol všech oborů vzdělání v předškolním, základním, základním uměleckém, jazykovém a středním vzdělávání.“²² Do vzdělávání v České republice byly zavedeny shora uvedeným zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Rámcové vzdělávací programy stanovují konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.

Rámcové vzdělávací programy vydává ministerstvo školství po projednání s příslušnými ministerstvy (dle konkrétního studijního oboru). Na základě rámcových vzdělávacích programů a pravidel v nich stanovených si jednotlivé školy vytvářejí své realizační programové dokumenty – školní vzdělávací programy. Další relevantní strategické dokumenty a zdroje, které popisují cíle, identifikují problémy a navrhují či stanovují opatření, které je třeba pro rozvoj v oblasti přijmout, budou uvedeny v každé sledované oblasti.

²² Rámcové vzdělávací programy. Národní ústav pro vzdělávání [online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp>

Národní strategie podpory základních gramotností v základním vzdělávání

Zkráceně označována jako Strategie základních gramotností. Základem Strategie základních gramotností je přesnější stanovení cílů základního vzdělávání v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti prostřednictvím diskuze širokého spektra zainteresovaných aktérů, poskytování více informací těmto aktérům o tom, nakolik se daří žákům těchto cílů dosahovat, a systém podpory směřující tam, kde je z tohoto hlediska situace dlouhodobě nepříznivá.

Strategie stanovuje následující cíle:

- Připomenout palčivost problému klesající úrovně gramotností a iniciovat změnu v této oblasti zdůrazněním nezastupitelnosti základního vzdělávání pro získání základních gramotností a zvýšením porozumění relevantních cílových skupin pro cíle, jichž je třeba v této oblasti dosáhnout.
- Popsat opatření, která jsou realizovatelná v krátko- a střednědobém horizontu a mohou přispět k zastavení a zvrácení nepříznivého trendu.
- Navrhnout postup uvedení těchto opatření v život (implementace) a dosažení jejich udržitelnosti (institucionalizace).
- Iniciovat veřejnou diskusi o pojetí základních gramotností, cílech, jež mají být v této oblasti dosahovány a prostředcích, jež k těmto cílům povedou, budovat konsenzus mezi aktéry vzdělávání.
- Zvýšit informovanost o již realizovaných i připravovaných opatřeních na tomto poli, dosáhnout lepší koordinace práce různých aktérů a vytvořit podmínky pro efektivnější využívání zdrojů.

5.6.2. Strategické dokumenty v oblasti rozvoj výuky cizích jazyků

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020

Řeší problém uplatnitelnosti absolventů na trhu práce a nutnosti výuky cizích jazyků a to zejména v technických oborech, kde je nedostatek pracovní síly se znalostí dvou cizích jazyků. Cílem je tedy **posílení výuky cizích jazyků zejména v oborech odborného vzdělávání**, nutnost zavedení výuky **druhého cizího jazyka**.

Ve sféře jazykového vzdělávání nebudou v jazykových školách s právem jazykové zkoušky s ohledem na snižující se počet žáků ve školách zapisovány nové jazykové školy do rejstříku.

Národní plán výuky cizích jazyků

Cílem dokumentu je vytvořit odpovídající podmínky pro zvýšení jazykových znalostí a jazykových kompetencí obyvatelstva České republiky v 17 cizích jazycích, aby občané dovedli **porozumět a komunikovat** jak ve svém mateřském jazyce, tak i **ve dvou dalších jazycích**. Toto je jedna z cest uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. Jazykové kompetence žáků a studentů určuje **Společný evropský referenční rámec pro jazyky**, podle kterého by měl absolvent každého typu školy dosáhnout určité **úrovně jazykové kompetence**.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2014/2015

Podpora rozvoje jazykové gramotnosti je v České republice dlouhodobou prioritou. Strategické materiály v ČR obsahují opatření k jejímu zlepšení. Při určování priorit jazykového vzdělávání vychází Česká republika z jazykové politiky Rady Evropy a Evropské komise. Základní strategické cíle směřují:

- k zabezpečení dostatečného **počtu učitelů cizích jazyků** a jejich soustavné **další vzdělávání**,

- k rozšíření a aplikace **moderních výukových metod, kvalitních výukových materiálů** v tištěné i multimediální formě,
- **k mobilitě žáků a učitelů.**

Tyto cíle se daří postupně naplňovat.

Z údajů ČŠI (šetření proběhlo na jaře 2015) vyplývá, že **86,9 %** učitelů cizích jazyků má **aprobaci** pro příslušný jazyk. Úroveň výuky cizích jazyků na školách je nejčastěji hodnocena podle výsledků žáků ve společné části maturitní zkoušky a podle Společného evropského referenčního rámce.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020)

Mezi opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020) v oblasti jazykového vzdělávání na středních školách patří:

- zaměřit se na **návaznost výuky** cizích jazyků **mezi základní a střední školou;**
- ve větší míře **popularizovat výuku německého jazyka.**

V Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) je věnována pozornost jazykovým školám s právem státní jazykové zkoušky. Vývoj z posledních let ukazuje trend poklesu zájmu žáků o studium na těchto školách. Naopak se výrazně zvyšuje zájem cizinců o zkoušku z češtiny pro cizince.

Tabulka 29: Počet žáků na jazykových školách

rok	počet				z toho úspěšně	tj. %
	kurzů	žáků	žáků, kteří složili SJZ	cizinců, kteří konali zkoušku z ČJ		
2010	92	1 351	69	152	104	68 %
2011	91	1 034	59	233	145	62 %
2012	84	896	46	566	374	66 %
2013	77	736	41	640	314	49 %
2014	67	714	26	425	185	44 %
2015	71	762	6	567	202	36 %

Zdroj dat: statistický výkaz o jazykové škole S 18-01

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+

V tomto dokumentu byl v rámci specifického cíle 1.3: Zvýšit kvalitu základního a středního vzdělávání identifikován jako významný problém snižování podílu žáků studujících německý jazyk. Bylo proto navrženo opatření: **Rozšíření podílu německého jazyka na výuce cizích jazyků ZŠ a SŠ** s následujícími příklady aktivit:

- **motivace** managementu, pedagogů i žáků ZŠ a SŠ k rozšíření výuky německého jazyka, zejm. v příhraničí
- **příprava** regionálně zaměřených výukových **materiálů** v německém jazyce
- **zapojení rodilých mluvčích** do výuky německého jazyka na školách
- **spolupráce škol se zaměstnavateli** s vazbou na SRN.

5.6.3. Aktivity v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků v Plzeňském kraji

V Plzeňském kraji je vysoký podíl zahraničních zaměstnavatelů a to díky své blízkosti k hranicím. Tím vzniká velká **poptávka po jazykově vybavených zaměstnancích**. Zejména zaměstnavatelé ze SRN počítají v Plzeňském kraji nedostatek absolventů s **dostatečnou znalostí němčiny**. Zejména v příhraničních okresech kraje s vyšší mírou nezaměstnanosti je tato okolnost významným předpokladem uplatnění ať už na domácím nebo německém trhu práce.

Střední průmyslová škola, Tachov, Světce 1 a Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Horšovský Týn, Littrowa 122 reagovaly na požadavky trhu práce a zavedly **volitelné předměty jazykového zaměření**. Některé školy se rovněž snaží připravit žáky na budoucí profesi **posílením odborné terminologie**, rozvojem **komunikačních dovedností**. Dále v menší míře přípravou na **mezinárodně uznávané zkoušky** např. Masarykovo gymnázium, Plzeň, Petáková 2, Gymnázium J. Š. Baara, Domažlice, Pivovarská 323.

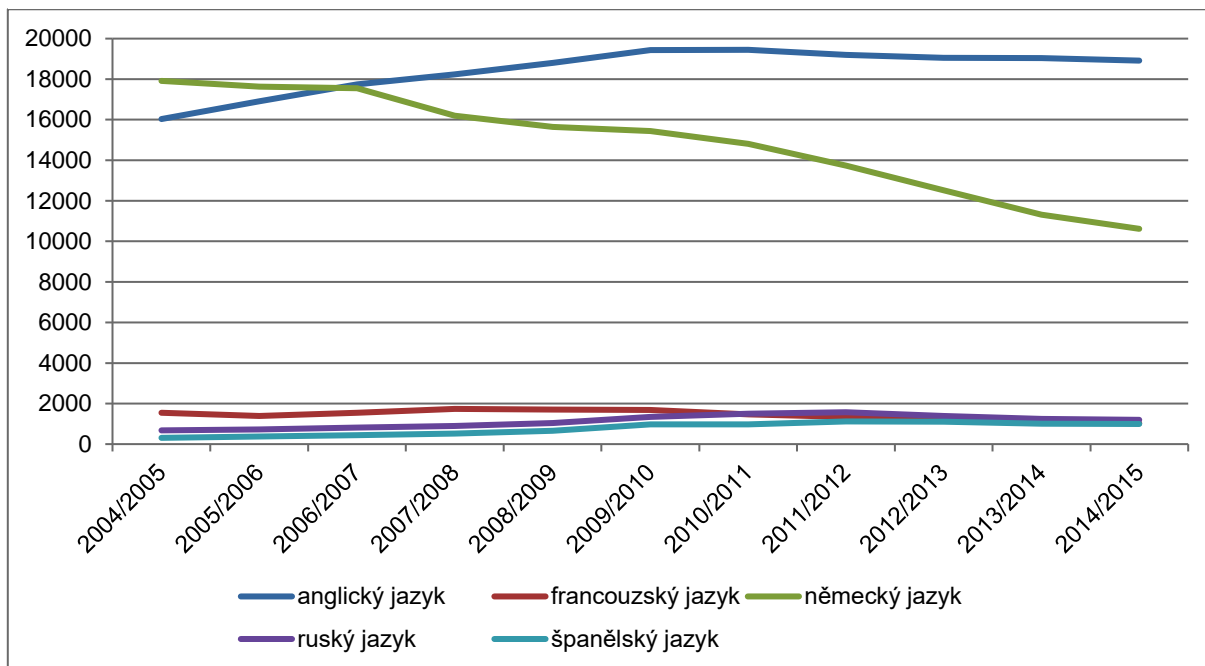
Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Plzeň, sady 5. května 42 kromě krátkodobých vzdělávacích a metodických seminářů a kurzů pro učitele, jež uskutečňuje každý školní rok, také v letech 2009 - 2012 realizovalo dva významné projekty ESF OP VK týkající se dalšího vzdělávání pedagogů a podpory jazykového vzdělávání. Projekt ESF OP VK IPo 1.1 **Evropské jazykové portfolio v praxi**, jehož cílem bylo přispět k rozšíření používání Evropského jazykového portfolio, které umožňuje srozumitelně informovat o schopnostech získaných při formálním studiu cizích jazyků i o dalších jazykových zkušenostech a znalostech. A projekt ESF v rámci opatření 1.3 OP VK s názvem **Další vzdělávání pedagogických pracovníků v Plzeňském kraji**. Cílem projektu bylo zvýšení celkové úrovně DVPP v kraji proškolením 3300 pedagogů v celkovém rozsahu 6300 vyučovacích hodin v oblasti odborně předmětových, jazykových a ICT kompetencí a zvýšení dostupnosti a efektivnosti DVPP vytvořením webového modulárního systému KCVJŠ a e-learningových kurzů z různých oblastí RVP. KCVJŠ Plzeň dále kromě této činnosti pořádá jazykové kurzy pro pedagogy ze škol v Plzeňském kraji. Pro studenty nabízí jednoleté pomaturitní studium jazyků (AJ a NJ), případně odpolední kurzy, přípravu k maturitě.

Účinným nástrojem ke zlepšení jazykových znalostí a dovedností žáků je **výuka některých předmětů (úplně nebo částečně) v cizím jazyce** (tzv. metoda CLIL – Content and Language Integrated Learning), která umožňuje, aby si žáci zároveň obsahem učiva zlepšovali a osvojovali i kompetence v cizím jazyce. V Plzeňském kraji tuto metodu využívají jak na ZŠ, tak i na SŠ. **Bariérou** pro plošné zavedení výuky typu **CLIL je hlavně nedostatek jazykově dobře vybavených učitelů nejazykových předmětů**. Učitelé základních škol mají velký zájem o tuto metodu výuky a využívají nabízenou podporu. Školy mají podporu pro zavedení této výukové metody díky různým projektům. Např. NIDV v letech 2010 – 2011 realizoval individuální projekt ostatní „**Obsahově a jazykově integrované vyučování na 2. st. ZŠ a nižším st. víceletých gymnázií**“. Cílovou skupinou projektu byli pedagogičtí pracovníci (s úrovní cizího jazyka min. B1) vyučující AJ, NJ, FrJ na 2. stupni základních škol a na nižších stupních víceletých gymnázií. Záměrem projektu bylo zvýšit povědomí pedagogické veřejnosti o možnostech využití metody CLIL ve výuce předmětů ve školách. Jedním z výstupů je online databáze metodických materiálů pro jednotlivé vyučovací předměty, dostupná na adrese zde: http://clil.pppo.cz/predmet_1_.html.

Také KCVJŠ Plzeň realizovalo v letech 2013 - 2015 pro pedagogické pracovníky projekt ESF OP VK - **Modernizace výuky a ŠVP pomocí metody CLIL**. Projekt byl zaměřen na podporu profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v oblasti výuky cizích jazyků a v cizích jazycích, podporu inovace ŠVP zaváděním nových forem didaktiky anglického a německého jazyka a v neposlední řadě na zvýšení dostupnosti, kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Projekt měl pomoci učitelům základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií zdokonalit se v **anglickém nebo německém jazyce** formou prezenčního a e-learningového studia, získat základní informace o metodologii CLIL a jejím uplatnění ve výuce a s využitím získaných znalostí cizího jazyka efektivně rozvíjet mezipředmětové vztahy. Součástí projektu byla tvorba souborů metodických a pracovních listů pro výuku vybraných celků v angličtině a němčině v průřezových tématech ŠVP Člověk a příroda, Člověk a společnost a jejich praktické ověření formou microteachingu.

Graf 63: Žáci učící se cizí jazyk v Plzeňském kraji

Zdroj: MŠMT, Výkazy o střední škole

Dále v oblasti jazykové bylo v roce 2014 na plzeňském pracovišti **NIDV realizováno diskuzní fórum na podporu výuky odborného cizího jazyka** za účasti učitelů SŠ, zaměstnavatelů Plzeňského kraje, Úřadu práce, Regionální hospodářské komory Plzeňského kraje a dalších zástupců. Závěry jednoznačně směřovaly k nutnosti posílení jazykových kompetencí absolventů středních průmyslových a odborných škol, a to v německém jazyce. Na základě výstupů z diskuse bylo realizováno pět **kurzů odborného cizího jazyka se zaměřením na strojírenství, obchod, cestovní ruch a marketing**. V projektu **Informační centra digitálního vzdělávání (ICDV)**, realizovaném NIDV v letech 2014 – 2015, byla zúčastněným školám poskytnuta podpora materiální, metodická a obsahová v problematice výuky jazyků za podpory ICT. V neposlední řadě NIDV v posledních dvou letech byl nositelem projektu **„Cizí jazyky pro život“** (plný název Rozvoj cizojazyčných a interkulturních kompetencí žáků a učitelů základních škol zavedením rodilých mluvčích a metody CLIL). Hlavním cílem projektu bylo motivovat žáky i učitele k učení se cizím jazykům a k vnímání jazykového vzdělávání jako dlouhodobého celoživotního procesu. V projektu vznikly sborníky, které jsou dostupné online zde: <http://www.nidv.cz/cs/projekty/projekty-esf/ciz/vystupy.ep/>.

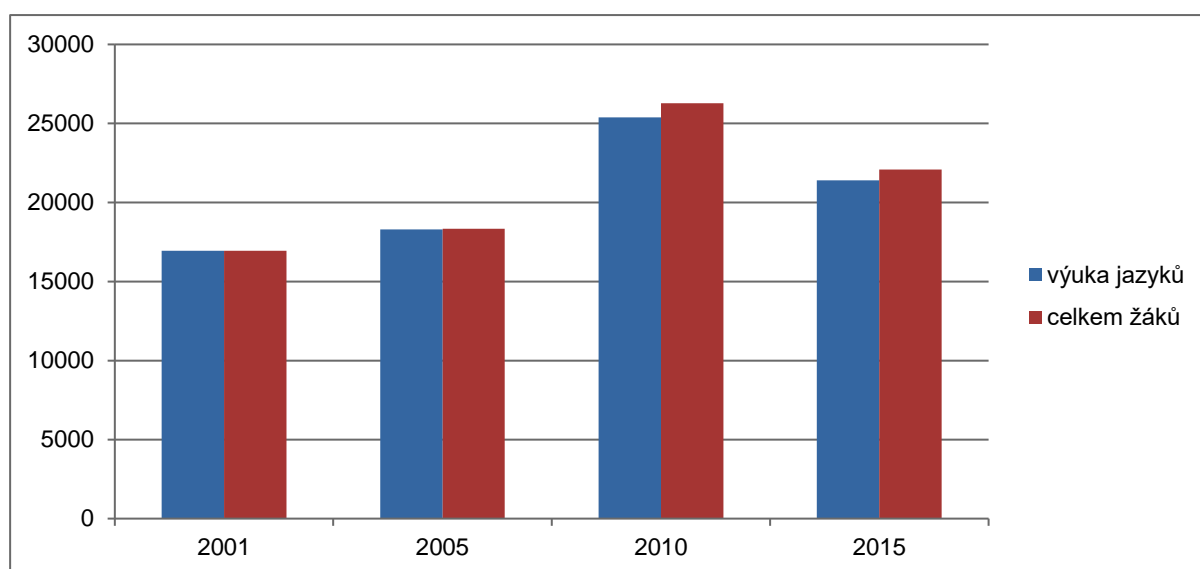
Výuku jazyků na jednotlivých typech škol určují příslušné RVP. V oborech středního vzdělání ukončených **výučním listem** se většinou věnují žáci **jen jednomu cizímu jazyku**. Na úrovni **úplného středního vzdělání** se obvykle vyučují **dva cizí jazyky**. Počet jazyků v odborných oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou vymezují školní vzdělávací programy škol. Žáci **gymnázií** mají **povinně minimálně dva cizí jazyky**. Na konzervatořích a vyšších odborných školách se více žáků věnuje jen jednomu jazyku.

Střední školy a VOŠ v Plzeňském kraji vyučují anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, ruský jazyk, španělský jazyk, italský jazyk, latinský jazyk. Do školního roku 2004/2005 byl prvním vyučovaným jazykem německý a druhým vyučovaným jazykem byl anglický. Ve školním roce 2006/2007 se mění situace a prvním vyučovaným jazykem se stává anglický jazyk a druhým vyučovaným jazykem je německý jazyk (viz následující graf 63). Pokles zájmu o německý jazyk je už nyní velký. **Anglický jazyk se nyní vyučuje ve větším měřítku než německý jazyk.**

Všechny střední školy, konzervatoř i vyšší odborné školy v našem kraji **nejvíce vyučují anglický jazyk a na druhém místě německý jazyk.** Další pořadí vyučovaných jazyků je rozdílné a to podle typu školy. Na středních školách se **na třetím místě vyučuje ruský jazyk,** dále španělský jazyk a francouzský jazyk. U konzervatoře je na třetím místě italština a jiný evropský jazyk. Na vyšších odborných školách je na třetím místě výuka ruského jazyka a pak latinského jazyka.

Výuka cizího jazyka na školách je již samozřejmost a potřeba znalosti cizího jazyka v praxi je dnes velká. Výuka cizích jazyků od roku 2001 narostla zhruba o 1/3, viz následující graf 64.

Graf 64: Statistika počtu žáků a výuka cizích jazyků

Zdroj: MŠMT, Výkazy o střední škole

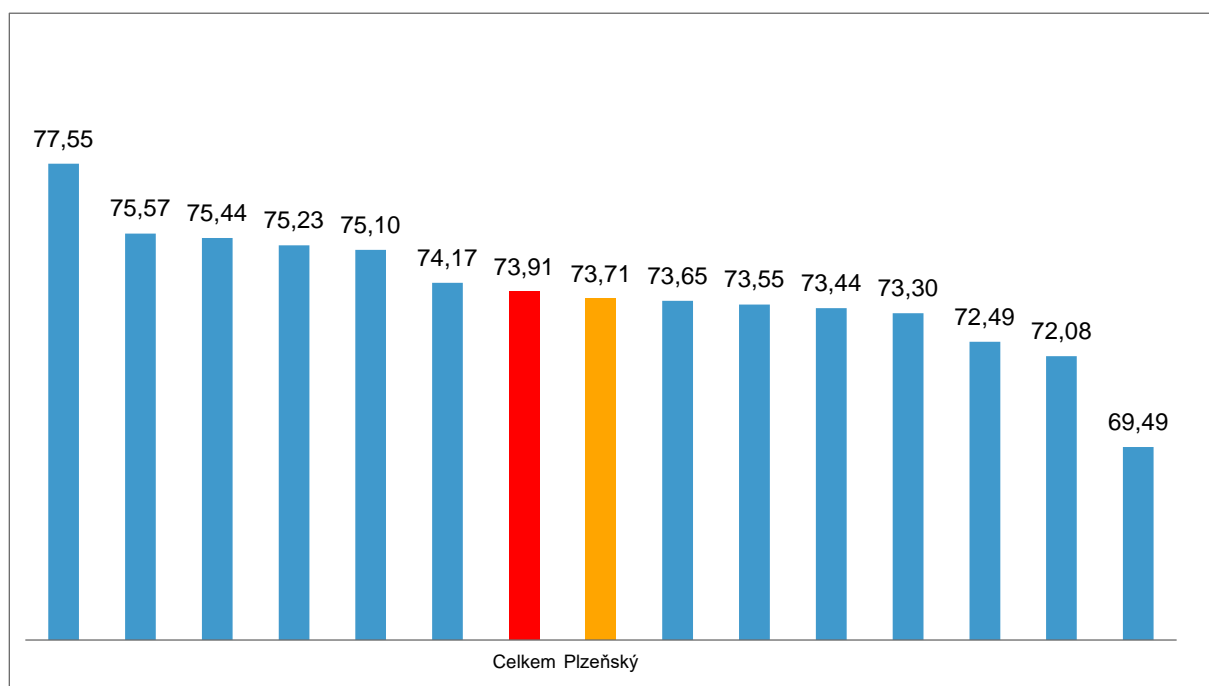
V grafu 65 jsou shrnuty výsledky u maturitní zkoušky z cizího jazyka v roce 2015. **Plzeňský kraj** se v porovnání s ostatními kraji nachází **pod průměrem ČR.**

Jako argument pro větší podporu výuky německého jazyka lze využít i výsledky z maturitních zkoušek z cizího jazyka v roce 2016 (po písemné části). Z grafu 66 je patrné, že maturitní zkoušku z německého jazyka si vybralo pouze 11 % žáků.

V minulém programovém období 2007-2013 byly v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost vyhledávány tzv. šablony zaměřené na podporu výuky cizích jazyků. Níže je uveden základní přehled těch nejdůležitějších. Podpora výuky cizího jazyka však mohla být i vedlejší aktivitou mnoha jiných projektů realizovaných v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

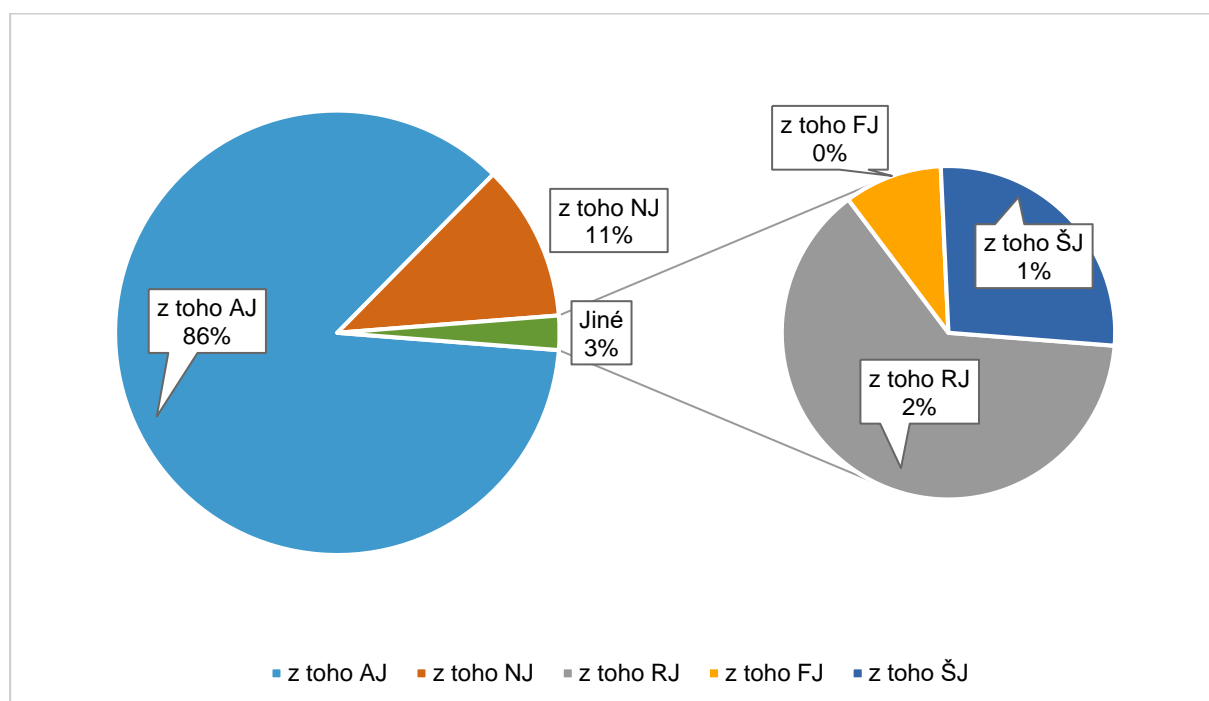
V roce 2011 MŠMT vyhlásilo 34. výzvu v rámci individuálních projektů ostatních z OP VK, v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání, v oblasti podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách. V rámci této výzvy realizovalo šablony 52 SŠ a VOŠ z Plzeňského kraje.

Graf 65: Výsledky u maturitní zkoušky z Cizího jazyka 2015

Zdroj: CERMAT

Graf 66: Společná maturitní zkouška z cizího jazyka

Zdroj: CERMAT

Jednalo se mimo jiné o podporu v šablonách zaměřených na téma cizí jazyky, kde byly podpořeny následující klíčové aktivity:

- **individualizace výuky** cizích jazyků

- **inovace a zkvalitnění** výuky cizích jazyků na středních školách
- **metodický kurz pro učitele** cizích jazyků
- roční jazykový **kurz pro učitele** cizích jazyků **v ČR**
- jazykový **kurz pro učitele** cizího jazyka **v zahraničí**
- **výuka** odborného předmětu **v cizím jazyce**.

V roce 2015 byla vyhlášena výzva č. 56 v rámci individuálních projektů ostatních z OP VK, v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání, v oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání. V rámci této výzvy realizovalo šablony 139 škol z Plzeňského kraje, z toho 40 SŠ a VOŠ. Podpora v šablonách byla v těchto tématech:

- **Zahraníční jazykový kurz pro učitele.**
- **Stínování** (shadowing) pro pedagogy cizích jazyků, matematiky, přírodovědných a technických předmětů v zahraničí.
- **Zahraníční jazykově-vzdělávací pobyt** pro žáky.

Výzva č. 57 v rámci individuálních projektů ostatních z OP VK, v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání, v oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání plošně nabídla velkou podporu. V rámci této výzvy realizovalo šablony 64 škol z Plzeňského kraje, z toho 13 SŠ a VOŠ. Podpora šablon byla v následujících tématech:

- Individualizovaný rozvoj ústních komunikačních dovedností **učitelů** v anglickém/německém/francouzském jazyce **formou blended learningu**
- Rozvoj individuálních ústních komunikačních dovedností **žáků** v anglickém/německém/francouzském jazyce **formou blended learningu**.

5.6.4. Potřeby škol v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků

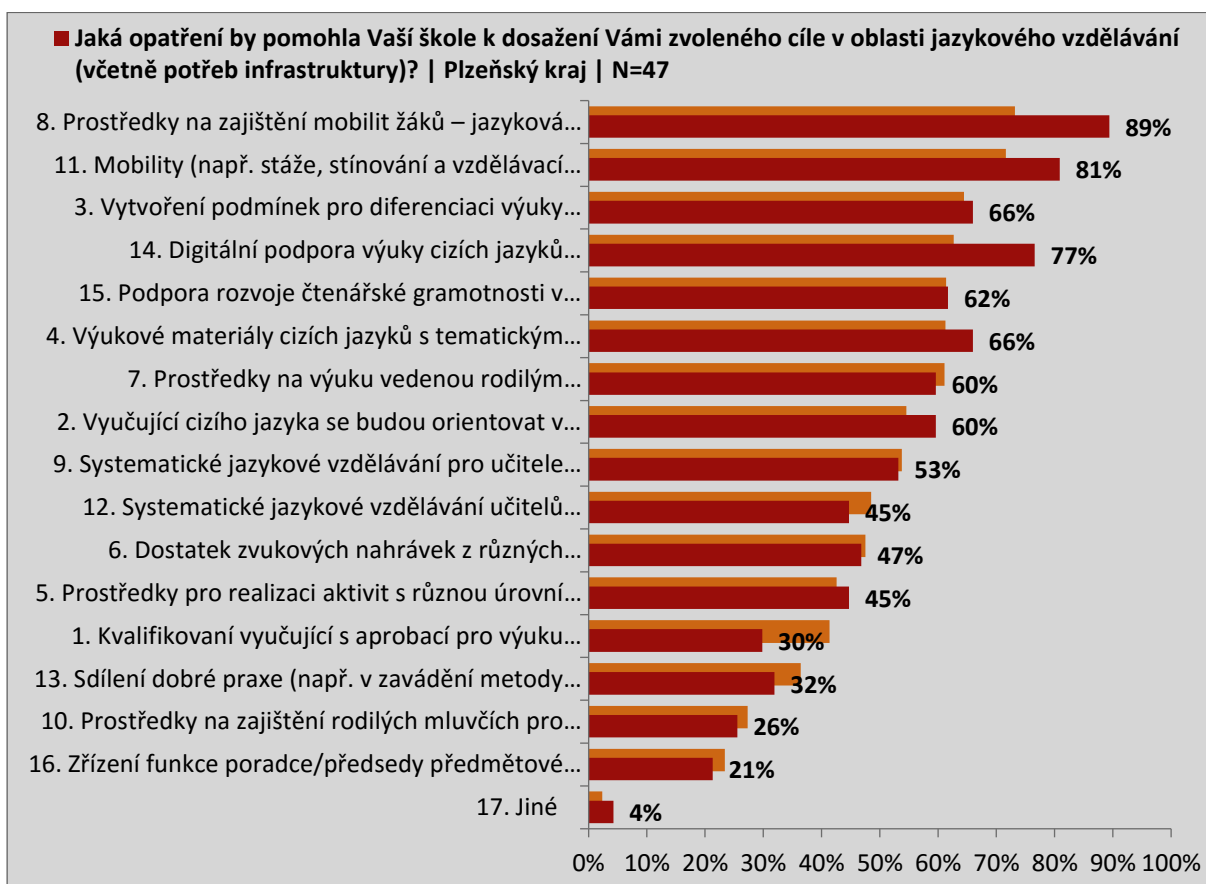
V rámci dotazníkového šetření na školách Plzeňského kraje byla řešena také problematika jazykového vzdělávání. **Důraz na jazykovou výuku kladlo 47 škol (z 55 dotázaných, tj. cca 85%)** a v následujícím grafu 67 jsou popsána opatření, kterých by se mohlo dosáhnout požadovaných cílů v rámci jazykového vzdělávání. V grafu jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

Dotazníkové šetření realizované na SŠ v Plzeňském kraji na konci roku 2015 zjišťovalo, jak důležitá se školám z hlediska jejich rozvoje jeví být oblast cizích jazyků, jaká je ve školách v této věci aktuální situace, kde cítí největší bariéry, jaké mají cíle a jaká opatření by jim pomohla těchto cílů dosáhnout.

Nejvíce škol uvedlo, že by uvítaly **prostředky na zajištění mobility žáků** – jazykovou praxi pro všechny. Volba této odpovědi ze strany 89% škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významná v porovnání se všemi školami v ČR. Mezi další nejčastěji uváděné odpovědi patří **stáže vyučujících do zahraničí** s cílem posílit jejich jazykové kompetence či **digitální podpora výuky cizích jazyků** (materiální, technická podpora a příprava vyučujících).

Nejmenší zájem projevily školy o možnost zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu jazykového vzdělávání ve škole, o prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku nebo o kvalifikované vyučující s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka. Podrobněji viz graf 67.

Graf 67: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci jazykového vzdělávání

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

8. Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny

11. Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence

3. Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků

14. Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících)

15. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (nákup literatury, materiálů, příprava učitelů, organizační zabezpečení)

4. Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia)

7. Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným

2. Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují, a budou ovládat odbornou terminologii

9. Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (minimální úroveň A2, cílem B1-B2) včetně zaměření na obor

12. Systematické jazykové vzdělávání učitelů (minimální úroveň A2, cílem B1-B2) se zaměřením na využití metody CLIL

6. Dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů, včetně zpravodajství, ukázek filmů apod.

5. Prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (jeden typ rozpracován pro více úrovní – např. rozhovor)

1. Kvalifikování vyučujících s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka

13. Sdílení dobré praxe (např. v zavádění metody CLIL do výuky) a síťování škol s podobným zaměřením

10. Prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku

16. Zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu jazykového vzdělávání ve škole

17. Jiné

5.6.5. Závěr v oblasti rozvoje výuky cizích jazyků

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT, apod.) **byly stanoveny hlavní problémy v oblasti jazykového vzdělávání, které byly doplněny o jejich možné příčiny.** Dále byla u každého problému navržena **žádoucí změna (cíl)**, kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 30.

Tabulka 30: Shrnutí problematiky v oblasti jazykového vzdělávání v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Snižování podílu žáků studujících německý jazyk	Nezájem žáků o NJ, preference AJ	Rozšířit podíl německého jazyka na výuce cizích jazyků na SŠ i ZŠ
	Na ZŠ dle RVP upřednostňován AJ jako první jazyk	
	Nevhodný výběr výukových materiálů NJ	
Nedostatečná jazyková vybavenost absolventů a jejich uplatnitelnost na trhu práce	Nedostatečná návaznost ve výuce cizích jazyků při přechodu ze ZŠ na SŠ (návaznost ŠVP mezi jednotlivými stupni vzdělávání)	Zvýšit jazykovou vybavenost absolventů
	Velké skupiny žáků s rozdílnou úrovní ve výuce CJ, malé zapojení konverzace do výuky	
	Velký podíl všeobecných témat ve výuce cizího jazyka a neprovázanost s odbornými obory	
	Neschopnost komunikovat ve dvou cizích jazycích	
	Dlouhodobě navyklý způsob výuky CJ a neochota ho měnit	

5.6.6. Úvod do řešené problematiky ICT kompetence

Zkratka ICT znamená informačně komunikační technologie. Jedná se o soubor kompetencí, které jedinec potřebuje, aby byl schopen se rozhodnout, jak, kdy a proč použít dostupné ICT, a poté je účelně využít při řešení různých situací při učení i v životě v měnícím se světě.

5.6.7. Strategické dokumenty v oblasti ICT kompetence

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

Strategie digitálního vzdělávání v souladu s prioritami Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 se zaměřuje na vytvoření vhodných podmínek a nastavení procesů, které povedou k cílům, metodám a formám vzdělávání odpovídajícím současnému stavu poznání, požadavkům společenského života i trhu práce, ovlivněným rozvojem digitálních technologií a informační společnosti vůbec. Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 formuluje tři prioritní cíle:

- otevřít vzdělávání **novým metodám a způsobům učení** prostřednictvím digitálních technologií;
- **zlepšit kompetence žáků** v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi,
- **rozvíjet informatické myšlení žáků.**

Strategie dále seskupuje opatření do sedmi hlavních směrů intervence, které směřují k naplnění hlavní vize strategie:

- zajistit **nediskriminační přístup** k digitálním vzdělávacím zdrojům;
- zajistit podmínky pro **rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků;**
- zajistit podmínky pro **rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů;**

- zajistit **budování a obnovu vzdělávací infrastruktury**;
- podpořit **inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků**;
- zajistit systém podporující rozvoj škol v oblasti **integrace digitálních technologií do výuky a do života školy**;
- **zvýšit porozumění veřejnosti** cílům a procesům integrace technologií do vzdělávání.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020

Tento dokument řeší v rámci ICT kompetencí především provedení obsahové **úpravy rámcových vzdělávacích programů** ve středním vzdělávání takovým způsobem, aby podpořily ICT vzdělávání.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2014/2015

Informační gramotnost je na školách primárně rozvíjena v hodinách ICT. Získané dovednosti žáci měli možnost uplatnit v dalších všeobecně-vzdělávacích a odborných předmětech včetně praktického vyučování. Zlepšující se hardwarové i softwarové vybavení škol umožnilo širší využití výpočetní techniky učiteli i žáky ve výuce a přípravě na ni.

ČŠI ve své výroční zprávě uvádí výsledky z mezinárodního šetření ICILS 2013, ze kterého vyplývá, že se ve školách při výuce s ICT stále využívají spíše méně tvořivé nástroje. Učitelé nejčastěji používají textový editor, software na tvorbu prezentací a elektronické informační zdroje. Méně se podle mezinárodního srovnání používají nástroje jako např. softwarové aplikace pro tvorbu multimédií, elektronická portfolia, software pro tvorbu simulací a modelů. Potvrzují to i zjištěná fakta týkající se výukových aktivit s využitím ICT, při nichž se nejvíce používá prezentace informací prostřednictvím přímé výuky ve třídě. To ale neplatí pouze pro Českou republiku, ale i pro ostatní země zapojené do šetření ICILS.

Dle zjištění ČŠI v **hospitované výuce** byly prostředky ICT využity zejména **formou jednoduché prezentace** učiva vyučujícím (36,9 %), tuto formu volili nejčastěji pedagogové v učebních oborech (43 %). **Speciální software bez přímého užití žáky** použili nejvíce učitelé v gymnáziích (6,7 %). **Práce všech žáků se speciálním softwarem** byla zaznamenána v **7,6 % hodin**, nejčastěji v maturitních oborech středních odborných škol (9,5 %). Informační a komunikační technologie byly využity většinou účelně (94,5 %).

Dále se výroční zpráva odkazuje na šetření **TALIS 2013**, kde je možné na rozvíjení ICT dovedností žáků nahlédnout také prostřednictvím názorů učitelů získaných v tomto šetření. Bylo zjištěno, že **učitelé v ČR se nejvíce účastní profesního vzdělávání zaměřeného na faktické znalosti a vědomosti v předmětech a hned na druhém místě profesního vzdělávání zaměřeného na ICT** dovednosti potřebné pro výuku. Bylo zjištěno, že učitelé pociťují velkou potřebu profesního vzdělávání zejména v oblasti ICT dovedností potřebných pro výuku. Za pozornost dále stojí **zjištění ICILS 2013** (jak uvádí výroční zpráva ČŠI) týkající se využívání ICT při výuce. Více než polovina českých učitelů se vyjádřila, že **používání ICT při výuce není považováno v jejich škole za prioritu** (55 %, průměr zemí ICILS činí jen 46 %) a v průměru téměř polovina českých učitelů uvedla, že v jejich škole **není dostatek prostoru na přípravu hodin** zahrnujících práci s ICT, s tím ve vyšší míře souhlasili učitelé z víceletých gymnázií (59 %, oproti 44 % učitelů ze základních škol). Z šetření ICILS 2013 a TALIS 2013 i z poznatků z hospitační činnosti ČŠI vyplývá, že **má význam věnovat více pozornosti dalšímu vzdělávání pedagogů v oblasti využívání ICT nástrojů při výuce**, zejména ve spojitosti k aktivizujícím metodám učení s přímou spoluúčastí žáků na Vzdělávacím procesu. Také se ukazuje jako nezbytné požadovat **v rámci studijních programů fakult** připravujících budoucí učitele, aby každý absolvent zvládnul alespoň **určitou minimální úroveň** schopností a dovedností využívat ICT nástroje při výuce efektivně ve prospěch všestranného rozvoje žáka.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) uvádí, že je potřeba na základě provedených úprav v RVP **provést úpravy v ŠVP, upřesnit standardy** s důrazem na ICT dovednosti.

5.6.8. Aktivita v oblasti ICT kompetencí v Plzeňském kraji

V minulém programovém období 2007-2013 byly v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost vyhlášeny tzv. šablony zaměřené také na podporu ICT kompetencí. Níže je uveden základní přehled těch nejdůležitějších. Stejně jako u podpory výuky cizího jazyka byly ICT kompetence součástí mnoha jiných projektů realizovaných v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

V roce 2011 MŠMT vyhlásilo 34. výzvu v rámci individuálních projektů ostatních z OP VK, v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání, v oblasti podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

Jednalo se mimo jiné o podporu v šablonách zaměřených na téma využívání ICT, kde byly stanoveny následující klíčové aktivity:

- **Individualizace výuky prostřednictvím digitálních technologií**
- **Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT.**

NIDV zapracoval Strategii digitálního vzdělávání do roku 2020 do DVPP ve všech oblastech, řízení škol, podpory sítí, metodiky výuky s využitím ICT. V letech 2014 – 2015 byl realizován projekt Informační centra digitálního vzdělávání (ICDV) zaměřený na rozvoj digitálních kompetencí pedagogických pracovníků na školách prostřednictvím intenzivního vzdělávání podpořeného mentoringem a tutoringem. Jedním z výstupů projektu je dotazníkové šetření ke vzdělávacím nástrojům, které je k dispozici na této adrese: http://www.nidv.cz/dotazniky_nastroje.php?id_dotazniku=42&id_ucastnika=&zobrazit_vysledky=ano. Jako vhodnou podporou se ukázaly konzultace k začleňování ICT do výuky, které se buď vztahovaly k jednotlivému učiteli anebo ke skupině učitelů. Novinkou v roce 2015 byly konzultace zaměřené na správu školní sítě. Ve vzdělávacích ICT programech podporuje NIDV trend BYOT/BYOD (Bring your own technology/device) a připravuje učitele na výuku s použitím vlastních digitálních zařízení žáků. Tento směr je velmi náročný, přesto se jeví využití vlastních zařízení jako vysoce perspektivní a navíc tento přístup je pro školu méně finančně náročný v souvislosti s vybavováním a obnovováním HW.

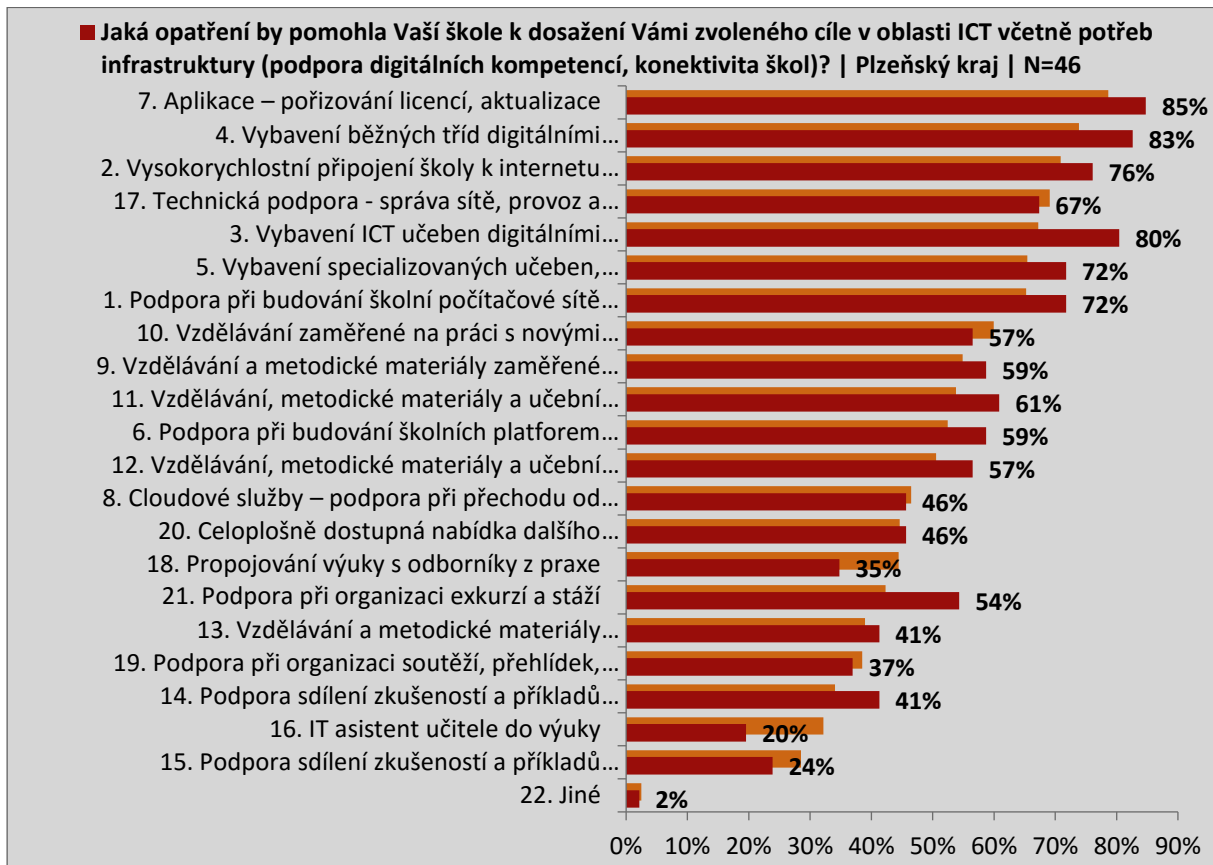
5.6.9. Potřeby škol v oblasti ICT kompetencí

V rámci dotazníkového šetření na školách Plzeňského kraje byla řešena také problematika ICT kompetencí. **Jako důležitou tuto oblast výuky označilo 46 z 55 škol** (tj. cca 84 %) a v následujícím grafu 68 jsou popsána opatření, kterých by se mohlo dosáhnout požadovaných cílů v rámci ICT kompetencí. V grafu jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

Nejvíce škol uvedlo, že by uvítaly **prostředky na zajištění aplikací – pořizování licencí, aktualizace**. Mezi další nejčteněji uváděné odpovědi patří potřeba **vybavení běžných tříd** digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. či vybavení **ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.**

Nejmenší zájem školy mají o zřízení funkce IT asistent učitele do výuky, o podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (prezenčně) – např. školy jako regionální centra dobré praxe, mentoring, průběžné vedení sboroven. Podrobněji viz graf 68.

Graf 68: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci ICT

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

7. Aplikace – pořizování licencí, aktualizace

4. Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.

2. Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy, posílení stávajících parametrů konektivity, zajištění sekundárního připojení atp.)

17. Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity (SW, HW, bezpečnost včetně kybernetické)

3. Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.

5. Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.

1. Podpora při budování školní počítačové sítě (kabelové a bezdrátové rozvody po areálu školy, infrastruktura)

10. Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW

9. Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi

11. Vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků

6. Podpora při budování školních platform pro šíření a sdílení informací - školní informační systém, školní web, sdílené prostředí, LMS

12. Vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na výuku informatiky (rozvoj informatického myšlení) a IT

8. Cloudové služby – podpora při přechodu od "krabicového SW" k modelu cloudových služeb

20. Celoplošně dostupná nabídka dalšího vzdělávání učitelů v oblasti rozvoje digitálních kompetencí a informatického myšlení žáků, včetně vytvoření masivních otevřených on-line kurzů (MOOC) s možností certifikovaného zakončení

18. Propojování výuky s odborníky z praxe

21. Podpora při organizaci exkurzí a stáží

13. Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy v oblasti digitálních technologií

19. Podpora při organizaci soutěží, přehlídek, diskusních panelů a dalších akcí pro žáky podporujících rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků a programování (včetně robotů, robotických stavebnic)

14. Podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online – virtuální (online) komunity, webináře atp.

16. IT asistent učitele do výuky

15. Podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (prezenčně) – např. školy jako regionální centra dobré praxe, mentoring, průběžné vedení sboroven

22. Jiné

5.6.10. Závěr v oblasti ICT kompetencí

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT apod.) byly stanoveny hlavní problémy v oblasti ICT, které byly doplněny o jejich možné příčiny. Dále byla u každého problému navržena žádoucí změna (cíl), kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 31.

Tabulka 31: Shrnutí problematiky v ICT v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečná digitální gramotnost	Absence vize rozvoje digitální gramotnosti ve školách	Rozvíjet a zkvalitnit digitální gramotnost na školách
	Malé zapojení žáků do práce se specializovaným SW	
	Nedostatečné vzdělání pedagogů v ICT oblasti	
	Používání málo kreativních nástrojů při výuce	
	Časová náročnost na přípravu výuky	
	Malé využití ICT ve výuce	
	Negativní postoj k začlenění digitálních technologií do výuky	
	Zastaralé nebo nevhodné ICT vybavení (HW i SW)	

5.6.11. Úvod do řešené problematiky - čtenářská gramotnost

Čtení a čtenářská gramotnost patří mezi nezbytné předpoklady k rozvíjení klíčových kompetencí, zejména kompetence k učení, a jsou stále více využívány jako nástroj k dosažení dalších cílů, které jsou klíčem k úspěchu v pracovním i osobním životě. Čtenářství pomáhá také osobnostnímu rozvoji a morálnímu (sebe)zdokonalování lidí.

Rozvíjení čtenářské gramotnosti by mělo být jedním z hlavních cílů celého vzdělávacího procesu, žáci by si měli čtenářské dovednosti a návyky budovat už v raných fázích vzdělávání tak, aby na konci základní školy měli čtenářské dovednosti dobře zvládnuté a zvyky pevně zakořeněné. Na dalších vzdělávacích stupních je úlohou pedagogů obojí upevňovat, podporovat a rozvíjet některé složitější čtenářské dovednosti, které vyžadují rozvinuté abstraktní myšlení. Nezastupitelnou roli v podpoře čtenářské gramotnosti má ale i rodina. Není-li v rodině čtenářství vnímáno a podporováno jako samozřejmá součást života (žádoucí způsob trávení času a získávání informací), škola má jen malou šanci tento postoj vyvíjet.

5.6.12. Strategické dokumenty

Podpora rozvoje matematické, finanční a čtenářské gramotnosti

Česká školní inspekce vydala v roce 2013 tematickou zprávu reflektující podporu rozvoje matematické, finanční a čtenářské gramotnosti, ve vazbě na porovnání inspekčních zjištění z let 2009/2010 a 2012/2013 doplněné o šetření finanční gramotnosti realizované v roce 2012/2013. Pro oblast čtenářské gramotnosti byla definována následující zjištění:

- Využívání většího počtu metod rozvíjejících předčtenářskou gramotnost zvyšuje úroveň sledovaných dovedností a projevů dětí v mateřských školách.
- Ve srovnání s rokem 2009/10 se v mateřských školách celkově snížil výskyt projevů a dovedností dětí, které odpovídají rozvoji PČG.
- Učitelé základních škol, kteří užívali v jedné hodině více metod podporujících rozvoj čtenářské gramotnosti žáků, rozvíjeli více čtenářskou gramotnost žáků.
- Oproti roku 2009/10 se zvýšil podíl hodin v základních i středních školách, ve kterých byly sledované dovednosti a projevy žáků na nadprůměrné úrovni.
- V základních školách je aktivně rozvíjena čtenářská gramotnost častěji než ve školách středních.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2014/2015

Rozvinutá čtenářská gramotnost je primárním předpokladem pro celkový úspěch žáků v procesu vzdělávání. **Čtení s porozuměním, umění vyhledávat informace v textu, shrnovat, vyvozovat a hodnotit text** jsou dovednosti, které každý člověk potřebuje zvládat v běžném osobním i pracovním životě. **Ve středním vzdělávání** je rozvoj těchto dovedností často bagatelizován, protože vyučující předpokládají, že tyto kompetence již byly rozvinuty na úrovni základního vzdělávání. Toto dokládá Výroční zpráva ČŠI, kdy se tento fakt se projevil v hospitované výuce tím, že **na rozvoj čtenářské gramotnosti žáků se alespoň částečně zaměřovali většinou pouze učitelé českého jazyka a literatury** (82,9 %), a to zejména ve vztahu k didaktickým testům ve společné části maturitní zkoušky. **Prvky podpory čtenářské gramotnosti byly zjištěny v cizích jazycích (34,6 %) a společenskovědních předmětech (31,5 %)**. Práce s textem byla zařazena v 67,4 % hodin cizích jazyků a v 67,3 % hodin českého jazyka a literatury.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020)

Mezi opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2015 – 2020) v oblasti čtenářské gramotnosti na středních školách patří:

- pracovat s oblastmi, které chceme rozvíjet, a sledovat výsledky žáků – matematická gramotnost, finanční, **čtenářská**, strategie plánování, práce s informacemi a jejich souvislostmi

5.6.13. Aktivity v oblasti čtenářské gramotnosti v Plzeňském kraji

V grafu 69 jsou shrnuty výsledky u maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury v roce 2015. Plzeňský kraj se v porovnání s ostatními kraji nachází pod průměrem ČR. Je proto potřeba se zaměřit více zaměřit na podporu čtenářské gramotnosti.

V roce 2011 MŠMT vyhlásilo 34. výzvu v rámci individuálních projektů ostatních z OP VK, v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání, v oblasti podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

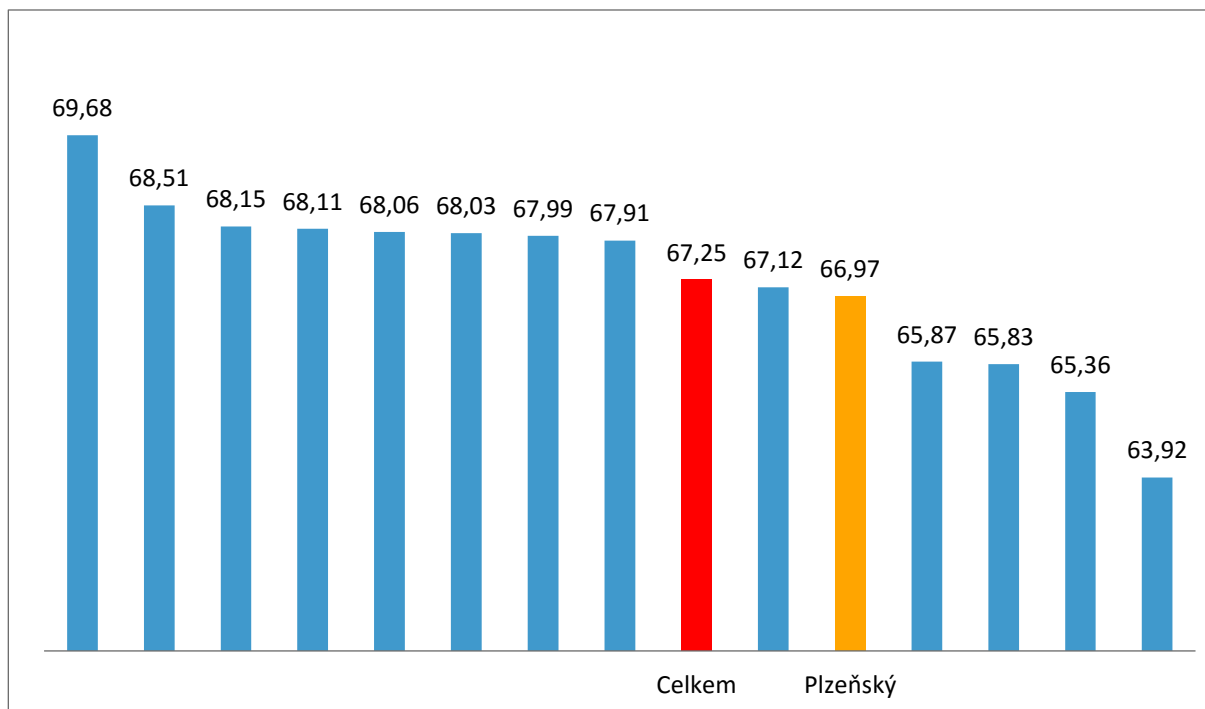
Jednalo se mimo jiné o **podporu v šablonách zaměřených na téma čtenářská a informační gramotnost**, kde byly stanoveny následující klíčové aktivity:

- **Individualizace výuky** pro zvýšení efektivity rozvoje čtenářské a informační gramotnosti žáků středních škol,
- **Inovace a zkvalitnění výuky** směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti.

Podpora v roce 2015 výzvou č. 56 a to v rámci individuálních projektů ostatních z OP VK, v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání, v oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání. Podpora v šablonách v těchto tématech:

- **Čtenářské dílny** jako prostředek ke zkvalitnění čtenářství a čtenářské gramotnosti.

Graf 69: Výsledky u maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury 2015

Zdroj: CERMAT

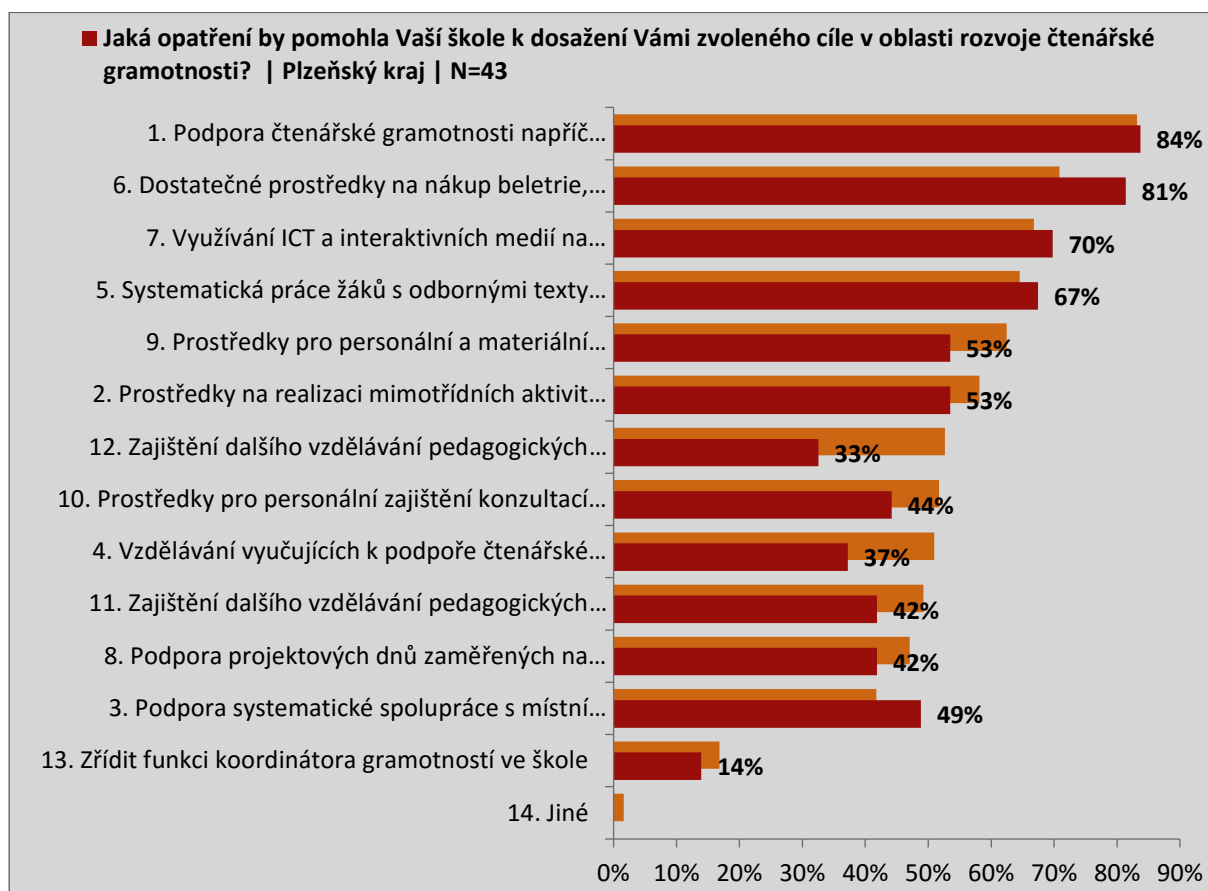
5.6.14. Potřeby škol v oblasti čtenářské gramotnosti

V oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti byla v rámci dotazníkového šetření na školách zjišťována opatření, která by školám pomohla s dosažením tohoto cíle (graf 70). Jako důležitou tuto oblast výuky označilo 43 škol (tj. 78% škol). V grafu jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnané s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

84 % škol uvedlo, že by uvítaly **podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty** - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů. Mezi další nejčastěji uváděné odpovědi patří dostatečné prostředky na **nákup** beletrie, odborných textů **pro školní knihovnu** či **využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti**.

Nejmenší zájem projevily školy o zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole, o zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce všeobecně vzdělávacích i odborných, praktických i teoretických předmětů. U této odpovědi ze strany škol Plzeňského kraje je navíc statisticky významný nižší podíl odpovědí v porovnání se všemi školami v ČR.

Graf 70: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky grafu:

1. Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů
6. Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu
7. Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti
5. Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)
9. Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu
2. Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (kroužky čtenářské, recitační, žákovské divadlo apod.)
12. Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce všeobecně vzdělávacích i odborných, praktických i teoretických předmětů
10. Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti čtenářské gramotnosti
4. Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti
11. Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti
8. Podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti
3. Podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (výpůjčky, katalogy aj., ale i literární besedy, autorská čtení apod.)
13. Zřídit funkci koordinátora gramotností ve škole
14. Jiné

5.6.15. Závěr v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT apod.) byly stanoveny hlavní problémy v oblasti čtenářské gramotnosti, které byly doplněny o jejich možné příčiny. Dále byla u každého problému navržena žádoucí změna (cíl), kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 32.

Tabulka 32: Shrnutí problematiky v oblasti čtenářské gramotnosti v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečné zaměření na rozvoj čtenářské gramotnosti	Nízká podpora prvků čtenářské gramotnosti na SŠ napříč předměty/Předpoklad zvládnutí čtenářské gramotnosti již na ZŠ	Rozvíjet a zkvalitnit čtenářskou gramotnost na SŠ
	Nepochopení pojmu a obsahu čtenářské gramotnosti	
	V rozvoji čtenářské gramotnosti využívání pouze výukové metody práce s textem	
	Nízká motivace žáků číst	

5.6.16. Úvod do řešené problematiky - matematická gramotnost

Matematická gramotnost je schopnost člověka formulovat, používat matematiku v různých kontextech. Zahrnuje matematické myšlení, používání matematických pojmů, postupů a nástrojů k popisu, vysvětlování a předvídání různých jevů. Je nezbytným předpokladem pro finanční gramotnost a tedy podmínkou pro účinnou prevenci zadlužení/insolvence (ekonomicky či sociálně slabých) občanů a podporu jejich zaměstnatelnosti.

5.6.17. Strategické dokumenty

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020

Mezi opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (2015 – 2020) v oblasti matematické gramotnosti na středních školách patří:

- podporovat zařazení matematiky jako třetí povinné zkoušky ve společné části maturitní zkoušky

Podpora rozvoje matematické, finanční a čtenářské gramotnosti

Česká školní inspekce vydala v roce 2013 tematickou zprávu reflektující podporu rozvoje matematické, finanční a čtenářské gramotnosti, ve vazbě na porovnání inspekčních zjištění z let 2009/2010 a 2012/2013 doplněné o šetření finanční gramotnosti realizované v roce 2012/2013. Pro oblast matematické gramotnosti byla definována následující zjištění:

Mateřské školy s promyšlenou podporou dětí se SVP mají lepší výsledky v rozvoji předmatematické gramotnosti.

- Rozvoj matematické gramotnosti žáků podporuje systematické procvičování, cílená a propracovaná diferenciacce a aktivní a účinná individuální práce s žáky.
- Ve srovnání s rokem 2009/10 využívaly základní školy výsledků testování pro další rozvoj matematické gramotnosti žáků výrazně více.
- Učitelé v základních školách dokážou lépe využívat zkušeností svých žáků z jejich prostředí, okolního světa a i z ostatních předmětů než učitelé ve školách středních.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2014/2015

Smyslem podpory matematické gramotnosti žáků je rozvoj správného používání matematické symboliky a terminologie, abstraktní představivosti, logických myšlenkových postupů a matematizace běžných životních situací. Ve sledované výuce však **žáci často vykazovali nedostatky ve vědomostech i bazálních matematických dovednostech**. Nevládnutí elementárních matematických operací z učiva základní školy žáky limitovalo v rozvoji navazujících matematických dovedností a **promítá se i do vysoké neúspěšnosti žáků v matematice ve společné části maturitní zkoušky**. **Záporný vztah žáků k matematice se projevil v hospitovaných hodinách v účinnosti motivace**. Ze všech předmětů a skupin předmětů byly v matematice **nejhorší výsledky v aktivitě a zájmu žáků o výuku** (81,9 %). Naopak tomu bylo v ICT (95,8 %), v cizích jazycích (91,7 %), a v českém jazyce a literatuře (91,6 %). Také v dalších ukazatelích (účelné využití motivační funkce hodnocení žáků, propojení teorie s možnostmi praktického využití, atmosféra ve třídě, využívání učebních pomůcek, splnění vzdělávacího cíle) byla **matematika nejhůře hodnoceným předmětem**. Nejvíce vzbuzuje pozornost fakt, že v předmětu, ve kterém je **pro celkový úspěch rozhodující pochopení učiva**, se žáci pouze v 74,1 % ptali učitele, když něčemu nerozuměli. Ještě méně se dotazovali v přírodovědných předmětech (73,1 %). **Jedna z nejhorších byla i účelnost převládajících vyučovacích forem a metod práce** vzhledem ke stanovenému vzdělávacímu cíli, věku a individuálním potřebám žáků (84,3 %).

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020)

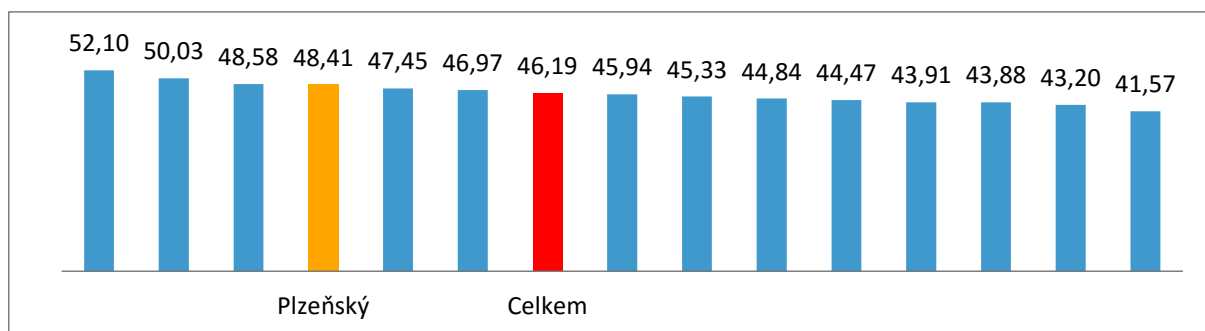
Mezi opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2015 – 2020) v oblasti matematické gramotnosti na středních školách patří:

- podpora zařazení matematiky jako třetí povinné zkoušky ve společné části maturitní zkoušky
- na základě úprav provedených v RVP provést úpravy ŠVP, specifikovat standardy s důrazem na matematické schopnosti
- pracovat s oblastmi, které chceme rozvíjet, a sledovat výsledky žáků – matematická gramotnost, finanční, čtenářská, strategie plánování, práce s informacemi a jejich souvislostmi
- Podporovat vzdělávání učitelů matematiky formou tvořivých dílen a seminářů, vést je k rozvoji matematické a finanční gramotnosti

5.6.18. Aktivity v oblasti matematické gramotnosti v Plzeňském kraji

V grafu 71 jsou shrnuty výsledky u maturitní zkoušky z matematiky v roce 2015. Plzeňský kraj se sice v porovnání s ostatními kraji nachází **nad průměrem ČR**, avšak průměrné hodnocení 48,41 není příliš dobré.

Graf 71: Výsledky u maturitní zkoušky z MATEMATIKY 2015

Zdroj: CERMAT

V roce 2011 MŠMT vyhlásilo 34. výzvu v rámci individuálních projektů ostatních z OP VK, v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání, v oblasti podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách. Jednalo se mimo jiné o podporu v šablonách zaměřených na téma matematika, kde byly stanoveny následující klíčové aktivity:

- **Individualizace výuky** pro zvýšení efektivity rozvoje matematické gramotnosti žáků středních škol
- **Inovace a zkvalitnění výuky** směřující k rozvoji matematické gramotnosti žáků středních škol.

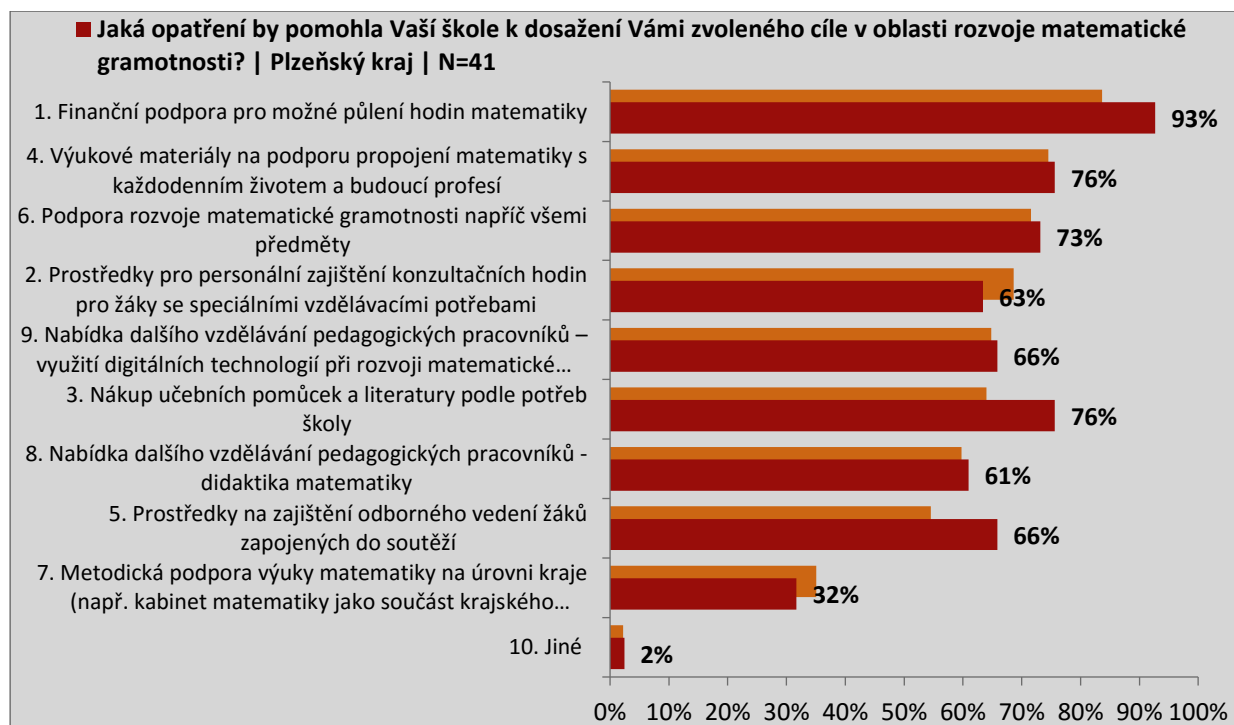
5.6.19. Potřeby škol v oblasti matematické gramotnosti

V oblasti rozvoje matematické gramotnosti byla v rámci dotazníkového šetření na školách zjišťována opatření, která by školám pomohla s dosažením stanoveného cíle (graf 72). Důraz na matematickou gramotnost kladlo 41 škol (tj. cca 75%). V grafu jsou zároveň výsledky ze škol v Plzeňském kraji (červená barva) porovnány s celorepublikovými výsledky (oranžová barva).

93 % škol uvedlo, že by uvítalo finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky. Mezi další nejvíce uváděné odpovědi patří nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy či výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí.

Nejmenší zájem projeví školy o metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (např. kabinet matematiky jako součást krajského vzdělávacího zařízení), o nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky.

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje matematické gramotnosti

Zdroj: Dotazníkové šetření na školách a vyšších odborných školách, NÚV, 2016.

Vysvětlivky:

1. Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky
2. Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
3. Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy
4. Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí
5. Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží
6. Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty
7. Metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (např. kabinet matematiky jako součást krajského vzdělávacího zařízení)
8. Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky
9. Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti
10. Jiné

8. Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky
 5. Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží
 7. Metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (např. kabinet matematiky jako součást krajského vzdělávacího zařízení)
 10. Jiné

5.6.20. Závěr v oblasti matematické gramotnosti

Na základě výsledků z provedené analýzy v území, dotazníkového šetření na školách, rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT apod.) byly stanoveny hlavní problémy v oblasti matematické gramotnosti, které byly doplněny o jejich možné příčiny. Dále byla u každého problému navržena žádoucí změna (cíl), kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 33.

Tabulka 33: Shrnutí problematiky v oblasti matematické gramotnosti v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nízká matematická gramotnost žáků	Žáci přicházejí na SŠ ze ZŠ bez základní znalosti matematiky	Zvýšit matematickou gramotnost žáků
	Negativní vztah žáků k matematice	
	Nepochopení matematiky jako cizího jazyka	
	Výuka matematiky je odtržena od reálného života	
Nedostatečné zaměření na rozvoj matematické gramotnosti	Nepochopení matematiky jako nástroje pro řešení problému obecně	Rozvíjet a zkvalitnit matematickou gramotnost na SŠ
	Nevhodná volba metod a forem výuky matematiky	
	Nedostatečné vzdělání pedagogických pracovníků v oblasti matematické gramotnosti	

5.6.21. Úvod do řešené problematiky - finanční gramotnost

Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků, s ohledem na měnící se životní situace (Národní strategie finančního vzdělávání, květen 2010).

5.6.22. Strategické dokumenty v oblasti finanční gramotnosti

Národní strategie finančního vzdělávání 2010

Národní strategie finančního vzdělávání je jedním ze základních dokumentů, které systematicky vymezují finanční vzdělávání v ČR. Nejprve je popsán význam finančního vzdělávání. Následuje definice finanční gramotnosti jako souhrnu potřebných kompetencí. Dokument dále představuje prioritní oblasti pro budoucnost a principy finančního vzdělávání. Je zde také objasněna tzv. dvoupilířová struktura finančního vzdělávání. Jeden pilíř finančního vzdělávání zasahuje žáky v počátečním vzdělávání, druhý pilíř směřuje ke vzdělávání občanů, je tedy zaměřen na dospělou populaci. Pátá kapitola tohoto dokumentu je pak věnována roli klíčových subjektů a koordinaci aktivit v oblasti finančního vzdělávání.

Podpora rozvoje matematické, finanční a čtenářské gramotnosti

Česká školní inspekce vydala v roce 2013 tematickou zprávu reflektující podporu rozvoje matematické, finanční a čtenářské gramotnosti, ve vazbě na porovnání inspekčních zjištění z let 2009/2010 a 2012/2013 doplněné o šetření finanční gramotnosti realizované v roce 2012/2013. Pro oblast finanční gramotnosti byla definována následující zjištění:

- Finanční gramotnost byla již v minulých letech rozvíjena ve středních a úplných základních školách na rozdíl od neúplných škol s prvním stupněm.
- Užití metod rozvíjejících finanční gramotnost žáků je výrazně ovlivněno tím, kdo je pověřen zabývat se rozvojem finanční gramotnosti ve škole.

Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách

Systém budování finanční gramotnosti rozvíjí Národní strategii finančního vzdělávání. Podrobněji popisuje jeden z pilířů finančního vzdělávání, a to oblast počátečního vzdělávání. Klíčovými částmi tohoto dokumentu jsou **definice finančního vzdělávání a Standardy finanční gramotnosti**. Ty určují cílový stav finančního vzdělávání pro různé stupně vzdělávání. Standard finanční gramotnosti je zpracován pro základní a střední vzdělávání a je rozdělen do čtyř okruhů (Peníze, Hospodaření domácnosti, Finanční produkty, Práva spotřebitele). V těchto okruzích pak vymezuje obsah a výsledky vzdělávání.

Katalog materiálů pro rozvoj finanční gramotnosti (MŠMT)

Odborná skupina pro podporu finanční gramotnosti při Národním ústavu pro vzdělávání připravila pro učitele Katalog materiálů pro rozvoj finanční gramotnosti. Po krátkém úvodu, ve kterém je vymezeno, proč katalog vznikl, pro koho je katalog určen a co je obsahem katalogu, následují **anotace vybraných materiálů a seznamy materiálů**, a to podle typu materiálu nebo podle autora. Materiály byly vybírány na základě následujících kritérií: vhodnost pro učitele základních a středních škol, soulad s kurikulární reformou a Standardy finanční gramotnosti, aktuálnost, kvalita, osobní dobrá zkušenost a v neposlední řadě také dostupnost. Proto je potřeba zdůraznit, že katalog nelze považovat za vyčerpávající souhrn veškerých informačních zdrojů k finanční gramotnosti.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2014/2015

Málo se daří rozvíjet gramotnosti napříč výukou ve všech vzdělávacích oblastech, **nejméně byl zaznamenán rozvoj finanční gramotnosti**.

ČŠI je realizátorem hlavních mezinárodních šetření Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků ve vzdělávání v České republice. Ve školním roce 2014/2015 byly zveřejněny výsledky PISA 2012 Finanční gramotnost patnáctiletých žáků a ICILS 2013.

Pro účely PISA 2012 byla finanční gramotnost definována následovně: Finanční gramotnost zahrnuje znalost a porozumění finančním konceptům a rizikům, dále dovednosti, motivaci a sebedůvěru potřebnou pro uplatnění těchto znalostí a porozumění s cílem činit efektivní rozhodnutí v různých situacích souvisejících s financemi, zlepšit finanční situaci jedince či celé společnosti a umožnit zapojení do ekonomického života (Konceptní rámec PISA 2012).

Mezinárodní šetření PISA 2012 Finanční gramotnost patnáctiletých žáků

Testování se zúčastnilo okolo 29 000 žáků v 18 zemích. V České republice bylo do šetření finanční gramotnosti PISA zapojeno celkem 288 škol, v nich se testování finanční gramotnosti zúčastnilo celkem 1 207 žáků. Čeští žáci dosáhli bodového skóre 513 bodů a zařadili se mezi 7 zemí s nadprůměrnými výsledky. Oblast finanční gramotnosti je specifická v tom, že na rozdíl od hlavních sledovaných gramotností v šetření PISA (matematické, čtenářské, přírodovědné) je rozvíjena napříč předměty, ačkoliv na

řadě škol je vyučována jako samostatný předmět. Složení testů PISA umožňuje sledovat, jak **finanční gramotnost souvisí s dalšími oblastmi – gramotností matematickou a čtenářskou**. Výsledky šetření ve většině zemí ukazují, že **žáci s vysokou úrovní matematické nebo čtenářské gramotnosti zároveň dosahují vysoké úrovně finanční gramotnosti**. Naopak znalosti a dovednosti využívané v oblasti finanční gramotnosti mohou zároveň podporovat či jsou do jisté míry shodně se znalostmi a dovednostmi v oblasti čtenářské i matematické gramotnosti.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016 – 2020)

Mezi opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2015 – 2020) v oblasti finanční gramotnosti na středních školách patří:

- pracovat s oblastmi, které chceme rozvíjet, a sledovat výsledky žáků – matematická gramotnost, **finanční**, čtenářská, strategie plánování, práce s informacemi a jejich souvislostmi
- podporovat vzdělávání učitelů matematiky formou tvořivých dílen a seminářů, vést je k rozvoji matematické a **finanční gramotnosti**
- zaměřit se na vzdělávání učitelů v oblasti finanční gramotnosti, ukázat učitelům, jak formou hry a praktických úkolů seznámit žáky s pravidly pro efektivní a rozumné nakládání s finančními prostředky, možnostmi zúročení kapitálu nebo investování. Prostřednictvím učitelů poskytnout žákům informace o tom, jaká rizika přinášejí např. hazardní hry, sázení či gamblersství

5.6.23. Aktivity v oblasti finanční gramotnosti v Plzeňském kraji

S-COMP Centre CZ s.r.o. realizoval projekt **Podpora výuky finanční gramotnosti na středních školách**, jehož partnerem byl PYRGOS, spol. s r.o. V rámci projektu byl vytvořen ucelený vzdělávací program pro pedagogické pracovníky a vedoucí pracovníky škol a školských zařízení pro oblast finanční gramotnosti, který vychází ze standardů finančního vzdělávání na středních školách, jak je definovalo MŠMT ČR. Vzdělávací program pokrývá celou oblast finančního vzdělávání a poskytuje pedagogům informace a studijní oporu pro zvýšení nejen osobních kompetencí v řešené oblasti, ale hlavně napomáhá zvýšit jejich schopnost přenést tyto informace do výuky na svých školách. Projekt byl zaměřen na území celého Plzeňského kraje.

ZŠ a MŠ Chanovice realizovala projekt **Efektivní metody výuky prostřednictvím finanční gramotnosti na 1. stupni základní škol**. V Plzeňském kraji se do projektu Finanční gramotnost pro 1. stupeň zapojilo osm základních a mateřských škol. Pro výuku si vybraly program „Rozumíme penězům“. Tyto školy vyučují podle programu „Rozumíme penězům“ žáky 2. stupně už od roku 2009. Vybraný výukový program „Rozumíme penězům“ pro první stupeň začíná u základních pojmů a operací, které se týkají financí. Témata jsou propojena s motivačními příběhy malého Adama, který žáky po celou dobu provází, a spolu s ním žáci řeší konkrétní finanční situace, s nimiž se denně setkávají.

Dům techniky Plzeň realizoval projekt **Ekonomická a finanční gramotnost**. Hlavním cílem tohoto projektu bylo vytvoření čtyř vzdělávacích programů pro orientaci a vzdělání široké veřejnosti v oblasti ekonomické a finanční gramotnosti. Vzdělávací programy byly určeny pro účastníky dalšího vzdělávání v Plzeňském kraji, kteří by chtěli zastávat pracovní pozice administrativních pracovníků, ekonomů, referentů ekonomických oddělení či začít podnikat.

S prvky finanční gramotnosti se mohli seznámit také žáci v projektu Regionální hospodářské komory Plzeňského kraje **Podpora podnikatelských znalostí žáků ZŠ**. Projekt byl zaměřený na aplikaci zjednodušeného modelu tzv. fiktivních firem pro základní školy.

Na celorepublikové úrovni funguje projekt **Finanční gramotnost do škol** společnosti Yourchance o.p.s. Cíle projektu jsou především:

- metodicky podpořit a zatraktivnit výuku finanční gramotnosti na ZŠ a SŠ
- postavit výukové materiály na prakticky využitelných informacích a zkušenostech
- poskytnout ucelené informace k tématu finanční gramotnosti v takové formě, která bude snadno využitelná při výuce na ZŠ a SŠ
- vytvořit a poskytnout zajímavé pomůcky podporující interaktivní přístup k výuce
- umožnit sdílení zkušeností odborníků z praxe
- podílet se na prevenci předlužení rodin v ČR

Těm školám, které pozvednou kvalitu výuky finanční gramotnosti na patřičnou úroveň, je udělován certifikát Finančně gramotná škola. Dále je poskytována metodická pomoc učitelům, jsou vytvářeny výukové materiály na míru, realizovány přednášky pro studenty, projektové dny, soutěže.

5.6.24. Závěr v oblasti finanční gramotnosti

Na základě výsledků rešerše strategických dokumentů a diskuse na platformě Nepovinná témata (cizí jazyky, ICT apod.) byly stanoveny hlavní problémy v oblasti finanční gramotnosti, které byly doplněny o jejich možné příčiny. Dále byla u každého problému navržena žádoucí změna (cíl), kterého bychom chtěli na území kraje dosáhnout. Vše je názorně shrnuto v přehledné tabulce 34.

Tabulka 34: Shrnutí problematiky v oblasti finanční gramotnosti v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečné zaměření na rozvoj finanční gramotnosti	Zaměňování finanční gramotnosti za matematickou	Rozvíjet a zkvalitnit finanční gramotnost na SŠ
	Nepochopení podstaty, potřebnosti a důsledků finanční gramotnosti	
	Negativní vliv rodiny	
	Rozdílné uchopení finanční gramotnosti na jednotlivých školách	

5.7. Další problémy mimo intervence

Dalším tématem nad rámec povinných intervencí a nepovinných témat, které vzešlo z diskuze v území jako důležitý námět k řešení, bylo velké administrativní přetížení pracovníků škol na manažerských pozicích, jež je odvádí od jejich standardní pracovní činnosti, kterou mají v rámci své pozice vykonávat. Administrativní úkony, jejichž objem stále roste (např. matriky, různé evidence, vykazování, zajišťování financí formou projektů, realizace výběrových řízení apod.) jsou jednak čím dál složitější, takže by mnohdy vyžadovaly i specializované vzdělání, a za druhé jsou i časově velmi náročné.

Tabulka 35: Shrnutí problematiky v oblasti další problémy mimo intervence v Plzeňském kraji

Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Administrativní přetížení pracovníků škol na manažerských pozicích		Snížit administrativní zátěž škol – zejména na manažerských pozicích

6. Finální souhrn výsledků analýzy potřeb v území

V této kapitole jsou shrnuty veškeré závěry z jednotlivých platforem, které jsou členěny do logických linek „problém – příčina – žádoucí změna/cíl“ (tabulka 35). Logické linky jsou výsledkem jednání na jednotlivých tematických platformách. Podkladem pro jejich vytvoření byly výstupy z analytických materiálů zpracovaných pro potřeby této analýzy (viz kapitola 2), strategické dokumenty související s oblastí vzdělávání a odborná diskuse jednotlivých členů platforem. Zohledněny byly i dílčí výstupy z dotazníkového šetření na středních školách.

Tabulka 36: Souhrn výsledků analýzy potřeb v území

Polytechnické vzdělávání s důrazem na infrastrukturu a investice		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Malý zájem o (poly)technické vzdělávání	Nedostatek objektivních dat o vývoji a aktuálním stavu trhu práce	Zvýšit motivaci žáků ke studiu technických oborů
	Malá informovanost žáků o výhodách technického vzdělávání	
	Nízká informovanost rodičů (prarodičů)	
	Stereotypy spojené s trhem práce	
	Náročnost studia polytechnických předmětů a oborů	Zvýšit atraktivitu výuky polytechnických předmětů a oborů
	Malá atraktivita výuky polytechnických předmětů a oborů	
	Výraznější pokles zájmu o (poly)technické vzdělávání u dívek	Zvýšit zapojení dívek do polytechnického vzdělávání

	Nízká kvalita kariérového poradenství	Viz platforma Kariérové poradenství
Předčasné odchody ze systému vzdělávání a růst podílu obyvatel bez SŠ	Potřeba zaměstnavatelů převyšuje počty absolventů	Zvýšit míru dokončení studia na SŠ
	Náročnost studia polytechnických předmětů a oborů	
	Malá atraktivita výuky polytechnických předmětů a oborů	
	Sociální situace rodin žáků	
Ztráta postavení Plzeňského kraje z hlediska vzdělanosti	Nedostatečná spolupráce mezi stupni škol (ZŠ - SŠ - VŠ)	Zvýšit počet absolventů VŠ v Plzeňském kraji
	Nižší podíl VOŠ na terciárním vzdělávání ve srovnání s jinými kraji	
	Omezení počtu studentů ZČU v Plzni (kvóty)	
Nepříznivá věková struktura a předpokládaný nedostatek pedagogů (zejm. polytechnické předměty)	Omezení počtu studentů a oborů FPE ZČU v Plzni (kvóty, akreditace)	Získat a udržet učitele polytechnických předmětů
	Malý zájem o studium polytechnických předmětů na pedagogických fakultách	
	Malý podíl absolventů pedagogických fakult nastupujících do školství	
	Odchody odborných učitelů do soukromé sféry (vyšší mzdy)	
	Demografické vlivy	
Odborné vzdělávání		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečný zájem o technické a řemeslné obory	Malá informovanost žáků o studiu a uplatnění	Zvýšit motivaci žáků ke studiu technických a řemeslných oborů
	Nízká informovanost rodičů (prarodičů)	
	Malé zapojení firem do prezentace technických a řemeslných oborů	
	Nízká společenská prestiž technických a řemeslných oborů	

	Stereotypy spojené s trhem práce	
	Pokles zájmu o technické vzdělávání u dívek	Zvýšit zapojení dívek do technického vzdělávání
Vysoký podíl nedokončení studia v odborném vzdělávání	Nedostatečná prostupnost v rámci oborů odborného vzdělávání	Zvýšit míru dokončení odborného vzdělávání
	Ztráta motivace ke studiu a jeho dokončení (chybná volba, špatné výsledky, potřeba osamostatnění atd.)	
	Aktuální nedostatek nekvalifikovaných pracovních sil na regionálním trhu práce	
	Málo atraktivní formy výuky odtržené od praxe	
	Sociální situace rodin žáků	
Nedostatečná kvalita odborné přípravy	Nedostatečné a zastarávající vybavení pro odborné vzdělávání	Zlepšit kvalitativní úroveň kompetencí absolventů z pohledu potřeb zaměstnavatelů
	Malé zapojení zaměstnavatelů do odborné přípravy	
	Malé praktické zkušenosti pedagogů	
	Nedostatečný zájem žáků o obor	
Nedostatek absolventů odborného vzdělávání vzhledem k potřebám trhu práce	Nedostatek objektivních dat o vývoji a aktuálním stavu trhu práce	Zvýšit počet absolventů v nejpotřebnějších oborech
	Nedostatečné zapojení firem do odborného vzdělávání	
Nepříznivá věková struktura a předpokládaný nedostatek pedagogů odborných předmětů a mistrů odborného výcviku	Demografické vlivy	Získat a udržet učitele odborných předmětů a mistrů odborného výcviku
	Malý zájem o studium technických předmětů na pedagogických fakultách	
	Odchody odborných učitelů a odborného výcviku do soukromé sféry (vyšší mzdy)	
Podpora podnikavosti		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečné množství aktivit na podporu podnikavosti	Nedostatek finančních prostředků	Vytvořit aktivity na podporu podnikavosti
	Nedostatečné zkušenosti a malý zájem pedagogů o oblast podnikavosti	

	Chybějící metodické materiály k podpoře podnikavosti (nedostatek vzdělávacích příležitostí pro pedagogy)	
	Neexistence propojení systémů podpory podnikavosti na ZŠ, SŠ i VŠ	
	Malý zájem škol o fiktivní a studentské firmy	
	Nízká spolupráce subjektů soukromého i veřejného sektoru se školami v oblasti podpory podnikavosti	
Nedostatečný zájem žáků a studentů o ekonomické aktivity	Nedostatečné kariérové poradenství	Zvýšit zájem žáků a studentů o ekonomické aktivity
	Stereotypy spojené s trhem práce	
	Relativně nízká finanční a právní gramotnost	
Nedostatečně rozvinuté kreativní a kritické myšlení u dětí, žáků a studentů	Absence popisu dopadů 4. průmyslové revoluce na socioekonomickou oblast	Podpořit kreativní myšlení u dětí, žáků a studentů
	Nekreativní pedagogové	
	Nedostatečné kritické myšlení	Podpořit kritické myšlení u dětí, žáků a studentů
Kariérové poradenství		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatek absolventů s technickým vzděláním	Malý zájem o technické obory	Zvýšit zájem žáků o přírodovědné a technické obory SŠ
	Malá informovanost o výhodách technického vzdělávání	
	Stereotypy spojené s trhem práce	
	Nezájem rodičů	
Výrazný úbytek absolventů SŠ celkem / Růst podílu obyvatel bez SŠ	Demografické vlivy	Snížit podíl osob pouze se základním vzděláním
	Klesající zájem o studium na SŠ	
	Nedostatek kariérových informací a špatná volba žáků	
	Předčasné ukončení studia na SŠ	
Podceňované kariérové poradenství na školách	Postavení KP - legislativa a finance	Posílit roli kariérového poradenství na ZŠ a SŠ
	Malá motivace škol ke KP	
	Nedostatečná podpora KP ze strany vedení školy	

	Kariérové poradenství není součástí ŠVP na SŠ	
	Personální zajištění volby povolání	
	Nedostatečná informační a metodická podpora KP	
	Malý zájem ze strany některých zaměstnavatelů o KP na školách	
	Malé povědomí a zájem široké veřejnosti o KP	
	Chybějící predikce potřeb trhu práce v oblasti kompetencí a skladby oborů	
Rozvoj škol jako center celoživotního vzdělávání a další vzdělávání dospělých		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Malé zapojení škol do nabídky dalšího vzdělávání	Nedostatek finančních prostředků na personální zajištění dalšího vzdělávání	Rozvíjet školy jako kvalitní centra celoživotního učení
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	
	Nízká poptávka ze strany zaměstnavatelů	
Malé zapojení dospělých do dalšího vzdělávání	Nízká motivace dospělých k individuálnímu vzdělávání	Zlepšit další vzdělávání pro potřeby zaměstnavatelů a adaptabilitu obyvatel Plzeňského kraje
	Finanční a časová náročnost	
	Nereflektování vstupní úrovně (pokročilosti) účastníka dalšího vzdělávání v rekvalifikacích	
	Nedostatečné využívání kariérového poradenství dospělými	
	Neochota zaměstnavatelů k dalšímu vzdělávání zaměstnanců	
	Disproporce individuálních vzdělávacích potřeb zaměstnanců s potřebami zaměstnavatele	
	Podceňování trendů na trhu práce	
Nepřehledná nabídka dalšího vzdělávání	Zvýšit povědomí o možnostech dalšího vzdělávání v Plzeňském kraji	

Nevyjasněný přístup k hodnocení kvality dalšího vzdělávání	Neexistence jednotné metodiky posouzení kvality	Sjednotit prvky ovlivňující kvalitu vzdělávání dospělých
Společné vzdělávání (inkluze)		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Dopady nové legislativy		Zajistit rovné příležitosti ve vzdělávání
Přechod žáků ze ZŠ na SŠ	Nedostatečné kariérové a výchovné poradenství na ZŠ	Zaměřit se na studium žáka dle jeho potřeb, zájmu a možností (socioekonomická situace rodiny)
	Malá informovanost žáků a rodičů o možnostech studia na SŠ	
	Nezájem rodičů žáků	
	Nedostatečná funkce rodiny (krize rodiny) / nízká sociokulturní úroveň rodiny (cyklická bída a hodnotová orientace)	
Nárůst požadavků na diagnostiku žáků	Zvýšený počet problémů u žáků	Zajistit dostatečnou dostupnost poradenství a zlepšování kvality poradenských služeb
	Nárůst počtu žáků s poruchou chování	
	Zlepšená medicínská diagnostika	
Nedostatečné personální obsazení ŠPZ	Nedostatek kvalifikovaných odborníků	Vytvořit odpovídající finanční a personální podmínky pro poskytování poradenských služeb
	Nedostatečná finanční motivace kvalifikovaných odborníků	
Nárůst rizikového chování u žáků	Stav společnosti / absence vzorů ve společnosti	Rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování
	Nedostatečná funkce rodiny (krize rodiny) / nízká sociokulturní úroveň rodiny (cyklická bída)	
	Zvýšená koncentrace obyvatel se sociálními problémy v jednom místě	
Předčasné ukončení studia na SŠ	Nízká vzdělanost rodičů	Zamezit předčasným odchodům žáků ze vzdělávacího systému
	Malá informovanost žáků a rodičů o možnostech finanční podpory studia	
	Neadekvátní (nesplnitelná) očekávání v interkulturním kontextu	
	Malá prostupnost oborů na školách	
	Odchody žáků rovnou na trh práce	
Malý počet škol s bezbariérovým přístupem	Finanční náročnost	Zvýšit počet škol s bezbariérovým přístupem

Různý přístup k talentovaným žákům	Chybějící metodika pro vyhledávání a vzdělávání mimořádně nadaných žáků	Zaměřit se na systematické vyhledávání talentů a práce s nimi
Rozvoj výuky cizích jazyků		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Snižování podílu žáků studujících německý jazyk	Nezájem žáků o NJ, preference AJ	Rozšířit podíl německého jazyka na výuce cizích jazyků na SŠ i ZŠ
	Na ZŠ dle RVP upřednostňován AJ jako první jazyk	
	Nevhodný výběr výukových materiálů NJ	
Nedostatečná jazyková vybavenost absolventů a jejich uplatnitelnost na trhu práce	Nedostatečná návaznost ve výuce cizích jazyků při přechodu ze ZŠ na SŠ (návaznost ŠVP mezi jednotlivými stupni vzdělávání)	Zvýšit jazykovou vybavenost absolventů
	Velké skupiny žáků s rozdílnou úrovní ve výuce CJ, malé zapojení konverzace do výuky	
	Velký podíl všeobecných témat ve výuce cizího jazyka a neprovázanost s odbornými obory	
	Neschopnost komunikovat ve dvou cizích jazycích	
	Dlouhodobě navyklý způsob výuky CJ a neochota ho měnit	
ICT kompetence		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečná digitální gramotnost	Absence vize rozvoje digitální gramotnosti ve školách	Rozvíjet a zkvalitnit digitální gramotnost na školách
	Malé zapojení žáků do práce se specializovaným SW	
	Nedostatečné vzdělání pedagogů v ICT oblasti	
	Používání málo kreativních nástrojů při výuce	
	Časová náročnost na přípravu výuky	
	Malé využití ICT ve výuce	
	Negativní postoj k začlenění digitálních technologií do výuky	
	Zastaralé nebo nevhodné ICT vybavení (HW i SW)	
Čtenářská gramotnost		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl

Nedostatečné zaměření na rozvoj čtenářské gramotnosti	Nízká podpora prvků čtenářské gramotnosti na SŠ napříč předměty/Předpoklad zvládnutí čtenářské gramotnosti již na ZŠ	Rozvíjet a zkvalitnit čtenářskou gramotnost na SŠ
	Nepochopení pojmu a obsahu čtenářské gramotnosti	
	V rozvoji čtenářské gramotnosti využívání pouze výukové metody práce s textem	
	Nízká motivace žáků číst	
Matematická gramotnost		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nízká matematická gramotnost žáků	Žáci přicházejí na SŠ ze ZŠ bez základní znalosti matematiky	Zvýšit matematickou gramotnost žáků
	Negativní vztah žáků k matematice	
	Nepochopení matematiky jako cizího jazyka	
	Výuka matematiky je odtržena od reálného života	
Nedostatečné zaměření na rozvoj matematické gramotnosti	Nepochopení matematiky jako nástroje pro řešení problému obecně	Rozvíjet a zkvalitnit matematickou gramotnost na SŠ
	Nevhodná volba metod a forem výuky matematiky	
	Nedostatečné vzdělání pedagogických pracovníků v oblasti matematické gramotnosti	
Finanční gramotnost		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl
Nedostatečné zaměření na rozvoj finanční gramotnosti	Zaměňování finanční gramotnosti za matematickou	Rozvíjet a zkvalitnit finanční gramotnost na SŠ
	Nepochopení podstaty, potřebnosti a důsledků finanční gramotnosti	
	Negativní vliv rodiny	
	Rozdílné uchopení finanční gramotnosti na jednotlivých školách	
Další problémy mimo intervence		
Problém	Příčina	Žádoucí změna/cíl

Administrativní přetížení pracovníků škol na manažerských pozicích		Snížit administrativní zátěž škol – zejména na manažerských pozicích
--	--	--

Některé problémy se prolínají napříč jednotlivými intervencemi. Kromě **demografických vlivů**, které lze v tuto chvíli těžko ovlivnit, se jedná zejména o **malý zájem žáků o technické a přírodovědné vzdělávání, předčasné odchody ze systému vzdělávání** a s tím související **klesající vzdělanost populace** či **nedostatečné kariérové poradenství na školách**. Obecným problémem je také **nedostatek finančních prostředků ve školství a vrůstající administrativní požadavky** kladené na zaměstnance škol.

Souhrn výsledků analýzy potřeb v území bude v další fázi tvorby krajského akčního plánu sloužit **k nastavení jednotlivých priorit a navržení opatření a činností**.

7. Seznam zkratek

AIVD	Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s.
AMARE ČHAVE	Asociace romských občanských iniciativ
ASZ	Agentura pro sociální začleňování - jeden z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR
BYOT/BYOD	Bring your own technology/device
CJ	Cizí jazyky
CLIL	Content and Language Integrated Learning
CŽU	Celoživotní učení
CŽV	Celoživotní vzdělávání
ČJ	Český jazyk
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DDM	Domy dětí a mládeže
DPV	Další profesní vzdělávání
DV	Další vzdělávání
DVD	Další vzdělávání dospělých
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020
DZ PK	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje na období 2016-2020
ELGPN, 2012	Evropská síť politik celoživotního poradenství (The European Lifelong Guidance Policy Network, ELGPN)
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FPE ZČU	Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni
FPE ZČU	Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni
G	Gymnázium
GG	Globální granty
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce ČR
HK	Hospodářské komory
ICDV	Informační centra digitálního vzdělávání (ICDV),
ICILS	Mezinárodní šetření ICILS (International Computer and Information Literacy Study)
ICT	Informační a komunikační technologie
INFO KARIÉRA	Informačně vzdělávací středisko Plzeňského kraje
IpN	Individuální projekt národní
IPS	Informační a poradenské středisko pro volbu povolání (Úřad práce)
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	Informační technologie

ITI	Integrované územní investice („ITI“ – Integrated Territorial Investments)
IVP	individuální vzdělávací plány (IVP)
JA	Junior Achievement
KAP	Krajský akční plán
KCVJŠ	Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Plzeň, sady 5. května 42
KKS	Krajské koordinační skupiny (KKS),
KSPN	Krajská síť podpory nadání
MAP	Místní akční plán
MAS	Místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NIS	Národní inovační strategie České republiky
NNO	Nestátní neziskové organizace
NSG	národních skupin odborných garantů
NSK	Národní soustava kvalifikací
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PČG	Předčtenářská gramotnost
PISA	Mezinárodní šetření PISA (Programme for International Student Assessment)
PK	Plzeňský kraj
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78
RAMPS VIP III	Projekt Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb VIP III
RAP	Regionální akční plán
RES	Registr ekonomických subjektů
RHK PK	Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje
RIS 3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky („Národní RIS3 strategie“)
RRA	Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s.
RSK	Regionální stálá konference
RVP	Rámcový vzdělávací program
SERR	Společný evropský referenční rámec pro jazyky
SLDB	Sčítání lidu domů a bytů
SOČ	Středoškolská odborná činnost
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SRN	Spolková republika Německo
SSŠ	Středisko služeb školám, Plzeň, Částkova 78
SSUPS Zámeček	Střední uměleckoprůmyslová škola Zámeček
SŠ	Střední škola

SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠPZ	Školská poradenská zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
TALIS	Mezinárodní šetření TALIS (Teaching And Learning International Survey)
TSC	Techmania Science Center
ÚP	Úřad práce ČR
VD	Vzdělávání dospělých
VOŠ	Vyšší odborná škola
VOŠ, OA, SZŠ a JŠ Klatovy	Vyšší odborná škola, Obchodní akademie, Střední zdravotnická škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Klatovy, Plánická 196
VPM	volná pracovní místa
VŠ	Vysoká škola
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecké školy

8. Seznam grafů

Graf 1: Vývoj a prognóza počtu obyvatel Plzeňského kraje	5
Graf 2: Počet obyvatel Plzeňského kraje podle hlavních věkových skupin	6
Graf 3: Změna počtu obyvatel Plzeňského kraje podle věkových skupin mezi roky 2015 a 2025 (dle prognózy ČSÚ vč. migrace)	7
Graf 4: Vývoj podílu osob v předproduktivním věku	8
Graf 5: Vývoj podílu osob v produktivním věku	8
Graf 6: Vývoj podílu osob v postproduktivním věku	9
Graf 7: Vývoj počtu narozených v Plzeňském kraji	10
Graf 8: Vývoj a prognóza počtu dětí a žáků	10
Graf 9: Vzdělanostní struktura obyvatel Plzeňského kraje	15
Graf 10: Struktura obyvatel Plzeňského kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího vzdělání	16
Graf 11: Počet obyvatel Plzeňského kraje ve věku 15 a více let podle věkových skupin, pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání	16
Graf 12: Počet obyvatel Plzeňského kraje se středním vzděláním podle věkových skupin, stupně vzdělání a skupin oborů	18
Graf 13: Počet obyvatel v Plzeňském kraji se SŠ vzděláním podle pohlaví, věkových skupin a skupin oborů	16
Graf 14: Vývoj počtu dětí v MŠ v okresech Plzeňského kraje v letech 2004 - 2015	21
Graf 15: Vývoj a prognóza počtů žáků plnících povinnou školní docházku v Plzeňském kraji	22
Graf 16: Kapacity MŠ v Plzeňském kraji	22
Graf 17: Porovnání kapacit a počtu žáků ZŠ v Plzeňském kraji	23
Graf 18: Vývoj počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání	24
Graf 19: Vývoj podílu žáků SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání	25
Graf 20: Nabídka míst v 1. ročnících SŠ v Plzeňském kraji	28
Graf 21: Přihlášky na SŠ v Plzeňském kraji	29
Graf 22: Počet žáků nastupujících do 1. ročníků SŠ	30
Graf 23: Vývoj počtu absolventů SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání	33
Graf 24: Neúspěšnost absolventů podle stupně dosaženého vzdělání	35
Graf 25: Vývoj počtu žáků VOŠ	36
Graf 26: Podíl žáků ZUŠ na věkové skupině 5-18 let v Plzeňském kraji	39
Graf 27: Počet zájmových útvarů SVČ a jejich účastníků	40
Graf 28: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle věkových skupin a pohlaví a počet obyvatel podle věkových skupin v roce 2011	41
Graf 29: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle odvětví ekonomické činnosti a pohlaví v roce 2011	46
Graf 30: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle věku a odvětví v roce 2011 ...	47
Graf 31: Počet ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnanosti v letech 2001 a 2011	48
Graf 32: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle hlavních tříd zaměstnání a pohlaví v roce 2011	49
Graf 33: Počet a podíl ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnání a stupně dosaženého vzdělání v roce 2011	50
Graf 34: Ekonomicky aktivní obyvatelé Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnání, věkových skupin a stupně dosaženého vzdělání v roce 2011 I	53

Graf 35 : Ekonomicky aktivní obyvatelé Plzeňského kraje podle hlavních tříd zaměstnání, věkových skupin a stupně dosaženého vzdělání v roce 2011 II	54
Graf 36: Nezaměstnanost podle krajů ČR	56
Graf 37: Nezaměstnanost v okresech Plzeňského kraje	57
Graf 38: Volná pracovní místa podle okresů Plzeňského kraje	57
Graf 39: Napětí na trhu práce v Plzeňském kraji	58
Graf 40: Mira nezaměstnanosti v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání	59
Graf 41: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání.....	85
Graf 42: Překážky, na které školy narážejí při realizaci aktivit v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání.....	87
Graf 43: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání	88
Graf 44: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci spolupráce se zaměstnavateli	99
Graf 45: Překážky, na které školy naráží v rámci spolupráce se zaměstnavateli	101
Graf 46: Opatření, která by školám pomohla při realizaci stanoveného cíle v rámci spolupráce se zaměstnavateli	102
Graf 47: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	112
Graf 48: Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.....	113
Graf 49: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.....	114
Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílí v rámci rozvoje kariérového poradenství	123
Graf 51: Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje kariérového poradenství	124
Graf 52: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství	125
Graf 53: Činnosti, na kterých se školy podílí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení..	135
Graf 54: Překážky, na které školy naráží při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení.....	136
Graf 55: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení.....	137
Graf 56: Individuální vzdělávací plány - nadaní žáci.....	146
Graf 57: Individuální vzdělávací plány - žáci se SVP	146
Graf 58: Individuální vzdělávací plány - ostatní.....	146
Graf 59: Klienti Pedagogicko-psychologické poradny v Plzni	148
Graf 60: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání	150
Graf 61: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání	151
Graf 62: Opatření, která by školám pomohla k dosažení cíle v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání	152
Graf 63: Žáci učící se cizí jazyk v Plzeňském kraji	159
Graf 64: Statistika počtu žáků a výuka cizích jazyků.....	160
Graf 65: Výsledky u maturitní zkoušky z Cizího jazyka 2015	161
Graf 66: Společná maturitní zkouška z cizího jazyka	161
Graf 67: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci jazykového vzdělávání	163
Graf 68: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci ICT	167
Graf 69: Výsledky u maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury 2015	170
Graf 70: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti	171
Graf 71: Výsledky u maturitní zkoušky z MATEMATIKY 2015	173

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy aktivně podílí v rámci rozvoje matematické gramotnosti 174

9. Seznam tabulek

Tabulka 1: Vzdělanostní struktura obyvatel krajů ČR dle SLDB.....	0
Tabulka 2: Vzdělanostní struktura obyvatel okresů Plzeňského kraje dle SLDB	0
Tabulka 3: Podíl dívek na žácích SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání	27
Tabulka 4: Prostupnost ZŠ na SŠ	31
Tabulka 5: Podíl dívek na žácích VOŠ v Plzeňském kraji podle oborů.....	37
Tabulka 6: Struktura ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje podle odvětví a hlavních tříd zaměstnání v roce 2011.....	43
Tabulka 7: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle sektorů ekonomické činnosti v letech 2001 a 2011.....	44
Tabulka 8: Ekonomicky aktivní v Plzeňském kraji podle odvětví ekonomické činnosti v letech 2001 a 2011.....	45
Tabulka 9 : Vývoj tříd zaměstnání z hlediska zaměstnanosti mladších ekonomicky aktivních obyvatel Plzeňského kraje.....	55
Tabulka 10: Profese s největším počtem volných pracovních míst (VPM) v Plzeňském kraji ve 4. čtvrtletí 2015 (řazeno podle počtu VPM)	60
Tabulka 11: Profese v Plzeňském kraji ve 4. čtvrtletí 2015 s 10 a více nezaměstnanými, ale bez volných pracovních míst	61
Tabulka 12: Profese s největším počtem nezaměstnaných na 1 VPM v Plzeňském kraji ve 4. čtvrtletí 2015.....	62
Tabulka 13: Struktura nejvýznamnějších zaměstnavatelů podle okresů a velikosti	65
Tabulka 14: Struktura nejvýznamnějších zaměstnavatelů podle okresů a právní formy.....	65
Tabulka 15: Struktura nejvýznamnějších zaměstnavatelů podle okresů a institucionálního sektoru ..	65
Tabulka 16: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Plzeňském kraji podle okresů.....	66
Tabulka 17: Počty žáků v prvních ročnících vybraných oborů.....	79
Tabulka 18: Shrnutí problematiky v oblasti polytechnického vzdělávání v Plzeňském kraji	89
Tabulka 19: Shrnutí problematiky v oblasti odborného vzdělávání v Plzeňském kraji	103
Tabulka 20: Fiktivní firmy na středních školách v Plzeňském kraji sdružené v rámci CEFIF.....	108
Tabulka 21: Studentské firmy na středních školách v Plzeňském kraji sdružené v rámci JA Firma	109
Tabulka 22: Shrnutí problematiky v oblasti podpora podnikavosti v Plzeňském kraji.....	115
Tabulka 23: Shrnutí problematiky v oblasti kariérového poradenství v Plzeňském kraji	126
Tabulka 24: Shrnutí problematiky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního vzdělávání a dalšího vzdělávání dospělých v Plzeňském kraji	138
Tabulka 25: Integrace žáků s postižením (100 % žáci s postižením)	144
Tabulka 26: Nižší odborné vzdělání s výučním listem (E) - 3leté obory	147
Tabulka 27: Nižší odborné vzdělání s výučním listem (E) - 2leté obory	147
Tabulka 28: Shrnutí problematiky v oblasti společného vzdělávání v Plzeňském kraji.....	153
Tabulka 29: Počet žáků na jazykových školách	157
Tabulka 30: Shrnutí problematiky v oblasti jazykového vzdělávání v Plzeňském kraji	164
Tabulka 31: Shrnutí problematiky v ICT v Plzeňském kraji.....	168
Tabulka 32: Shrnutí problematiky v oblasti čtenářské gramotnosti v Plzeňském kraji.....	172
Tabulka 33: Shrnutí problematiky v oblasti matematické gramotnosti v Plzeňském kraji	175
Tabulka 34: Shrnutí problematiky v oblasti finanční gramotnosti v Plzeňském kraji	178
Tabulka 35: Shrnutí problematiky v oblasti další problémy mimo intervence v Plzeňském kraji.....	178
Tabulka 36: Souhrn výsledků analýzy potřeb v území.....	179

10. Seznam příloh

M1: Síť mateřských škol v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016

M2: Kapacita mateřských škol v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016

M3: Síť základních škol v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016

P1: Opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) v oblasti zájmové vzdělávání

T1: Vývoj počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji podle stupňů vzdělání a oborů

T2: Vývoj počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji (vč. Konzervatoře Plzeň)

T3: Podíl dívek na žácích SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání a oborů

T4: Přijímací řízení na SŠ v Plzeňském kraji podle oborů

T5: Prostupnost vzdělávání na SŠ v Plzeňském kraji

T6: Prostupnost vybraných stupňů vzdělání na SŠ v Plzeňském kraji podle oborů

T7: Počet absolventů podle stupně vzdělání a oborů

T8: Počet absolventů podle SŠ

T9: Neúspěšnost absolventů podle stupně vzdělání a skupin oborů

T10: Vývoj počtu žáků VOŠ v Plzeňském kraji podle VOŠ a oborů

T11: Neúspěšnost absolventů podle VOŠ a oborů VOŠ

T12: Struktura zaměstnaných bydlících v Plzeňském kraji podle odvětví ekonomické činnosti (SLDB 2011)

11. Použité zdroje

Česká školní inspekce. *Mezinárodní šetření PISA 2012 Finanční gramotnost patnáctiletých žáků*. [online]. [cit. 2014-08-13]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/html/PISA-FG/flipviewerexpress.html>

ČESKO. Vyhláška č. 27/2016 Sb. ze dne 21. 1. 2016, Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Sbírka předpisů* 28. 1. 2016, roč. 2016, částka 10. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Vyhláška č. 73/2005 Sb. ze dne 9. 2. 2005 ve znění pozdějších předpisů, Vyhláška o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. In: *Sbírka zákonů České republiky* 17. 2. 2005, roč. 2005, částka 20. ISSN 1211 – 1244.

ČESKO. Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. 9. 2004 ve znění pozdějších předpisů, Školský zákon. In: *Sbírka zákonů České republiky* 10. 11. 2004, roč. 2004, částka 190. ISSN 1211-1244

ČESKO. Zákon č. 82/2015 Sb. ze dne 19. 3. 2015, Školský zákon. In: *Sbírka zákonů České republiky* 17. 4. 2015, roč. 2015, částka 37. ISSN 1211 – 1244.

Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni. *Centrum podnikání: Charakteristika*. [online]. [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.fek.zcu.cz/divize.php?shortcutdiv=cp>

JA Firma: Seznam JA Firem 2015-2016. *JA Czech* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.jacr.cz/programy/st%C5%99edn%C3%AD-a-vy%C5%A1%C5%A1%C3%AD-odborn%C3%A9-%C5%A1koly/ja-firma.aspx>

Ministerstvo financí ČR. *Národní strategie finančního vzdělávání. Aktualizované znění* [online]. Praha: 2010 [cit. 2014-08-13]. Dostupné z: http://www.psfv.cz/assets/cs/media/PSFV_Narodni-strategie-finančního-vzdelavani.pdf

Ministerstvo financí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách* [online]. Praha, 2007 [cit. 2014-08-13]. Dostupné z: <http://www.psfv.cz/assets/cs/media/System-budovani-finančni-gramotnosti-na-zakladnich-a-strednich-skolach.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Národní inovační strategie České republiky*. [online]. [cit. 18. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument91200.html>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2008. *Akční plán podpory odborného vzdělávání, 2008*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/akcni-plan-podpory-odborneho-vzdelavani?highlightWords=ak%C4%8Dn%C3%AD+pl%C3%A1n+podpory+odborn%C3%A9ho+vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *IPN Projekt POSPOLU – Souhrnná závěrečná zpráva, 2015*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: http://pospolu.rvp.cz/filemanager/userfiles/zprava_souhrnna_grafika_v5.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Kurikulum S*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/kurikulum>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2013. *Nová opatření na podporu odborného vzdělávání, 2013*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/na>

[vrh-novych-opatreni-na-podporu-odborneho-vzdelavani?highlightWords=Nov%C3%A1+opat%C5%99en%C3%AD+podporu+odborn%C3%A9ho+vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD](#)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2014. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. [online]. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_2020_web.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2015. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020*. [online]. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie/dz-rgs-2015-2020.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2015. *Návrhy na nové úkoly a nové přístupy, 2010*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/akcni-plan-podpory-odborneho-vzdelavani-pokracuje?highlightWords=ak%C4%8Dn%C3%AD+pl%C3%A1n+podpory+odborn%C3%A9ho+vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2015. *Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014-2020*. [online]. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vvv>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Příloha č.2 Výzvy č. 02_15_002 pro Krajské akční plány rozvoje vzdělávání v prioritní ose 3 OP VVV Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016-2020*, [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Vyzva_KAP/Prilohac_2_Postupy_KAP.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2015. *Rámcové vzdělávací programy*. [online]. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 2015. *RIS 3 Strategie*. [online]. [cit. 05. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-cr>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Souhrnná analýza současného stavu spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, 2013*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/pospolu/souhrnna-analyticka-studie>

Národní ústav pro vzdělávání. *Centrum fiktivních firem: SeznamFF160322.xlsx*. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem>

Národní ústav pro vzdělávání. *Dotazníkové šetření na středních školách a vyšších odborných školách*. 2016.

Národní ústav pro vzdělávání. *Nové prvky duálního odborného vzdělávání podporující spolupráci škol a firem (konceptní studie)* [online]. Praha, 2015 [cit. 08. 04. 2016]. ISBN 978-80-7481-112-8. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/POSPOLU/Koncepcni_studie_projektu_Pospolu.pdf

Národní ústav pro vzdělávání. *O fiktivní firmě: Stručná historie*. [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem/o-fiktivni-firme>

Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje. 2016. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2016-2020*. [online]. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-plzenskeho-kraje-2016-2020>

Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje. 2016. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v PK v roce 2014* [online]. [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/vyrocní-zprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavaci-soustavy-v-plzenskem-kraji-ve-skolnim-roce-201420>

O JA Czech. JA Czech [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.jafirma.cz/o-ja-czech>

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. Plzeň, *Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+*, 2014. [online]. [cit. 19. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen>.

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. Plzeň, Podnikatelské a inovační centrum BIC Plzeň. *Krajská příloha k RIS3 strategii ČR – Plzeňský kraj* [online]. 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/krajska-priloha-k-ris3-strategii-cr-plzensky-kraj>

The European Lifelong Guidance Policy Network. Lifelong Guidance Policy Development: A European Resource Kit, 2012. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/ELGPN_resource_kit_2011-12_web.pdf/

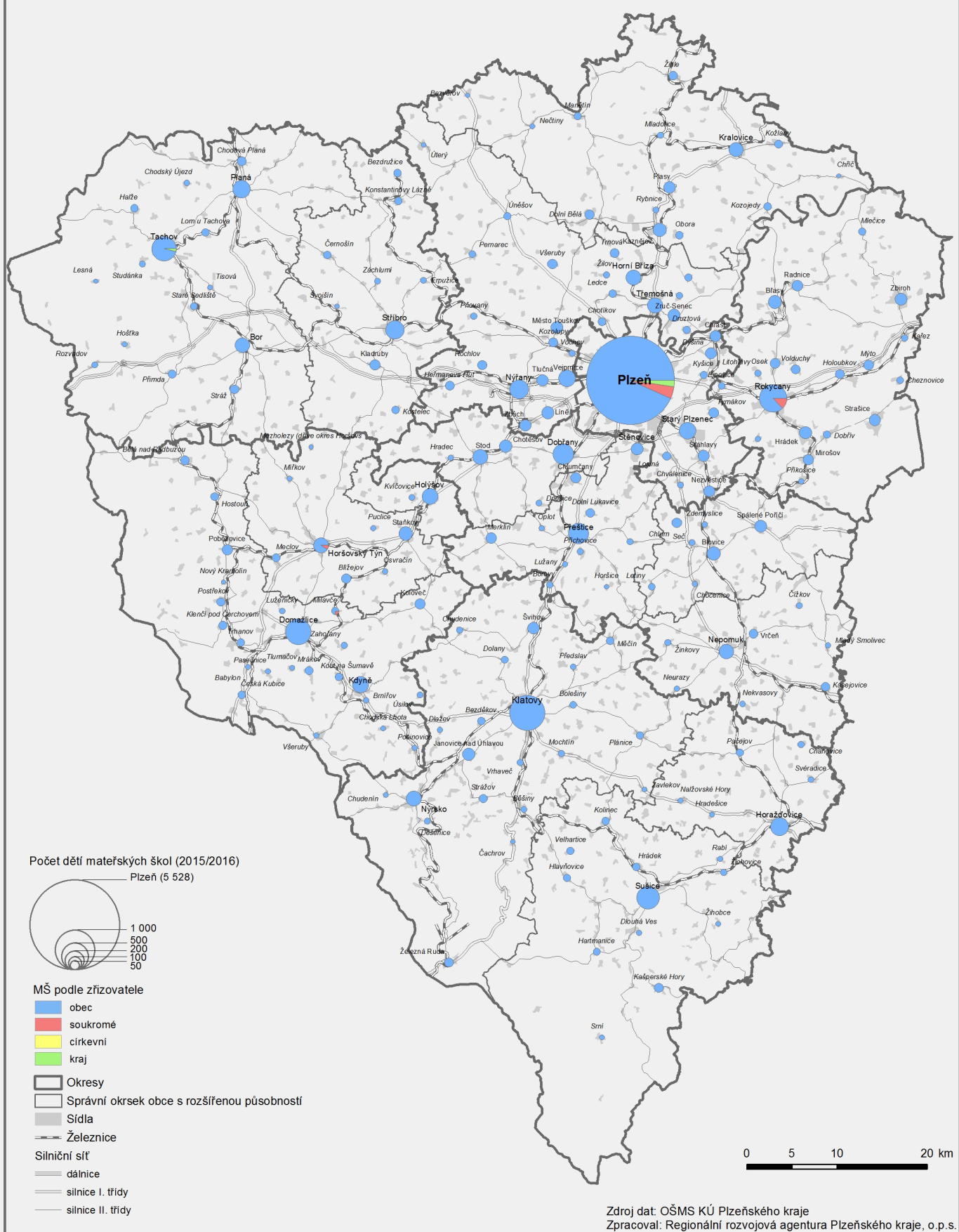
Útvar koordinace evropských projektů města Plzně, p. o. *Strategie ITI plzeňské metropolitní oblasti, 2016*. [online]. [cit. 19. 04. 2016]. Dostupné z: <http://iti-plzen.cz/dokumenty/strategie/>

Vláda České republiky. *Akční plán na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti, 2014*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/141120_AP_2material_po_vlade.pdf

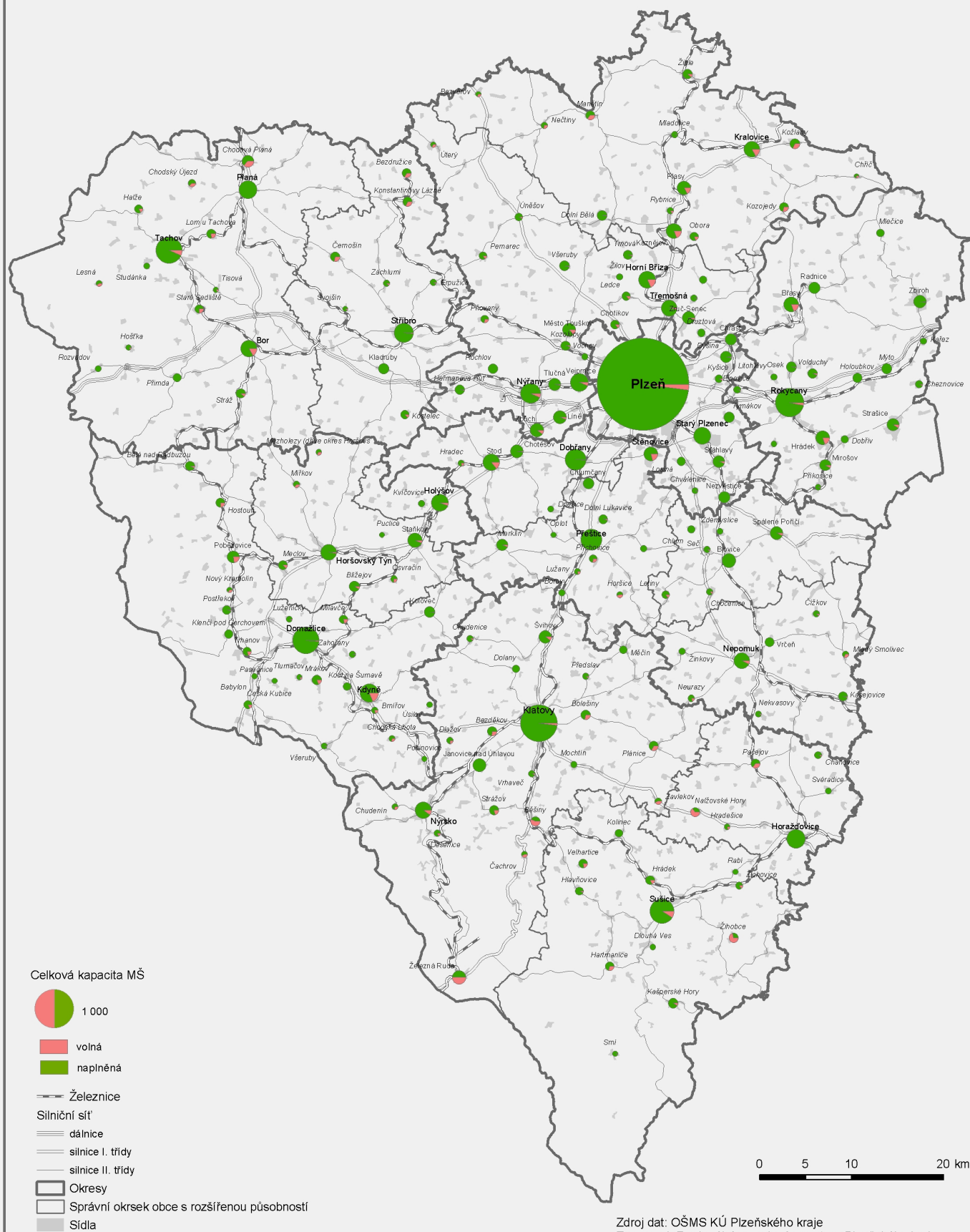
Vláda České republiky. *Akční plán na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti – aktualizace 2016, 2016*. [online]. [cit. 08. 04. 2016]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/141120_AP_2material_po_vlade.pdf

Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Praha, 2007. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia* [online]. [cit. 2016-04-01]. ISBN 978-80-87000-11-3. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf

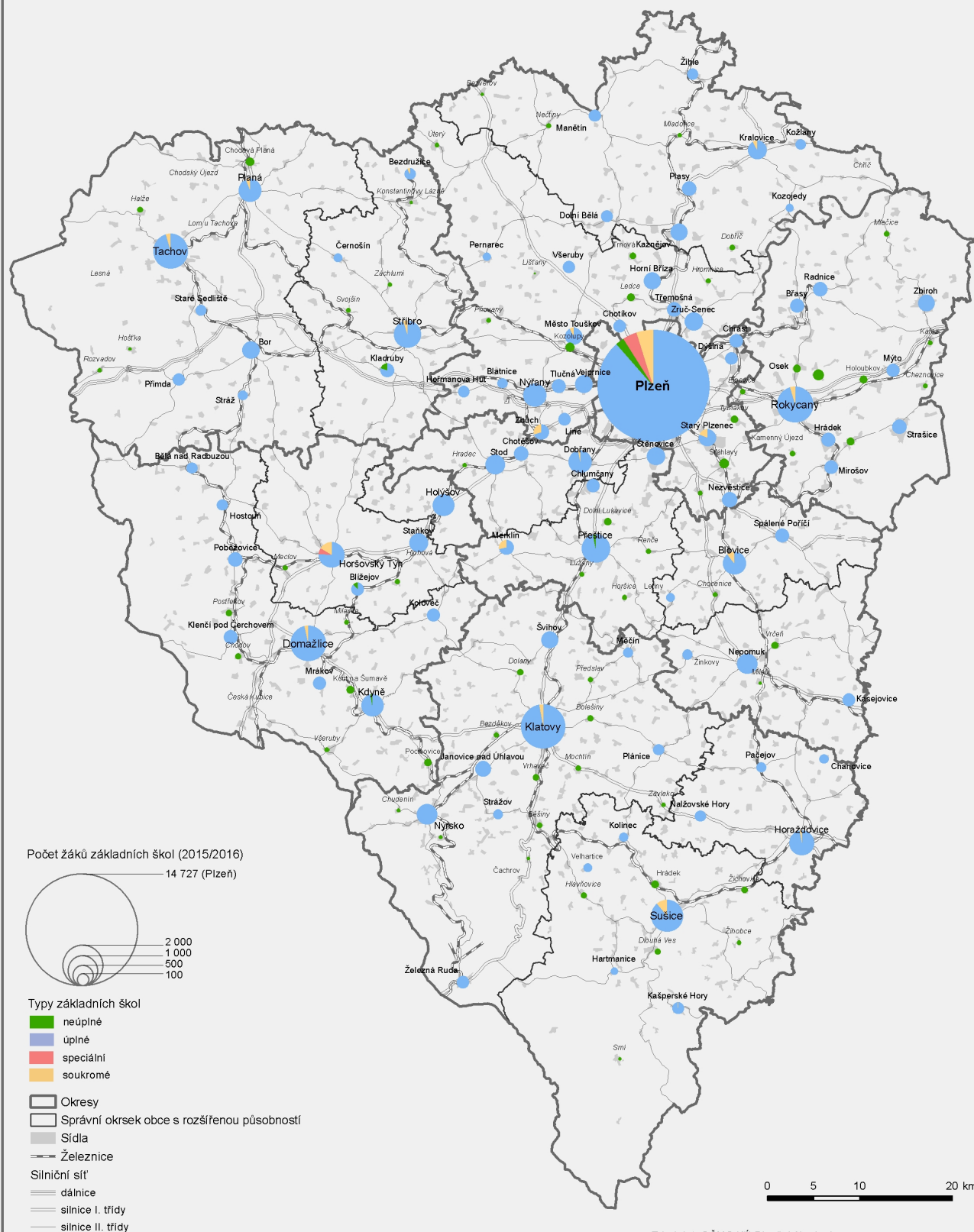
Sít mateřských škol v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016

Kapacita mateřských škol v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016

Sít' základních škol v Plzeňském kraji ve školním roce 2015/2016

Příloha P1: Opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016-2020) v oblasti zájmové vzdělávání

Opatření					
Dlouhodobého záměru ČR	Dlouhodobého záměru PK	Termín	Zdroj financování	Gesce	
I.1.1 Vytvořit základní pilíř vzdělávání pedagogů pro budoucí kariérní systém (cílené vzdělávací programy, začínající učitel, zkušený učitel, management v ZUŠ).	I.1 Spolupracovat s ČŠI, Plzeňský inspektorát, NIDV, pracoviště Plzeň a KCVJŠ v tvorbě nabídky cílených vzdělávacích programů pro pedagogy základních uměleckých škol.	od 2016 průběžně	státní rozpočet	OŠMS KÚ PK	
Opatření					
Strategie 2020	Dlouhodobého záměru ČR	Dlouhodobého záměru PK	Termín	Zdroj financování	Gesce
I.4 Podporovat zájmové vzdělávání a jeho vazby na formální vzdělávání pro skupinu dětí a žáků od 6 do 15 let	I.4.1 V souladu s Konceptí podpory mládeže na období 2014–2020 vytvářet podmínky pro rozvoj činnosti školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Stabilizovat a dále zlepšovat pracovní podmínky pedagogických pracovníků v těchto zařízeních.	I.2 Podporovat vytváření příznivých a udržitelných podmínek pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání v návaznosti na školní vzdělávací programy s účastí odborných a kvalifikovaných poradců, pedagogů a mentorů. Participace studentů v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání v programech a propojení zájmového vzdělávání se ZČU a středními školami.	2020	státní rozpočet, OP VVV, rozpočet PK	MŠMT, PK, obce
		Nabízet další vzdělávání pedagogů volného času a pracovníků pracujících s	2020	státní rozpočet,	MŠMT, PK,

		mládeží ve třech hlavních rovinách – manažerské studium řídicích pracovníků, studium pedagogiky volného času a průběžné vzdělávání, přičemž tyto možnosti jsou otevřené i pro členy NNO pracující s dětmi a mládeží ve volném čase. Součástí celostátní nabídky NIDV realizované v každém kraji jsou vzdělávací programy k prohloubení kvalifikace určené pedagogickým pracovníkům školských zařízení pro zájmové vzdělávání.		OP VVV, rozpočet PK	obce
			2020	státní rozpočet, OP VVV, rozpočet PK	MŠMT, PK, obce
			2020	OP VVV	MŠMT, NIDV
	I.4.2 V souladu s Konceptí podpory mládeže na období 2014-2020 podporovat zájmové vzdělávání a jeho vazby na formální vzdělávání pro skupinu dětí a žáků od 6 do 15 let, aktivity neformálního vzdělávání dětí, žáků, studentů pak do věku 26 let.	I.3 Podporovat aktivity potřebné pro rozvoj dětí a mládeže, které napomáhají smysluplnému naplňování jejich volného času v návaznosti na rovnost příležitostí se zaměřením na trhu práce a dalšímu rozvoji těchto aktivit vedoucím k pozitivnímu rozvoji dětí a mládeže s přihlédnutím k začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi. Zúčastňovat se pravidelně kulatých stolů k této tématice.			
	I.4.3 Podporovat metodicky a finančně (z OP VVV)	I.4 Dle možností finančně			

	<p>všechny typy zájmového odborného vzdělávání vč. vytváření nových soutěží.</p>	<p>podporovat vyhlášení soutěží a trvale dbát na podporu organizátorů těchto soutěží, a to jak škol tak SVČ a DDM jako garantů všech stupňů soutěží.</p> <p>Systematicky podporovat pedagogické pracovníky při rozvoji nadání u dětí a žáků, tedy i odborného zaměření. V rámci realizovaného Systému podpory nadání vytvoří nabídku v oblasti služeb pro pedagogické pracovníky i aktivit určených přímo pro žáky. Prostřednictvím Krajské koordinační skupiny, jejímiž členy jsou zástupci NIDV, KÚ PK, ČŠI, PPP a škol a školských zařízení, bude informovat děti, žáky, učitele i rodiče o možnostech získání podpory v oblasti zájmového odborného vzdělávání. K tomuto účelu soustřeďuje zájemce o členství v Krajské síti podpory nadání a provozuje stránky www.talentovani.cz Jedním z podpůrných nástrojů rozvoje talentů je i příprava a realizace soutěží, které mohou</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>v talentovaných žácích podnítit větší zájem o příslušné vědní obory a disciplíny. NIDV vybrané soutěže koordinuje na celostátní a mezinárodní úrovni.</p> <p>V rámci pomoci školám a školským zařízením při vyhledávání vhodných dotačních a rozvojových programů a zpracování projektových žádostí poskytovat konzultační služby.</p>			
--	--	---	--	--	--

Tabulka T1: Vývoj počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji podle stupňů vzdělání a oborů

Stupeň	Kod oboru	Název oboru	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	IN10/06	IN15/10	IN15/06	
Prakt. škola	78-62-C/01	Praktická škola jednoletá	0	6	6	0	1	6	4	5	0	0	-	0,0	-	
	78-62-C/02	Praktická škola dvouletá	41	42	37	37	39	38	33	35	33	31	95,1	79,5	75,6	
	78-61-D/001	Praktická škola tříletá	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0	
Nižší střední odborné vzdělání	75-41-J/01	Pečovatelské služby	0	0	0	0	0	4	7	8	0	0	-	-	-	
	31-59-E/01	Šití oděvů	0	0	4	6	9	8	5	1	0	0	-	0,0	-	
	66-51-E/01	Prodavačské práce	0	0	0	0	16	16	24	28	27	33	-	206,3	-	
	41-52-E/02	Zahradnická výroba	0	0	0	0	0	0	12	15	8	8	-	-	-	
	75-41-E/01	Pečovatelské služby	26	24	31	56	75	68	60	66	76	66	288,5	88,0	253,8	
	29-51-E/01	Potravinářská výroba	64	68	67	59	48	54	52	50	83	96	75,0	200,0	150,0	
	28-57-E/01	Keramická výroba	8	5	1	0	0	0	0	7	7	9	0,0	-	112,5	
	65-51-E/01	Stravovací a ubytovací služby	210	218	212	205	209	186	159	174	174	156	99,5	74,6	74,3	
	36-57-E/01	Malířské a natěračské práce	48	52	49	53	39	43	36	50	42	33	81,3	84,6	68,8	
	26-51-E/01	Elektrotechnické a strojní montážní práce	61	54	49	50	48	44	36	51	30	41	78,7	85,4	67,2	
	41-52-E/01	Zahradnické práce	78	72	66	68	60	54	40	51	49	52	76,9	86,7	66,7	
	23-51-E/01	Strojírenské práce	38	33	34	33	42	37	27	23	22	23	110,5	54,8	60,5	
	41-55-E/01	Opravařské práce	50	43	33	30	24	25	21	22	22	23	48,0	95,8	46,0	
	36-64-E/01	Tesařské práce	26	21	26	24	30	22	19	11	12	10	115,4	33,3	38,5	
	36-67-E/01	Zednické práce	87	65	61	68	75	54	41	27	15	19	86,2	25,3	21,8	
	69-54-E/01	Provozní služby	48	36	27	26	22	17	7	10	5	7	45,8	31,8	14,6	
	65-51-E/02	Práce ve stravování	12	16	14	0	12	18	6	0	0	0	100,0	0,0	0,0	
	31-59-E/02	Šití prádla	28	31	27	18	6	8	6	0	0	0	21,4	0,0	0,0	
	41-56-E/01	Lesní výroba	11	11	6	9	11	4	0	0	0	0	100,0	0,0	0,0	
	33-56-E/01	Truhlářská a čalounická výroba	11	5	4	10	7	3	0	0	0	0	63,6	0,0	0,0	
	36-67-E/02	Stavební práce	50	44	35	10	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0	
	41-51-E/01	Zemědělské práce	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0	
	Střední odborné vzdělání s výučním listem	36-67-H/02	Kamnář	0	11	17	23	22	19	13	15	9	4	-	18,2	-
		53-41-H/01	Ošetřovatel	0	0	0	0	12	27	28	31	31	34	-	283,3	-
		36-56-H/01	Kominík	0	0	0	0	0	0	0	22	16	19	-	-	-
66-53-H/01		Operátor skladování	0	0	0	0	0	0	0	17	27	50	-	-	-	
41-52-H/01		Zahradník	6	0	3	0	0	0	0	0	12	19	0,0	-	316,7	
37-51-H/01		Manipulant poštovního provozu	30	22	21	0	0	0	28	35	59	65	0,0	-	216,7	
23-61-H/01		Autolakýrník	29	27	25	32	39	41	45	41	53	53	134,5	135,9	182,8	
23-56-H/01		Obráběč kovů	273	293	320	319	256	242	248	305	335	354	93,8	138,3	129,7	
66-52-H/01		Aranžér	87	105	99	92	86	90	94	102	103	108	98,9	125,6	124,1	
23-55-H/01		Klempíř	21	10	0	12	20	31	29	29	26	25	95,2	125,0	119,0	
29-54-H/01		Cukrář	241	238	207	191	171	199	200	250	260	283	71,0	165,5	117,4	
23-51-H/01		Strojní mechanik	194	182	215	228	220	202	188	195	199	203	113,4	92,3	104,6	
26-51-H/01		Elektrikář	215	168	134	149	157	158	132	128	162	217	73,0	138,2	100,9	
41-55-H/01		Opravař zemědělských strojů	357	368	367	386	359	365	360	379	379	354	100,6	98,6	99,2	
26-51-H/02		Elektrikář - silnoproud	108	103	109	122	121	119	116	106	107	107	112,0	88,4	99,1	
36-64-H/01		Tesař	41	47	39	53	46	52	41	44	33	39	112,2	84,8	95,1	
69-51-H/01		Kadeřník	394	424	425	403	366	366	363	375	364	357	92,9	97,5	90,6	
39-41-H/01		Malíř a lakýrník	28	17	17	18	27	26	31	32	27	25	96,4	92,6	89,3	
36-69-H/01		Pokrývač	15	16	18	24	28	25	20	20	20	13	186,7	46,4	86,7	
23-68-H/01		Mechanik opravář motorových vozidel	649	628	621	645	635	622	600	541	517	513	97,8	80,8	79,0	
36-52-H/01		Instalatér	131	114	89	105	101	102	100	107	102	86	77,1	85,1	65,6	
29-53-H/01		Pekař	109	88	88	81	77	61	74	72	68	71	70,6	92,2	65,1	
26-52-H/01		Elektromechanik pro zařízení a přístroje	199	168	132	85	86	72	76	90	109	118	43,2	137,2	59,3	
36-67-H/01		Zedník	225	237	210	226	206	193	173	161	137	130	91,6	63,1	57,8	
65-51-H/01		Kuchař - číšník	1430	1355	1282	1285	1183	1118	1064	955	883	811	82,7	68,6	56,7	
29-56-H/01		Řezník - uzenář	57	39	27	31	37	40	31	27	40	30	64,9	81,1	52,6	
33-56-H/01		Truhlář	387	354	333	335	289	260	211	201	202	183	74,7	63,3	47,3	
28-57-H/01		Výrobce a dekorátér keramiky	62	59	43	39	29	21	24	29	28	25	46,8	86,2	40,3	
37-52-H/01		Železničář	21	13	6	10	18	31	30	21	20	8	85,7	44,4	38,1	
23-55-H/02		Karosář	87	85	75	67	65	64	59	30	27	29	74,7	44,6	33,3	
21-53-H/01		Modelář	31	25	24	19	13	5	5	12	15	10	41,9	76,9	32,3	
41-56-H/01		Lesní mechanizátor	39	29	21	18	18	11	15	19	10	9	46,2	50,0	23,1	
66-51-H/01		Prodavač	390	307	214	165	110	93	77	73	60	54	28,2	49,1	13,8	
26-57-H/01	Autoelektrikář	117	112	96	97	76	59	21	13	4	16	65,0	21,1	13,7		
23-52-H/01	Nástrojář	19	10	1	4	3	1	2	1	3	2	15,8	66,7	10,5		

Stupeň	Kod oboru	Název oboru	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	IN10/06	IN15/10	IN15/06
	31-58-H/01	Krejčí	105	66	24	17	1	0	0	0	0	3	1,0	300,0	2,9
	33-59-H/01	Čalouník	19	20	18	19	14	21	17	14	12	0	73,7	0,0	0,0
	41-51-H/01	Zemědělec - farmář	9	7	0	0	8	6	6	4	0	0	88,9	0,0	0,0
	23-57-H/01	Kovář	9	9	9	11	12	9	8	3	0	0	133,3	0,0	0,0
	69-53-H/003	Provoz služeb	277	284	245	225	189	151	81	39	0	0	68,2	0,0	0,0
	41-54-H/01	Podkovář a zemědělský kovář	7	10	9	12	10	6	3	0	0	0	142,9	0,0	0,0
	63-51-H/002	Technickoadministrativní pracovník	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
Úplně střední odborné s odborným výcvikem a maturitou	65-41-L/01	Gastronomie	0	0	45	122	188	231	209	203	180	167	-	88,8	-
	82-51-L/04	Uměleckořemeslné zpracování kam	0	0	18	25	28	34	24	25	23	28	-	100,0	-
	82-51-L/01	Uměleckořemeslné zpracování kov	15	27	36	31	40	40	33	29	26	27	266,7	67,5	180,0
	82-51-L/02	Uměleckořemeslné zpracování dřev	20	28	38	39	44	50	47	41	38	31	220,0	70,5	155,0
	23-45-L/01	Mechanik seřizovač	249	270	273	292	272	269	275	306	328	369	109,2	135,7	148,2
	39-41-L/02	Mechanik instalatérských a elektrot	28	67	95	124	124	90	70	56	43	35	442,9	28,2	125,0
	39-41-L/01	Autotronik	116	134	178	210	212	225	210	178	155	132	182,8	62,3	113,8
	23-44-L/01	Mechanik strojů	33	30	30	31	28	32	35	36	30	33	84,8	117,9	100,0
	66-41-L/01	Obchodník	229	248	292	287	267	224	174	150	136	137	116,6	51,3	59,8
	69-41-L/01	Kosmetické služby	269	254	240	247	224	232	211	194	174	148	83,3	66,1	55,0
26-41-L/01	Mechanik elektrotechnik	507	461	435	394	321	236	181	145	171	187	63,3	58,3	36,9	
26-45-L/005	Telekomunikační mechanik	86	53	59	34	22	16	0	0	0	0	25,6	0,0	0,0	
Úplně střední odborné vzdělání s maturitou	78-42-M/05	Přírodovědné lyceum	0	24	40	57	63	59	53	52	52	40	-	63,5	-
	36-45-M/01	Technická zařízení budov	0	9	15	21	27	23	19	10	0	0	-	0,0	-
	26-45-M/01	Telekomunikace	0	0	0	24	35	53	67	66	63	59	-	168,6	-
	43-41-M/01	Veterinářství	0	0	0	15	29	45	61	66	81	93	-	320,7	-
	82-41-M/17	Multimediální tvorba	0	0	0	0	0	14	29	47	60	63	-	-	-
	82-41-M/11	Design interiéru	0	0	0	0	0	17	34	46	59	55	-	-	-
	82-42-M/01	Konzervátorství a restaurátorství	0	0	0	0	0	4	5	4	4	0	-	-	-
	75-31-M/01	Předškolní a mimoškolní pedagogik	0	0	0	0	0	0	0	29	60	89	-	-	-
	82-41-M/02	Užitá fotografie a média	7	12	21	26	25	30	30	27	30	28	357,1	112,0	400,0
	82-41-M/12	Výtvarné zpracování keramiky a po	2	0	0	3	6	5	6	5	5	7	300,0	116,7	350,0
	78-42-M/02	Ekonomické lyceum	63	122	185	218	223	219	209	198	201	198	354,0	88,8	314,3
	82-41-M/05	Grafický design	128	157	164	182	213	222	231	239	224	237	166,4	111,3	185,2
	18-20-M/01	Informační technologie	543	601	692	800	902	991	1042	1004	948	951	166,1	105,4	175,1
	78-42-M/04	Zdravotnické lyceum	120	193	267	285	297	275	254	221	188	186	247,5	62,6	155,0
	53-43-M/01	Laboratorní asistent	85	84	85	106	96	103	105	107	109	108	112,9	112,5	127,1
	65-42-M/02	Cestovní ruch	87	113	137	155	142	135	103	75	86	102	163,2	71,8	117,2
	36-46-M/01	Geodézie a katastr nemovitostí	45	45	31	28	41	52	37	49	46	50	91,1	122,0	111,1
	82-41-M/07	Modelářství a návrhářství oděvů	48	55	64	56	50	42	52	47	49	48	104,2	96,0	100,0
	78-42-M/03	Pedagogické lyceum	123	121	125	125	122	124	122	120	121	120	99,2	98,4	97,6
	41-45-M/01	Mechanizace a služby	196	202	212	226	233	226	213	209	187	168	118,9	72,1	85,7
	72-41-M/01	Informační služby	117	122	118	119	108	104	106	104	103	100	92,3	92,6	85,5
	68-43-M/01	Veřejnosprávní činnost	306	315	325	337	355	318	295	299	291	259	116,0	73,0	84,6
	75-41-M/01	Sociální činnost	346	392	398	461	464	439	383	324	293	263	134,1	56,7	76,0
	63-41-M/01	Ekonomika a podnikání	1108	972	997	1036	1017	1013	930	869	864	802	91,8	78,9	72,4
	63-41-M/02	Obchodní akademie	1588	1530	1480	1469	1370	1288	1229	1171	1147	1145	86,3	83,6	72,1
	68-42-M/01	Bezpečnostně právní činnost	209	202	194	184	170	163	145	123	128	146	81,3	85,9	69,9
	16-01-M/01	Ekologie a životní prostředí	161	158	154	151	141	121	127	111	109	112	87,6	79,4	69,6
	82-41-M/01	Užitá malba	68	68	68	60	64	53	53	49	44	47	94,1	73,4	69,1
	82-41-M/16	Kamenosochařství	28	24	17	17	16	17	14	5	11	19	57,1	118,8	67,9
	23-41-M/01	Strojírenství	441	395	372	323	267	226	199	216	249	295	60,5	110,5	66,9
	65-42-M/01	Hotelnictví	385	409	396	370	332	301	280	254	235	242	86,2	72,9	62,9
	37-41-M/01	Provoz a ekonomika dopravy	515	469	463	446	424	399	374	319	324	313	82,3	73,8	60,8
	26-41-M/01	Elektrotechnika	917	889	855	773	657	593	526	525	528	522	71,6	79,5	56,9
	53-41-M/01	Zdravotnický asistent	798	738	642	591	530	479	438	447	443	413	66,4	77,9	51,8
	37-42-M/01	Logistické a finanční služby	359	349	340	282	271	274	301	263	229	182	75,5	67,2	50,7
	41-41-M/01	Agropodnikání	441	412	369	344	327	273	249	208	220	220	74,1	67,3	49,9
	53-44-M/03	Asistent zubního technika	53	52	51	23	53	57	58	58	57	26	100,0	49,1	49,1
	23-45-M/01	Dopravní prostředky	205	231	237	221	206	187	166	152	121	98	100,5	47,6	47,8
	78-42-M/01	Technické lyceum	495	524	507	453	374	296	246	208	195	206	75,6	55,1	41,6
	36-47-M/01	Stavebnictví	613	573	519	507	457	417	371	306	278	245	74,6	53,6	40,0
	31-43-M/01	Oděvnictví	152	129	96	60	52	31	31	27	19	11	34,2	21,2	7,2
78-41-M/004	Rodinná škola - ekonomicko-admin	90	81	80	52	39	19	0	0	0	0	43,3	0,0	0,0	

Stupeň	Kod oboru	Název oboru	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	IN10/06	IN15/10	IN15/06
	82-41-M/04	Průmyslový design	8	14	22	14	10	0	0	0	0	0	125,0	0,0	0,0
	82-41-M/03	Scénická a výstavní tvorba	31	32	31	16	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
Gymnázia	79-41-K/61	Gymnázium	745	756	779	862	886	903	900	914	931	899	118,9	101,5	120,7
	79-42-K/41	Gymnázium se sportovní přípravou	105	105	107	106	101	110	106	109	116	116	96,2	114,9	110,5
	79-41-K/81	Gymnázium	3912	3898	3840	3780	3701	3676	3618	3566	3530	3519	94,6	95,1	90,0
	79-41-K/41	Gymnázium	1878	1898	1855	1767	1642	1556	1466	1431	1449	1485	87,4	90,4	79,1
Nástavby	65-41-L/51	Gastronomie	0	0	0	0	0	0	45	67	67	57	-	-	-
	28-45-L/51	Sklářský a keramický průmysl	0	0	33	25	21	19	6	4	0	0	-	0,0	-
	26-41-L/52	Provozní elektrotechnika	41	54	52	46	42	33	53	89	102	77	102,4	183,3	187,8
	64-41-L/51	Podnikání	1029	1157	1406	1517	1717	1476	1231	1032	859	795	166,9	46,3	77,3
	36-44-L/51	Stavební provoz	32	43	45	33	33	41	30	26	22	24	103,1	72,7	75,0
	68-42-L/51	Bezpečnostní služby	57	70	77	78	65	44	35	32	23	19	114,0	29,2	33,3
	23-43-L/51	Provozní technika	278	267	256	262	235	181	130	81	69	69	84,5	29,4	24,8
	33-42-L/51	Nábytkářská a dřevařská výroba	127	100	56	49	31	25	19	23	22	22	24,4	71,0	17,3
	26-41-L/501	Elektrotechnika	154	185	223	179	138	115	48	13	0	0	89,6	0,0	0,0
	65-41-L/504	Společné stravování	195	182	164	154	136	85	26	0	0	0	69,7	0,0	0,0
	66-41-L/501	Provoz obchodu	113	76	65	71	45	13	7	0	0	0	39,8	0,0	0,0
	31-43-L/51	Oděvnictví	71	29	0	0	6	4	3	0	0	0	8,5	0,0	0,0
	69-41-L/502	Vlasová kosmetika	41	25	45	42	33	0	0	0	0	0	80,5	0,0	0,0
	37-41-L/503	Dopravní provoz	81	55	60	59	22	0	0	0	0	0	27,2	0,0	0,0
	29-41-L/502	Potravinářský průmysl	44	16	29	17	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
	63-42-L/502	Technickohospodářské a správní č	69	57	31	7	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
	37-42-L/51	Logistické a finanční služby	53	31	29	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
41-45-L/505	Mechanizace zemědělství a lesního	45	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0	
Kon- zer.	82-45-P/01	Zpěv	24	24	40	40	37	49	52	51	49	33	154,2	89,2	137,5
	82-44-P/01	Hudba	143	148	159	153	149	164	165	157	155	109	104,2	73,2	76,2
CELKEM			29073	28478	28231	28029	26901	25497	23810	22789	22223	21820	92,5	81,1	75,1

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Tabulka T2: Vývoj počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji (vč. Konzervatoře Plzeň)

Sídlo SŠ	Název SŠ (zkrácený)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	IN10/06	IN15/10	IN15/06
Domažlice	SOU Domažlice	976	956	905	909	815	718	741	629	611	613	83,5	75,2	62,8
Domažlice	Gymnázium J.Š.Baara Domažlice	508	511	513	518	508	514	522	518	525	514	100,0	101,2	101,2
Domažlice	VOŠ, Obchodní akademie a SZŠ Domažlice	320	305	317	320	315	298	277	267	244	252	98,4	80,0	78,8
Horšovský	SOŠ a SOU Horšovský Týn	819	801	784	753	670	577	495	458	443	444	81,8	66,3	54,2
Horšovský	ZŠ a OŠ Horšovský Týn	102	102	102	102	99	99	109	107	111	101	97,1	102,0	99,0
Staňkov	Soukromá SOŠ a Gymnázium Bean Staňkov	302	276	370	343	276	204	150	148	135	137	91,4	49,6	45,4
Horažďovice	SŠ Horažďovice	251	247	264	273	291	319	314	335	318	301	115,9	103,4	119,9
Klatovy	Gymnázium Jaroslava Vrchlického Klatovy	620	649	638	623	625	628	624	626	635	638	100,8	102,1	102,9
Klatovy	SŠ zemědělská a potravinářská Klatovy	848	821	805	794	779	721	607	558	519	482	91,9	61,9	56,8
Klatovy	VOŠ, OA, SZdŠ a JŠ s právem SJZ, Klatovy	604	580	535	572	536	529	531	491	468	430	88,7	80,2	71,2
Klatovy	SPŠ Klatovy	507	495	521	549	526	463	386	341	330	328	103,7	62,4	64,7
Sušice	SOŠ a SOU Sušice	716	715	705	697	657	620	576	519	470	423	91,8	64,4	59,1
Sušice	Gymnázium Sušice	370	354	345	358	336	336	330	313	308	320	90,8	95,2	86,5
Plzeň	SPŠ dopravní Plzeň	1 538	1 500	1 524	1 545	1 500	1 465	1 348	1 199	1 151	1 087	97,5	72,5	70,7
Plzeň	SPŠ strojnická a SOŠ profesora Švejcara Plzeň	1 743	1 741	1 655	1 544	1 319	1 176	1 077	1 071	1 084	1 163	75,7	88,2	66,7
Plzeň	Hotelová škola Plzeň	1 118	1 037	1 031	1 026	1 017	1 034	1 041	1 005	990	934	91,0	91,8	83,5
Plzeň	SOU elektrotechnické Plzeň	1 273	1 170	1 134	1 065	1 046	964	883	812	860	855	82,2	81,7	67,2
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	1 168	1 122	1 143	1 100	979	919	850	795	759	772	83,8	78,9	66,1
Plzeň	Masarykovo gymnázium Plzeň	719	704	700	697	690	688	691	691	705	731	96,0	105,9	101,7
Plzeň	SOŠ obchodu, užitého umění a designu Plzeň	737	688	686	677	617	646	661	674	690	695	83,7	112,6	94,3
Plzeň	Gymnázium Plzeň, Mikulášské	723	721	745	751	735	715	697	714	682	649	101,7	88,3	89,8
Plzeň	Obchodní akademie Plzeň	750	757	699	673	648	625	604	603	606	601	86,4	92,7	80,1
Plzeň	Gymnázium Ludka Pika Plzeň	639	655	653	656	650	647	612	575	557	553	101,7	85,1	86,5
Plzeň	Církevní gymnázium Plzeň	563	551	540	552	549	555	546	547	550	546	97,5	99,5	97,0
Plzeň	SZŠ a VOŠ Plzeň	719	751	760	703	681	631	572	546	542	502	94,7	73,7	69,8
Plzeň	Integrovaná SŠ živnostenská Plzeň	826	761	767	770	800	732	694	622	511	510	96,9	63,8	61,7
Plzeň	SŠ informatiky a finančních služeb Plzeň	473	465	485	437	462	462	510	489	475	466	97,7	100,9	98,5
Plzeň	Sportovní gymnázium Plzeň	460	466	472	466	461	469	452	466	468	471	100,2	102,2	102,4
Plzeň	SPŠ stavební Plzeň	675	659	593	580	535	495	438	404	391	391	79,3	73,1	57,9
Plzeň	SOU stavební Plzeň	770	723	695	734	714	700	571	570	516	496	92,7	69,5	64,4

Plzeň	Odborná škola výroby a služeb Plzeň	240	240	225	241	271	256	208	232	256	283	112,9	104,4	117,9
Plzeň	Gymnázium Františka Křížika, s.r.o.	335	338	327	318	265	239	254	259	253	275	79,1	103,8	82,1
Plzeň	Sportovní a podnikatelská SŠ, spol. s r.o.	351	301	306	334	298	283	234	237	252	251	84,9	84,2	71,5
Plzeň	Konzervatoř Plzeň	167	172	199	193	186	213	217	208	204	142	111,4	76,3	85,0
Plzeň	Bezpečnostně právní akademie Plzeň, s.r.o.	271	287	302	302	284	248	213	191	197	200	104,8	70,4	73,8
Plzeň	Soukr. střední uměleckoprům. škola - Zámeček, s.r.o.	169	163	165	166	176	173	161	134	131	140	104,1	79,5	82,8
Plzeň	PLZEŇSKÁ OBCHODNÍ AKADEMIE s.r.o.	177	149	177	192	157	131	125	119	114	121	88,7	77,1	68,4
Plzeň	Akademie hotelnictví a cestovního ruchu - SŠ, s.r.o.	347	329	293	272	217	164	98	53	93	110	62,5	50,7	31,7
Plzeň	Soukr. střední uměleckoprům. škola Plzeň - Litice, s.r.o.	22	32	41	29	14	0	0	0	0	0	63,6	0,0	0,0
Starý Plzeň	SOU obchodu a řemesel, spol. s r.o.	140	167	243	269	260	194	141	173	175	147	185,7	56,5	105,0
Blovice	Gymnázium Blovice	352	340	322	300	292	292	269	279	289	301	83,0	103,1	85,5
Oselce	SŠ Oselce	314	335	332	317	321	319	270	256	227	202	102,2	62,9	64,3
Spálené P.	Církevní SOŠ Spálené Poříčí	194	182	181	180	171	153	156	152	127	136	88,1	79,5	70,1
Kralovice	SŠ Kralovice	247	236	244	265	271	278	271	253	245	211	109,7	77,9	85,4
Plasy	Gymnázium a SOŠ Plasy	508	492	498	474	457	451	439	432	455	438	90,0	95,8	86,2
Zbůch	Odborná škola, ZŠ a MŠ Zbůch	52	49	48	44	45	49	40	43	35	32	86,5	71,1	61,5
Rokycany	Gymnázium a SOŠ Rokycany	777	791	786	720	666	627	580	545	514	486	85,7	73,0	62,5
Rokycany	SŠ Rokycany	894	900	838	894	916	796	671	606	572	584	102,5	63,8	65,3
Bor	SŠ Bor	224	207	204	225	264	229	213	193	165	155	117,9	58,7	69,2
Planá	SOU a ZŠ Planá	243	236	261	299	314	295	228	263	237	250	129,2	79,6	102,9
Stříbro	Gymnázium Stříbro	366	359	361	358	349	358	348	330	325	328	95,4	94,0	89,6
Stříbro	SOŠ Stříbro	243	262	235	254	284	230	223	202	199	166	116,9	58,5	68,3
Tachov	SPŠ Tachov	260	286	254	293	309	325	323	337	288	269	118,8	87,1	103,5
Tachov	Gymnázium Tachov	343	342	303	303	278	245	219	199	216	188	81,0	67,6	54,8
CELKEM		29073	28478	28231	28029	26901	25497	23810	22789	22223	21820	92,5	81,1	75,1

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Tabulka T3: Podíl dívek na žácích SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání a oborů

Název oboru	Kód oboru	Stupeň vzdělání	2015		
			Celkem	Z toho dívky	
				absol.	rel.
Krejčí	31-58-H/01	H	3	3	100,0
Aranžér	66-52-H/01	H	108	104	96,3
Kadeřník	69-51-H/01	H	357	334	93,6
Cukrář	29-54-H/01	H	283	261	92,2
Výrobce a dekoratér keramiky	28-57-H/01	H	25	23	92,0
Ošetřovatel	53-41-H/01	H	34	31	91,2
Prodavač	66-51-H/01	H	54	40	74,1
Kuchař - číšník	65-51-H/01	H	811	538	66,3
Manipulant poštovního provozu	37-51-H/01	H	65	40	61,5
Pekař	29-53-H/01	H	71	41	57,7
Operátor skladování	66-53-H/01	H	50	24	48,0
Zahradník	41-52-H/01	H	19	8	42,1
Autoelektrikář	26-57-H/01	H	16	2	12,5
Železničář	37-52-H/01	H	8	1	12,5
Lesní mechanizátor	41-56-H/01	H	9	1	11,1
Kominík	36-56-H/01	H	19	2	10,5
Řezník - uzenář	29-56-H/01	H	30	3	10,0
Elektrikář	26-51-H/01	H	217	9	4,1
Malíř a lakýrník	39-41-H/01	H	25	1	4,0
Karosář	23-55-H/02	H	29	1	3,4
Mechanik opravář motorových vozidel	23-68-H/01	H	513	11	2,1
Elektrikář - silnoproud	26-51-H/02	H	107	2	1,9
Elektromechanik	26-52-H/01	H	118	2	1,7
Strojní mechanik	23-51-H/01	H	203	3	1,5
Truhlář	33-56-H/01	H	183	2	1,1
Obráběč kovů	23-56-H/01	H	354	2	0,6
Opravář zemědělských strojů	41-55-H/01	H	354	2	0,6
Modelář	21-53-H/01	H	10	0	0,0
Nástrojař	23-52-H/01	H	2	0	0,0
Klempíř	23-55-H/01	H	25	0	0,0
Autolakýrník	23-61-H/01	H	53	0	0,0
Instalatér	36-52-H/01	H	86	0	0,0
Tesař	36-64-H/01	H	39	0	0,0
Zedník	36-67-H/01	H	130	0	0,0
Kamnář	36-67-H/02	H	4	0	0,0
Pokrývač	36-69-H/01	H	13	0	0,0

Tabulka T3: Podíl dívek na žácích SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání a oborů

Název oboru	Kód oboru	Stupeň vzdělání	2015		
			Celkem	Z toho dívky	
				absol.	rel.
Předškolní a mimoškolní pedagogika	75-31-M/01	M	89	89	100,0
Asistent zubního technika	53-44-M/03	M	26	25	96,2
Modelářství a návrhářství oděvů	82-41-M/07	M	48	46	95,8
Design interiéru	82-41-M/11	M	55	52	94,5
Sociální činnost	75-41-M/01	M	263	242	92,0
Zdravotnický asistent	53-41-M/01	M	413	378	91,5
Oděvnictví	31-43-M/01	M	11	10	90,9
Užitá malba	82-41-M/01	M	47	42	89,4
Veterinářství	43-41-M/01	M	93	81	87,1
Veřejnosprávní činnost	68-43-M/01	M	259	220	84,9
Grafický design	82-41-M/05	M	237	199	84,0
Zdravotnické lyceum	78-42-M/04	M	186	156	83,9
Laboratorní asistent	53-43-M/01	M	108	90	83,3
Pedagogické lyceum	78-42-M/03	M	120	100	83,3
Cestovní ruch	65-42-M/02	M	102	83	81,4
Logistické a finanční služby	37-42-M/01	M	182	145	79,7
Informační služby	72-41-M/01	M	100	76	76,0
Ekonomické lyceum	78-42-M/02	M	198	150	75,8
Užitá fotografie a média	82-41-M/02	M	28	21	75,0
Obchodní akademie	63-41-M/02	M	1145	852	74,4
Hotelnictví	65-42-M/01	M	242	179	74,0
Multimediální tvorba	82-41-M/17	M	63	44	69,8
Ekologie a životní prostředí	16-01-M/01	M	112	75	67,0
Kamenosochařství	82-41-M/16	M	19	12	63,2
Ekonomika a podnikání	63-41-M/01	M	802	490	61,1
Geodézie a katastr nemovitostí	36-46-M/01	M	50	27	54,0
Agropodnikání	41-41-M/01	M	220	117	53,2
Přírodovědné lyceum	78-42-M/05	M	40	21	52,5
Bezpečnostně právní činnost	68-42-M/01	M	146	65	44,5
Provoz a ekonomika dopravy	37-41-M/01	M	313	138	44,1
Mechanizace a služby	41-45-M/01	M	168	66	39,3
Stavebnictví	36-47-M/01	M	245	84	34,3
Technické lyceum	78-42-M/01	M	206	53	25,7
Informační technologie	18-20-M/01	M	951	100	10,5
Telekomunikace	26-45-M/01	M	59	4	6,8
Strojírenství	23-41-M/01	M	295	13	4,4
Elektrotechnika	26-41-M/01	M	522	4	0,8
Dopravní prostředky	23-45-M/01	M	98	0	0,0
Výtvarné zpracování keramiky a porcelánu	82-41-M/12	M	7	0	0,0

Tabulka T3: Podíl dívek na žácích SŠ v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání a oborů

Název oboru	Kód oboru	Stupeň vzdělání	2015		
			Celkem	Z toho dívky	
				absol.	rel.
Praktická škola dvouletá	78-62-C/02	C	31	14	45,2
Provozní služby	69-54-E/01	E	7	7	100,0
Pečovatelské služby	75-41-E/01	E	66	61	92,4
Keramická výroba	28-57-E/01	E	9	8	88,9
Potravinářská výroba	29-51-E/01	E	96	82	85,4
Prodavačské práce	66-51-E/01	E	33	20	60,6
Stravovací a ubytovací služby	65-51-E/01	E	156	90	57,7
Zahradnické práce	41-52-E/01	E	52	27	51,9
Zahradnická výroba	41-52-E/02	E	8	2	25,0
Strojírenské práce	23-51-E/01	E	23	1	4,3
Elektrotechnické a strojně montážní práce	26-51-E/01	E	41	0	0,0
Malířské a natěračské práce	36-57-E/01	E	33	0	0,0
Tesařské práce	36-64-E/01	E	10	0	0,0
Zednické práce	36-67-E/01	E	19	0	0,0
Opravařské práce	41-55-E/01	E	23	0	0,0
Kosmetické služby	69-41-L/01	L/0	148	148	100,0
Uměleckořemeslné zpracování kovů kamene a keramiky	82-51-L/04	L/0	28	25	89,3
Obchodník	66-41-L/01	L/0	137	103	75,2
Gastronomie	65-41-L/01	L/0	167	115	68,9
Uměleckořemeslné zpracování kovů	82-51-L/01	L/0	27	3	11,1
Uměleckořemeslné zpracování dřeva	82-51-L/02	L/0	31	1	3,2
Autotronik	39-41-L/01	L/0	132	4	3,0
Mechanik seřizovač	23-45-L/01	L/0	369	5	1,4
Mechanik elektrotechnik	26-41-L/01	L/0	187	1	0,5
Mechanik strojů	23-44-L/01	L/0	33	0	0,0
Mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení	39-41-L/02	L/0	35	0	0,0
Podnikání	64-41-L/51	L/5	795	447	56,2
Gastronomie	65-41-L/51	L/5	57	30	52,6
Bezpečnostní služby	68-42-L/51	L/5	19	5	26,3
Provozní elektrotechnika	26-41-L/52	L/5	77	2	2,6
Provozní technika	23-43-L/51	L/5	69	0	0,0
Nábytkářská a dřevařská výroba	33-42-L/51	L/5	22	0	0,0
Stavební provoz	36-44-L/51	L/5	24	0	0,0
Gymnázium	79-41-K/41	K	1485	916	61,7
Gymnázium se sportovní přípravou	79-42-K/41	K	116	69	59,5
Gymnázium	79-41-K/61	K	899	503	56,0
Gymnázium	79-41-K/81	K	3519	1877	53,3
Zpěv	82-45-P/01	P	33	26	78,8
Zpěv	82-45-N/00	N	18	13	72,2
Hudba	82-44-N/00	N	46	25	54,3
Hudba	82-44-P/01	P	109	58	53,2
Celkem			21884	10728	49,0

Zdroj dat: OSMS KU Plzeňského kraje

Tabulka T4: Přijímací řízení na SŠ v Jižních Čechách podle oborů

Kód oboru	Název oboru	Škola učební středisko	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
75-02-C02	Pracovní škola dřevořeznická	Pracovní škola dřevořeznická	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75-02-C01	Pracovní škola dřevořeznická	Pracovní škola dřevořeznická	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75-41-J01	Požární služba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65-51-E01	Strážník a ubytovací služby	65 51 001																				
29-51-E01	Potravní výroba	29 51 001																				
75-41-E01	Požární služba	75 41 001																				
26-51-E01	Elektrotechnická a strojní mo	26 51 001																				
41-52-E01	Zahradnické práce	41 52 001																				
66-51-E01	Provozní služby	66 51 001																				
36-67-E01	Zednické práce	36 67 001																				
36-57-E01	Maličká a natírací práce	36 57 001																				
23-51-E01	Strojnické práce	23 51 001																				
41-51-E01	Operativní práce	41 51 001																				
69-54-E01	Provozní služby	69 54 001																				
28-51-E01	Keramická výroba	28 51 001																				
41-52-E01	Zahradnické práce	41 52 001																				
36-44-E01	Rehabilitační služby	36 44 001																				
31-51-E01	Učební výcvik	31 51 001																				
65-51-E02	Práce ve stravování	65 51 002 001																				
31-59-E02	Šití prádla	31 59 002 001																				
33-56-E01	Truhlářská a zářivková výroba	33 56 001																				
31-59-E01	Šití oděvních	31 59 001																				
36-67-E02	Stavební práce	36 67 002 001																				
41-51-E01	Zemědělské práce	41 51 001																				
32-54-E01	Obuvnické práce	32 54 001																				
65-51-H01	Kuchař - číšník	65 51 001																				
23-68-H01	Mechanik opravář motových	23 68 001																				
23-56-H01	Obračáč kovů	23 56 001																				
69-51-H01	Kadeřník	69 51 001																				
41-52-H01	Operativní zemědělných strou	41 52 001																				
23-51-H01	Strojní mechanik	23 51 001																				
33-56-H01	Truhlář	33 56 001																				
36-67-H01	Zedník	36 67 001																				
66-52-H01	Klenář	66 52 001																				
26-52-H01	Elektromechanik pro zahradn	26 52 001																				
26-51-H02	Elektřik - silnoproud	26 51 002 001																				
66-53-H01	Operátor skladování	66 53 001																				
37-51-H01	Manipulant poštovního provoz	37 51 001																				
36-52-H01	Instalér	36 52 001																				
23-51-H01	Kamnář	23 51 001																				
36-56-H01	Komín	36 56 001																				
23-55-H02	Karosář	23 55 002 001																				
23-61-H01	Autolakmír	23 61 001																				
66-51-H01	Prostředář	66 51 001																				
36-64-H01	Čistka	36 64 001																				
23-55-H01	Klempíř	23 55 001																				
26-57-H01	Autolekárna	26 57 001																				
26-56-H01	Režim - ušnář	26 56 001																				
28-57-H01	Výrobní a dekorativní keramik	28 57 001																				
41-52-H01	Zahradník	41 52 001																				
39-41-H01	Maličkář a lakmír	39 41 001																				
63-41-H01	Ošetrovatel	63 41 001																				
41-56-H01	Lesní mechanizátor	41 56 001																				
37-52-H01	Zemědělník	37 52 001																				
23-52-H01	Nastrojař	23 52 001																				
36-69-H01	Pokryvač	36 69 001																				
21-53-H01	Modelář	21 53 001																				
41-54-H01	Podvoňář a zemědělský kovář	41 54 001																				
33-54-H01	Čistka	33 54 001																				
31-58-H01	Krejčí	31 58 001																				
41-51-H01	Zemědělník - farmař	41 51 001																				
23-57-H01	Kovář	23 57 001																				
36-67-H02	Prostředář	36 67 002 001																				
36-66-H01	Motocyklový závodník	36 66 001																				
32-54-H006	Obuvník	32 54 006 001																				
26-59-H01	Spolovojevodník	26 59 001																				
23-45-L01	Mechanik seřizovač	23 45 001																				
23-41-L01	Mechanik elektrotechnik	23 41 001																				
65-41-L01	Kosmetička	65 41 001																				
65-41-L01	Gastroonom	65 41 001																				
66-41-L01	Obchodník	66 41 001																				
39-41-L01	Autoněk	39 41 001																				
23-44-L01	Mechanik strojů	23 44 001																				
82-51-L01	Mechanik chemické zpracová	82 51 001																				
82-51-L01	Mechanik chemické zpracová	82 51 001																				
82-51-L02	Mechanik instalatelské a elek	82 51 002 001																				
82-51-L02	Mechanik chemické zpracová	82 51 002 001																				
26-45-L02	Telekomunikační mechanik	26 45 002 001																				
63-41-M01	Obchodní akademie	63 41 001																				
18-M02	Informační technologie	18 001																				
63-41-M01	Ekonomika a podnikání	63 41 001																				
26-41-M01	Elektrotechnika	26 41 001																				
53-41-M01	Zdravotnický asistent	53 41 001																				
37-41-M01	Provozní ekonomika dopravy	37 41 001																				
36-47-M01	Stavebník	36 47 001																				
65-42-M01	Hotelník	65 42 001																				

Tabulka: Prostupnost úplného odborného vzdělávání s maturitou (bez výcviku) na SŠ v Plzeňském kraji

Absolutní počty	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Noví	2892	2914	2830	2762	2834	2399	2293	2120	2127	2288	2142
1. ročník	2956	2993	2928	2847	2917	2512	2363	2181	2194	2380	2208
2. ročník	2690	2704	2736	2673	2572	2661	2313	2189	2008	1976	2181
3. ročník	2596	2595	2640	2668	2590	2466	2602	2267	2165	1950	1923
4. ročník	2369	2450	2466	2532	2529	2545	2364	2515	2244	2100	1908
Absolventi	2181	2278	2434	2303	2348	2218	1925	1875	2120	1794	1567
Celkem	10611	10742	10770	10720	10608	10184	9642	9152	8611	8406	8220

Ztráty za všechny ročníky mezi roky											
Ø	05-06	06-07	07-08	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	
-705	-584	-466	-594	-681	-718	-980	-796	-615	-791	-827	

Zdroj dat: OŠMS Plzeňského kraje

Změny počtů	Změny podle roku nástupu - absolutně										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opak.1.roč.	64	79	98	85	83	113	70	61	67	92	66
1.-2.roč.	-252	-257	-255	-275	-256	-199	-174	-173	-218	-199	
2.-3.roč.	-64	-68	-83	-106	-59	-46	-24	-58	-53		
3.-4.roč.	-108	-139	-45	-102	-87	-23	-65	-42			
Absolventi	-184	-311	-620	-489	-395	-450	-533				
Celkově	-544	-696	-905	-887	-714	-605	-726				

Změny počtů	Změny podle roku nástupu - relativně (%)										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opak.1.roč.	2,2	2,7	3,5	3,1	2,9	4,7	3,1	2,9	3,1	4,0	3,1
1.-2.roč.	-8,7	-8,8	-9,0	-10,0	-9,0	-8,3	-7,6	-8,2	-10,2	-8,7	
2.-3.roč.	-2,2	-2,3	-2,9	-3,8	-2,1	-1,9	-1,0	-2,7	-2,5		
3.-4.roč.	-3,7	-4,8	-1,6	-3,7	-3,1	-1,0	-2,8	-2,0			
Absolventi	-6,4	-10,7	-21,9	-17,7	-13,9	-18,8	-23,2				
Celkově	-18,8	-23,9	-32,0	-32,1	-25,2	-25,2	-31,7				
Rok ukončení	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Tabulka: Prostupnost úplného odborného vzdělávání s maturitou a odborným výcvikem na SŠ v Plzeňském kraji

Absolutní počty	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Noví	416	494	414	574	532	455	371	337	354	382	355
1. ročník	423	504	441	592	544	472	384	355	364	392	370
2. ročník	390	381	448	381	509	469	409	330	323	316	342
3. ročník	331	355	355	430	363	490	435	375	317	292	302
4. ročník	285	312	328	336	420	339	451	409	359	304	280
Absolventi	229	260	280	308	317	396	249	313	265	224	178
Celkem	1429	1552	1572	1739	1836	1770	1679	1469	1363	1304	1294

Ztráty za všechny ročníky mezi roky											
Ø	05-06	06-07	07-08	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	
-176	-121	-141	-117	-130	-142	-226	-252	-205	-227	-202	

Zdroj dat: OŠMS Plzeňského kraje

Změny počtů	Změny podle roku nástupu - absolutně										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opak.1.roč.	7	10	27	18	12	17	13	18	10	10	15
1.-2.roč.	-42	-56	-60	-83	-75	-63	-54	-32	-48	-50	
2.-3.roč.	-26	-18	-18	-19	-34	-34	-13	-31	-14		
3.-4.roč.	-19	-10	-24	-39	-26	-16	-13	-12			
Absolventi	-19	-24	-90	-138	-144	-135	-126				
Celkově	-99	-98	-165	-261	-267	-231	-193				

Změny počtů	Změny podle roku nástupu - relativně (%)										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opak.1.roč.	1,7	2,0	6,5	3,1	2,3	3,7	3,5	5,3	2,8	2,6	4,2
1.-2.roč.	-10,1	-11,3	-14,5	-14,5	-14,1	-13,8	-14,6	-9,5	-13,6	-13,1	
2.-3.roč.	-6,3	-3,6	-4,3	-3,3	-6,4	-7,5	-3,5	-9,2	-4,0		
3.-4.roč.	-4,6	-2,0	-5,8	-6,8	-4,9	-3,5	-3,5	-3,6			
Absolventi	-4,6	-4,9	-21,7	-24,0	-27,1	-29,7	-34,0				
Celkově	-23,8	-19,8	-39,9	-45,5	-50,2	-50,8	-52,0				
Rok ukončení	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Tabulka T6: Prostupnost vybraných stupňů vzdělání na SŠ v Plzeňském kraji podle oborů

Kód oboru	Název oboru	Stupeň	Míra dokončení studia (%) podle roku ukončení							
			2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ø 10-12	Ø 13-15
41-54-H/01	Podkovář a zemědělský kovář	H	0,0	66,7	83,3	200,0	-	-	58,3	200,0
23-61-H/01	Autolakýrník	H	81,8	142,9	100,0	144,4	150,0	137,5	103,4	142,9
26-57-H/01	Autoelektrikář	H	60,0	81,3	93,9	100,0	157,1	-	78,9	128,6
23-57-H/01	Kovář	H	0,0	100,0	75,0	133,3	100,0	-	80,0	116,7
26-51-H/02	Elektrikář - silnoproud	H	114,3	109,1	108,3	126,7	103,4	100,0	110,9	110,3
23-55-H/02	Karosář	H	75,0	45,8	75,0	100,0	75,0	-	66,3	102,4
23-56-H/01	Obráběč kovů	H	88,1	81,4	83,3	98,0	102,4	104,1	84,0	102,2
21-53-H/01	Modelář	H	100,0	77,8	83,3	-	-	100,0	85,0	100,0
23-52-H/01	Nástrojař	H	100,0	-	0,0	100,0	-	100,0	25,0	100,0
37-52-H/01	Železničář	H	-	-	100,0	85,7	90,0	109,1	100,0	96,4
26-51-H/01	Elektrikář	H	81,0	86,3	94,1	81,2	83,1	117,3	87,1	93,2
66-52-H/01	Aranžér	H	97,0	100,0	87,1	92,9	96,7	84,8	94,6	91,2
23-55-H/01	Klempíř	H	-	-	75,0	80,0	83,3	100,0	75,0	87,1
66-51-H/01	Prodavač	H	64,8	76,2	71,8	74,2	75,8	114,3	69,2	84,7
39-41-H/01	Malíř a lakýrník	H	-	100,0	50,0	81,8	91,7	70,0	75,0	81,8
26-52-H/01	Elektromechanik - stroje a zařízení	H	80,0	65,5	55,2	63,2	100,0	80,8	67,0	79,7
33-56-H/01	Truhlář	H	70,1	66,1	86,7	78,8	68,8	92,7	74,0	78,8
23-68-H/01	Mechanik opravář motorových vozů	H	79,2	74,7	93,6	85,8	82,0	66,8	82,5	78,3
36-52-H/01	Instalatér	H	64,9	71,4	86,0	84,0	83,3	68,3	74,8	77,1
69-51-H/01	Kadeřník	H	80,9	91,7	82,1	77,6	78,0	69,2	84,6	74,9
41-55-H/01	Opravář zemědělských strojů	H	73,4	61,0	82,1	72,7	71,9	76,2	72,0	73,7
29-56-H/01	Rezník - uzenář	H	70,0	45,5	68,8	64,3	78,6	77,8	62,2	73,0
36-64-H/01	Tesař	H	64,7	100,0	40,0	80,0	65,2	77,8	66,0	71,4
29-54-H/01	Cukrář	H	67,8	77,6	83,6	53,2	83,8	64,9	75,3	69,6
37-51-H/01	Manipulant pošt.provozu	H	-	-	-	-	-	69,2	-	69,2
23-51-H/01	Strojní mechanik	H	79,7	65,9	74,1	52,6	67,2	63,0	72,4	60,5
65-51-H/01	Kuchař - číšník	H	73,9	69,2	61,4	63,7	65,3	51,7	68,2	60,2
69-53-H/003	Provoz služeb	H	50,5	71,2	54,7	61,8	55,3	-	58,0	58,8
33-59-H/01	Čalouník	H	50,0	28,6	200,0	-	28,6	85,7	71,4	57,1
36-67-H/01	Žedník	H	74,4	77,2	68,4	54,1	70,1	44,8	73,0	57,0
29-53-H/01	Pekař	H	56,7	53,1	28,6	43,3	81,8	46,7	46,7	54,9
36-67-H/02	Kamnář	H	36,4	70,0	160,0	66,7	100,0	0,0	73,1	50,0
36-69-H/01	Pokrývač	H	50,0	70,0	80,0	37,5	37,5	55,6	66,7	44,0
28-57-H/01	Výrobce a dekorátér keramiky	H	53,3	61,5	75,0	80,0	37,5	0,0	61,1	33,3
41-56-H/01	Lesní mechanizátor	H	88,9	80,0	50,0	12,5	-	57,1	75,0	33,3
53-41-H/01	Ošetřovatel	H	-	-	-	81,8	0,0	-	-	31,0
41-51-H/01	Zemědělec - farmář	H	-	-	-	0,0	0,0	-	-	0,0
31-58-H/01	Krejčí	H	100,0	-	-	-	-	-	107,1	-
41-52-H/01	Zahradník	H	-	0,0	-	-	-	-	0,0	-
26-51-H/504	Elektrotechnická výroba	H	-	-	-	-	-	-	-	-
26-54-H/002	Elektromechanik - rozvodná zařízení	H	-	-	-	-	-	-	-	-
28-57-H/002	Keramik - stavební a žáruvzdorná	H	-	-	-	-	-	-	-	-
31-59-H/003	Svadlena - oděvní konfekce a prádlo	H	-	-	-	-	-	-	-	-
32-52-H/001	Brašnář	H	-	-	-	-	-	-	-	-
32-54-H/002	Obuvník - zakázková výroba a opravy	H	-	-	-	-	-	-	-	-
32-54-H/006	Obuvník	H	-	-	-	-	-	-	-	-
36-56-H/01	Kominík	H	-	-	-	-	-	-	-	-
63-51-H/002	Technickoadministrativní pracovník	H	-	-	-	-	-	-	-	-
66-53-H/01	Operátor skladování	H	-	-	-	-	-	-	-	-
69-52-H/001	Kosmetička	H	-	-	-	-	-	-	-	-
79-41-K/41	Gymnázium	K	91,5	91,1	88,2	92,1	98,6	94,9	90,4	95,1
79-41-K/61	Gymnázium	K	89,5	84,3	85,5	75,2	87,5	74,1	86,3	78,6
79-41-K/81	Gymnázium	K	101,1	93,8	93,1	83,4	87,0	80,4	95,9	89,7
79-42-K/41	Gymnázium se sportovní přípravou	K	88,5	66,7	76,7	86,7	73,1	74,2	76,7	78,2
39-41-L/01	Autotronik	L/0	88,3	90,0	52,5	75,4	68,4	75,9	74,2	73,3
66-41-L/01	Obchodník	L/0	71,2	45,6	66,0	57,8	55,4	56,7	61,2	56,7
69-41-L/01	Kosmetické služby	L/0	82,2	35,4	61,6	46,5	54,4	60,7	62,9	53,3
26-41-L/01	Mechanik elektrotechnik	L/0	82,8	74,3	50,9	62,4	45,8	33,3	70,5	51,0
82-51-L/01	Uměleckořemeslné zpracování kovů	L/0	116,7	70,0	70,0	100,0	38,5	37,5	80,8	50,0
23-45-L/01	Mechanik seřizovač	L/0	87,4	63,9	56,0	52,4	46,7	45,3	70,1	48,3
82-51-L/02	Uměleckořemeslné zpracování dřeva	L/0	71,4	44,4	57,1	38,5	53,8	50,0	56,7	47,5
39-41-L/02	Mechanik instalatérských a elektrických zařízení	L/0	57,1	54,3	47,4	32,5	57,6	25,0	52,7	41,2
23-44-L/01	Mechanik strojů a zařízení	L/0	85,7	42,9	54,5	38,5	55,6	22,2	60,0	38,7

65-41-L/01	Gastronomie	L/0	-	-	20,0	20,0	29,9	35,9	20,0	28,1
82-51-L/04	Uměleckořemeslné zpracování ka	L/0	-	-	44,4	40,0	33,3	0,0	44,4	26,1
26-45-L/005	Telekomunikační mechanik	L/0	52,6	-	82,4	-	-	-	66,7	-
26-43-L/004	Mechanik elektronik - spotřební elk	L/0	-	-	-	-	-	-	-	-
26-45-L/006	Telekomunikační mechanik	L/0	-	-	-	-	-	-	-	-
82-41-M/11	Design interiéru	M	-	-	-	-	-	100,0	-	100,0
78-42-M/04	Zdravotnické lyceum	M	95,0	66,7	91,0	92,6	106,8	91,5	83,6	97,5
78-42-M/02	Ekonomické lyceum	M	96,9	85,5	80,3	90,5	111,1	92,0	85,6	96,0
82-41-M/16	Kamenosochařství	M	60,0	75,0	133,3	140,0	66,7	0,0	83,3	90,0
78-42-M/03	Pedagogické lyceum	M	88,2	84,4	87,5	100,0	83,3	84,8	86,7	89,6
63-41-M/02	Obchodní akademie	M	83,7	80,7	73,4	87,6	90,8	87,4	79,6	88,5
43-41-M/01	Veterinářství	M	-	-	-	80,0	100,0	75,0	-	85,1
53-44-M/03	Asistent zubního technika	M	-	69,2	-	-	75,9	92,9	69,2	84,2
82-41-M/05	Grafický design	M	88,2	87,8	87,8	87,5	85,1	71,0	87,9	80,8
65-42-M/01	Hotelnictví	M	85,3	78,9	68,7	79,3	93,0	70,7	78,4	80,7
36-46-M/01	Geodézie a katastr nemovitostí	M	-	-	80,0	78,6	80,0	81,8	80,0	80,0
37-42-M/01	Logistické a finanční služby	M	64,9	46,7	47,3	104,8	75,4	60,6	53,1	79,9
68-43-M/01	Veřejnosprávní činnost	M	60,0	51,9	77,4	83,3	74,1	75,7	64,4	77,5
36-47-M/01	Stavebnictví	M	75,8	70,9	75,2	75,8	61,7	87,8	74,0	75,0
82-42-M/01	Konzervátorství, restaur.	M	-	-	-	-	-	75,0	-	75,0
78-42-M/05	Přírodovědné lyceum	M	-	0,0	64,7	65,0	66,7	92,9	26,8	74,4
72-41-M/01	Informační služby	M	90,3	85,3	76,9	96,8	66,7	56,7	84,6	74,1
78-42-M/01	Technické lyceum	M	81,4	85,5	76,8	76,0	65,8	76,0	81,3	72,6
82-41-M/01	Užitá malba	M	77,8	58,8	82,4	92,3	57,9	75,0	73,1	72,5
18-20-M/01	Informační technologie	M	75,0	77,6	77,2	77,5	76,4	61,1	76,6	71,6
82-41-M/17	Multimediální tvorba	M	-	-	-	-	-	71,4	-	71,4
53-41-M/01	Zdravotnický asistent	M	78,0	35,0	55,4	60,4	90,4	67,0	56,6	71,4
37-41-M/01	Provoz a ekonomika dopravy	M	75,6	82,5	62,3	88,6	68,8	51,5	73,2	71,2
63-41-M/01	Ekonomika a podnikání	M	82,5	71,6	73,9	73,6	66,5	69,6	76,3	70,1
26-41-M/01	Elektrotechnika	M	70,5	63,0	58,7	70,6	71,2	61,9	64,2	68,1
65-42-M/02	Cestovní ruch	M	93,3	80,0	74,5	74,5	65,4	50,0	81,3	66,3
53-43-M/01	Laboratorní asistent	M	83,9	37,0	33,3	53,3	74,1	69,0	52,3	65,1
36-45-M/01	Technická zařízení budov	M	-	11,1	28,6	57,1	70,0	-	18,8	64,7
23-41-M/01	Strojírenství	M	62,9	68,9	55,1	57,6	64,0	62,7	62,2	61,1
41-41-M/01	Agropodnikání	M	56,7	46,5	47,0	67,4	55,4	54,1	50,0	60,0
16-01-M/01	Ochrana přírody a prostředí	M	72,4	72,2	72,0	60,4	42,1	67,9	72,2	59,0
26-45-M/01	Telekomunikace	M	-	-	-	71,4	71,4	23,1	-	58,3
41-45-M/01	Mechanizace a služby	M	70,9	70,4	60,3	45,3	63,2	61,4	66,9	56,2
75-41-M/01	Sociální činnost	M	87,0	68,5	73,6	58,5	57,1	46,5	75,5	54,7
68-42-M/01	Bezpečnostně právní činnost	M	53,3	58,8	57,1	61,1	56,4	43,2	56,3	54,6
23-45-M/01	Dopravní prostředky	M	71,4	75,0	52,5	40,7	83,7	31,3	66,3	51,3
82-41-M/12	Výtvarné zpracování keramiky a p	M	0,0	-	-	33,3	66,7	-	0,0	50,0
82-41-M/07	Modelářství a návrhářství oděvů	M	56,0	100,0	60,0	57,1	35,7	53,8	69,4	48,8
31-43-M/01	Oděvnictví	M	76,2	62,5	35,3	57,1	33,3	60,0	59,7	48,3
82-41-M/02	Užitá fotografie a média	M	0,0	0,0	35,7	35,7	44,4	57,1	16,7	43,3
82-41-M/04	Průmyslový design	M	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0
82-41-M/03	Scénická a výstavní tvorba	M	100,0	-	-	-	-	-	100,0	-
78-41-M/004	Rodinná škola - ekonomicko-admi	M	52,0	50,0	61,9	-	-	-	54,7	-
26-42-M/005	Elektrická trakce v dopravě - techn	M	-	-	-	-	-	-	-	-
26-45-M/002	Spojová technika - telekomunikac	M	-	-	-	-	-	-	-	-
28-44-M/01	Aplikovaná chemie	M	-	-	-	-	-	-	-	-
37-41-M/002	Silniční doprava - doprava a přepr	M	-	-	-	-	-	-	-	-
37-41-M/004	Zasilatelství	M	-	-	-	-	-	-	-	-
41-44-M/01	Zahradnictví	M	-	-	-	-	-	-	-	-
53-41-M/001	Všeobecná sestra	M	-	-	-	-	-	-	-	-
75-31-M/01	Předšk., mimošk. pedagogika	M	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: OSMS KU Plzeňského kraje

Tabulka T7: Počet absolventů podle stupně vzdělání a oborů

Kód oboru	Název oboru	Stupeň vzdělání	Počet absolventů										Index změny počtu absolventů		
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	IN10/06	IN15/10	IN15/06
78-62-C/02	Praktická škola dvouletá	C	9	5	9	8	8	8	5	0	15	6	88,9	75,0	66,7
78-62-C/01	Praktická škola jednoletá	C	0	0	0	0	0	1	0	0			-	-	-
78-61-D/001	Praktická škola tříletá	D	6	4	0	0	0	0	0	0	0		0,0	-	0,0
75-41-J/01	Pečovatelské služby	J									9			-	-
65-51-E/01	Stravovací a ubytovací služby	E	51	50	47	56	42	53	44	32	31	36	82,4	85,7	70,6
75-41-E/01	Pečovatelské služby	E	9	8	4	6	6	13	23	19	16	13	66,7	216,7	144,4
36-57-E/01	Malířské a natěr.práce	E	12	12	11	13	16	12	10	8	11	12	133,3	75,0	100,0
29-51-E/01	Potravinářská výroba	E	19	10	11	17	15	10	13	9	11	8	78,9	53,3	42,1
41-55-E/01	Opravařské práce	E	2	5	10	13	5	5	8	3	5	6	250,0	120,0	300,0
41-52-E/01	Zahradnické práce	E	35	23	15	21	21	14	20	11	13	5	60,0	23,8	14,3
36-64-E/01	Tesařské práce	E	9	9	5	8	4	7	6	10	2	4	44,4	100,0	44,4
36-67-E/01	Zednické práce	E	20	34	15	11	14	16	20	14	9	3	70,0	21,4	15,0
23-51-E/01	Strojírenské práce	E	12	7	8	5	6	7	11	9	4	3	50,0	50,0	25,0
26-51-E/01	Elektrotechnické a strojně montážní p	E	4	14	9	16	11	9	7	13	4	2	275,0	18,2	50,0
66-51-E/01	Prodavačské práce	E	0	0	0	0	0	0	0	9	5	2	-	-	-
69-54-E/01	Provozní služby	E	15	18	8	5	8	7	8	6	0	2	53,3	25,0	13,3
41-52-E/02	Zahradnická výroba	E									3	1		-	-
28-57-E/01	Keramická výroba	E	3	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
31-59-E/02	Šití prádla	E	17	8	8	6	10	3	0	5	0		58,8	0,0	0,0
31-59-E/01	Šití oděvů	E	0	0	0	0	0	3	3	3	1		-	-	-
65-51-E/02	Práce ve stravování	E	9	9	0	10	0	0	4	2	0		0,0	-	0,0
33-56-E/01	Truhlářská a čalounická výroba	E	8	1	5	0	0	1	1	0	0		0,0	-	0,0
41-56-E/01	Lesní výroba	E	0	0	3	1	0	4	0	0	0		-	-	-
36-67-E/02	Stavební práce	E	25	25	9	11	6	0	0	0	0		24,0	0,0	0,0
41-51-E/01	Zemědělské práce	E	9	0	0	0	0	0	0	0	0		0,0	-	0,0
65-51-H/01	Kuchař - číšník	H	408	384	362	305	351	310	290	249	241	195	86,0	55,6	47,8
23-68-H/01	Mechanik opravář motorových vozidel	H	193	175	163	147	175	165	206	175	150	129	90,7	73,7	66,8
23-56-H/01	Obráběč kovů	H	57	71	84	91	89	105	90	49	86	101	156,1	113,5	177,2
41-55-H/01	Opravař zemědělských strojů	H	96	89	85	86	102	86	110	88	87	99	106,3	97,1	103,1
69-51-H/01	Kadeřník	H	134	128	122	124	131	121	110	97	96	90	97,8	68,7	67,2
26-51-H/01	Elektrikář	H	94	108	83	66	68	69	80	69	64	88	72,3	129,4	93,6
33-56-H/01	Truhlář	H	108	202	107	80	94	78	98	67	53	51	87,0	54,3	47,2
23-51-H/01	Strojní mechanik	H	54	39	44	48	47	56	60	41	41	51	87,0	108,5	94,4
29-54-H/01	Cukrář	H	60	66	66	63	61	45	56	25	53	50	101,7	82,0	83,3
26-51-H/02	Elektrikář - silnoproud	H	43	38	26	21	40	36	26	38	30	28	93,0	70,0	65,1
66-52-H/01	Aranžér	H	12	14	31	33	32	29	27	26	29	28	266,7	87,5	233,3
36-52-H/01	Instalatér	H	40	43	47	25	24	25	37	21	25	28	60,0	116,7	70,0

36-67-H/01	Zedník	H	59	61	45	52	64	44	54	33	47	26	108,5	40,6	44,1
66-51-H/01	Prodavač	H	161	124	87	64	57	32	28	23	25	24	35,4	42,1	14,9
23-61-H/01	Autolakýrník	H	6	10	10	5	9	10	11	13	15	22	150,0	244,4	366,7
26-52-H/01	Elektromechanik pro zařízení a přístro	H	12	54	48	64	24	19	16	12	14	21	200,0	87,5	175,0
37-51-H/01	Manipulant pošt,provozu	H	24	0	0	19	0	0	0	0	0	18	0,0	-	75,0
36-56-H/01	Kominík	H									22	17			
29-53-H/01	Pekař	H	22	25	16	20	17	17	8	13	18	14	77,3	82,4	63,6
37-52-H/01	Železničář	H	6	4	8	6	0	0	10	6	9	12	0,0	-	200,0
23-55-H/01	Klempíř	H	7	7	10	0	0	0	9	8	10	9	0,0	-	128,6
29-56-H/01	Rezník - uzenář	H	19	19	15	6	7	5	11	9	11	7	36,8	100,0	36,8
39-41-H/01	Malíř a lakýrník	H	10	8	6	8	0	8	4	9	11	7	0,0	-	70,0
36-64-H/01	Tesař	H	6	6	11	8	11	16	8	8	15	7	183,3	63,6	116,7
23-55-H/02	Karosář	H	23	22	26	14	21	11	21	22	15	6	91,3	28,6	26,1
33-59-H/01	Čalouník	H	8	0	5	6	2	2	6	0	2	6	25,0	300,0	75,0
36-69-H/01	Pokrývač	H	6	6	6	0	5	7	8	3	3	5	83,3	100,0	83,3
21-53-H/01	Modelář	H	11	11	10	9	5	7	5	0	0	5	45,5	100,0	45,5
41-56-H/01	Lesní mechanizátor	H	15	15	8	4	8	4	3	1	0	4	53,3	50,0	26,7
23-52-H/01	Nástrojař	H	0	8	9	0	1	0	0	1	0	1	-	100,0	-
53-41-H/01	Ošetřovatel	H	0	0	0	0	0	0	0	9	14	0	-	-	-
26-57-H/01	Autoelektrikář	H	64	36	35	26	18	26	31	7	11	0	28,1	0,0	0,0
28-57-H/01	Výrobce a dekoratér keramiky	H	12	13	18	13	8	8	6	4	3	0	66,7	0,0	0,0
36-67-H/02	Kamnář	H	0	0	0	0	4	7	8	2	4	0	-	0,0	-
31-58-H/01	Krejčí	H	42	35	29	11	14	1	0	0	0	0	33,3	0,0	0,0
41-52-H/01	Zahradník	H	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
69-53-H/003	Provoz služeb	H	47	51	62	71	46	52	47	34	26		97,9	0,0	0,0
23-57-H/01	Kovář	H	0	1	2	3	0	5	3	4	3		-	-	-
41-54-H/01	Podkovář a zemědělský kovář	H	1	0	3	2	0	2	5	2	0		0,0	-	0,0
32-54-H/006	Obuvník	H	1	0	0	0	0	0	0	0	0		0,0	-	0,0
41-51-H/01	Zemědělec - farmář	H	0	0	5	0	0	5	0	0	0		-	-	-
63-51-H/002	Technickoadministrativní pracovník	H	80	73	0	0	0	0	0	0	0		0,0	-	0,0
39-41-L/01	Autotronik	L/0	0	0	23	27	53	27	32	46	39	41	-	77,4	-
23-45-L/01	Mechanik seřizovač	L/0	38	44	50	50	76	46	42	43	35	34	200,0	44,7	89,5
69-41-L/01	Kosmetické služby	L/0	36	48	72	54	60	17	45	33	31	34	166,7	56,7	94,4
65-41-L/01	Gastronomie	L/0	0	0	0	0	0	0	9	16	23	23	-	-	-
66-41-L/01	Obchodník	L/0	50	39	48	48	52	36	70	37	31	17	104,0	32,7	34,0
26-41-L/01	Mechanik elektrotechnik	L/0	109	118	96	96	111	84	54	58	27	14	101,8	12,6	12,8
82-51-L/02	Uměleckořemeslné zpracování dřeva	L/0	0	0	0	10	5	4	8	5	7	7	-	140,0	-
39-41-L/02	Mechanik instalatérských a elektrotec	L/0	0	0	0	0	16	25	18	13	19	3	-	18,8	-
82-51-L/01	Uměleckořemeslné zpracování kovů	L/0	0	0	0	10	7	7	7	5	5	3	-	42,9	-
23-44-L/01	Mechanik strojů	L/0	4	8	6	5	6	3	6	5	5	2	150,0	33,3	50,0
82-51-L/04	Uměleckořemeslné zpracování kamer	L/0	0	0	0	0	0	0	8	4	2	0	-	-	-

26-45-L/005	Telekomunikační mechanik	L/0	23	23	13	17	10	0	14	0	0		43,5	0,0	0,0
63-41-M/02	Obchodní akademie	M	378	363	351	337	340	306	245	311	257	250	89,9	73,5	66,1
18-20-M/01	Informační technologie	M	67	95	106	118	135	135	166	213	207	168	201,5	124,4	250,7
63-41-M/01	Ekonomika a podnikání	M	266	274	215	175	235	159	209	220	172	156	88,3	66,4	58,6
26-41-M/01	Elektrotechnika	M	239	224	189	172	167	145	132	120	99	86	69,9	51,5	36,0
36-47-M/01	Stavebnictví	M	144	155	132	111	125	100	88	97	58	79	86,8	63,2	54,9
53-41-M/01	Zdravotnický asistent	M	0	0	192	176	145	62	72	93	103	73	-	50,3	-
65-42-M/01	Hotelnictví	M	78	82	69	96	93	90	57	69	66	53	119,2	57,0	67,9
68-43-M/01	Veřejnosprávní činnost	M	80	51	91	59	57	40	82	60	47	53	71,3	93,0	66,3
37-41-M/01	Provoz a ekonomika dopravy	M	77	115	104	96	90	94	76	109	64	50	116,9	55,6	64,9
75-41-M/01	Sociální činnost	M	55	68	96	77	80	85	78	83	64	46	145,5	57,5	83,6
78-42-M/02	Ekonomické lyceum	M	0	0	0	27	31	53	53	57	40	46	-	148,4	-
82-41-M/05	Grafický design	M	0	17	39	29	30	43	43	42	57	44	-	146,7	-
78-42-M/04	Zdravotnické lyceum	M	0	0	0	58	57	50	71	75	79	43	-	75,4	-
37-42-M/01	Logistické a finanční služby	M	94	78	79	74	61	42	43	66	49	40	64,9	65,6	42,6
78-42-M/01	Technické lyceum	M	77	75	117	125	118	100	86	76	48	38	153,2	32,2	49,4
41-45-M/01	Mechanizace a služby	M	41	32	34	34	39	38	38	29	36	35	95,1	89,7	85,4
41-41-M/01	Agropodnikání	M	105	94	96	128	51	47	39	64	50	33	48,6	64,7	31,4
23-41-M/01	Strojírenství	M	100	90	80	77	83	62	54	38	32	32	83,0	38,6	32,0
78-42-M/03	Pedagogické lyceum	M	0	127	25	30	30	27	28	33	25	28	-	93,3	-
53-44-M/03	Asistent zubního technika	M	0	27	0	26	0	18	0	0	22	26	-	-	-
53-43-M/01	Laboratorní asistent	M	27	26	26	0	26	10	10	16	20	20	96,3	76,9	74,1
16-01-M/01	Ekologie a životní prostředí	M	25	55	20	48	21	39	18	32	8	19	84,0	90,5	76,0
72-41-M/01	Informační služby	M	29	25	28	24	28	29	20	30	16	17	96,6	60,7	58,6
68-42-M/01	Bezpečnostně právní činnost	M	26	48	40	44	32	30	28	33	22	16	123,1	50,0	61,5
23-45-M/01	Dopravní prostředky	M	70	47	39	54	40	45	31	24	41	15	57,1	37,5	21,4
78-42-M/05	Přírodovědné lyceum	M	0	0	0	0	0	0	11	13	6	13	-	-	-
65-42-M/02	Cestovní ruch	M	0	0	24	29	28	24	35	38	17	12	-	42,9	-
43-41-M/01	Veterinářství	M	0	0	0	0	0	0	0	12	16	12	-	-	-
36-46-M/01	Geodézie a katastr nemovitostí	M	0	0	28	15	0	0	12	11	12	9	-	-	-
82-41-M/07	Modelářství a návrhářství oděvů	M	0	4	0	20	14	14	6	8	5	7	-	50,0	-
82-41-M/01	Užitá malba	M	13	14	13	15	14	10	14	12	11	6	107,7	42,9	46,2
31-43-M/01	Oděvnictví	M	40	42	44	34	16	15	6	4	4	6	40,0	37,5	15,0
82-41-M/02	Užitá fotografie a média	M	0	3	0	0	0	0	5	5	4	4	-	-	-
26-45-M/01	Telekomunikace	M	0	0	0	0	0	0	0	15	10	3	-	-	-
82-41-M/16	Kamenosochařství	M	8	6	7	4	3	3	4	7	2	0	37,5	0,0	0,0
82-41-M/12	Výtvarné zpracování keramiky a porcelánu	M	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	-	-	-
36-45-M/01	Technická zařízení budov	M	0	0	0	0	0	1	2	4	7		-	-	-
78-41-M/004	Rodinná škola - ekonomicko-administrativní	M	14	19	19	22	13	9	13	0			92,9	0,0	0,0
82-41-M/03	Scénická a výstavní tvorba	M	0	0	0	14	16	0	0	0	0		-	0,0	-
53-41-M/001	Všeobecná sestra	M	225	171	0	0	0	0	0	0			0,0	-	0,0

82-41-M/04	Průmyslový design	M	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
82-41-M/11	Design interiéru	M										16		-	-
82-41-M/17	Multimediální tvorba	M										10		-	-
82-42-M/01	Konzervátorství,restaur.	M										3		-	-
79-41-K/81	Gymnázium	K	421	434	435	434	459	425	457	438	435	402	109,0	87,6	95,5
79-41-K/41	Gymnázium	K	385	412	449	446	462	422	390	374	355	333	120,0	72,1	86,5
79-41-K/61	Gymnázium	K	130	120	108	95	111	107	136	115	140	146	85,4	131,5	112,3
79-42-K/41	Gymnázium se sportovní přípravou	K	30	29	22	26	23	20	23	26	19	23	76,7	100,0	76,7
64-41-L/51	Podnikání	L/5	298	315	419	385	435	321	293	241	224	103	146,0	23,7	34,6
23-43-L/51	Provozní technika	L/5	77	86	76	50	68	53	46	32	21	5	88,3	7,4	6,5
26-41-L/501	Elektrotechnika	L/5	51	32	33	62	59	39	37	19	19		115,7	0,0	0,0
65-41-L/504	Společné stravování	L/5	41	51	63	61	48	31	19	18	0		117,1	0,0	0,0
65-41-L/51	Gastronomie	L/5									16	17		-	-
68-42-L/51	Bezpečnostní služby	L/5	30	17	13	11	23	7	7	11	6	1	76,7	4,3	3,3
36-44-L/51	Stavební provoz	L/5	19	11	13	6	6	13	4	7	4	0	31,6	0,0	0,0
33-42-L/51	Nábytkářská a dřevařská výroba	L/5	32	33	31	14	12	13	4	5	7	0	37,5	0,0	0,0
26-41-L/52	Provozní elektrotechnika	L/5	19	15	20	21	13	9	16	4	0	10	68,4	76,9	52,6
28-45-L/51	Sklářský a keramický průmysl	L/5	14	0	0	0	0	10	4	0	2	0	0,0	-	0,0
66-41-L/501	Provoz obchodu	L/5	42	47	35	29	28	13	2	0			66,7	0,0	0,0
69-41-L/502	Vlasová kosmetika	L/5	5	37	0	17	0	17	0	0	0	0	0,0	-	0,0
37-41-L/503	Dopravní provoz	L/5	35	29	21	28	25	12	0	0	0		71,4	0,0	0,0
29-41-L/502	Potravinářský průmysl	L/5	12	18	14	0	11	0	0	0	0		91,7	0,0	0,0
63-42-L/502	Technickohospodářské a správní činn	L/5	8	34	26	20	3	0	0	0	0		37,5	0,0	0,0
37-42-L/51	Logistické a finanční služby	L/5	12	0	0	29	0	0	0	0	0		0,0	-	0,0
41-45-L/505	Mechanizace zemědělství a lesního h	L/5	24	25	16	0	0	0	0	0	0		0,0	-	0,0
31-43-L/51	Oděvnictví	L/5	25	33	14	0	0	0	0	0	0		0,0	-	0,0
69-41-L/503	Pleťová kosmetika	L/5	2	0	0	0	0	0	0	0			0,0	-	0,0
82-44-P/01	Hudba	N	21	20	23	15	9	23	17	13	27	0	42,9	0,0	0,0
82-45-P/01	Žpěv	N	2	5	2	2	4	3	2	3	13	0	200,0	0,0	0,0
Celkem			6488	6714	6316	6123	6120	5298	5320	5012	4662	4037	94,3	66,0	62,2

Zdroj dat: OŠMS KU Plzeňského kraje

Vysvětlivky indexů:

IN10/06 = počet absolventů ve školním roce 2010/11 na 100 absolventů ve školním roce 2006/07

IN15/10 = počet absolventů ve školním roce 2015/16 na 100 absolventů ve školním roce 2010/11

IN15/06 = počet absolventů ve školním roce 2015/16 na 100 absolventů ve školním roce 2006/07

Tabulka T8: Počet absolventů podle SŠ

Sídlo SŠ	Název SŠ	Počet absolventů										Index změny počtu absolventů		
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	IN10/06	IN15/10	IN15/06
Plzeň	Gymnázium Plzeň, Mikulášské	83	121	108	115	113	121	110	103	146	137	136,1	121,2	165,1
Stříbro	SOŠ Stříbro	33	41	74	56	0	0	32	57	29	46	0,0	-	139,4
Plzeň	Soukromá střední uměleckoprůmyslová škola - Zámeček, s.r.o.	21	37	34	35	32	27	34	34	29	23	152,4	71,9	109,5
Domažlice	Gymnázium J.Š.Baara Domažlice	74	75	74	69	87	80	80	80	68	78	117,6	89,7	105,4
Horšovský Týn	ZŠ a OŠ Horšovský Týn	25	26	10	18	26	25	21	29	28	26	104,0	100,0	104,0
Klatovy	Gymnázium Jaroslava Vrchlického Klatovy	107	82	122	120	106	107	105	108	105	104	99,1	98,1	97,2
Plzeň	Gymnázium Ludka Pika Plzeň	90	77	87	93	91	87	115	120	117	85	101,1	93,4	94,4
Plzeň	Církevní gymnázium, Plzeň	73	68	70	63	70	67	70	72	68	67	95,9	95,7	91,8
Tachov	SPŠ Tachov	74	62	63	59	65	48	57	30	82	67	87,8	103,1	90,5
Stříbro	Gymnázium, Stříbro	56	61	58	54	58	53	56	58	45	47	103,6	81,0	83,9
Plzeň	PLZEŇSKÁ OBCHODNÍ AKADEMIE s.r.o.	23	51	31	21	43	16	29	24	22	19	187,0	44,2	82,6
Tachov	Gymnázium, Tachov	51	48	54	43	55	54	48	39	26	42	107,8	76,4	82,4
Plasy	Gymnázium a SOŠ Plasy	106	99	88	98	101	87	74	64	67	87	95,3	86,1	82,1
Blovice	Gymnázium Blovice	50	55	55	55	52	46	52	40	35	41	104,0	78,8	82,0
Plzeň	Hotelová škola, Plzeň	278	315	286	244	278	243	222	255	228	227	100,0	81,7	81,7
Plzeň	Masarykovo gymnázium Plzeň	108	122	117	110	111	104	110	112	105	88	102,8	79,3	81,5
Kralovice	SŠ Kralovice	75	60	0	56	50	59	68	56	66	60	66,7	120,0	80,0
Plzeň	Sportovní gymnázium Plzeň	90	85	71	79	76	70	90	72	78	69	84,4	90,8	76,7
Sušice	Gymnázium Sušice	51	59	56	44	54	46	57	51	49	39	105,9	72,2	76,5
Klatovy	VOŠ, OA, SZdŠ a JŠ s právem SJZ, Klatovy	133	137	132	157	126	65	34	141	111	101	94,7	80,2	75,9
Plzeň	Obchodní akademie, Plzeň	189	149	166	164	163	164	152	146	146	138	86,2	84,7	73,0
Rokycany	Gymnázium a SOŠ Rokycany	123	134	137	148	143	122	119	100	95	89	116,3	62,2	72,4
Plzeň	SOŠ obchodu, užitého umění a designu, Plzeň	226	215	192	168	179	123	167	143	144	158	79,2	88,3	69,9
Domažlice	VOŠ, Obchodní akademie a SZŠ Domažlice	79	59	60	60	67	74	69	67	57	54	84,8	80,6	68,4
Plzeň	SPŠ dopravní, Plzeň	380	328	346	327	338	305	337	321	285	253	88,9	74,9	66,6
Horažďovice	SŠ Horažďovice	84	72	88	66	67	56	66	46	75	54	79,8	80,6	64,3
Plzeň	SZŠ a VOŠ Plzeň	173	170	149	179	163	122	112	128	152	110	94,2	67,5	63,6
Plzeň	SŠ informatiky a finančních služeb, Plzeň	130	78	79	122	84	64	65	118	107	81	64,6	96,4	62,3
Plzeň	Integrovaná SŠ živnostenská Plzeň	215	262	235	186	170	187	161	155	171	126	79,1	74,1	58,6

Klatovy	SPŠ Klatovy	119	128	135	106	113	103	111	92	83	68	95,0	60,2	57,1
Oselce	SŠ, Oselce	74	68	64	91	60	59	78	46	49	42	81,1	70,0	56,8
Plzeň	Sportovní a podnikatelská SŠ, spol. s r.o.	54	49	52	46	66	56	62	59	25	29	122,2	43,9	53,7
Plzeň	SPŠ strojnická a SOŠ profesora Švejcara, Plzeň	379	488	398	383	370	331	326	261	233	202	97,6	54,6	53,3
Plzeň	SOU elektrotechnické, Plzeň	327	383	324	337	314	248	232	240	202	173	96,0	55,1	52,9
Horšovský Týn	SOŠ a SOU Horšovský Týn	200	242	236	205	203	178	155	123	130	102	101,5	50,2	51,0
Plzeň	SOU stavební, Plzeň	174	261	165	117	131	139	139	111	122	88	75,3	67,2	50,6
Sušice	SOŠ a SOU Sušice	175	195	212	185	182	158	169	154	115	87	104,0	47,8	49,7
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	279	290	255	237	227	203	211	217	159	134	81,4	59,0	48,0
Plzeň	SPŠ stavební Plzeň	183	191	208	182	173	150	168	144	92	86	94,5	49,7	47,0
Bor	SŠ Bor	63	64	54	53	53	54	52	44	41	29	84,1	54,7	46,0
Plzeň	Gymnázium Františka Křižíka, s.r.o.	47	47	46	44	74	38	24	31	31	21	157,4	28,4	44,7
Planá	SOU a ZŠ Planá	72	80	48	62	95	69	62	60	54	32	131,9	33,7	44,4
Klatovy	SŠ zemědělská a potravinářská Klatovy	206	214	189	229	216	142	141	114	135	90	104,9	41,7	43,7
Rokycany	SŠ Rokycany	217	211	227	205	219	162	179	149	104	90	100,9	41,1	41,5
Plzeň	Odborná škola výroby a služeb, Plzeň	75	53	50	57	60	52	67	72	49	31	80,0	51,7	41,3
Domažlice	SOU Domažlice	309	254	291	218	249	262	183	148	106	127	80,6	51,0	41,1
Staňkov	Soukromá SOŠ a Gymnázium Bean Staňkov	88	81	85	87	108	77	59	36	54	36	122,7	33,3	40,9
Plzeň	Bezpečnostně právní akademie Plzeň, s.r.o.	56	65	53	55	57	47	45	53	37	22	101,8	38,6	39,3
Zbůch	Odborná škola, ZŠ a MŠ Zbůch	18	16	9	16	6	7	13	0	14	7	33,3	116,7	38,9
Starý Plzenec	SOU obchodu a řemesel, spol. s r.o.	30	37	44	53	48	43	37	8	14	9	160,0	18,8	30,0
Spálené Poříčí	Církevní SOŠ Spálené Poříčí	39	43	39	46	34	25	31	22	23	7	87,2	20,6	17,9
Plzeň	Akademie hotelnictví a cestovního ruchu - SŠ, s.r.o.	81	67	65	83	81	47	40	38	14	9	100,0	11,1	11,1
Plzeň	Konzervatoř Plzeň	23	25	25	17	13	26	19	16	40	0	56,5	0,0	0,0
Plzeň	Soukromá střední uměleckoprůmyslová škola Plzeň - Litice, s.r.o.	0	14	0	0	0	0	5	5	0		-	-	-

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Vysvětlivky indexů:

IN10/06 = počet absolventů ve školním roce 2010/11 na 100 absolventů ve školním roce 2006/07

IN15/10 = počet absolventů ve školním roce 2015/16 na 100 absolventů ve školním roce 2010/11

IN15/06 = počet absolventů ve školním roce 2015/16 na 100 absolventů ve školním roce 2006/07

Tabulka T9: Neúspěšnost absolventů podle stupně vzdělání a skupin oborů

Stupeň vzdělání	Skupina oborů	Neúspěšnost absolventů									
		04/06	04/07	04/08	04/09	04/10	04/11	04/12	04/13	04/14	04/15
Praktická škola	Obecně odborná příprava	19,2	12,0	12,5	11,1	11,8	6,3	11,8	0,0	0,0	0,0
Nižší odborné vzdělání	Potravinářství, gastronomie, turismus	14,0	14,3	11,5	18,1	22,0	17,9	13,3	19,4	17,3	10,6
	Stavebnictví	9,0	8,2	6,2	21,5	20,2	19,3	14,5	20,5	11,6	18,5
	Zemědělství a ochrana přírody	11,7	7,1	6,8	32,1	27,0	16,4	24,5	21,6	21,4	22,9
	Obchod a služby	18,2	16,7	9,1	15,4	46,2	15,4	6,7	6,7	4,3	10,0
	Veřejné služby	13,3	13,3	5,9	16,7	50,0	41,7	15,8	11,1	9,5	17,1
	Elektrotechnika a ICT	4,7	6,7	11,1	26,1	24,0	14,8	20,0	6,3	10,0	5,9
	Textilní a kožedělná výroba	5,3	4,3	8,0	25,0	28,6	6,3	12,5	0,0	18,2	33,3
	Strojírenství a hutnictví	15,0	10,0	5,3	20,0	23,1	36,4	7,7	33,3	15,0	7,7
Obory s výučním listem	Potravinářství, gastronomie, turismus	6,8	4,8	3,4	7,2	11,0	11,7	6,9	13,5	9,2	6,6
	Strojírenství a hutnictví	4,0	3,7	2,3	7,3	7,6	5,7	3,0	8,5	5,8	5,1
	Obchod a služby	6,1	4,2	3,9	6,1	11,1	8,1	4,4	11,7	8,7	7,9
	Stavebnictví	5,3	3,8	2,8	6,3	12,1	13,6	5,8	14,8	7,2	7,7
	Elektrotechnika a ICT	4,1	2,9	2,0	4,4	6,0	4,0	2,7	4,3	2,5	2,0
	Zemědělství a ochrana přírody	4,6	3,0	1,4	7,6	11,4	5,4	2,4	11,6	6,7	4,5
	Textilní a kožedělná výroba	7,8	6,4	5,1	17,2	15,0	4,0	6,7	300,0	-	-
	Doprava a interdisciplinární obory	6,7	5,6	1,9	11,5	17,0	9,1	37,5	4,5	13,8	8,6
	Zdravotnictví	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	8,7
	Ekonomika a podnikání	11,6	2,6	6,5	13,7	-	-	-	-	-	-
Obory s maturitou a vyučením	Elektrotechnika a ICT	3,8	3,5	2,6	6,8	5,4	8,1	3,9	7,2	4,0	3,5
	Obchod a služby	6,0	8,8	6,9	7,7	10,8	10,7	8,5	15,5	7,6	7,6
	Potravinářství, gastronomie, turismus	-	-	-	-	-	-	-	11,1	8,0	5,1
	Strojírenství a hutnictví	2,8	3,3	2,1	1,9	3,6	3,6	0,8	2,1	4,2	2,3
	Doprava a interdisciplinární obory	-	-	-	8,7	12,0	8,3	5,0	15,7	7,3	6,0
	Umění	-	-	-	-	15,0	6,3	17,4	8,8	8,1	0,0
	Ekonomika a podnikání	6,7	5,1	3,5	6,4	6,2	7,0	5,1	10,9	7,0	5,3
	Elektrotechnika a ICT	3,5	3,0	2,2	3,4	2,7	3,4	2,6	7,3	7,6	5,8
	Obecně odborná příprava	2,9	0,7	1,8	1,5	2,6	2,7	3,6	6,9	4,2	4,0
	Veřejné služby	6,5	4,5	2,6	8,7	5,9	9,0	4,5	10,5	7,2	6,2

Odborné vzdělání s maturitou	Zdravotnictví	3,2	1,9	0,4	1,4	3,1	3,5	2,7	7,0	2,1	1,2
	Doprava a interdisciplinární obory	7,6	4,5	3,8	5,9	8,2	8,7	7,3	10,6	8,8	4,9
	Zemědělství a ochrana přírody	8,7	8,5	5,4	8,8	6,4	6,9	3,8	9,6	9,5	4,9
	Strojírenství a hutnictví	3,3	2,7	4,2	5,9	7,6	5,9	1,3	6,8	4,8	3,7
	Stavebnictví	7,8	3,5	2,0	3,8	3,8	4,8	2,2	6,9	6,1	3,3
	Potravinářství, gastronomie, turismus	9,9	4,7	6,3	9,7	8,7	7,3	5,5	10,7	9,0	6,8
	Umění	4,1	4,3	5,6	7,3	8,5	10,7	6,1	14,8	4,8	6,4
	Textilní a kožedělná výroba	9,8	7,5	3,7	9,3	5,1	16,0	9,7	14,3	20,0	0,0
Gymnázia	Obecné vzdělávání	3,0	1,7	1,5	1,8	2,6	1,9	1,5	3,6	3,1	2,3
Konzervatoř	Umění	3,1	3,7	0,0	2,0	4,8	3,3	0,0	6,7	2,9	1,8
Nástavby	Ekonomika a podnikání	5,6	4,7	4,0	5,2	7,9	6,8	3,7	5,0	3,4	4,7
	Elektrotechnika a ICT	1,8	1,3	2,6	3,0	4,4	2,6	0,0	2,0	2,6	2,4
	Strojírenství a hutnictví	1,9	1,2	0,6	1,9	4,8	6,8	0,8	3,0	2,6	1,9
	Potravinářství, gastronomie, turismus	9,5	3,4	6,6	4,1	5,8	12,5	6,7	2,0	5,4	11,8
	Obchod a služby	7,6	5,6	3,0	5,9	8,6	4,1	5,2	12,5	550,0	-
	Doprava a interdisciplinární obory	2,5	4,0	3,9	6,0	3,8	2,4	8,1	16,7	-	-
	Veřejné služby	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1	22,2	0,0
	Stavebnictví	2,0	2,6	1,8	6,8	7,8	2,6	0,0	6,3	8,3	8,0
	Zemědělství a ochrana přírody	2,3	6,8	2,0	4,9	6,3	-	-	-	-	-
	Textilní a kožedělná výroba	0,0	3,6	0,0	4,3	0,0	-	X	-	-	-

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Tabulka T10: Vývoj počtu žáků VOŠ v Plzeňském kraji podle VOŠ a oborů																
Sídlo VOŠ	Název VOŠ (zkrácený)	Název oboru	Kód oboru	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	IN10/06	IN15/10	IN15/06
Domažlice	VOŠ, Obchodní akademie a SZŠ Domažlice	Diplom.všeobecná sestra	5341N11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42	-	-	-
Domažlice	VOŠ, Obchodní akademie a SZŠ Domažlice	Sociální práce	7532N01	79	114	111	111	179	189	217	233	210	186	226,6	103,9	235,4
Klatovy	VOŠ, Obchodní akademie, SZŠ a Jazyková škola Klatovy	Účetnictví a daně	6341N22	82	99	120	150	143	155	139	129	115	105	174,4	73,4	128,0
Klatovy	VOŠ, Obchodní akademie, SZŠ a Jazyková škola Klatovy	Bankovnictví	6343N03	74	87	100	117	130	125	88	95	73	72	175,7	55,4	97,3
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Výpočetní systémy	2631N011	64	21	10	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Elektrot.v intelig.stavb.	2641N06	0	0	0	0	0	0	0	33	35	42	-	-	-
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Informační a komunikační technologie	2647N05	0	33	50	70	58	47	47	50	23	14	-	24,1	-
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Správce počítač.sítí	2647N19	0	0	0	0	0	0	0	0	34	40	-	-	-
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Stavebnictví	3641N04	52	50	40	44	55	55	54	39	35	35	105,8	63,6	67,3
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Provoz a ekonom.dopravy	3741N03	0	0	0	0	0	0	0	0	86	86	-	-	-
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Marketing	6341N03	100	116	122	120	126	111	108	109	110	109	126,0	86,5	109,0
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Management dopravy	6431N11	87	86	78	78	82	71	70	65	0	0	94,3	0,0	0,0
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Systém.administrátor IT	2647N16	0	0	0	0	0	0	16	22	25	17	-	-	-
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Diplomovaný oční optik	3943N01	156	98	46	41	83	107	96	0	0	0	53,2	0,0	0,0
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Diplomovaný oční optik	3943N02	0	0	0	0	0	0	0	81	74	81	-	-	-
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Diplomovaný zdravotnický záchranář	5341N004	144	133	100	35	13	0	0	0	0	0	9,0	0,0	0,0
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Diplomovaný zubní technik	5344N11	62	55	51	51	49	49	43	54	56	53	79,0	108,2	85,5
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Diplomovaný asistent hygienické služby	5345N005	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Management sportovních aktivit	6431N07	0	0	12	30	53	49	55	66	59	47	-	88,7	-
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Cestovní ruch	6543N01	0	0	0	0	0	0	0	0	21	28	-	-	-
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Bezpečnost obyvatelstva	6842N06	0	0	0	36	85	130	126	111	117	123	-	144,7	-
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávních stud	Sociální práce	7532N01	105	152	160	152	137	136	127	118	100	82	130,5	59,9	78,1
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaná všeobecná sestra	5341N11	201	232	226	227	203	154	117	96	89	84	101,0	41,4	41,8
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Dipl.zdrav.záchranář	5341N21	0	0	0	0	0	24	42	54	63	53	-	-	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Dipl.dentální hygienistka	5341N31	0	0	0	0	0	16	15	30	15	29	-	-	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný nutriční terapeut	5341N41	0	0	32	58	78	69	65	56	59	72	-	92,3	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný zdravotní laborant	5343N003	38	41	12	10	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný farmaceutický asistent	5343N11	56	44	47	36	46	41	39	38	36	37	82,1	80,4	66,1
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný zdravotní laborant	5343N21	0	0	0	20	25	25	29	29	39	22	-	88,0	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný zubní technik	5344N11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	-	-	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný radiologický asistent	5345N004	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	-	0,0
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Sociální práce	7532N01	0	0	0	28	27	50	53	77	79	70	-	259,3	-
CELKEM				1334	1361	1317	1414	1572	1603	1546	1585	1553	1542	117,8	98,1	115,6

Tabulka T11: Neúspěšnost absolventů podle VOŠ a oborů VOŠ

Obec	Organizace	Obor	Kod oboru	Neúspěšnost absolventů (%)										
				04/06	04/07	04/08	04/09	04/10	04/11	04/12	04/13	04/14	04/15	
Domažlice	VOŠ, Obchodní akademie a SZŠ Domažlice	Sociální práce	7532N01	2,4	0,0	2,0	2,4	4,8	4,0	0,0	6,8	7,1	0,0	
Klatovy	VOŠ, Obchodní akademie, SZŠ a Jazyková škola Klatovy	Účetnictví a daně	6341N22	4,7	8,8	3,7	3,2	4,9	0,0	1,7	4,9	3,5	5,1	
Klatovy	VOŠ, Obchodní akademie, SZŠ a Jazyková škola Klatovy	Bankovníctví	6343N03	-	44,4	0,0	9,1	6,1	5,1	5,7	7,0	8,3	17,4	
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Výpočetní systémy	2631N011	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-	
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Informační a komunikační technologie	2647N05	X	-	X	X	X	7,7	8,0	15,8	20,0	0,0	
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Správce počítač.sítí	2647N19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Stavebnictví	3641N04	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3	7,1	0,0	
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Provoz a ekonom.dopravy	3741N03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Marketing	6341N03	7,5	10,5	6,3	4,2	8,8	2,1	1,5	2,9	1,5	1,8	
Plzeň	VOŠ a SPŠ elektrotechnická Plzeň	Management dopravy	6431N11	1,9	0,0	7,5	2,4	6,8	5,0	0,0	6,9	3,7	6,3	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Systém.administrátor IT	2647N16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Diplomovaný oční optik	3943N01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	3,1	1,5	3,0	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Diplomovaný oční optik	3943N02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,3	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Diplomovaný zdravotnický záchranář	5341N004	0,0	1,3	1,6	3,3	4,1	0,0	3,7	0,0	-	-	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Diplomovaný ergoterapeut	5342N001	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Diplomovaný fyzioterapeut	5342N002	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Diplomovaný zubní technik	5344N11	0,0	5,1	0,0	13,2	0,0	3,7	3,3	3,2	0,0	18,8	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Diplomovaný asistent hygienické služby	5345N005	64,3	16,7	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Management sportovních aktivit	6431N07	-	-	-	-	-	-	22,2	25,0	3,8	14,8	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Bezpečnost obyvatelstva	6842N06	-	-	-	-	-	-	-	9,1	1,5	0,0	
Plzeň	VOŠ zdravotnická, managementu a veřejnosprávní	Sociální práce	7532N01	-	-	-	0,0	4,9	1,2	0,0	3,3	1,6	5,1	
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaná dětská sestra	5341N002	2,7	3,1	0,0	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaná porodní asistentka	5341N003	2,7	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaná sestra pro intenzivní péči	5341N005	2,2	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaná všeobecná sestra	5341N11	1,6	6,7	X	8,3	0,0	1,9	0,0	0,0	2,1	0,0	
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Dipl.zdrav.záchranář	5341N21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Dipl.dentální hygienistka	5341N31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,7	
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný nutriční terapeut	5341N41	-	-	-	-	-	-	4,3	2,3	4,5	5,3	

Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný fyzioterapeut	5342N002	0,0	5,0	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný zdravotní laborant	5343N003	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný farmaceutický asistent	5343N11	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný zdravotní laborant	5343N21	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Diplomovaný radiologický asistent	5345N004	3,4	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-	-
Plzeň	SZŠ a VOŠ zdravotnická Plzeň	Sociální práce	7532N01	-	-	-	-	-	-	-	-	8,0	0,0	4,3
CELKEM				3,3	3,9	2,3	3,7	3,3	2,2	1,8	4,6	3,2	4,1	

Zdroj dat: OŠMS KÚ Plzeňského kraje

Tabulka T12: Struktura zaměstnaných bydlících v Plzeňském kraji podle odvětví ekonomické činnosti (SLDB 2011)

	Zaměstnaní celkem	Podíl odvětví na zaměstnaných																								nezjištěno (%)		
		zemědělství, lesnictví, rybářství		průmysl		stavebnictví		obchod, opravy motorových vozidel		doprava a skladování		ubytování, stravování a pohostinství		informační a komunikační činnosti		peněžnictví a pojišťovnictví		nemovitosti, profesní, věd. a tech. činnosti		veřejná správa a obrana		vzdělávání		zdravotní a sociální péče				
		%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.	%	poř.			
Hlavní město Praha	600 730	0,4	14	9,4	14	5,8	14	11,3	1	5,4	7	4,3	2	7,6	1	5,1	1	15,5	1	6,7	2	6,2	4	6,4	7	10,3	68,6	1
Středočeský kraj	587 539	2,8	8	23,2	13	6,7	8	11,2	2	7,1	1	3,0	5	3,2	3	2,8	2	8,1	3	6,0	6	5,2	14	5,7	14	11,8	52,4	2
Jihočeský kraj	280 844	5,0	2	26,7	10	7,8	3	10,0	6	5,3	9	3,3	3	1,7	11	2,0	7	6,1	8	6,1	5	5,9	10	5,9	12	11,2	46,2	8
Plzeňský kraj	255 278	3,9	3	29,2	6	6,6	9	9,5	11	5,9	3	2,8	10	1,8	7	1,9	10	6,2	6	5,9	7	5,6	12	6,4	8	11,2	46,1	10
Karlovarský kraj	123 100	2,1	10	24,8	11	6,1	13	9,6	10	5,2	10	5,9	1	1,1	14	1,5	14	5,7	12	6,7	1	5,2	13	7,3	1	15,3	48,2	5
Ústecký kraj	325 987	1,8	11	27,0	9	7,0	6	9,0	14	6,6	2	2,6	12	1,8	10	1,8	11	6,4	5	6,7	3	6,0	9	6,7	6	13,7	47,5	7
Liberecký kraj	185 944	1,8	12	31,7	3	6,5	10	9,2	12	4,8	13	3,0	7	1,7	12	2,0	6	6,0	9	5,5	9	5,9	11	5,8	13	13,2	43,8	13
Královéhradecký kraj	238 986	3,5	5	28,8	7	6,4	11	9,7	8	5,0	12	3,0	6	2,0	6	2,0	5	5,7	13	5,7	8	6,1	7	7,0	4	12,3	46,2	9
Pardubický kraj	224 590	3,8	4	30,4	4	6,9	7	9,7	9	5,5	5	2,4	14	2,3	5	2,3	3	5,7	10	5,5	10	6,1	6	6,2	11	10,7	45,6	11
Kraj Vysočina	220 743	6,3	1	32,9	1	7,2	5	9,1	13	5,0	11	2,5	13	1,4	13	1,6	12	4,8	14	5,2	13	6,0	8	6,4	9	9,2	42,0	14
Jihomoravský kraj	511 844	2,8	7	24,0	12	7,9	2	10,5	3	5,3	8	3,0	8	3,4	2	2,2	4	8,4	2	5,5	11	6,7	1	6,8	5	10,0	51,8	3
Olomoucký kraj	268 013	3,4	6	27,5	8	7,3	4	10,0	5	5,8	4	2,7	11	1,8	9	2,0	8	6,1	7	6,6	4	6,5	2	7,2	2	10,2	48,6	4
Zlínský kraj	252 815	2,5	9	32,8	2	8,0	1	10,4	4	4,5	14	3,1	4	1,8	8	1,6	13	5,7	11	4,6	14	6,2	5	6,2	10	9,7	44,0	12
Moravskoslezský kraj	504 301	1,7	13	30,1	5	6,3	12	10,0	7	5,4	6	2,9	9	2,3	4	1,9	9	6,6	4	5,4	12	6,4	3	7,1	3	10,9	48,0	6
ČESKÁ REPUBLIKA	4 580 714	2,7		25,4		6,8		10,2		5,6		3,1		3,0		2,5		7,8		5,9		6,0		6,5		11,2	50,6	